

Torsdag den 3. september 2026 (D)

1

23. møde

Torsdag den 3. september 2026 kl. 10.00

Dagsorden

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræder for medlem af Folketinget Monika Rubin (M), medlem af Folketinget Christina Egelund (M) og medlem af Folketinget Mads Fuglede (DD).

2) Indstilling fra Udvalget for Forretningsordenen:

Godkendelse af stedfortræder som midlertidigt medlem af Folketinget for Christina Egelund (M).

3) 3. behandling af lovforslag nr. L 5:

Forslag til lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven). Af ministeren for natur og dyrevelfærd (Christian Rabjerg Madsen). (Fremsættelse 25.06.2026. 1. behandling 13.08.2026. Betænkning 27.08.2026. 2. behandling 01.09.2026. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling. Tillægsbetænkning 01.09.2026).

4) 3. behandling af lovforslag nr. L 8:

Forslag til lov om ændring af opkrævningsloven og forskellige andre love. (Forhøjelse af rykkergebyr ved told- og skatteforvaltningens opkrævning af visse skatter og afgifter m.v.). Af skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt). (Fremsættelse 25.06.2026. 1. behandling 12.08.2026. Betænkning 26.08.2026. 2. behandling 01.09.2026).

5) 3. behandling af lovforslag nr. L 9:

Forslag til lov om ændring af hvidvaskloven, lov om finansiel virksomhed, lov om betalinger, lov om fondsmæglerselskaber og investeringsservice og -aktiviteter og forskellige andre love. (Styrkelse af Danmarks efterlevelse af FATF's anbefalinger om bekæmpelse af hvidvask, terrorfinansiering og proliferationsfinansiering, oprettelse af basal indlånskonto for mindreårige, fastsættelse af regler om gennemsigtighed i gebyrer og vilkår for indløsning af betalingstransaktioner med et betalingsinstrument og gennemførelse af direktiv om tilsyn med investeringsselskaber m.v.). Af skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt). (Fremsættelse 25.06.2026. 1. behandling 12.08.2026. Betænkning 27.08.2026. 2. behandling 01.09.2026. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

6) 3. behandling af lovforslag nr. L 19:

Forslag til lov om id-kort på byggepladser. Af beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen).

(Fremsættelse 25.06.2026. 1. behandling 14.08.2026. Betænkning 26.08.2026. 2. behandling 01.09.2026. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

7) 3. behandling af lovforslag nr. L 20:

Forslag til lov om ændring af SU-loven og forskellige andre love. (Overførsel af opgaver fra Uddannelses- og Forskningsstyrelsen og uddannelsesinstitutioner til Udbetaling Danmark og Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag). Af forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren (Christina Egelund). (Fremsættelse 25.06.2026. 1. behandling 13.08.2026. Betænkning 26.08.2026. 2. behandling 01.09.2026. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

8) 3. behandling af lovforslag nr. L 21:

Forslag til lov om ændring af universitetsloven, lov om adgangsgulder ved videregående uddannelser og forskellige andre love. (Initiativer vedrørende visse udenlandske studerende, adgang til ph.d.-uddannelse, specialpædagogisk støtte til studerende på erhvervskandidatuddannelser m.v.). Af forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren (Christina Egelund). (Fremsættelse 25.06.2026. 1. behandling 13.08.2026. Betænkning 26.08.2026. 2. behandling 01.09.2026. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

9) 3. behandling af lovforslag nr. L 7:

Forslag til lov om ændring af dagtilbudsloven og udlændingeloven og om ophævelse af lov om Danmarks Evalueringsinstitut. (Nedlægning af Danmarks Evalueringsinstitut). Af undervisningsministeren (Magnus Heunicke). (Fremsættelse 25.06.2026. 1. behandling 14.08.2026. Betænkning 26.08.2026. 2. behandling 01.09.2026).

10) 3. behandling af lovforslag nr. L 10:

Forslag til lov om ændring af lov om elforsyning. (Forenkling af regler for solcelleanlæg på offentlige bygninger). Af klima-, energi- og forsyningsministeren (Samira Nawa). (Fremsættelse 25.06.2026. 1. behandling 13.08.2026. Betænkning 26.08.2026. 2. behandling 01.09.2026. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

11) 3. behandling af lovforslag nr. L 16:

Forslag til lov om ændring af udlændingeloven. (Ny overenskomst-baseret beløbsordning for certificerede virksomheder). Af udlændinge- og integrationsministeren (Morten Bødskov). (Fremsættelse 25.06.2026. 1. behandling 13.08.2026. Betænkning 27.08.2026. 2. behandling 01.09.2026. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

12) 3. behandling af lovforslag nr. L 17 A:

Forslag til lov om ændring af udlændingeloven, lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine, hjemrejseloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v., repatrieringsloven og straffeloven. (Skærpelse af regler om udvisning ved ubetinget fængselsstraf af mindst 1 års varighed for visse former for alvorlig kriminalitet og indførelse af elektronisk kontrol med fodlænke for visse udlændinge m.v.).

Af udlændinge- og integrationsministeren (Morten Bødskov).

(2. behandling 01.09.2026. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

13) 3. behandling af lovforslag nr. L 17 B:

Forslag til lov om ændring af hjemrejseloven og repatrieringsloven. (Styrkelse af hjemrejsestøtteordningen og repatrieringsordningen).

Af udlændinge- og integrationsministeren (Morten Bødskov).

(2. behandling 01.09.2026. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

14) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 9:

Forslag til folketingsbeslutning om mulighed for at stille krav om håndtryk og respekt for danske samfundsnormer i offentlige institutioner og på arbejdsmarkedet.

Af Mikkel Bjørn (DF) m.fl.

(Fremsættelse 26.05.2026. 1. behandling 25.06.2026. Betænkning 27.08.2026).

15) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 11:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod højtalersforstærket bøn eller bønnekald i det offentlige rum.

Af Mikkel Bjørn (DF) m.fl.

(Fremsættelse 09.06.2026. 1. behandling 25.06.2026. Betænkning 27.08.2026).

16) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 13:

Forslag til folketingsbeslutning om at forbyde kønsopdelt svømning i offentlige svømmehaller.

Af Mikkel Bjørn (DF) m.fl.

(Fremsættelse 10.06.2026. 1. behandling 25.06.2026. Betænkning 27.08.2026).

17) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 16:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af folketingsbeslutning om statsrevisorenes valg og virksomhed.

Af Søren Gade (V), Leif Lahn Jensen (S), Karsten Hønge (SF), Morten Messerschmidt (DF) og Lars-Christian Brask (LA).

(Fremsættelse 16.06.2026. 1. behandling 24.06.2026. Betænkning 12.08.2026).

18) 1. behandling af lovforslag nr. L 23:

Forslag til lov om ændring af lov om elforsyning og lov om fremme af vedvarende energi. (Prioritering af kapacitet i elnettet og hensigtsmæssig tilslutning til elnettet m.v.).

Af klima-, energi- og forsyningsministeren (Samira Nawa).

(Fremsættelse 20.08.2026).

19) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 27:

Forslag til folketingsbeslutning om »rette indkomstmodtager« og sikring af, at ingen samlet betaler mere i skat, end de tjener.

Af Marie Brixtofte (V) og Morten Dahlin (V).

(Fremsættelse 12.08.2026).

Kl. 10:00

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Mødet er åbnet.

Det første punkt på dagsordenen er:

1) Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræder for medlem af Folketinget Monika Rubin (M), medlem af Folketinget Christina Egelund (M) og medlem af Folketinget Mads Fuglede (DD).

Kl. 10:00

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Monika Rubin (M) og Christina Egelund (M) har søgt om orlov fra den 3. september 2026, jævnfør forretningsordenens § 41, stk. 3, litra e.

Mads Fuglede (DD) har søgt om orlov fra den 16. september 2026, jævnfør forretningsordenens § 41, stk. 3, litra a.

Hvis ingen gør indsigelse, vil jeg betragte orlovene som vedtaget, og stedfortræderne indkaldes som midlertidige medlemmer.

Det er vedtaget.

Det næste punkt på dagsordenen er:

2) Indstilling fra Udvalget for Forretningsordenen: Godkendelse af stedfortræder som midlertidigt medlem af Folketinget for Christina Egelund (M).

Kl. 10:00

Forhandling**Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):**

Fra Udvalget for Forretningsordenen har jeg modtaget indstilling om, at 1. stedfortræder for Moderaterne i Københavns Omegns Storkreds, Özkan Kocak, godkendes som midlertidigt medlem af Folketinget fra og med den 3. september 2026 i anledning af Monika Rubins orlov.

Jeg har endvidere modtaget indstilling om, at 2. stedfortræder for Moderaterne i Østjyllands Storkreds, Sten Larsen, godkendes som midlertidigt medlem af Folketinget fra og med den 3. september 2026 i anledning af Christina Egelunds orlov. Det skal bemærkes, at 1. stedfortræder allerede er indtrådt i anledning af Caroline Stages orlov.

Endelig har jeg modtaget indstilling om, at 1. stedfortræder for Danmarksdemokraterne i Vestjyllands Storkreds, Betina Kastbjerg, godkendes som midlertidigt medlem af Folketinget fra og med den 16. september 2026 i anledning af Mads Fugledes orlov.

Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som godkendt.

Det er godkendt.

Det næste punkt på dagsordenen er:

3) 3. behandling af lovforslag nr. L 5:

Forslag til lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven).

Af ministeren for natur og dyrevelfærd (Christian Rabjerg Madsen). (Fremsættelse 25.06.2026. 1. behandling 13.08.2026. Betænkning 27.08.2026. 2. behandling 01.09.2026. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling. Tillægsbetænkning 01.09.2026).

Kl. 10:02

Forhandling

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Jeg ved, at fru Inger Støjberg fra Danmarksdemokraterne ønsker ordet.

Kl. 10:02

(Ordfører)

Inger Støjberg (DD):

Tak for det. Så er vi nået til vejs ende i et, vil jeg sige, uskønt forløb. Når Folketinget i dag træffer den endelige beslutning om, at loven her skal gennemføres, så får det enorme konsekvenser for dansk landbrug og for dansk fødevarerproduktion, men også for selve balancen i Danmark og det, at der skal være arbejdspladser og liv i hele landet. Beslutningen indebærer nemlig en enorm risiko for tab af tusindvis af arbejdspladser i store områder af Danmark. Det er områder, hvor landbruget ikke bare er et erhverv, som venstrefløjen på afstand kan gøre lidt grin med og skælde ud på, men hvor det er selve fundamentet under det lokale samfund.

Jeg vil gerne sige det helt klart: Danmarksdemokraterne kommer til at stemme imod. Vi deler selvfølgelig som alle andre i landet ambitionen om rent drikkevand, rene fjorde og et sundt havmiljø i Danmark, men vi har også den tilgang, at den grønne omstilling skal være baseret på sund fornuft, og så ønsker vi som sagt et Danmark i bedre balance. Som jeg sagde forleden dag under andenbehandlingen af det her lovforslag, er spørgsmålet ikke, om vi skal regulere, men hvordan vi skal regulere landbruget – og vi skal gøre det på en ordentlig måde. Det er præcis der, den her lov falder igennem. Den er ikke ordentlig, den er ikke gennemskuelig, og den er ganske enkelt ikke gennemtænkt. Det, vi har været vidne til igennem de seneste dage, burde få enhver herinde til at stoppe op og spørge sig selv, om den proces, vi er i gang med, er rigtig, og om den overhovedet er værdig – ikke bare over for landbruget og folgeerhvervene og alle os, der sætter pris på gode danske fødevarer. Er det en værdig måde, vi laver selve lovgivningen på?

Tirsdag stod vi her ved andenbehandlingen, og jeg sagde fra talerstolen, at aftalepartierne nu havde 2 dage til at tænke sig rigtig godt om omkring de konsekvenser, det her får. Hvad er der så sket? Ja, det er jo sådan set delvis sket. Man havde et lovforslag, som man var klar til at sende igennem Folketinget, men mens traktorerne rullede stille og roligt herude, mange af dem med flag på, og fødevarerhvervet råbte vagt i gevær, måtte man dog alligevel pludselig erkende, at der var dele af modellen, som ganske enkelt ikke hang sammen. Og så kom tillægsaftalen. Det blev slået stort op på de sociale medier. Lad os nu bare være ærlige over for hinanden. Når man i ellefte time laver en lille lappeløsning på en lovgivning, der har direkte indflydelse på virkelige menneskers livsværk, så er det ikke et udtryk for, at man har lyttet. Så er det en tilståelsessag om, at det, man er i gang med, er noget makværk. Det er bevis på en mildest talt uskon proces. Når man er nødt til at reparere og udskyde, burde den naturlige reaktion ærlig talt være at standse op, at få arbejdet gjort ordentligt, at få konsekvenserne ordentligt belyst og at

få alle tallene på bordet. Men det, som aftalepartierne i stedet for har gjort, er, at man har sat et plaster på et åbent benbrud.

Kl. 10:07

Når I om lidt trykker på knappen, skal I bare tænke over, at I stemmer om virkelige menneskers fremtid. Det er selvfølgelig landmanden. Det er også lastbilchaufføren, det er slagteriarbejderen, det er mejeristen, det er ham, der arbejder på maskinstationen, det er ham, der sælger maskinerne, det er ham, der reparerer maskinerne, det er elektrikereren. Det er dem alle sammen. Det er ikke nok at sige, at man har gode intentioner for miljøet, for gode intentioner kan ikke betale regningerne, og gode intentioner kan ikke redde arbejdspladserne.

Det er ikke bare landbruget, der har været ude at råbe vagt i gevær. Det er også 3F og NNF. Det er alle dem, der arbejder i og omkring landbruget. Fagbevægelsen er sådan set for store deles vedkommende lige så bekymret, som jeg er. Det er jo ikke et spørgsmål om, at fagbevægelsen ikke ønsker rent drikkevand – lige så vel som jeg også ønsker rent drikkevand. Det er ikke ensbetydende med, at fagbevægelsen ikke vil have et godt havmiljø, lige så vel som jeg også vil have et godt havmiljø. Det er ikke ensbetydende med, at fagbevægelsens medlemmer ikke gerne vil ud at fiske. Nu er jeg ikke den store lystfisker, men det ved jeg at der er nogle der er, og det ønsker jeg da at alle har mulighed for i de danske fjorde. Nej, det er, fordi vi er bekymret for de arbejdspladser, der er, og fordi vi synes, det er noget makværk. Man kan bare ikke bruge gode intentioner til at drive virksomhed, hvis rammevilkårene er dårlige og det ikke længere kan hænge økonomisk sammen. Jeg tror ærlig talt, at det her må være det største indgreb i den private ejendomsret, vi har set. Hvis konsekvensen af den politik, der bliver vedtaget i dag, er, at dansk fødevarerproduktion flytter ud af Danmark, så har man jo bare heller ikke løst problemet, men så har man flyttet problemet.

I Danmarksdemokraterne vil vi som alle andre have en grøn omstilling af landbruget, men vi vil også have det på en måde, hvor man har gjort sig umage med at forstå konsekvenserne. Vi vil ikke have lappeløsninger i ellefte time. Vi tror på udvikling frem for afvikling af dansk landbrug, og vi tror derfor også helt ærligt, at man kommer længst ved at lytte lidt mindre til bureaukraterne og mere til de mennesker, der rent faktisk skal levere løsningerne. Den her proces har været præget af hastværk. Den har været præget af ideologi. Den har været præget af så stor usikkerhed, at man har måttet komme med en lillebitte lappeløsning her til sidst. Det er derfor, vi i Danmarksdemokraterne stemmer imod lovforslaget her i dag. Jeg beder jer vitterlig om, at når I stemmer, tænker I på de mennesker, det her får konsekvenser for. Det er tusindvis af mennesker, ikke bare landmanden, men også elektrikereren, lastbilchaufføren, ham på maskinstationen og slagteriarbejderen. Det her er også et spørgsmål om at have en sund og god balance i Danmark, så man kan leve og bo og arbejde med mening i hele landet. Tak for ordet.

Kl. 10:11

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak for det. Der er en række indtegnede til korte bemærkninger. Den første, der har indtegnet sig, er fru Pernille Vermund fra Liberal Alliance.

Kl. 10:11

Pernille Vermund (LA):

Vi er i Liberal Alliance og Danmarksdemokraterne enige om meget. Vi er nok ikke helt enige om vores miljø- og naturpolitik, og det er jo så, som det er. Til gengæld kan jeg jo så også konstatere, at vi ikke er enige om, i hvilken grad man tager ansvar for det, som fru Inger Støjberg kalder rigtige mennesker, rigtige familier, dem, som fru Inger Støjberg påstår at kæmpe for.

Vi har været med i den her aftale fra dag et, netop fordi vi er klar til at tage ansvar for rigtige mennesker, rigtige familier, ud over at vi tager ansvar for vores miljø og vores natur. Vi sidder med og kæmper og har i en periode nærmest gjort det som det eneste parti på den blå side af en daværende midterregering – nu er vi lidt flere – uden at Danmarksdemokraterne har siddet med, uden at andre partier i blå blok har siddet med. Hvad er det konkret, Danmarksdemokraterne gør for de rigtige mennesker, for elektrikerer, for landmanden, for dem derude, som fru Inger Støjberg nu taler om, ved ikke at sidde med i den her aftale?

Kl. 10:13

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 10:13

Inger Støjberg (DD):

Vi undlader f.eks. at nedlægge deres arbejdspladser. Det synes jeg jo sådan set er et rimelig godt argument. For da man satte gang i både CO₂-afgiften og treparten, var vi bekymrede. Vi har advaret hele vejen igennem. Vi har sagt hele vejen igennem, at hvis man går ind i det her, lokkes man også ind i venstrefløjens ruse, og det er der, I sidder og spræller lige nu, i venstrefløjens ruse. I kan ikke komme ud af den nu – eller I vil ikke. I kunne godt; I kunne bare stemme imod, men det har I så valgt ikke at gøre. Der er jo dog gudskelov nogle af dem, der har sprællet i rusen, der alligevel har fundet en vej ud, og det synes jeg er godt.

Vi har advaret imod det her hele vejen igennem, og det har vi, fordi venstrefløjen ikke kan få nok. Venstrefløjen helmer ikke, førend landbruget er nedlagt.

Kl. 10:14

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 10:14

Pernille Vermund (LA):

De eneste, der er røget ind i venstrefløjens ruse, er jo de mennesker, som Danmarksdemokraterne påstår at kere sig om. De eneste, man har lagt i hænderne på venstrefløjen, er de konkrete mennesker derude, som man ikke sætter sig ind i forhandlingsrummet og kæmper for.

Det er nemmere at føre de rene hænders politik, og jeg kan huske, da fru Inger Støjberg stiftede Danmarksdemokraterne. På første landsmøde stod fru Inger Støjberg og sagde 23 gange, tror jeg: Vi er ikke et protestparti. Hvorfor kaster man sig ikke ind i kampen? Er man så bange for at få beskidte hænder? Hvorfor kaster man sig ikke ind i kampen, når man ved, at der er partier, der har en anden agenda?

Kl. 10:14

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 10:14

Inger Støjberg (DD):

Det er, fordi vi mener, at I går den forkerte vej. Jeg forestiller mig da heller ikke, at fru Pernille Vermund, hvis der var noget, fru Pernille Vermund virkelig var imod, så bare gik ret fremad og tænkte: Så må vi se, hvor det ender, og så må vi da prøve at se, om vi kan finde en lille stikvej her.

Nej, nogle gange er ting så forkerte, at så bliver man nødt til at sige nej, fru Pernille Vermund. Det er det, der er problemet. Det er, at I har fået jer lokket ind i venstrefløjens ruse, og så kan man da spørge sig selv, hvad I har fået ud af det. I kan jo tage ud at se

de mennesker i øjnene, som nu mister deres arbejde – og der bliver rigelig plads ude på landet, fordi der er rigtig mange, der jo netop ikke har et livsgrundlag derude længere.

Kl. 10:15

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Hr. Carl Valentin, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 10:15

Carl Valentin (SF):

Fru Inger Støjberg siger, at hun deler ambitionen om rent drikkevand og liv i vores fjorde, og der lyder hun jo lidt som en minister, der skal afvise et forslag fra oppositionen: Man deler ambitionen, men man kan desværre ikke stemme for det konkrete. Men det er jo ikke nok at dele ambitionen om liv i vores fjorde. Det er jo ikke nok at dele ambitionen om, at vi skal have rent vand i Danmark. Man er nødt til at have en plan, og det har Danmarksdemokraterne ikke. Det eneste, Danmarksdemokraterne har, er en masse slogans og en masse modstand, og det kommer ingen som helst til gavn, heller ikke dem, der arbejder i landbruget.

En af grundene til, at det nu går lidt hurtigt, er jo, at man ikke har sat ind i tide. Det er jo det, fru Inger Støjberg har været medskyldig i. Hvis fru Inger Støjberg var gået ind i den her kamp tidligere, havde man kunnet gøre det meget mere nænsomt. Men nu står vi i en akut situation, fordi man har forhalet problemet, og det er fru Inger Støjberg skyld i.

Kl. 10:16

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 10:16

Inger Støjberg (DD):

Nu må man da i hvert fald sige, at hr. Carl Valentin siger det, som det er, altså at det her er gået hurtigt, og at det er noget makværk. Man har bare slået ned i sådan en ideologisk rus, hvor man siger, at nu skal der godt nok falde en hammer, i stedet for at give landbruget tid til at omstille sig.

Jeg forstår simpelt hen ikke den lyst til at drive dansk landbrug ud af landet. Jeg forstår simpelt hen ikke hr. Carl Valentins lyst til i fremtiden at skulle spise udenlandske fødevarer. Jeg forstår simpelt hen ikke hr. Carl Valentins lyst til, når han åbner køleskabet – og det går jeg da ud fra at hr. Carl Valentin forestiller sig at han stadig skal gøre i hvert fald tre gange i døgnet, også fremadrettet – ikke at kunne tænke sig, at varedeklarationerne også står på dansk og ikke bare på polsk, rumænsk og tysk. Så man har jo ikke løst problemet. Man har flyttet problemet, hr. Carl Valentin.

Kl. 10:17

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 10:17

Carl Valentin (SF):

Det er rigtigt, at reguleringen skal gå hurtigt nu, men det går ikke for hurtigt, og det er heller ikke noget makværk. Faktisk har vi jo valgt at sætte os sammen med landbruget og lave løsningerne sammen med dem. Det her med den målrettede regulering, som man gennemfører nu, er jo faktisk en model, som Landbrug & Fødevarer selv har ønsket. Vi har netop taget ansvar og taget dem med ind i forhandlingslokalet for at lave fælles løsninger og ikke bare protester. Så vi har en god proces. Men man havde kunnet gøre det endnu mere mildt, hvis vi var startet tidligere. Det ville jeg ønske man havde gjort.

Kl. 10:18

Kl. 10:20

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 10:18

Inger Støjberg (DD):

Spørgeren siger, at det er sammen med landbruget. Det er rigtigt, at den grønne trepart var sammen med landbruget. Men det her er godt nok ikke sammen med landbruget. Jeg ved ikke, hvilken sten hr. Carl Valentin bor under, men han må da bo under en sten. Jeg ved ikke, om hr. Carl Valentin har fulgt med i medierne eller måske gav sig tid til at tage til det store mødeovre i Odense den anden dag, hvor der sad 4.500 mennesker. Det var ikke bare 4.500 landmænd. Der var maskinhandlere, maskinstationer, vognmænd og branchen omkring os.

Så jeg ved ikke, hvor hr. Carl Valentin bor, men det er i hvert fald ikke i den virkelige verden. For jeg kan sige, at det her ikke er sammen med landbruget. Det var den grønne trepart, men den er jo ved at falde fra hinanden nu, og det ved jeg da ikke om er ønskværdigt. Er det ønskværdigt, at det lokale demokrati på den her måde er ved at falde fra hinanden? Det synes jeg da man skal spørge sig selv om.

Kl. 10:18

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Fru Emilie Schytte, uden for grupperne.

Kl. 10:19

Emilie Schytte (UFG):

Tak. Det her er en sag, der vedrører os alle sammen. For med det her lovforslag skriver vi ikke længere reglerne. Der lader vi ministeriet skrive reglerne senere. Det gælder, hvad der må udledes, hvordan det skal måles, hvad landmændene skal gøre, hvordan det skal kontrolleres, og hvad landmændene kan klage over senere. Alt det fastlægges i nogle bekendtgørelser, som aldrig kommer tilbage til Folketinget.

Med skattevæsenet har vi set, hvad der sker, når en myndighed på den måde får den beføjelse over borgerne. Det har kostet dyrt, og det vil tage årevis at rette op på det. Derfor er jeg ikke tryk ved at udskrive sådan en her blankocheck igen, heller ikke selv om det er for et godt formål. For rene fjorde er et godt formål, som vi i øvrigt alle sammen er helt enige om. Men rammerne for et helt erhverv skal ligge i loven. Derfor stemmer jeg imod.

Kl. 10:20

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 10:20

Inger Støjberg (DD):

Jeg er faktisk fuldstændig enig med fru Emilie Schytte om, at der ligger ekstremt mange bemyndigelser i den her lovgivning, og at det i sig selv er et problem. Nu må vi jo aldrig referere fra vores gruppemøder, og det har der heller aldrig nogensinde været nogen der har gjort. Der er jeg så den første nogen sinde. Men jeg kan godt sige, at det er noget af det, vi faktisk har bekymret os meget om på vores gruppemøder; det giver rigtig mange bemyndigelser til ministeren, og der må jeg sige, at jeg til fulde deler den bekymring, fru Emilie Schytte har.

Kl. 10:20

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Så er den næste i talerrækken fru Pil Christensen fra Enhedslisten.

Pil Christensen (EL):

I tirsdags, da traktorerne var vendt hjem, tog jeg ud der, hvor traktorerne normalt kommer fra, til den lille landsby, der hedder Tingerup. Der bor ca. 150 mennesker, og den er omgivet af tre kæmpestore svinefabrikker. Fru Inger Støjberg og landbrugslobbyen har alt, alt for længe talt, som om de repræsenterede landdistrikterne. Men det gør de ikke. Det, beboerne i den lille landsby kunne fortælle mig, er, at der lugter af død, at grisene skriger, og at der kører kæmpe lastbiler igennem deres lillebitte landsby flere gange om dagen.

Balancen er ødelagt i landdistrikterne. Politisk har vi svigtet. Landbrugets kvælstofudledning er ikke blevet mindre de sidste 15 år. Vi har svigtet alle de danskere, der elsker havet, og som ønsker klart vand, fisk og ålegræs. Men vi har også svigtet landdistrikterne, og der er fru Inger Støjberg gået forrest. Lad os bruge den her gyldne mulighed til faktisk at skabe et land og nogle landdistrikter, hvor man har lyst til at bo, med gode arbejdspladser, og lad os skabe et sted, hvor man faktisk kan være stolt af at være, og et landbrug, vi kan være stolte af.

Kl. 10:22

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 10:22

Inger Støjberg (DD):

Hvad synes fru Pil Christensen at man skal arbejde med derude?

Kl. 10:22

Pil Christensen (EL):

Det er sådan, at beskæftigelsen i landbruget er gået stejlt ned ad bakke. I dag er omkring halvdelen af de mennesker, der er beskæftiget i landbruget, folk, der kommer fra udlandet. Det er vietnamesere, afrikanere og ukrainere, som går i en landbrugspraktikordning til 70 kr. i timen. Det er ikke noget, vi kan være bekendt. Det er ikke noget, vi kan være stolte af.

Vi skal lave et landbrug, hvor der er gode arbejdspladser, og hvor vi producerer mad til mennesker i stedet for foder til millioner og atter millioner af svin, som vi ovenikøbet mishandler. Vi skal have et ordentligt landbrug. Det er den mulighed, vi har nu, så vær med på det i stedet for. Vær med til at gøre noget godt for landdistrikterne. Vær med til at skabe liv derude – et ordentligt liv.

Kl. 10:22

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 10:23

Inger Støjberg (DD):

Problemet er, at det, man er i gang med nu, ikke skaber liv i landdistrikterne. Det skaber afvikling i landdistrikterne, og det er jo det, der er hele problematikken med det her. Synes jeg, at dansk landbrug skal modernisere sig? Synes jeg, at dansk landbrug skal være med i den modernisering, og kan der komme opstramninger til? Ja, det synes jeg, og det kan der. Men det skal bare være sammen med landbruget. Det gælder både, når det handler om dyrevelfærd, det gælder, når det handler om drikkevand, og det gælder, når det handler om havmiljø og fjordene. Det gælder det hele.

Men afviklingen kan jeg simpelt hen ikke forstå at fru Pil Christensen ønsker. For man kommer til at nedlægge store dele af det her erhverv i Danmark. Man kommer til at skubbe det til udlandet, og det er der jo ingen der ønsker. Det håber jeg da heller ikke at fru Pil Christensen eller Enhedslisten ønsker.

Kl. 10:23

Kl. 10:27

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Fru Line Krogh Lay, Radikale Venstre.

Kl. 10:24

Line Krogh Lay (RV):

Tak for ordet. Jeg fristes til at spørge, om fru Inger Støjberg bor ude i virkeligheden. For danskerne vil gerne have et andet landbrug. Danskerne vil gerne have, at vi omstiller, og danskerne ude i landdistrikterne vil gerne have, at der sker noget nyt, så vi kan få mere natur og et levende hav.

Så undrer jeg mig over, hvad det er, Danmarksdemokraterne har tænkt sig at gøre for danskerne og for vores landdistrikter. Den her kvælstofregulering har været efterspurgt i mange år af branchen selv, altså at man måler på output, dvs. udledningen, i stedet for det, man putter på jorden, og det er det, de får nu. De har været med til selv at lave modellen. Det kan næsten ikke være mere demokratisk. De har været med til selv at kvalificere modellen.

Nu sker der massiv misinformation, som fru Inger Støjberg medvirker til, og det er oven i splittelsen. Jeg kunne godt tænke mig at høre fru Inger Støjberg: Hvad er det præcis, du vil gøre for landdistrikterne og for landbruget, som er ude på en kamikazekurs, som intet har at gøre med godskningsreguleringen?

Kl. 10:25

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 10:25

Inger Støjberg (DD):

Hvis vi lige skal tage det med målingerne, er problemet jo netop, at man måler over meget store arealer nu og ikke nede på den enkelte mark, og det er jo i virkeligheden det, der lidt er problemet, fordi det jo kan være med til at give nogle decideret forkerte målinger ud af alt det her. Og det er jo det, som landbruget har sagt. Så det er jo ikke rigtigt, at landbruget har lavet den her model. Nej, landbruget advarer mod den model, man nu gennemtrumfer.

Men hvis du tager den grønne trepart, er det rigtigt, at landbruget var med. At det så har udmøntet sig i, at der nu er kommet en rød regering, som bare kommer med krabasken og hammeren og alt muligt andet, der kan banke dem ned, er jo ikke ensbetydende med, at landbruget skal tage ansvaret for den del. Landbruget forsøgte faktisk at tage ansvar i rigtig lang tid, indtil det blev urimeligt, og nu er det urimeligt. Det er urimeligt over for landbruget, hvad der sker nu, og det er ikke gennemtænkt.

Kl. 10:26

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 10:26

Line Krogh Lay (RV):

Tak for ordet. Tænk, jeg synes, det er urimeligt over for danskerne, at nogle kæmper imod, at vi kan få et rent hav. Jeg vil igen sige, at den her model er grundigt gennemarbejdet. Der har været tusindvis af målinger i forhold til at bygge den her model op, der handler om udledning frem for input. Det er en model, som landbruget selv har efterspurgt. Nu er det den model, vi kører efter, og så får man kolde fødder, laver massiv misinformation, og nu står vi her, og vi har taget landdistrikterne og landbruget som gidsler i det her. Jeg spørger igen: Hvad vil Inger Støjberg gøre for landdistrikterne?

Kl. 10:27

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Inger Støjberg (DD):

Det er fuldstændig korrekt, at regeringen og et flertal i Folketinget i dag tager landbruget og landdistrikterne som gidsler. Det kan ikke være mere korrekt sagt. Det er sjældent, jeg har hørt en radikal sige noget, der er så fuldstændig præcist som det. Det er lige præcis det, I gør nu.

Så må jeg sige, at hvis der er en, der misinformerer nu, så tror jeg nok lige, at det er fru Line Krogh Lay. For hvad er det for noget at sige, at jeg og Danmarksdemokraterne og dem, der stemmer imod i dag, skulle kæmpe imod et rent hav? Vi kæmper for, at der kan være liv i hele landet. Vi kæmper for, at et erhverv kan omstille sig på en måde, så vi har et rent hav, så vi har rent drikkevand, og så vi har rene fjorde, vi både kan bade og fiske i.

Kl. 10:28

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Hr. Rasmus Vestergaard Madsen, Enhedslisten.

Kl. 10:28

Rasmus Vestergaard Madsen (EL):

Nu har ordføreren sagt, at ordføreren gerne vil et rent hav, og at ordføreren gerne vil en grøn omstilling. Men virkeligheden er jo også bare, at i de omkring 20 år, ordføreren har siddet i Folketinget, er det, der jo faktisk er sket, at udledningerne af kvælstof til havet er steget. Ordføreren har selv siddet herinde i Folketingssalen og trykket ja til, bl.a. med landbrugspakken i 2016, at give landmændene lov til at gøde endnu mere. Ordføreren har også siddet herinde i Folketingssalen og givet lov til at fjerne randzonerne, hvad der jo igen betød, at der kom mere kvælstof ud i havet. Jeg skal bare forstå det: Når ordføreren siger, at ordføreren gerne vil den grønne omstilling af landbruget, og at ordføreren gerne vil et rent hav, er det så ikke bare tomme ord fra talerstolen, når virkeligheden er, at ordføreren aktivt har gjort det modsatte?

Kl. 10:29

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 10:29

Inger Støjberg (DD):

Nej, jeg må så bare sige, at det har hr. Rasmus Vestergaard Madsen ikke ret i. Og det er så heller ikke første gang, jeg har været uenig med en fra Enhedslisten, faktisk tværtimod. Jeg har før sagt: I er som et fyrtårn for mig; jeg skal vide, at jeg skal holde afstand; ellers så sejler jeg på grund. Og det er fuldstændig rigtigt.

Prøv at høre: Vi skal have et landbrug, der omstiller sig. Vi har et landbrug, der omstiller sig. Jeg er født og opvokset på landet. Jeg ved, præcis hvad det var for et landbrug, der var for mange, mange år siden, da jeg blev født. Det er ikke et landbrug, som vi ønsker i dag. Det er heller ikke et landbrug, som landbruget selv ønsker i dag. Man er langt mere målrettet; man er langt bedre; man har langt større vidensniveau. Men hvorfor smadre det hele for så at flytte det til udlandet? Tror hr. Rasmus Vestergaard Madsen virkelig, at både verdens klima og miljø får det bedre ved at lade polakker og rumænere producere de fødevarer, som vi skal have? Det er sådan set et ja eller et nej, hr. Rasmus Vestergaard Madsen.

Kl. 10:30

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Rasmus Vestergaard Madsen (EL):

Nu er det jo heldigvis spørgeren, der får lov til at stille spørgsmålene. Så jeg skal bare endnu en gang spørge ordføreren om, om det ikke er tomme ord og ønsker om faktisk at få liv tilbage i havet, når ordføreren jo selv har siddet hernede i Folketingssalen gentagne gange over 20 år og stemt for, at der kom mere kvælstof ud til det danske vandmiljø.

Kl. 10:30

nyder da lige så meget som hr. Lars Aagaard at åbne min vandhane og vil have et rent drikkevand. Men jeg kan lige så godt sige: Jeg synes jo, at det er et falsum at stille op og sige, at hvis ikke man kan sige, at man banker landbruget tilbage nu og banker landbruget ud af landet, så vil man ikke have et rent drikkevand. Det er jo ikke rigtigt, hr. Lars Aagaard. Derfor er mit svar jo, at vi skal omstille landbruget, men man bliver også nødt til at bruge noget tid på det, så vi ikke mister alle arbejdspladser. Det håber jeg da også at hr. Lars Aagaard kunne være enig i.

Kl. 10:30

Kl. 10:33

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 10:30

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Hr. Thomas Rohden, Radikale Venstre. (*Inger Støjberg* (DD): Spørgeren har nok lige et spørgsmål mere). Det er for sent nu. Hr. Thomas Rohden, Radikale Venstre.

Kl. 10:34

Inger Støjberg (DD):

Jeg kan godt forstå, at hr. Rasmus Vestergaard Madsen siger, at det heldigvis ikke er ham, der skal svare på, om havmiljøet og klimaet får det bedre, ved at det er rumænske landmænd og polske landmænd, der skal producere. For hr. Rasmus Vestergaard Madsen ved udmærket godt, at svaret på det er nej. Det får hverken havmiljø eller klima det bedre af. For vi har langt mere moderne landbrug i Danmark. Men er det et landbrug, der skal udvikle sig og moderniseres? Ja, det er det helt bestemt. Og det er jo derfor, at det er den vej, vi skal gå for netop at få et endnu bedre havmiljø.

Jeg vil i øvrigt lige sige: Jeg tror ikke, man kan finde en eneste dansker, der siger, at man ikke vil have et bedre havmiljø og nogle rene fjorde og noget rent drikkevand. Og hvis jeg blev spurgt om det, og det er jeg så lige blevet, så er svaret: Ja, det vil jeg gerne. Det vil alle mennesker da.

Kl. 10:31

Thomas Rohden (RV):

Fru Inger Støjberg bruger størstedelen af sin tale på at tale om rigtige mennesker, men der var en gruppe, hun lidt behændigt glemte omkring de her rigtige mennesker, nemlig vores kystfiskere. Jeg kommer selv fra en familie nede i Sønderjylland med en far, der var kystfisker. Han tog ud om morgenen og satte garn, men det gør han ikke længere, for der er ikke længere nogen fisk at fange. Og fru Inger Støjberg vil ikke være en del af den grønne trepart. Fru Inger Støjberg vil ikke være en del af L 5, som vi behandler i dag.

Derfor må jeg spørge fru Inger Støjberg: Hvornår begynder du at stå op for de rigtige mennesker, der gerne vil fange en fisk, for de rigtige mennesker, der gerne vil bade i vand, der ikke er fyldt af fedtemøg, og for de rigtige mennesker, der gerne vil se deres lokale kyster ikke være i forfald?

Kl. 10:34

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Så er det hr. Lars Aagaard, Moderaterne.

Kl. 10:31

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Inden jeg giver ordet videre til ordføreren, har der været lidt meget direkte tiltale, så jeg må opfordre til, at vi undlader den direkte tiltale og omtaler hinanden som hr., fru, ordfører, spørgeren, eller hvad det måtte være.

Ordføreren.

Kl. 10:35

Lars Aagaard (M):

Først en tak til Liberal Alliance, Venstre, Socialdemokratiet, Radikale Venstre og SF for, at vi er en kreds af partier omkring midten ... glemte jeg nogen? Det Konservative Folkeparti, undskyld; det er bare, fordi I i forhandlingerne mest sagde: Vi mener det samme som SF; det er måske derfor, jeg havde glemt det; spøg til side, også tak til Det Konservative Folkeparti, selvfølgelig. Tak for at tage ansvar for en meget, meget svær sag.

Til fru Inger Støjberg: På det abstrakte plan siger du, at du går ind for rent drikkevand. Men det gjorde mig egentlig lidt nysgerrig på, hvornår du så synes vi skal nå god økologisk tilstand. Hvad er dit årstal, Deres årstal, undskyld? Skal vi leve op til vandrammedirektivet, og i hvilket år?

Kl. 10:32

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 10:32

Inger Støjberg (DD):

Det er heller ikke altid nemt, når man lige bliver optaget af debatten og opildnet af debatten.

Jamen som jeg også sagde i min tale, er der jo ikke en kat i Danmark, der ikke ønsker, at vi skal have både rent drikkevand, at vi skal have nogle dejlige fjorde, hvor man kan fiske, og hvor man kan bade, og at vi skal have et rent og godt havmiljø. Det er der jo ingen der ikke ønsker at vi skal have. Det ønsker jeg også at vi skal have. Det gør landmanden også. Man kan simpelt hen ikke finde nogen i Danmark, der ikke ønsker det.

Spørgsmålet er bare: Hvilken vej skal vi derhen? Og er det en vej, der skal forcere alting, så man kommer til at skubbe landbruget væk fra Danmark og til andre lande, hvor man ikke producerer lige så godt og moderne, som vi gør her? Eller vil man gerne have dansk landbrug med og dermed også alle de arbejdspladser, der er? Det er jo det, der er spørgsmålet. Det her er ikke et enten-eller. Det er et spørgsmål om, hvordan vi kommer derhen på den *rigtige* måde.

Kl. 10:36

Inger Støjberg (DD):

Hvis jeg var Venstre, De Konservative og Liberal Alliance, ved jeg ikke, hvor stor en ros jeg lige syntes jeg fik af hr. Lars Aagaard her, alle vi »partier omkring midten«. Det må jeg nok sige. Det kan da godt være den følelse, jeg nogle gange sidder med, når jeg kigger til nogle af de her partier, altså at det er lige omkring midten, men jeg håber, at de stadig væk er partier, der synes, at de både er borgerlige og rimelig højreorienterede, en del af dem. Det håber jeg da at de synes at de er.

Jamen hvornår skal vi have et godt drikkevand, og skal vi have et godt drikkevand og rent drikkevand? Ja, selvfølgelig skal vi det. Jeg

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

	Kl. 10:36	varedeklarationer på rumænsk og polsk på mine fødevarer. Det er jeg faktisk ikke.	Kl. 10:39
Thomas Rohden (RV): Det er jo meget let at sige, at der er noget, man gerne vil. Men hvis man ikke er klar til at putte handling bag ordene, kan det jo være en lille smule svært. Derfor er jeg bare nødt til at spørge fru Inger Støjberg: Når man ikke er klar til at stemme for den grønne trepart, når man ikke er klar til at støtte L 5, hvad er det så for nogle forslag, man har i skuffen for at sikre, at der kommer et ordentligt havmiljø i Danmark?			
Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask): Ordføreren.	Kl. 10:36	Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask): Spørgeren.	Kl. 10:39
Inger Støjberg (DD): Jamen det er jo i samarbejde med landbruget at få nedbragt den udledning, der er af f.eks. kvælstof. Det er jo også at få kigget på spildevandet, sådan en gang for alle og rigtig meget for alvor. Så kan man i øvrigt lige sige, at når man spørger nogle af de der kystfiskere rundtomkring, er der jo mange af dem, der også peger på, om vi ikke også lige skulle tage og få gjort lidt kål på nogle af de både skarver og sæler, der er rundtomkring. De tager også deres andel. Så det er jo et mangelhovedet uhyre, vi har gang i her. Men problemet er, at hvis man forcerer vejen, som der er lagt op til nu her, så kommer du bare til at flytte problemet. Så løser du ikke problemet.	Kl. 10:36	Franciska Rosenkilde (ALT): Nu siger fru Inger Støjberg, at det skal ske sammen med landbruget. Men det er jo det, der har været udviklingen igennem de sidste mange år, altså at det er sket sammen med landbruget. Og det, der så er sket, er, at kvælstofudledningerne er steget, CO ₂ -udledningerne er steget. Man har haft 15 år til at implementere den her kvælstofregulering for at overholde EU's vandrammedirektiv. Man har intet gjort; man har ikke gjort nok. Og selv med L 5 her, som vi stemmer om i dag, når vi ikke engang det, som EU beder os om. Vi når ikke engang at opfylde vandrammedirektivet. Så vi skal altså have endnu mere regulering. Og man har haft 15 år til i samarbejde med landbruget at få det her til at lykkes. Nu kræver det altså politisk handling.	Kl. 10:40
Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask): Fru Franciska Rosenkilde fra Alternativet.	Kl. 10:37	Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask): Ordføreren.	Kl. 10:40
Franciska Rosenkilde (ALT): Tak for det. Fru Inger Støjberg maler et skræmmebillede af, at vi ender med at få fødevarer fra udlandet. Der må jeg bare informere fru Inger Støjberg om, at over 70 pct. af det frugt og grønt, der bliver købt og spist i Danmark i dag, er importeret. Det er kartofler fra Egypten, det er kål og æbler fra Italien og Holland, altså helt almindelige danske råvarer, vi sagtens kan dyrke her. Så den frygt, fru Inger Støjberg ridser op, er allerede sket, og det er sket, mens fru Inger Støjberg har siddet herinde og netop stemt for deregulering af landbruget, der gør, at vi er endt, hvor vi er nu. For at følge op på tidligere spørgsmål må jeg bare sige, at fru Inger Støjberg selv har været med til at deregulere reglerne for landbruget, hvilket gør, at landbruget har haft en større og større udledning af kvælstof. Så hvordan kan det her ønske om rene fjorde ske uden handling?	Kl. 10:37	Inger Støjberg (DD): Altså, man har intet gjort, siger spørgeren. Hvad er det for noget vrøvl! Det er jo simpelt hen ikke rigtigt, at man intet har gjort. Man har gjort en masse. Prøv lige også at være <i>fair</i> over for landbruget. Jeg synes simpelt hen, det er helt unfair. Jeg synes simpelt hen ikke, at det er en ordentlig måde at tale om danske landmænd på, som om de skulle være fuldstændig ligeglade med miljø og klima, og som om de intet har gjort. Ej, hvad er det for noget!	Kl. 10:40
Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask): Ordføreren.	Kl. 10:38	Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask): Hr. Sigurd Agersnap, SF.	Kl. 10:40
Inger Støjberg (DD): Men der skal jo ske masser af handling. Det skal bare ske sammen med landbruget og ikke i den hast, som det sker nu. Og ja, det er jo rigtigt, at vi har for få grønsagsavlere og frugtavlere i Danmark. Og det er jo bl.a. også, fordi man gør det mere og mere besværligt. Nu har man så været ude at lappe lidt på det her. Men kunne jeg ønske mig endnu mere frugt og grønt i Danmark? Det er hundrede procent sikkert. Det kunne jeg godt. Men kunne jeg også godt tænke mig stadig væk at drikke dansk mælk og spise dansk kød? Ja, det kunne jeg også rigtig godt. Jeg er ikke pjattet med, at der skal være	Kl. 10:38	Sigurd Agersnap (SF): Fru Inger Støjberg siger gang på gang, at det skal ske sammen med landbruget, og jeg sidder bare og undrer mig. Mener fru Inger Støjberg ikke, at den grønne trepart er aftalt sammen med landbruget?	Kl. 10:40
Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask): Ordføreren.	Kl. 10:38	Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask): Ordføreren.	Kl. 10:40
Inger Støjberg (DD): Jo, men det er jo netop det, jeg har sagt i flere omgange: Det starter jo netop med den grønne trepart, men den er også ved at falde fra hinanden rundtomkring rigtig mange steder på grund af bl.a. det her. For der er mange landmænd, der ikke tør gå ind i det her nu, fordi man heller ikke ved noget omkring den fordelingsjord, som der nu kommer, og sådan nogle ting, og om man overhovedet må dyrke den i fremtiden. Derfor kommer man jo i virkeligheden til at underminere den grønne trepart med det her.			Kl. 10:41
		Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask): Spørgeren.	

Sigurd Agersnap (SF):

Jeg har simpelt hen meget, meget svært ved at forstå det argument. Det indgik jo som en klar forudsætning for den grønne trepart, at der ville komme regulering på kvælstofområdet. Altså, det er jo det, der ligger som grund for hele den grønne trepart. Det ville jo være imod ånden og aftalen i den grønne trepart, hvis ikke man vedtog L 5. Så jeg forstår simpelt hen ikke, hvad det er, fru Inger Støjberg siger, altså at man ikke har lavet det sammen med landbruget. Det er jo netop det, den grønne trepart er. Det er jo også det, der følger af den her lovgivning.

Kl. 10:41

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 10:41

Inger Støjberg (DD):

Så tror jeg bare, at jeg vil foreslå hr. Sigurd Agersnap lige at tage en lillebitte tur ud til landmændene derude og prøve at spørge, hvad de mener om den grønne trepart, og om den grønne trepart er ved at falde fra hinanden nu. For det er den grønne trepart.

Kl. 10:41

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak til ordføreren fra Danmarksdemokraterne. Næste i talerrækken er hr. Carl Valentin fra SF.

Kl. 10:41

Kl. 10:42

(Ordfører)

Carl Valentin (SF):

Mange tak. Det lovforslag, som vi skal til at stemme om lige om lidt, er nok et af de vigtigste, vi skal stemme om i den her regeringsperiode, og det er det, fordi vores natur er ødelagt. De få fisk, der er tilbage, gisper efter ilt, og der er iltsvind, og der er fedtemøg, og det er ved at blive den nye normal. Danmark er det mest naturforarmede land i hele EU, og det er det, fordi vi er det land i verden, der producerer flest svin pr. indbygger, og 60 pct. af vores landareal i dag bliver brugt på landbrug. I øvrigt er 80 pct. af det foder til dyr. Det vil befolkningen ikke finde sig i, og derfor er der et bredt flertal i Folketinget for at gøre noget for naturen.

Det sagt, så forstår jeg godt, at den lovgivning, vi indfører nu, vækker nogle følelser i dele af landbruget. Jeg forstår også godt, at der er nogle, der kan blive vrede, for det er store forandringer, der skal gennemføres nu. Men jeg vil godt tillade mig at blande mig en lille smule i, hvor det er, man bør rette den vrede hen. For hvis man synes, det går lidt for hurtigt med lovgivningen, og hvis man synes, der er meget, der skal ske på én gang, så synes jeg, man skal kigge lidt til, hvordan Landbrug & Fødevarer og skiftende uansvarlige regeringer har ageret de seneste år. For grunden til, at vi har travlt nu, er jo, at man ikke er startet i ordentlig tid, og det er jo, fordi strategien fra landbruget har været: Forhal, forhal, forhal, udskyd, udskyd, udskyd. Vi må endelig ikke få regulering.

EU's vandrammedirektiv krævede allerede af os, at vi skulle have god økologisk tilstand i 2015. Fordi landbruget fik forhalet den proces, fik Danmark 6 års udskydelse til 2021. Den deadline kunne man så heller ikke leve op til. Så fik vi 6 års udskydelse mere til 2027. Det er lige om lidt, men det kommer vi heller ikke til at leve op til. Hvis alt går vel, lever vi op til det i 2030. Det er 15 år for sent, og det er 15 år, hvor man kunne have lavet nogle meget mildere og meget mere gradvise løsninger i god dialog med landbruget, hvis bare man var startet i ordentlig tid, men det har landbrugslobbyen forpurret. Så hvis man synes, det går for hurtigt nu, så er det der, man skal rette sin vrede hen. Men nu er vi her så. Lovgivningen

kommer endelig, og jeg er stolt over at se, hvor stort et flertal der er for den her i dag. Det er en kæmpe sejr for vores natur.

Men jeg noterer mig også, at Danmarksdemokraterne er meget stærkt imod i dag, og at DF var de helt store modstandere ved andenbehandlingen. Og jeg synes egentlig, det er lidt paradoksalt, at det er de to partier med ordene Danmark eller dansk i navnet, som er så arge modstandere af den her lovgivning. For virkeligheden er jo, at det, L 5 handler om, er at passe på vores smukke land. Det er at passe på den natur, vi trods alt har tilbage. Det handler om at beskytte vores fjorde og livet i dem. Det handler om vores smukke vandland. Det handler om noget af det fineste, vi overhovedet har, og det handler også om de balancer, fru Inger Støjberg snakker om. Men balancerne er tippet. Balancen er tippet, i retning af at det er landbruget, der har et land, i stedet for at det er vores land, der har et landbrug, og det er vi nødt til at lave om på. Vi skal have nogle nye balancer.

Derfor er jeg stolt over at stå her i dag, og jeg synes faktisk også, det er rigtig stærkt, at vi her i sidste øjeblik har fundet en løsning for grønsagsavlerne. For det er nogle af dem, som er lidt ekstra presset, fordi de ikke er blevet prioriteret i mange år, og fordi det erhverv ikke er så stor en del af landbruget. Desværre er det kun et sted mellem 0,3 og 0,4 pct. af dansk landbrug, der er grønsagsavl i dag. Dem skal vi ikke køre over, og derfor tager vi ekstra hensyn til dem, og det kan vi sagtens med respekt for naturen.

Regeringen kommer også til at gøre meget mere for dem, når vi skal lave en national fødevarestrategi, og vi kommer også til at gøre meget mere for vores land og vores vand og vores natur, når vi skal lave sprøjteforbud og ændringer af svineproduktionen. Det glæder jeg mig helt vildt meget til, og jeg glæder mig også rigtig meget til at trykke på den grønne knap lige om lidt. Tak for ordet.

Kl. 10:47

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak. Indtil videre er der flere, der har indtegnet sig, og den første er hr. Hans Kristian Skibby fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 10:47

Hans Kristian Skibby (DD):

Tak, hr. formand. Hvis vi prøver at skrue tiden tilbage til i mandags, var der et stort møde i Odense, hvor der bl.a. var en masse landmænd, der var på talerstolen, og der var også nogle politikere og alle mulige andre. Men der var især nogle, som jeg synes er gået lidt i glemmebogen, og det var faktisk, at direktøren for Arlakoncernen, Peder Tuborgh, var der, og direktør Jesper Burgaard fra KMC, den gamle kartoffelmelcentral, var der også. Det er to virksomheder, der er kæmpestore, og som bruger rigtig mange af deres ressourcer på at udvikle, hvordan man kan udnytte potentialet i en kartoffel og potentialet i noget mælk. Det gør de, fordi der er overskud til det i Danmark, og det gør de, fordi der er arbejdspladser i det, og der er også en betydelig vareeksport i det.

Er ordføreren enig med Danmarksdemokraterne i, at når man slagter landbruget, slagter man også malkekøerne, og så er der ikke noget mælk til Arla og Peder Tuborgh og hans mange tusinde ansatte. Lige sådan er det med KMC: Når man ikke har nogen kartofler, skal vi til at importere dem. Anerkender SF den udfordring?

Kl. 10:48

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 10:48

Carl Valentin (SF):

Det her forslag slagter ikke landbruget, og landbruget har været med til at udforme det i den grønne trepart. Og ja, jeg lytter til folk i landbruget, også KMC, som har spillet konkret ind til regeringen, og

som vi har taget hensyn til i den aftale, vi lige har landet, nemlig ved bl.a. at kigge på, hvordan man beregner udledningen fra både spisekartofler og stivelseskartofler. Det er med i den tillægsaftale, vi lige har lavet forleden dag, men som ordføreren for Danmarksdemokraterne ikke har været med i, fordi Danmarksdemokraterne stiller sig udenfor, hver gang vi laver aftaler på det her område.

Jeg synes, det er vildt vigtigt, at vi har mennesker, der laver kartofler i Danmark, og jeg synes, det er vildt vigtigt, at vi har et stærkt dansk landbrug, men balancen er tippet, når naturen dør, og det er det, det her handler om. Vi skal have et landbrug, men vi skal have et andet og et grønnere landbrug.

Kl. 10:49

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 10:49

Hans Kristian Skibby (DD):

Det er simpelt hen absurd, at SF kan negligere de bekymringer, der kom og blev italesat over for 4.500 deltagere i mandags. Det var direktørerne for de her to virksomheder, som ordføreren står og skamroser her fra Folketingets talerstol. Ordføreren siger også, at landbruget ikke vil have regulering. Det passer jo ikke. De vil have omlægning, de vil have investering, og de vil have finansiering. Det er ikke det samme som at sige, at de ikke ønsker regulering. Det er nogle påstande, der florerer i den røde fagbevægelse, som hr. Carl Valentin åbenbart desværre i hvert fald er en stor fortaler for.

Kl. 10:50

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 10:50

Carl Valentin (SF):

Jeg er meget stor fortaler for fagbevægelsen, men jeg ved ikke lige, hvad det har med sagen her at gøre. Selvfølgelig lytter vi til de her mennesker, og vi tager også deres input med i det arbejde, vi laver. Jeg har ikke sagt, at landbruget ikke vil reguleres, men jeg har sagt, at landbrugslobbyen i mange år har modarbejdet, at der skulle ske noget. Det har gjort situationen mere akut, og det betyder nu, at det skal gå lidt hurtigt, og det har vi så også gjort sammen med landbruget i den grønne trepart. Så jeg synes nu, at vi har lyttet til dem og inviteret dem indenfor. Vi har faktisk lavet forslaget sammen med dem.

Kl. 10:50

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Fru Susie Jensen, Danmarksdemokraterne.

Kl. 10:50

Susie Jessen (DD):

Tak, Jessen, tak. (*Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):* Fru Susie Jessen).

Det er jo i virkeligheden fuldstændig absurd at høre en ordfører stå her på talerstolen i dag og sige, at landbruget forhaler og forhaler og forhaler. Jeg tror simpelt hen, at hr. Carl Valentin trænger til at komme lidt ud en gang imellem og besøge nogle landbrug. Prøv at høre: Landmændene vil gerne etablere minivådområder, og de har gps-trackere på deres køer, for at fodersammensætningen er god og de kan producere klimavenlig mælk. Landbruget er i gang på så mange parametre. Arla belønner landmænd, der producerer klimaeffektivt. Landbruget i Danmark er i fuld gang med at omstille sig.

Nu vil hr. Carl Valentin gerne sørge for, at det ikke kommer til at ske, for landbrugene kommer til at lukke, og så bliver produktionen flyttet ned til Østeuropa, til Polen, til Tyskland, hvor jeg altså tror

man skal kigge rigtig, rigtig langt efter en ko med gps på; det vil jeg bare sige.

Jeg synes, det er en rigtig, rigtig ærgerlig udvikling, at vi her har en ordfører, der siger, at landmændene bare forhaler tingene. Det synes jeg simpelt hen ikke man kan være bekendt. Jeg vil gerne spørge hr. Carl Valentin: Kan ordføreren godt lide polsk kød?

Kl. 10:51

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 10:51

Carl Valentin (SF):

Nej, og jeg synes egentlig, det ville være godt, hvis vi i Danmark i stedet for at forsøge at konkurrere med Polen om, hvem der kan lave billigt kød, så fokuserede på, om vi kunne behandle dyrene noget bedre. Det er også noget af det, som den her regering kommer til, men det har ikke så meget at gøre med kvælstofreguleringen, som vi laver lige nu. Den laver vi jo ikke, fordi vi ikke synes, man skal have landbrug i Danmark. Vi laver den, fordi vi ikke synes, at Danmark skal være det mest naturforarmede land i EU, og fordi vi synes, vi skal have et landbrug, der fylder mindre. Det er det, der kommer til at ske med den her lovgivning, og det er grundlæggende godt.

Så synes jeg, det er lidt lavt fra en folketingskollega, at man ligesom skal have skudt i skoene, at nu skal man også komme ud at se et landbrug og sådan noget. Jeg har været fødevareordfører for SF i 7 år. Jeg har besøgt masser af vores landbrugere i det her land; jeg har talt med masser af dem. Jeg var da også ude at sige hej, da folk mødte op i traktorer forleden dag. Jeg er i dialog med erhvervet, som jeg tror på har en vigtig fremtid i Danmark. Den skal bare se anderledes ud.

Kl. 10:52

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Fru Susie Jessen.

Kl. 10:52

Susie Jessen (DD):

Men det giver jo så ikke mening, at ordføreren står her i dag og siger, at landbruget forhaler tingene, når vi kan se landmænd derude, der bruger droner til at punktsprøjte ude på marken. Det er udvikling. Det er udvikling, når det er sådan, at man kigger på fodersammensætning for at producere mere klimaeffektivt. Det er udvikling at etablere minivådområder, så man beskytter fjordene. Alt det her er udvikling, og det er jo lige præcis det, der ikke sker nede i Østeuropa, hr. Carl Valentin, og det er jo lige præcis det, der kommer til at gøre, at hvis man kigger globalt på det her, kommer det ikke til at rykke noget som helst.

Kl. 10:53

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 10:53

Carl Valentin (SF):

Men det, den her lovgivning gør, er jo grundlæggende også at sikre, at vi udvikler landbruget. For når man laver en målrettet regulering, som tager udgangspunkt i, hvad fjordene kan holde til, tvinger det landbrugerne til at finde på metoder til at bruge mindre gødning og at tage nogle af de jorder ud, som har dårligst retention. Derfor får vi en udvikling af landbruget med det her. Men nogle gange er man jo altså nødt til også at lave noget regulering og ikke tro på, at det hele kommer med frivillige aftaler, for der er historikken desværre bare ikke særlig god.

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Hr. Kim Edberg Andersen, Danmarksdemokraterne.

Kl. 10:53 at sige det, ordfører! Så hvad siger ordføreren til alle de danskere, der lige nu kan se ind i, at ordføreren og alle de andre inklusive de blå partier nu ødelægger deres arbejdspladser og dermed deres forsørgelsesgrundlag?
Kl. 10:54 Kl. 10:56

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det, og tak til ordføreren. Altså, jeg kender ordføreren som en, der i hvert fald på det her område er den mest faktaresistente overhovedet, men jeg vil gerne give en gratulation med sejren i ligesom at få sat en kæp i hjulet på dansk landbrug, for det er jo det, man får gjort, og det er jeg slet ikke i tvivl om ordføreren mener oprigtigt, altså at, jeg tror, man siger, landbruget skal omstilles. Jeg ved ikke, hvordan det er en sejr at få dem til at gå konkurs, men det er jo det, man vil nu, og tillykke med det.

Men hvis vi nu forholder os til lidt fakta, er virkeligheden så ikke, at noget af det, man hører er grunden til, at der er iltsvind og sådan noget, er klimaforandringer? Selv med den samme mængde kvælstof, som du udleder, så accelerer det på grund af klimaforandringerne, og derfor er det presserende for ordførerne at få ændret det her, og det er fuldstændig acceptabelt. Men mener ordføreren så ikke samtidig, når man kan se, at det er klimaforandringerne og temperaturerne i vandet, som gør det – jeg kan godt lave en forklaring for ordføreren, for han ser meget spekulativ ud, på, om videnskaben passer, men det gør den – at det er dybt urimeligt, at det nu er det landmændene, der skal betale for de klimaforandringer, der sker?

Vil ordføreren så samtidig lige forklare, hvordan klimaforandringen bliver mindre af, at vi flytter dansk landbrug til udlandet, hvor vi ved at den kommer til at have større og dårligere effekt?

Kl. 10:55

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 10:55

Carl Valentin (SF):

Jamen ifølge de økonomiske vismænd er det kun omkring 35 pct. af den reduktion af den animalske produktion, som vi vil lave, som vil flytte til andre lande, såfremt andre lande også lever op til de globale klimaaftaler. Så man kan ikke regne med, at det hele bare flytter ud.

Derudover tager ordføreren grundlæggende fejl, når han siger, at det her bare lukker landbruget, for det er ifølge CERI's tal kun 3-4 pct. af de danske bedrifter, som vil blive så hårdt ramt af den lovgivning her, at det ikke kan betale sig for dem at gå i marken de kommende år. I øvrigt har de i det ikke medregnet de store kompensationer, vi også har indlagt.

Kl. 10:55

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 10:55

Kim Edberg Andersen (DD):

Jeg tror, at man regner med at reducere dansk landbrug med 10 pct. i omsætning, så jeg ved ikke, hvor lukrativt ordføreren tror det er at være landmand, siden det, at man fjerner 10 pct. af omsætningen, betyder, at kun 3 pct. dør. Men det tager vi bare, når ordføreren nu svarer på det næste spørgsmål.

Ordføreren bliver ved med at sige, at det er landmændenes skyld. Det siger ordføreren stort set altid. Ellers siger han, at det er fiskernes. Men virkeligheden er så: Hvad med alle de arbejdspladser, der er bundet op på det? Hvad mener ordføreren om det? Er det noget, man i den her forligskreds, der nu slager det, har taget højde for, altså at det også er smeden – fagforeningerne har været ude

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 10:56

Carl Valentin (SF):

Skræmmebilledet om, at det her koster helt vildt mange arbejdspladser, holder ikke. Man har i treparten inddraget både landbruget og fagbevægelsen netop for at sørge for, at der er kompensation og hjælp til de mennesker, som skal omstille sig.

Men når nu ordføreren angreb mig så hårdt, vil jeg faktisk gerne rose hr. Kim Edberg Andersen tilbage, for da vi stod her under førstebehandlingen, var hr. Kim Edberg Andersen en af de eneste, som var stor modstander af det her og virkelig talte imod det. Nu er der så virkelig kommet gang i debatten, men jeg vil da i hvert fald rose hr. Kim Edberg Andersen for at have været på den hele vejen igennem.

Kl. 10:57

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Den næste i talerrækken er fru Inger Støjberg, Danmarksdemokraterne.

Kl. 10:57

Inger Støjberg (DD):

Tak for det. I valgkampen sagde SF, at man virkelig ville gøre meget for landdistrikterne, og man kom sågar med et udspil om landdistrikterne og sagde: Nu skal der være liv på landet, og vi skal have et Danmark i balance. Hvad tænker hr. Carl Valentin: Kommer der flere eller færre arbejdspladser, når man nu får stemt den her lov igennem?

Kl. 10:57

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 10:57

Carl Valentin (SF):

Jeg tror ikke, man skal se på det så isoleret. Altså, det er jo muligt, at der er nogle enkelte, der skal holde op med at dyrke deres jorder som konsekvens af det her. Det er jo faktisk en del af målet med treparten, at vi skal sørge for at bruge de gode jorder og passe mere på vores natur. Men jeg tror ikke, at det her vil påvirke beskæftigelsen synderligt. Og det vil det ikke, både fordi landbruget ikke er en særlig stor del af beskæftigelsen længere, men også, fordi vi faktisk har lagt rigtig mange ting ind i den grønne trepart, som sørger for at hjælpe de mennesker, der måtte skulle lave noget andet, med at komme videre. Og så har vi jo heldigvis en landdistriktsminister, som kommer til at tage en masse initiativer for at hjælpe ude i landdistrikterne.

Jeg vil også gerne bryde lidt med det billede om, at det her bare er en forfærdelig ting for landdistrikterne. For det er jo, som fru Pil Christensen fra Enhedslisten nævnte tidligere, dem, der også bliver ramt af, at vi har så intensiv en svineproduktion, f.eks. Det er dem, der skal leve med stanken og den tunge trafik, der er i forbindelse med det. Der er mange ting, vi kan gøre for landdistrikterne, og det er altså også at passe på fjordene og ændre landbruget.

Kl. 10:58

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 10:58

Kl. 11:01

Inger Støjberg (DD):

Det var godt nok en lang sang. Det er det jo ofte, når man ikke har et godt svar på det. Jeg kan godt svare, hr. Carl Valentin. Det her kommer til at betyde, at der er rigtig mange arbejdspladser, der bliver nedlagt. Og så er det jo faktisk ret sigende, at hr. Carl Valentin siger, at der ikke er så mange, der arbejder i landbruget. Hr. Carl Valentin glemmer jo fuldstændig alle dem, der arbejder omkring landbruget. Det er jo derfor, at både 3F og NNF har været ude at sige: Lad os lige trykke pauseknappen ind.

Så hvis ikke hr. Carl Valentin kan finde lysten til at hjælpe landdistrikterne, så må hr. Carl Valentin da forhåbentlig kunne få lyst til at hjælpe nogle af de mange, der mister deres arbejde, og som både 3F og NNF netop påpeger.

Kl. 10:59

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ordføreren.

Kl. 10:59

Carl Valentin (SF):

Vi lytter meget til fagbevægelsen og til landbruget, og vi vil gerne gøre meget for landdistrikterne. Og det er også min klare oplevelse, at der er rigtig mange mennesker i landdistrikterne, der ønsker rent drikkevand og liv i fjordene, og det er noget af det, som det her forslag skal sikre.

Kl. 11:00

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak. Der er yderligere to indtegnet, og den tredje, der lige tegnede sig ind nu, når ikke at komme med, for jeg tænder for A'et nu. Det betyder for det første, at der bliver ringet ind, og også, at der er 7 minutter, til at der skal stemmes, når vi ringer ind.

Fru Karina Adsbøl, Danmarksdemokraterne.

Kl. 11:00

Karina Adsbøl (DD):

Tak for det. Der var jo en kæmpe demonstration her forleden dag, og en af talerne var også hr. Frederik Waage, som er juraprofessor, og det får mig egentlig til at stille det spørgsmål til ordføreren, hvad ordførerens holdning er til ejendomsretten. Altså, mener ordføreren, at det her lovforslag er en krænkelse af ejendomsretten, netop i forhold til at man indskrænker det råderum, som dem, der ejer jorden, har over deres jord?

Kl. 11:00

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ordføreren.

Kl. 11:00

Carl Valentin (SF):

Nej, det mener jeg ikke det er. Der er flere eksperter, der siger forskellige ting, men man har faktisk lavet et rimelig seriøst arbejde i den grønne trepart med at kigge på det her, og det står jeg så rigeligt på mål for. Men hvis man mener, at der er nogle brud på grundloven eller noget i den stil i forbindelse med det her, har man jo ret til at lægge sag an, og jeg tror ikke, at man skal forlade sig på vurderinger fra enkelte ordførere herinde af det juridiske, men på vurderinger fra de juridiske eksperter, der har hjulpet os med at lægge grundlaget for den her lovgivning.

Kl. 11:01

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Spørgeren.

Karina Adsbøl (DD):

Men altså, ordføreren har i hvert fald skrevet under på grundloven.

Men så vil jeg gerne stille et andet spørgsmål, og det er netop om hele det her lovforslag og i forhold til ordføreren og den bemyndigelse, man faktisk giver ministeren. Der er rigtig, rigtig mange bemyndigelser i det her lovforslag, som man giver kvit og frit til ministeren, både i forhold til ekspropriation og alt muligt andet. Så vil jeg bare høre, om ordføreren har tænkt på, at det jo ikke er sikkert, at det er en rød minister, der bliver ved med at sidde i den regering; der kan jo komme et skifte. Men man giver simpelt hen ministeren så meget bemyndigelse til at gennemføre alle mulige ting. Er det simpelt hen med åbne øjne, at man gør det fra SF's side?

Kl. 11:02

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ordføreren.

Kl. 11:02

Carl Valentin (SF):

Ja, jeg synes, at balancen i beføjelserne til ministeren er rigtig fin i det her forslag.

Kl. 11:02

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Så er det fru Marie Bjerre fra Venstre.

Kl. 11:02

Marie Bjerre (V):

Jeg kan forstå, at ordføreren er meget glad for den tillægsaftale, som vi har lavet, og også meget glad for, at der nu kommer en undtagelse for grønsagsproduktionen. Derfor kunne jeg da godt tænke mig at høre, hvad det er, SF selv har bragt ind til aftalebordet for at finde en løsning på udfordringen med grønsagsproduktionen.

Kl. 11:02

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ordføreren.

Kl. 11:02

Carl Valentin (SF):

Vi har syntes, at lovgivningen skulle udskydes her det næste år for grønsagsproducenterne. Det er jo det, vi er blevet enige om i sidste ende, så det synes jeg er rigtig godt.

Kl. 11:02

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Spørgeren.

Kl. 11:02

Marie Bjerre (V):

Jeg synes måske, at ordføreren smykker sig lidt med lånte fjer. Kan ordføreren bekræfte, at det er Venstre, der inde ved aftalebordet har insisteret på et løsningsforslag, og at det er Venstre, der har foreslået en undtagelse for grønsagsproduktionen?

Kl. 11:03

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ordføreren.

Kl. 11:03

Carl Valentin (SF):

Venstre har også foreslået det, men vi har også taget det op internt i regeringen. Nogle gange har man jo også nogle drøftelser i en regering, som alle partier ikke er med til. Vi har syntes, det var rigtig

fornuftigt at fritage grønsagsproducenterne her det næste år, og jeg er glad for, at vi kan gøre det sammen med Venstre.

Kl. 11:03

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Hr. Mads Fuglede, Danmarksdemokraterne.

Kl. 11:03

Mads Fuglede (DD):

Jeg husker SF's landbrugsudspil tilbage fra 2022, tror jeg, hvor, som jeg forstod det, SF ønskede, at man skulle tage et areal, der er større end Fyn, omkring 300.000-400.000 ha, ud af dansk landbrug. Er det stadig væk SF's politik, og hvor langt mod det mål mener SF at man når med den her aftale?

Kl. 11:03

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ordføreren.

Kl. 11:03

Carl Valentin (SF):

Vi har nok opdateret vores landbrugspolitik siden 2022, så jeg kan ikke love, at det er præcis det samme sted, vi står i dag. Men med trepartsaftalen er det jo faktisk nogenlunde den størrelse areal, som man skal have til ekstra skov og natur, så det står vi fint på, og jeg synes grundlæggende, det er godt, at naturen får mere plads i Danmark.

Kl. 11:04

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Spørgeren.

Kl. 11:04

Mads Fuglede (DD):

Når nu landmændene har meldt arealer ind i den grønne trepart og ser, at de skal bruge meget mere areal til braklægning, trækker de jo arealerne tilbage fra den grønne trepart, og så når SF jo ikke i mål med sit mål om, at landbruget skal fylde mindre i Danmark, medmindre man kvæler dansk landbrug, så de ikke kan drive deres bedrifter.

Kl. 11:04

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ordføreren.

Kl. 11:04

Carl Valentin (SF):

Jeg er meget opmærksom på, at der er nogle udfordringer i forhold til implementering af den grønne trepart, og at det på nogle måder går lidt for langsomt, og at det er vigtigt, at vi får taget flere af de dårlige jorde ud. Så vi kommer jo løbende til at følge op på det her og sørge for, at vi får taget jorde nok ud til at sikre mere natur, for det har det her land brug for. Vi skal stadig have masser af landbrug i Danmark, men vi skal ikke have så meget af det, at det ødelægger vores fjorde.

Kl. 11:04

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak til ordføreren fra SF. Den næste i talerrækken er fru Franciska Rosenkilde fra Alternativet.

Kl. 11:05

(Ordfører)

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for ordet. L 5, som vi skal stemme om om lidt, handler om at løse de helt enorme problemer med forurening, som rammer

vores vandmiljø. Vores fjorde og kystvande er mange steder i en elendig økologisk tilstand. De er ramt af omfattende iltsvind, og de er tømt for fisk og ålegræs, og derfor ligner de mange steder døde undervandsørkener. Jeg kan så konstatere, at mange på den yderste højrefløj synes, at det ikke er et stort nok problem til, at man vil gøre noget ved det, i hvert fald ikke, hvis det på nogen måde involverer krav til landbruget, må man forstå. Men det er vi jo som bekendt nødt til. For vi ved, at langt størstedelen af problemerne skal findes i landbrugets udledning af kvælstof. Forskningen er fuldstændig klar: Landbruget står for 70 pct. af kvælstofudledningen til vandmiljøet. Derfor er løsningen også ret enkel, nemlig at vi reducerer landbrugets forurening af kvælstof, og det er netop det, der er formålet med L 5.

Jeg vil også gerne benytte lejligheden til at gentage nogle af mine pointer fra i tirsdags. For det er ikke den her lov, der truer dansk landbrug; det er ikke den her lov, der har fået antallet af landmænd til at falde dramatisk gennem årtier, så det er helt nede på kun at være 6.000; det er ikke den her lov, der har skabt en udvikling, hvor stadig mere produktion er samlet på stadig færre og større bedrifter; det er ikke den her lov, der har gjort dansk landbrug stadig mere afhængigt af svinefabrikker og fodermarker, og det er bestemt heller ikke den her lov, der har skabt landbrugets aktuelle økonomiske udfordringer. Alt det er resultatet af årtiers dårlige politiske beslutninger og en lobbyorganisation, som har haft travlt med at fremme et landbrug baseret på kæmpe bedrifter og massiv forurening, og som indtil i sidste uge har haft meget, meget lidt fokus på gulerødder, kål og andre danske grønsager. Så hvis jeg var landmand, ville jeg også være skuffet over det politiske svigt fra skiftende regeringers side, men også over ens egen lobbyorganisation, som har modarbejdet den fuldstændig nødvendige omstilling, som nu rammer.

Til mine kollegaer herinde vil jeg også sige en ting: Hvis man vil forsvare dansk landbrug, skal man også turde at diskutere, om den kurs, dansk landbrug har været på i årtier, er holdbar. For det viser tallene jo helt klart at den ikke er. Det viser vores manglende natur, det viser forureningen, og det viser vores døde hav. Derfor må og skal landbruget omstilles. Danmark har brug for en fødevareproduktion, der kan fungere uden at gå på kompromis med naturen og miljøets grænser. Det er ikke urimelige krav, det er fuldstændig nødvendige krav, og det er derfor, Alternativet støtter det her lovforslag. For det er vigtigt; det er et skridt i den rigtige retning hen imod et bæredygtigt landbrug og en levende natur.

Hvis vi skal komme i mål med det, er den her lov desværre ikke nok. For vi når ikke i mål med EU's vandrammedirektiv inden deadline, men vi kommer tættere på, og det er vigtigt, hvis vores farvande og fjorde skal være mere end en kirkegård for døde dyr og planter. Samtidig skal vi gøre, hvad vi kan, for at fremme den fødevareproduktion, vi skal have mere af i fremtiden. Derfor er jeg også rigtig glad for, at det er lykkedes at få undtaget grønsagsproducenterne i et år. For vi har brug for flere danske grønsager, som der desværre produceres mindre og mindre af, fordi man har haft et enøjet fokus på at få flere svin. Hvordan det skal ske, og hvilke virkemidler vi kan skrue på, ser jeg frem til at diskutere senere, ikke mindst når vi skal diskutere landbrugsstøtten og den nye nationale fødevarestrategi.

Men i dag handler det altså om L 5, og det støtter Alternativet op om. Foruden et sundt vandmiljø har vi jo ikke et bæredygtigt landbrug, og uden et landbrug, der holder sig inden for naturens og vandmiljøets grænser, får vi ikke fiskene og livet tilbage i havet. Tak for ordet.

Kl. 11:09

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak for det. Den første indtegnede er hr. Kim Edberg Andersen fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 11:09

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det, og tak til ordføreren. Nu er jeg også fiskeriordfører, og jeg har hørt argumenterne med, at der ikke er en eneste fisk. Jeg tror jo, at det for De Radikale drejer sig om, at det er en lystfiskerfamilie, der skal på et kursus, hvis ikke de kan fange en fisk. For er der nogle, der godt kan fange fisk, så er det jo alle de sæler, vi har. Vi har aldrig før haft flere sæler. Så det første spørgsmål er, om ordføreren ikke lige vil forklare mig, hvordan vi kan have så mange sæler, når der ingen fisk er i de indre farvande. Jeg er ikke den klogeste dreng, men jeg mener, at de spiser fisk. Så hvis ikke vi har fået veganske sæler, så er der jo fisk at spise derude. Der er masser, for vi har aldrig haft flere. Vi har i øvrigt heller ikke haft flere skarver, end vi har nu. De æder også fisk i vildskab, men alle de her fisk findes jo heller ikke.

Så i forhold til det der med frygtscenarier, og at vi andre gør det ene og det andet, og at vi er så slemme, vil ordføreren så ikke bare forklare mig, hvad det er for en sælart, der spiser de her grønsager derude? For der er jo fisk. Så vil ordføreren ikke bare indrømme, at man måske kommer til at gå en lille smule over stregen, når man bliver ved med at påstå, at der faktisk ikke allerede nu findes fisk i de danske farvande?

Kl. 11:10

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ordføreren.

Kl. 11:10

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for det. Jeg ved jo ikke, om ordføreren prøver at hentyde til, at den økologiske tilstand ved vores kyster, i vores fjorde og hav er god. Jeg ved ikke, hvordan det er, ordføreren prøver at underminere argumentet om, at vi absolut har akutte problemer ude i vores havmiljø.

Men det, som ordføreren peger på, er jo helt klart, at der er ubalancer i vores økologiske systemer. Det gælder både sælen og skarven, og det gælder også det manglende liv i vores hav, og det er vores ansvar at rette op på de balancer.

Kl. 11:11

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Spørgeren.

Kl. 11:11

Kim Edberg Andersen (DD):

Nej, det, ordføreren gjorde, var, at han forsøgte at sige til fru Franciska Rosenkilde, at det jo er fuldstændig usandt, når hun deroppefra står og siger, at der ikke er nogen fisk, og at vi derfor nu skal slå landbruget ihjel, fordi det er dem, der dræber fiskene. For der er jo fisk.

Så vil ordføreren bare ikke indrømme, at man måske lige var kommet til at spænde buen for hårdt og sige noget, der ikke var sandt? For hvis ordføreren ikke kan fortælle mig, hvilke sæler der ikke spiser fisk, men som stadig væk bliver ved med at formere sig i vildskab, så står ordføreren nu oppe på talerstolen og taler mod bedre vidende.

Kl. 11:11

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ordføreren.

Kl. 11:12

Franciska Rosenkilde (ALT):

Med al respekt for ordføreren er det en latterlig diskussion. Vi har tal på, at over 70 pct. af det kvælstof, der ødelægger livet i havet,

kommer fra landbruget, og det er et politisk ansvar at rette op på den økologiske tilstand i havet omkring Danmark. For vi kerer os selvfølgelig om Danmark, og vi ønsker, at der skal være natur, også til de fremtidige generationer.

Kl. 11:12

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Hr. Hans Kristian Skibby, Danmarksdemokraterne.

Kl. 11:12

Hans Kristian Skibby (DD):

Tak til ordføreren for Alternativet for at gå op på talerstolen i den her debat. Jeg bemærkede jo, at ordføreren i sit indlæg var inde på, at det ligesom var en begrundelse i sig selv, at når der var færre ansatte inden for landbruget, havde det mindre betydning: Herregud, der var blevet færre og færre ansatte.

Jeg synes måske bare, at ordføreren trods alt også må erkende, at produktiviteten er fordoblet, og at produktionen er fordoblet i landbrugs- og fødevareerhvervet i Danmark. Man er blevet bedre, man har investeret i nye maskiner, og der er nye sorteringsmåder, bedre avl og produktion osv., og i 2024 rundede man over 200 mia. kr. i eksportomsætning inden for fødevareklyngen, altså varer, tjenesteydelser osv.

Mener Alternativet virkelig – jeg ved, jeg har spurgt ordføreren før – når man bare skal måle det her i, at der er blevet nogle færre tusind ansatte, at så pyt med, at de faktisk har bevist, at de kan vareforædle og skabe innovation og nye arbejdspladser?

Kl. 11:13

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ordføreren.

Kl. 11:13

Franciska Rosenkilde (ALT):

Når ordføreren bringer de her tal på banen, må jeg bare sige, at ordføreren simpelt hen blander pærer og bananer sammen. For hele fødevareklyngen er jo meget, meget mere end producenter, der dyrker landbrug i Danmark. Så det er jo at blande flere ting sammen.

Men jeg vil dog sige, at når produktiviteten er steget, kan vi jo så tage en snak om, hvad værdi i virkeligheden er. Er det værdifuldt, at landbruget har reduceret sin beskæftigelse med 50 pct. de sidste 40 år? Er det værdifuldt? Skaber man værdi ude i landdistrikterne, når det er sådan, at man får færre og færre, men større og større bedrifter med tungere og tungere trafik, med dårligere og dårligere lugt og luftkvalitet i de landsbyer, hvor man bor, og hvor man ikke bor på sin gård og desuden ikke leverer værdi til landdistrikterne? Det mener vi ikke i Alternativet. I Alternativet mener vi, at vi skal have en anden fødevareproduktion, der skaber værdi, også ude i landdistrikterne.

Kl. 11:14

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Spørgeren.

Kl. 11:14

Hans Kristian Skibby (DD):

Nu er det jo ikke pærer og bananer, vi snakker om i den forstand. De importeres jo oftest, i hvert fald bananerne. Men jeg vil bare spørge ordføreren om noget. For ordføreren siger, at man blander tingene sammen. Anerkender ordføreren ikke, at hvis ikke vi har malkekvæg i Danmark, har vi ingen Arla? Anerkender ordføreren ikke, at hvis kartoffelavlerner bliver jaget til Polen, har vi ikke brug for KMC, at så er der ikke overskud til at investere i nye produkter og ting, der kan sælges på vores eksportmarkeder, og honorere dem, der får deres lønseddel ude fra Brande og Holstebro?

Anerkender Alternativet ikke de dynamiske effekter? Derfor hænger det sammen, både æbler, bananer, abrikoser og alle mulige andre skøre frugter.

Kl. 11:15

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 11:15

Franciska Rosenkilde (ALT):

Alternativet ønsker en fødevarerproduktion i Danmark, som er langt mere baseret på vores nationale marked, altså at vi producerer mad til mennesker. I det fødevaresystem har man også blik for at bevare naturen, man har forståelse for de økologiske balancer, og man skaber også en masse værdi. Så det er ikke et argument i sig selv, at man tjener penge, hvis man samtidig smadrer naturen. Vi tror på, at man kan have en fødevarerproduktion, hvor der også er en forøget beskæftigelse, og hvor det er, at vi producerer langt mere mad til mennesker. Tak.

Kl. 11:15

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak til ordføreren fra Alternativet. Den næste i talerrækken er fru Marie Bjerre fra Venstre.

Kl. 11:16

(Ordfører)

Marie Bjerre (V):

Jeg har ikke sovet særlig godt i nat, og det har jeg faktisk ikke gjort de fleste nætter de sidste mange dage og de sidste uger. Jeg tror aldrig, at jeg i mit politiske liv har fået så mange henvendelser, som jeg har fået de seneste dage og uger. De fleste af dem er i en god og ordentlig tone, og det gør faktisk det hele meget værre. Havde det bare været »tudeffjæs«, »bonderøve« eller »virkelighedsfjerne dyremishandlere«, som den her side af Folketingssalen jo ønsker at gøre dem til, men det er det ikke. Det er »bekymring«, det er »frustration«, og det er »afmagt«.

De fleste af jer kan se, at det her lovforslag ikke er nemt for mit parti og mine kollegaer. Det er det ikke, fordi det rammer hårdt. Det rammer også uventet hårdt, og det har konsekvenser, som ikke var tilsigtede. Men vores linje er klar: Vi stemmer for, fordi det er det rigtige at gøre. Vi ønsker at passe på vores vandmiljø. I alt for mange år har vi ladet stå til; i alt for mange år har vi ikke gjort nok. Der er iltvind i vores fjerde og indre farvande, og vi har et politisk ansvar for nu at få gjort noget ved det. Derfor står vi på mål for den her aftale, og vi står på mål for den grønne trepart. Vi aftalte reduktioner, og vi aftalte, at der skulle ske reduktioner ved regulering fra 2027. Det er nødvendigt.

Men helt ærligt, der bliver nødt til at være en bedre balance. Vi kan godt både passe på vores miljø og vores natur og sikre vores fødevarerhverv. Vi har bidt os fast. De sidste dage har Venstre insisteret på en tillægsaftale. Vi har ryddet ud i nogle af de utilsigtede konsekvenser. Vi har fået en undtagelse for grønsagsproducenterne; vi har fået bedre data for kartofler; vi har fået åbenhed og adgang til efterprøvning af data. Men jeg undrer mig over, hvor svært det har været. Og så synes jeg ærlig talt, det er hæmningsløst, når jeg hører ordføreren stå her på talerstolen og rose den tillægsaftale uden at nævne, hvor den kommer fra.

I løbet af ugen ringede jeg også til en af regeringspartierne gruppeformænd i håbet om at tale med ét fornuftigt menneske. Beskeden lød: »Det er lidt teknisk, det her, Marie. Piver de ikke bare, de landmænd? Du må tale med vores ordfører.« Det var en ordfører, der lige ved aftalebordet havde sagt, at vi ville ødelægge den grønne trepart, hvis vi ville ændre noget.

I går deltog jeg så i Miljø- og Fødevareudvalget, hvor der var overdragelse af anbefalinger til bedre dyrevelfærd. Et borgerpanel forklarede, hvad de synes om dansk griseproduktion. Der var ikke én positiv ting at sige, og ministeren modtog anbefalingerne smilende og sagde, at de flugtede med regeringens politik. På et tidspunkt sad jeg ærlig talt og tænkte: Gad vide, om man ikke bare skulle oprette et parlament i Jylland, hvis København alligevel vil bestemme med så lidt respekt for dem, der bor uden for hovedstadsområdet.

Jeg er selv opvokset i et landdistrikt. Jeg bor i Nordjylland. Jeg er valgt i et landdistrikt. Jeg har besøgt mange gårde; jeg kender mange landmænd. Jeg kender ikke én dyremishandler. Jeg kender ordentlige mennesker, der tager ansvar, der engagerer sig i vores lokalsamfund, og som engagerer sig politisk i vores menighedsråd og i det frivillige foreningsliv. Det er gode naboer, der løfter vores lokalsamfund og vores sammenhold. Kære regering, jeg ved godt, at lige om lidt kommer der en griseфирpart, der kommer sprøjteforbud, der kommer flere naturnationalparker. Venstre ønsker at være med i det hele, fordi der skal gøres mere for både vores natur, vores miljø og dyrevelfærd. Men det bliver nødt til at ske i ordentlig balance og med respekt.

Det her lovforslag taler ind i et billede af en splittelse mellem land og by – en polariseret valgkamp uden nuancer. Der har ikke været en grundig samtale om, hvilket land det er, vi ønsker, og hvor hurtigt det skal gå, og hvordan vi behandler dem, det går ud over. Kære regering, I er nødt til at finde nogle bedre balancer, hvis ikke det her land skal knække over, og hvis ikke flere skal smide håndklædet i ringen og sige, at så kan det hele bare være lige meget. Jeg ved godt, at den her regering kun har én minister, der er bosat uden for hovedstadsområdet, men det er virkelighedsfjernt, hvis man ikke ønsker bedre balancer.

Kl. 11:21

Vi har foreslået en ren VISA-model i en opstart for landmændene. Det vil give de samme reduktioner i vores vandmiljø, og det er en lille indrømmelse på et tidspunkt, hvor der kommer ekstremt hård regulering. Det vil fordele byrden mere rimeligt blandt landmændene.

I Venstre ønsker vi at arbejde konstruktivt ved aftalebordet. Vi vil sikre, at der er en bedre balance mellem vores miljø og fødevarerproduktion. Vi skal stadig væk kunne producere fødevarer på en ordentlig måde med respekt for vores miljø. Jeg håber, at ministeren kan bekræfte, at vi har arbejdet konstruktivt de seneste dage på at opnå den her tillægsaftale. Det vil vi fortsætte med, for miljøet og fødevarerproduktionen skal gå hånd i hånd. Derfor stemmer Venstre – eller de fleste af os – for det her lovforslag.

Kl. 11:22

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak. Der er en del indtegnede. Den første i talerrækken er hr. Kim Edberg Andersen, Danmarksdemokraterne.

Kl. 11:22

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det, og tak til ordføreren. Det er jo en tale til kameraerne og ikke til virkeligheden. Venstre står og siger, at der ikke er nogen balancer, og at der er forkerte balancer. Man ville gerne have haft, at de andre partier roste en for at have reddet 0,3 pct. af grønsagerne i et år. Men hvor meget skal der til for Venstre, før dem, der stemmer på Venstre, kan regne med, at Venstre går ud ad et lokale? Dem ude ved os er ikke bare bekymret, de har jo ondt i maven. Hvad med arbejdspladserne, fru Marie Bjerre, ude i vores områder, der hvor vi to er valgt? Hvornår går Venstre ud? Når jeg hører Venstre sige, at regeringen er fuldstændig galt afmarcheret, og når Venstre ikke får noget igennem andet end 0,3 pct., hvornår kan man så stole på, at Venstre begynder at have ryggrad igen og beskytter de mennesker, man gerne vil have til at stemme på sig næste gang?

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 11:23 på tidshorisonterne, i forhold til hvor hurtig en proces det danske samfund kan klare. Det har Venstre fuldstændig svigtet. De har bare knaldet på til det hele; jo hurtigere, jo bedre. Det er det, der er forskellen, ikke alt det andet.

Kl. 11:25

Marie Bjerre (V):

Jeg kan sige til hr. Kim Edberg Andersen, at der jo slet ikke var sket noget, hvis Venstre havde gjort ligesom ordførerens parti og Dansk Folkeparti. Hvis vi bare havde stillet os ude på sidelinjen, hvordan havde det så set ud? Nu har vi fået en tillægsaftale. Kunne vi godt have tænkt os andre ting? Ja, det kunne vi godt. Jeg nævner den her VISA-model. Men det er dog et skridt i den rigtige retning. Grønsagsproducenterne er en af de lempelser, vi har fået. Men der er også andre ting: Der er bedre data for kartofler, der er åbenhed og mulighed for at efterprøve data, og der er et ekspertpanel, der bliver nedsat før tid. Vi arbejder konstruktivt for, at vi får en bedre balance. Det kan jeg ikke se ordførerens parti gøre.

Kl. 11:23

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 11:25

Marie Bjerre (V):

Hvis hr. Hans Kristian Skibby gik så meget op i miljøet og klimaet, havde man nok ønsket at være med i den grønne trepart; så havde man nok ønsket også at ville kigge på en CO₂-afgift og på kvælstof-reduktioner.

Det har ordførerens parti ikke ønsket sig. Hvis man havde ønsket sig nogle bedre balancer, kunne man da have bidt sig fast inde ved forhandlingsbordet i stedet for at stille sig ude på sidelinjen og være et protestparti.

Kl. 11:26

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 11:23

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 11:26

Kim Edberg Andersen (DD):

Det er jo også Venstres aftale, og det er det, Venstre glemmer at fortælle danskerne. Det var Venstre, der sad i regering og begyndte på det her, så selvfølgelig bider man sig fast i bordet; det her er jo Venstres bord. Vil ordføreren ikke bare bekræfte, at Venstre sad i en flertalsregering, der kunne have valgt at gøre det her eller valgt ikke at sætte det her i gang for ganske kort tid siden? Derved er det jo ikke noget med at klamre sig til bordet, for Venstre ejer bordet, og det er det, der er problemet.

Kl. 11:23

Hans Kristian Skibby (DD):

Måske ordføreren vil overveje at gå ind at kigge på vores hjemmeside. Der ligger faktisk et fuldt udspil i forhold til netop at komme i mål med den samme CO₂-reduktion. Det blev fremlagt af vores ordfører hr. Dennis Flydtkjær, lang tid før det her bliver vedtaget.

Hvis det eneste, Venstre har kunnet nå med det her, er at få forlænget pinen for dansk landbrugs grønsags- og frugterhverv med 1 år, med 12 måneder, og så et lille appendiks om nogle kartofler – hvis det virkelig er alt, hvad man kan i forhold til at løbe igennem alt det her skidt og møg – har Venstre forhandlet utrolig dårligt.

Kl. 11:26

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 11:24

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 11:26

Marie Bjerre (V):

Nu er det nok en kendt sag, at mit parti går lidt mere op i klima, natur og miljø end ordførerens parti, og derfor synes vi faktisk også, at det er helt rimeligt, at man laver den her grønne trepart. Vi ønskede en grøn trepart, vi ønsker at være med, fordi vi også bliver nødt til at gøre mere for vores natur og klima. Det er jeg helt med på ordførerens parti ikke ønsker at gøre, men det ønsker vi i Venstre, og vi ønsker at gøre det på en måde, hvor der er en bedre balance.

Kl. 11:24

Marie Bjerre (V):

Nu taler vi om kvælstofreduktioner, og sagen er jo den, at der er sket for lidt i alt for mange år. Vi bliver nødt til at udlede mindre kvælstof, og det har Dansk Folkeparti og Danmarksdemokraterne jo ikke noget bud på. De vil bare blive ved med at udskyde det. Hvordan skal vi så finde reduktionerne i 2027?

Kl. 11:27

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Hr. Hans Kristian Skibby, Danmarksdemokraterne.

Kl. 11:24

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Fru Franciska Rosenkilde, Alternativet.

Kl. 11:27

Hans Kristian Skibby (DD):

Det er simpelt hen notorisk forkert, når ordføreren påstår, at Danmarksdemokraterne ikke kerer sig om de ting, som ordføreren lige har sagt. Det, vi bare har gjort opmærksom på hele vejen igennem, siden man startede på forhandlingerne om en grøn trepart, var hastigheden i den her omlægning. Vi synes, den er for drastisk. Vi synes, der er for lidt fokus på nye penge. Det er da rigtigt, at man giver landbruget nogle penge, men det er nogle af de penge, de fik i forvejen, havde jeg nær sagt, fra EU-midler osv.

Derfor har vi selvfølgelig fundet alle de steder, hvor tingene kunne blive markant bedre. Det gør jo ikke, at vi ikke interesserer os for, at der skal være rent vand i hannerne, og at der skal være sunde fjorde og alt muligt andet. Vi har bare tilladt os at kigge

Franciska Rosenkilde (ALT):

Tak for ordet. Jeg må indrømme, at jeg blev noget provokeret af ordførerens tale, fordi hun fik det til at handle om by og land og om et spørgsmål om København og ude på landet. Jeg har talt med utrolig mange mennesker, der bor på Sjælland, Fyn og i Jylland, som er meget optaget af det danske havmiljø, som er meget optaget af livet i havet, som er meget optaget af god dyrevelfærd, og som også ønsker et landbrug, som er inden for klodens bæreevne, og som ikke smadrer den danske natur. Så det her handler ikke om by og land. Det handler om, om man ønsker at omstille det danske landbrug til at kigge ind i en bæredygtig fremtid i stedet for at være en del af en fossil fortid.

Så vil jeg gerne spørge ordføreren, om ordføreren vil anerkende Venstres enorme ansvar for, at vi står her nu, for ikke at have hjulpet landbruget med at omstille sig, for at have dereguleret og for at have været med til at skabe frivillige aftaler, der gør, at mængden af kvælstof ikke er reduceret i tide, men at vi står med den her hårde regulering nu.

Kl. 11:28

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 11:28

Marie Bjerre (V):

Jeg synes, at ordførerens spørgsmål viser, at det her netop handler om by og land. Hvis ordføreren tror, at alle os, der bor uden for hovedstadsområdet, ikke går op i natur og klima, så har man da et virkelighedsfjernt blik. Vi går op i natur, miljø og klima. Jeg insisterer bare på, at det skal ske med ordentlige balancer.

Så vil jeg i øvrigt bare bekræfte og svare ja til ordførerens spørgsmål. Ja, Venstre bærer da et ansvar for, at vi står her. Det tror jeg hele Folketinget gør. Det har gået for langsomt med at finde de kvælstofreduktioner. Vi ser iltsvind i vores fjorde, og det er jo derfor, vi skal handle nu, og det er også derfor, at vores linje er at stemme for det her lovforslag.

Kl. 11:29

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 11:29

Franciska Rosenkilde (ALT):

Men hvis det er, at man kerer sig om miljø og klima, hvorfor har man så ikke gjort noget i tide, så vi netop kunne have hjulpet landbruget med at omstille sig? Jeg synes, det virker på alle mulige måder dobbeltmoralisk, at man både har et kæmpe hjerte for landbruget og samtidig ikke har vist dem vejen.

Vi ønsker i Alternativet netop at hjælpe landbruget med at omstille sig, og derfor skulle den her regulering være sket for lang tid siden, også da Venstre sad for bordenden.

Kl. 11:29

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 11:29

Marie Bjerre (V):

Jeg tror, ordføreren retter sit spørgsmål til det forkerte parti, for Venstre tager jo netop ansvar. Jeg har lige stået og sagt her, at Venstres linje er, at vi stemmer for den her lovgivning, fordi vi ønsker at tage et ansvar for vores miljø og klima. Det kan man altså godt gøre, samtidig med at man også insisterer på, at der skal være nogle ordentlige balancer for vores fødevarerhverv.

Jeg synes ikke, det er urimeligt at sige, at den her lovgivning er hård; den er også uventet hård. Og der har også været nogle utilsigtede effekter, som vi har lavet en tillægsaftale om, hvor vi har rådet bod på nogle af dem.

Kl. 11:30

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til fru Susie Jessen, Danmarksdemokraterne.

Kl. 11:30

Susie Jessen (DD):

Tak for det. Ligesom ordføreren bor jeg jo også i et landdistrikt. Jeg talte med en landmand i går, og han havde været ude at demonstrere

osv. Han sagde så til mig: Hvad nyttede det egentlig, for de lytter jo ikke alligevel? Det sad han tilbage med i går. Det er en rigtig ærgerlig følelse.

Jeg tror ikke, man skal underkende Venstres magt i det her. Hvis Venstre gik sammen nu og stemte nej til det her, kunne det være, at der bredte sig noget i blå blok. Altså, vi har en Pernille Vermund, som tidligere har poseret med grise i stalde; vi har haft tidligere konservative folketingsmedlemmer nede på Slotspladsen i går, som også har været med til demonstrationer. Jeg tror, der er mange borgerlige mennesker rundtomkring i Danmark, der synes, at det her er den forkerte vej at gå. Hvis Venstre gik i front her, kunne det altså være, at der var en vej ud af den her lov. Jeg kunne godt tænke mig at spørge fru Marie Bjerre, om hun ikke kan se, at det, Venstre gør her, har en rigtig, rigtig stor betydning, og at man også har mulighed for at rykke på tingene, fordi Venstre jo trods alt er et af de store partier i blå blok, som godt kan være med til at dreje en vis lov i en retning.

Kl. 11:31

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 11:31

Marie Bjerre (V):

Jeg forstår godt den henvendelse, som fru Susie Jessen får, og det er jo de henvendelser, som jeg har fået rigtig, rigtig mange af de seneste dage og uger, og som gør et meget, meget stort indtryk. Jeg tror, den tillægsaftale, vi lavede i forgårs, netop beviser, at det betyder noget, at det gør en forskel at sidde inde ved aftalebordet, og at man rent faktisk godt kan ændre ting. Men det kræver jo, at man sætter sig ind ved aftalebordet, og at man er med til at tage et medansvar og derfor stemmer for. Vi er ikke, som spørgerens parti, et protestparti, der bare vil stå ude på sidelinjen, og så går vi i øvrigt også op i miljø, klima og natur. Vi synes faktisk, at det er helt rimeligt, at vi tager et medansvar for at finde de kvælstofreduktioner.

Kl. 11:32

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 11:32

Susie Jessen (DD):

Jeg synes, det er så hammerærgerligt, at Venstre har et behov for at kalde Danmarksdemokraterne et protestparti, fordi vi gerne vil have landbruget med ind over det her. Landbruget er jo blevet kørt ud på sidelinjen nu, og så laver man en aftale baseret på et grundlag, der er ekstremt usikkert. Det ved ordføreren også godt. Ja, det er da fint, at man har fået en lille promise nu for grønsagerne; det er da superfint. Hvad med melproduktionen? Hvad med kødproduktionen? Hvad med mælkeproduktionen, fru Marie Bjerre? Der er et kæmpestort problem. Jeg synes, det er ærgerligt, at Venstre ikke går i front nu og sikrer dansk landbrug i stedet for at gå med venstrefløjen her. Altså, det er enormt ærgerligt, og det her bliver så ødelæggende. Jeg kan slet ikke genkende Venstre mere.

Kl. 11:32

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 11:32

Marie Bjerre (V):

Men, fru Susie Jessen, Venstre ønsker jo ikke kun at varetage landbrugets interesser. Vi ønsker, at der skal være nogle balancer i vores land, hvor vi både kan have fødevarer og miljø og klima. Jeg er med på, at det ikke er de balancer, som spørgerens parti ønsker. Det gør vi i Venstre. Og spørgerens parti ender jo med at være et protestparti,

når man sætter sig ude på sidelinjen og ikke tager ansvar. Havde spørgerens parti siddet inde ved aftalebordet, ja, så kunne det da være, at vi også kunne have rykket på andre ting, eksempelvis at vi kunne få den VISA-model, som vi foreslår fra Venstres side.

Kl. 11:33

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til fru Marlene Harpsøe fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 11:33

Marlene Harpsøe (DD):

Mange tak. Jeg forstår faktisk godt, at Venstres ordfører i dag er meget berørt, for det er jo rigtige mennesker, det handler om. Det er mennesker, som har brugt ofte hele deres liv på at opdyrke en forretning, og mennesker, hvis gård generation efter generation er gået videre til den næste i familien. Men det, man jo også skal tænke på, og som jeg egentlig troede at Venstre kerede sig rigtig meget om, er, at det her jo også handler om arbejdspladser. Jeg besøgte selv for nylig AP Grønt, der ligger i Nordsjælland, hvor jeg selv er valgt. De har 200 arbejdspladser, og de siger: Vi lukker biksen, hvis det her bliver til noget. Og nu har man så vedtaget sådan en hurtig aftale, hvor de her mennesker, efter Venstres ønske, altså undtages fra den nye kvælstofregulering det næste år. Men som direktøren i virksomheden her bare siger, er det blot at tisse i bukserne. Hvad mener Venstres ordfører om det?

Kl. 11:34

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Ordføreren.

Kl. 11:34

Marie Bjerre (V):

Ja, det er korrekt, at jeg bliver berørt af mange af de henvendelser, der kommer, fordi det her er virkelige mennesker, og den her lovgivning kommer nogle steder til at ramme meget hårdt. Og vi synes også, at den rammer for hårdt nogle steder, og der er utilsigtede effekter. Men vi løser jo faktisk nogle af de her ting. Vi bider os fast inde ved aftalebordet. Det gør spørgerens parti ikke. Spørgeren nævner selv AP Grønt. De fik i øvrigt foretræde for Miljø- og Fødevareudvalget i forrige uge. Det var Venstre, der loftede det ind ved aftalebordet. Det var Venstre, der bad om en tillægsaftale. Det var Venstre, der bad om en undtagelse, så vi kunne finde en løsning. Det gør vi inde ved aftalebordet; det gør man ikke ved at blive udenfor.

Kl. 11:35

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 11:35

Marlene Harpsøe (DD):

Men nogle gange kan tingene være sådan et makværk, at man bare ikke kan stå på mål for det, og jeg må ærligt indrømme, at jeg synes, Venstre her bidrager til at afskaffe så mange arbejdspladser i Danmark, så jeg er simpelt hen i tvivl om, hvad der reelt er Venstres politik mere, når man går ud og slår så hårdt til et erhverv, at så mange mennesker bliver arbejdsløse. Jeg troede, man var optaget af noget helt andet.

I forhold til AP Grønt skal jeg lige hilse og sige, at hvis ikke det havde været for mig, så havde AP Grønt slet ikke vidst, at man kunne få foretræde for det udvalg. Men tak for, at Venstre faktisk bare lyttede lidt til nogle af de her grønsagsavlere.

Kl. 11:35

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:35

Marie Bjerre (V):

Altså, det er måske lidt mærkværdigt at skulle høre på, at det her er en hurtig aftale, og at det også er noget makværk. Det her er en del af den grønne trepart, hvor vi aftalte, at der skulle være reduktioner via regulering i 2027. Den her kvælstofreguleringsmodel faldt på plads i december sidste år. Spørgerens parti kunne jo bare have været med i den grønne trepart og kunne bare have været med til at tage ansvar, hvis man rent faktisk ønsker, at der skal være nogle bedre balancer. Det har spørgerens parti ikke ønsket. Spørgerens parti har bare stået ude på sidelinjen.

Kl. 11:36

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til hr. Lars Boje Mathiesen, Borgernes Parti.

Kl. 11:36

Lars Boje Mathiesen (BP):

Tak. Jeg er generelt nervøs og bekymret over det, der foregår i Folketinget, og som jeg synes er en omgang lovsjusk. Vi kan kigge på ejendomsvurderingerne og Gældsstyrelsen, ja, minkskandalen osv. Nu står vi i dag og hører om den her aftale, som er kommet i stand – noget af den – sådan fem minutter i lukketid, og vi hører en fremlæggelse fra Venstre om, at det her har hårde konsekvenser. Samtidig kan vi høre fra venstrefløj, at det her ikke vil have hårde konsekvenser derude for landbruget.

Det undrer mig jo, at to parter, som er med i den samme aftale, kan læse den så forskelligt. Der må jo være nogle fakta. Der må jo være nogle beregninger, der siger, hvor mange arbejdspladser det her kommer til at koste, hvor meget i indtægter det kommer til at koste for Danmark, hvor meget det her rammer de forskellige regioner i Danmark, f.eks. Nordjylland, hvor ordføreren er fra.

Deler ordføreren bekymringen om, at det her indebærer en stor risiko for at være lovsjusk, fordi der ikke er lavet de her rigtige konsekvensberegninger, siden partier kan læse så forskellige ting ind i noget, som burde være fakta?

Kl. 11:37

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:37

Marie Bjerre (V):

Nu er det jo ikke så underligt, at der er forskel på Venstre og de røde partier her i Folketinget. Vi anerkender, at den her lovgivning også vil få betydning for beskæftigelsen. Der kommer jo til at være en forandring. Det er en omstilling, vi skal igennem, for vi bliver nødt til at passe bedre på vores miljø, natur og klima. Vi har gjort for lidt de sidste 20 år, og det er jo også derfor, at den her lovgivning nu ender med at være så hård, som den er. For nu står vi der, hvor vi ikke bare kan blive ved med at udskyde det. Vi bliver nødt til at passe bedre på vores miljø.

Kl. 11:38

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 11:38

Lars Boje Mathiesen (BP):

Det er meget fint, men det er jo ikke det, mit spørgsmål går på. Mit spørgsmål går på, om man har sikret, at det her er ordentlig lovgivning. Det går ikke på, hvilken mission man har, og hvilke politiske holdninger man har til sagen, men det handler om kvaliteten af den

lov, som man nu beslutter, og som Venstre nu stemmer for. Det er den, jeg er bekymret over.

Kl. 11:41

Når Venstre står her og siger, at man har kigget på det her i december sidste år, men alligevel har behov for, 2 dage før det skal stemmes igennem, lige at haste en tillægsaftale igennem, som jo ikke retter op på problemet, men bare udskyder problemet, så bliver jeg bekymret over, at man er i færd med at vedtage en lov, som simpelt hen ikke er ordentligt gennemarbejdet. Og så står vi med en ejendomsvurderingsskandale igen, en minuskandale igen eller en Gældsstyrelsesskandale igen, hvor man skal rette op på dårlig lovgivning.

Kl. 11:39

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Ordføreren.

Kl. 11:39

Marie Bjerre (V):

Jeg synes faktisk ikke, det er helt rimeligt at sige, at det her er lovsjusk, og at det bare går alt, alt for hurtigt. Det her er en aftale, som blev indgået tilbage i december måned. Den har været i høring. Der ligger høringssvar, der er mere end et halvt år gamle. Det er rigtigt nok, at lovgivningen er hård, at der kommer mange kvælstof-reduktioner, og at den træder i kraft allerede den 1. januar 2027. Men det her har været kendt stof længe.

Det er også rigtigt nok, at det her er en rammelovgivning med rigtig mange bemyndigelser. Det er rigtigt nok. Det er noget af det, jeg har sat spørgsmålstegn ved. Vi har fået det hegnet ind – det har jeg jo gjort i forbindelse med et svar fra ministeren og i øvrigt også i forbindelse med tillægsaftalen – at den her rammelovgivning kun vil blive udmøntet i aftalekredsen.

Kl. 11:39

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Pernille Vermund, Liberal Alliance.

Kl. 11:39

Pernille Vermund (LA):

Tak for det, og tak for en fin tale og mange synspunkter, som vi i Liberal Alliance deler. Vi deler et fælles ønske om at passe på vores natur og ikke mindst vores havmiljø. Som havordfører er det jo også en af de sager, jeg kæmper hårdt for. Vi deler også et ønske om at sørge for, at de mange mennesker, som så skal være en del af den grønne omstilling, kommer bedst muligt igennem det.

Jeg vil i første omgang gerne rette en tak til Venstre for, at der er et flertal, der stemmer for loven. Jeg forstår godt, at det er svært, og jeg forstår også godt, at der er nogle, der tænker: Arh, skal vi stemme for det her? For det er svært. Dilemmaet er jo bare, at hvis man fra Venstres side havde gjort det, som Danmarksdemokraterne, altså fru Susie Jessen, anbefaler, og jeg kan godt forstå følelsen, så havde vi ikke haft mulighed for at forhindre noget af det værste, der kommer fra venstrefløjen, eller kæmpe for noget af det, som vi synes er gode, borgerlige og liberale synspunkter i den her sag.

Vi har indtil nu været fælles om at værne om, at den CO₂-afgift, som bliver indført, ikke kommer tidligere, og at den ikke bliver højere end det, der er aftalt. Det er en vetomulighed, vi har, fordi vi er to partier om det. (*Tredje næstformand (Karsten Hønge): Tak!*). Jeg vil gerne høre ordføreren, om det er noget, vi stadig er fælles om ...

Kl. 11:41

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak! Det får vi mulighed for at høre nu. Ordføreren.

Marie Bjerre (V):

Tak for det gode spørgsmål, og jeg vil også gerne rette en tak den anden vej. Jeg vil gerne sige tak til Liberal Alliance for et meget konstruktivt samarbejde, også om at indgå den her tillægsaftale. Jeg tror, vi deler mange af de bekymringer, der er, og ser ens på, at vi bliver nødt til at beskytte vores miljø og klima, og at der også skal tages nogle hensyn til, at vi skal kunne drive fødevareproduktion i fremtiden.

Jeg tror, at det ville være et svigt af landbruget, hvis ikke Venstre sad med ved aftalebordet. For det er jo helt rigtigt, som fru Pernille Vermund siger, at man ikke ville kunne bruge den vetoret, der er, hvis Venstre forlod den her aftalekreds. Så ville de øvrige partier kunne hæve CO₂-afgiften, og så er det måske meget godt, at Venstre sidder med om bordet dér.

Kl. 11:41

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 11:41

Pernille Vermund (LA):

Det, jeg ikke nåede at spørge til, var, om Venstre sammen med Liberal Alliance og måske også andre partier også vil være med til at benytte den vetoret, der er, i forhold til at sikre, at når vi nu skal ud at se på kompensationer – der ligger jo en del af det i aftalen allerede, og vi får nogle nye tal om ikke så længe – så passer vi på, at den her omstilling sker på en måde, hvor gode, sunde virksomheder ikke ender med at måtte dreje nøglen om, fordi vi ikke har respekt for borgernes værdier.

Kl. 11:42

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:42

Marie Bjerre (V):

Det kan jeg svare ja til. Det er jo illustreret af den aftale, vi lavede i juni måned, hvor vi forhøjede kompensationsrammen, fordi vi så, at de økonomiske omkostninger var højere end ventet. Der var Liberal Alliance – og Konservative, skylder jeg at sige – med til at sikre, at beløbsrammen røg op. Det var de øvrige partier ikke interesserede i, men det var Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti, og det vil vi meget gerne blive ved med at samarbejde omkring.

Kl. 11:42

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Pil Christensen, Enhedslisten.

Kl. 11:42

Pil Christensen (EL):

Tak for ordet. Jeg synes, at det borgerpanel, som jeg også så overrække de her anbefalinger til ministeren og til os, kræver et par ord mere. Det var ikke så respektfuldt, hvad der blev sagt omkring dem. Det her borgerpanel kommer fra hele landet. De kommer fra Jylland, Sjælland og Fyn. Da de blev spurgt om, hvad det var, der havde gjort mest indtryk på dem, var der en dame, der spontant gik op og fortalte, hvor chokeret hun var over at se, hvad der foregår i den danske griseproduktion. Hun fortalte, og vi er også andre, der har set det på TV 2, om grise med åbne sår, søer, der ligger spændt fast, og unger, der klemmes ihjel, sultes ihjel eller dør af sygdom.

Det var også det, som formanden for svineproducenterne, Jeppe Bloch Nielsen, var ude at bekræfte efter den her TV 2-dokumentar: Det er sådan her, vi producerer dyr. Og jeg må bare sige en gang

til, at det at forsvare de her svineproducenter og den her svinesektor ikke er at forsvare landdistrikterne. For det er det, der har ødelagt livet på landet. Det er det, der har ødelagt landdistrikterne. Det er også derfor, vi er meget interesserede i at få et andet landbrug. Derfor var vi med det samme ude at sige, at selvfølgelig skal der findes en løsning for grønsagsproducenterne. (*Tredje næstformand* (Karsten Hønge): Tak!). Det er derfor, vi pressede på fra den anden side. Men er I villige til at fortsætte med at finde et andet landbrug ...

Kl. 11:44

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak, fru Pil Christensen! Jeg tror, at taletiden er udløbet. (*Pil Christensen* (EL): Undskyld).

Jeg vil bare sige, at debatten i dag selvfølgelig er en, der har vide rammer. Det her ligger dog uden for dagsordenen, men hvis ordføreren ønsker at svare, står det ordføreren frit for.

Kl. 11:44

Marie Bjerre (V):

Tak. Nu bragte jeg jo selv det her borgerpanel op i min ordførertale. Venstre anerkender også, at der skal gøres mere for dyrevelfærden, også når det gælder vores griseproduktion. Og ja, du hører heller ikke mig stå her og forsvare alting. Men jeg synes, der bliver tegnet et skævt billede af, at alt kører forkert. Vi har altså også et fødevarerhverv, vi kan være stolte af, og det er på tide, at vi begynder at tale lidt mere respektfuldt til hinanden og anerkende de steder, hvor landbruget også leverer og er langt dygtigere end i mange, mange andre lande i Europa.

Kl. 11:44

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 11:44

Pil Christensen (EL):

Jeg bliver bare nødt til at sige noget om det her borgerpanel, som var samlet fra hele landet. Der var et enkelt forslag, som der ikke var over 90 pct. opbakning til. Der var ikke nogen mindretalsudtalelser. Der var fuldstændig enighed om det her.

Lad os nu gå sammen om at finde en ordentlig vej for landbruget, hvor vi producerer mad til mennesker i stedet for at bruge 80 pct. af vores landbrugsareal på at producere foder til dyr. Hvis vi ikke gjorde det, havde vi slet ikke behøvet at have en så hård kvælstofregulering. Det er derfor, vores fjorde er døde. Det er, fordi vi har et fuldstændig ubæredygtigt landbrug, der ikke hænger sammen.

Kl. 11:45

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:45

Marie Bjerre (V):

Vi vil i Venstre gerne være med til at finde løsninger. Det er sagt her. Vi vil gerne være med til at finde løsninger, både i forhold til kvælstofreduktion, CO₂, grisefirpart og sprøjteforbud. Men det kræver altså også, at vi gør det på en ordentlig måde med ordentlige balancer og med respekt. Den måde, der bliver talt om dansk landbrug på, synes vi helt ærligt ikke er i orden. Vi har et fødevarerhverv, som vi faktisk på lange, lange stræk kan være meget, meget stolte af, og som på lange, lange stræk er dygtigt, effektivt, klimabevidst og miljøbevidst. Er der ting, der skal gøres bedre? Ja, det er der. Men vi bliver nødt til at tale mere nuanceret om det her.

Kl. 11:46

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Så er der ikke flere korte bemærkninger. Tak til fru Marie Bjerre, Venstre. Den næste, der får ordet, er hr. Ole Birk Olesen fra Liberal Alliance som ordfører. Værsgo.

Kl. 11:46

(Ordfører)

Ole Birk Olesen (LA):

Vi har lige været igennem en tirsdag i den her uge, hvor der var demonstrationer ude på Christiansborg Slotsplads. Der var mange taler i medierne og på de sociale medier. Der var mange landmænd, der udtalte sig til journalister foran et kamera osv. Hvis man lyttede til det, der blev sagt dér, og hvis man troede på alt det, der blev sagt, så er det svært at argumentere for, at man skal stemme for L 5. Problemet er, at rigtig meget af det, der er blevet sagt fra landbrugskredse, bl.a. tirsdag i den her uge, desværre ikke passer. For når folk fra landbruget siger, at det ikke er landbruget, der er hovedansvarlig for kvælstof i vore indre farvande, og at det i stedet er alle mulige andre kilder, som er hovedansvarlige for kvælstof i vore indre farvande, så er det nok for at få folk til at tvivle på, om vi skal vedtage det her lovforslag. Men alle i den her sal, tror jeg, ved, at det ikke passer; toppen i Landbrug & Fødevarer ved, at det ikke passer; og derfor kan vi selvfølgelig ikke lægge det til grund for den lovgivning, vi vedtager her. Vi, der sidder her i den her sal, ved, at når der er iltsvind i fjordene i Danmark, når der er fedtemøg i fjordene i Danmark, er det, fordi der er rigtig meget kvælstof ude i de farvande og langt, langt hovedparten af det kvælstof desværre kommer fra dansk landbrug. Det er det, som den her lov tager vare om at gøre noget ved. Det kan vi ikke lukke øjnene for; vi skal ikke, synes jeg, når vi går på talerstolen herinde, ignorere, at det forholder sig sådan. Det bliver vi nødt til at se i øjnene.

Liberal Alliance ønsker, at vi skal have sunde fjorde i Danmark. Vi ønsker, at vi skal mindske iltsvindet, så det til sidst ikke udgør et problem, så vi ikke længere får fedtemøg i alt for mange uger om året, og så vi igen får et levende liv i fjordene. Det er hovedårsagen til, at vi stemmer for L 5 om mindre gødskning i landbruget.

En anden årsag til, at vi stemmer for, er, at vi bekymrer os om livet i landdistrikterne, for landdistrikterne rummer jo mange andre mennesker end dem, der er landmænd. Landdistrikterne kan potentielt komme til at rumme endnu flere mennesker og endnu mere erhverv, som ikke nødvendigvis er landbrug. Men hvis man er ligeglad med, hvordan fjordene er, når man går tur i landdistrikterne, hvis man er ligeglad med, hvor meget ammoniak der er i luften, når man ånder luften i landdistrikterne, og ligeglad, når der danner sig algevækst alle mulige steder, fordi der er mange svinelandbrug i nærheden, så kerer man sig ikke om landdistrikternes fremtid.

Landbruget har igennem årtier, faktisk gennem århundreder, været igennem en proces, hvor man har fået færre og færre ansatte, i takt med at landbrugets drift er blevet industrialiseret og mekaniseret. Det kommer til at fortsætte, og det vil sige, at vi i Folketinget og alle andre i det danske samfund bliver nødt til at bekymre sig om, hvad der så skal være af erhvervsliv i landdistrikterne. Hvad skal der så være af bosætning ude i landdistrikterne? Den bosætning og det erhvervsliv, som der skal være ude i landdistrikterne, i takt med at landbruget gennem mange år er begyndt at fylde mindre, skal jo komme fra andre mennesker og andet erhverv end det, der er knyttet til landbruget. Det skal også komme fra landbruget selv. Jeg tror, at rigtig mange landmænd ville være i stand til at udvide deres virksomhed med noget mere oplevelsesindustri, noget mere overnatning, noget mere restaurantdrift osv., som vi ser det i andre lande, hvis de ellers fik lov til det. Men vi har desværre en planlov i Danmark, som forhindrer, at man kan udvikle andre erhverv i landdistrikterne end landbrug. Det er simpelt hen forbudt i vores planlov. Så er der også

det her forhold, at hvis det ikke er rart at være ude i landdistrikterne, fordi det er domineret af fedtemøg, iltsvind og ammoniakdampe, så vil de andre erhverv heller ikke have lyst til at bosætte sig derude og lægge deres virksomhed derude. Derfor skal man også af hensyn til landdistrikterne opretholde de rette balancer.

Kl. 11:51

De partier, som har været på talerstolen i dag og andre dage og har sagt, at de skam er lige så grønne som alle andre, men at de ikke vil være med til at gøre noget ved kvælstofudledningen i Danmark, som batter, taler desværre heller ikke sandt. Man er ikke lige så grøn som alle os, der stemmer for det her lovforslag, hvis man ikke vil gøre noget ved kvælstofudledningen i Danmark. Man er ikke lige så grøn som os andre, hvis man taler folk efter munden, som siger, at landbrugene slet ikke er årsagen til iltsvind og slet ikke er årsagen til fedtemøg. Så er man ikke lige så grøn som os andre, for så videreformidler man noget, som ikke er sandt, og som har til formål at sætte en dagsorden, som ikke er sand, og som skal forhindre udvikling.

Kunne det her lovforslag have været bedre? Ja, det kunne det godt have været. Det kunne godt have været bedre. Vi har i Liberal Alliance under alle forhandlinger, der har været, arbejdet for, at den byrde, der bliver pålagt landbruget, ikke skal være mindre, men at den skal fordeles mere ligeligt, sådan at enkelte landmænd ikke bliver ramt så hårdt, som de gør med det her lovforslag, men at landbruget fordeler byrden mere solidarisk mellem landmændene. Det har landbruget selv efterspurgt, altså at byrden skulle fordeles mere solidarisk mellem landmændene. Det har vi arbejdet for hele tiden. Det her lovforslag er udtryk for det kompromis, som kunne komme i den aftalekreds, hvor man tog ansvar for, at vi skal mindske kvælstofudledningen i Danmark. Sådan er det jo ofte her på Christiansborg: Man samles – de partier, som vil gøre noget ved det problem – og så når man et kompromis om, hvordan vi bedst muligt kan komme det her problem til livs. Vi har i Liberal Alliance taget ansvar ved at være en del af den proces, og vi har arbejdet for en mere solidarisk fordeling af byrderne, end der er i det her lovforslag, men det har der ikke været fuld opbakning til. Derfor er det her blevet kompromiseret.

Men det samlede behov for at mindske udledningen af kvælstof kommer vi ikke uden om, som det er. Det, vi kunne gøre, var, at vi kunne have fordelt byrden mere solidarisk. Men hvis vi skal tage vare om sundheden i vore indre farvande, bliver vi nødt til at fastholde det samlede behov for en reduktion af kvælstofudledningen, og det er derfor, vi i Liberal Alliance stemmer for L 5, som sørger for, at vi får sunde indre farvande igen. Tak for ordet.

Kl. 11:54

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Jeg får at vide, at der er nogle kolleger bagest i salen her, der kan have svært ved at høre, hvad der foregår, fordi andre kolleger synes, det er hyggeligt at snakke. Så hvis man trækker ind i de frastødende lokaler og drikker sin kaffe og snakker derinde, vil det hjælpe de kolleger, der sidder på de bageste rækker. Tak.

Første korte bemærkning er til hr. Kim Edberg Andersen, Danmarksdemokraterne.

Kl. 11:54

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det. Jeg kan næsten høre på ordføreren, at når man snakker om ammoniakdampe i forbindelse med et lovforslag om kvælstof, er det, fordi man ønsker at puste sig op til at være det her grønne parti. Måden, man bliver et grønt parti på, er, at man nedlægger landbruget, for ellers havde man ikke haft behov for at snakke om ammoniakdampe. Det er længe siden, ordføreren har været derude, for de her beholdere er dækket til nu, hr. Ole Birk Olesen. Der er hat

på dem. Så man skulle nok gå ud og se på virkeligheden, inden man udtaler sig om virkeligheden.

Men vil hr. Ole Birk Olesen ikke bare svare mig på en ting. Man hylder den her kompensationsordning på godt 1 mia. kr., der kommer, men er det ikke korrekt, at man samtidig påfører erhvervene en årlig udgift på omkring 300 mio. kr.? Er det ikke bare helt faktisk korrekt? Derved vil kompensationen jo være ædt op af administrationsudgifter i løbet af 4 år.

Kl. 11:55

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:55

Ole Birk Olesen (LA):

Det er sådan en fast frase fra hr. Kim Edberg Andersens side og desværre ofte også fra hans partis side, at hvis ikke man mener det samme som de landbrugsinteresser, som hr. Kim Edberg Andersen og Danmarksdemokraterne ensidigt forsvarer hele tiden, er det, fordi man ikke har været nok ude i landbruget. Jeg tør nok garantere, at jeg har været mere i landbruget, eftersom jeg er vokset op på en mælkebesætning, en sortbroget kvægbesætning, i de første 19 år af mit liv, og jeg flyttede derfra, fordi jeg skulle have en uddannelse og et arbejde, men ikke desto mindre kommer jeg ud af en familie, som for størstedelens vedkommende og i mange generationer bagud har dyrket jorden og drevet animalsk landbrug. Derfor gider jeg ikke have det der siddende på mig fra en eller anden, der er vokset op i et parcelhus, nemlig at vedkommende ved mere om landbrug, end jeg gør. Det er ikke sandt, hr. Kim Edberg Andersen.

Kl. 11:56

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 11:56

Kim Edberg Andersen (DD):

Uden at referere til ordførerens alder kan jeg sige, at hvis man flyttede fra landbruget, dengang man var 19 år, og siger, at vi lever i ammoniakdampe ude i landbruget, skal man nok tage en tur derud igen.

Men tilbage til noget, som Liberal Alliance bliver nødt til at forholde sig til: Er det ikke korrekt, at kompensationen bliver ædt op af øgede byrder på landbruget i løbet af ganske få år? Det er ca. 1,2 mia. kr., mener jeg der er kompensation for, som jo i øvrigt er et resultat af, at man fodrer hunden med dens egen hale, og så lægger man 300 mio. kr. i årlige administrative omkostninger på erhvervet. Det er jo simpel matematik, og det må Liberal Alliance da kunne svare på.

Kl. 11:56

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:56

Ole Birk Olesen (LA):

Der er gjort tiltag for at mindske, at ammoniakdampe spreder sig fra de enkelte landbrug ud til omgivelserne, men det ændrer ikke på, at der stadig væk er problemer med ammoniak i luften omkring store griseproduktioner og også i lokalområder, hvor der er mange griseproduktioner.

Kompensationsordningen, som gives til landbruget her, er strikket sammen sådan, at ingen landmand skal have mulighed for eller skal føle sig nødsaget til at anlægge en retssag mod staten for at få de penge, som vedkommende har krav på. Kompensationen skal

sørge for, at alle får det, de skal, uden at de behøver at anlægge retssager.

Kl. 11:57

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til hr. Mads Fuglede, Danmarksdemokraterne.

Kl. 11:57

Mads Fuglede (DD):

Tak for ordet, og tak for indlægget. Kan ordføreren komme i tanke om et større indgreb i den private ejendomsret i danmarkshistorien end det her lovforslag?

Kl. 11:58

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:58

Ole Birk Olesen (LA):

Ja, jeg kan komme i tanke om mange egentlige indgreb i den private ejendomsret modsat det her. Når vi f.eks. i Danmark skal anlægge en ny vejbane, en ny motorvej i Nordjylland, en ny jernbane og lignende, har vi egentlige indgreb i den private ejendomsret, når vi bare tager jord fra folk og så giver dem erstatning til gengæld. Det, vi har at gøre med her, er en regulering af, hvilke forhold man må producere under i landbruget under hensyntagen til det omgivende samfund. Og det er ikke et egentligt indgreb i den private ejendomsret, det er nogle regler for, hvad man må, som gør skade på det omgivende samfund, og sådan nogle her må vi selvfølgelig have, ligesom vi har regler for, hvad industrien må udsende af deres skorstene, uden at vi der siger, at så er industrialisternes, dem, der ejer industrien, private ejendomsret angrebet. Når vi laver regler for, hvad man må udsende fra sine skorstene, må vi også lave regler for, hvad man må udsende på sine marker, som siver ud i vores fælles vandmiljø og der ødelægger det fælles vandmiljø. Det er ikke et indgreb i den private ejendomsret, det er en regulering af produktionsvilkårene.

Kl. 11:59

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 11:59

Mads Fuglede (DD):

Det er klassisk liberalisme, som fylder meget i Liberal Alliance eller i hvert fald har gjort det. Man ville hævde, at når en ejendom bliver gjort til noget, der har en helt anden status efter et lovindgreb, laves der et indgreb i ejendomsretten. Jeg tror, at mange derude oplever, at noget, der engang var produktionsjord, nu bliver ubrugelig brakjord og skal tvangsbraklægges, og så har man lavet et meget voldsomt angreb på ikke bare ideologisk klassisk liberalisme, men også på den værdi, man har derude, med en meget ringe kompensation sat på som hale.

Kl. 11:59

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 11:59

Ole Birk Olesen (LA):

Ligesom jeg måtte sige til hr. Kim Edberg Andersen, der med sin baggrund i et parcelhus, ikke kan fortælle mig om, hvordan landbruget er, må jeg også sige til hr. Mads Fuglede, at han ikke er i stand til med sin sene indmeldelse i et parti, der kalder sig liberalt, at belære mig om, hvad liberalisme er. For jeg ved, og jeg har været i det her i mange, mange flere år end hr. Mads Fuglede, at liberalisme handler

om friheden til at gøre, hvad man vil med sig selv og sin egen ejendom. Lige så snart man pålægger byrder på andre mennesker på deres ejendom eller det fælles som f.eks. vores fælles farvande eller vores fælles grundvand eller vores fælles luft, må man finde sig i, at der kan vedtages regler, som strammer op om tingene, hvis det, man gør, ødelægger det fælles.

Kl. 12:00

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Så er der ikke flere korte bemærkninger. Tak til hr. Ole Birk Olesen, Liberal Alliance. Den næste, der får ordet, er hr. Frederik Bloch Münster, Det Konservative Folkeparti, som ordfører. Værsgo.

Kl. 12:00

(Ordfører)

Frederik Bloch Münster (KF):

Tak, formand. Som konservativ er jeg glad i dag, for i dag får vi sat ind mod det iltsvind, som dræber vores fisk og andet liv i havene. Der er blevet gjort stor, stor skade, og det vil tage årtier, før vi får livet tilbage i vores indre farvande. Derfor er det nødvendigt at handle nu, det kan simpelt hen ikke vente mere. 44 gange, så mange gange står der 2027 i den oprindelige grønne trepart, altså den, der blev lavet, før Folketingets partier blev inviteret indenfor til at forhandle yderligere ovenpå. Markreguleringen skal have effekt i 2027. Det har været kendt hele vejen igennem, og derfor giver det ingen mening at tale om forhastede beslutninger, panikløsninger og andet. Det er sådan her, det er designet. Og hvis man har uenigheder i det grundlæggende design, er det ikke på Folketingets partier, man kan pege hen.

Så bliver der talt om spildevand. Vi har i aftalekredsen lyttet, vi har endda i 22 kommuner sendt en betragtelig øget vandregning af sted til helt almindelige vandkunder for at rense for fosfor og kvælstof i en meget skrappere grad, end EU kræver af os. Det var teknisk muligt at hente 600 t, men vi henter så, fordi der trods alt skal være grænser for, hvor dyrt vi skal gøre det at være vandkunde for at hente nogle tons, 572 t kvælstof, som landbruget ikke skal hente. For det skulle ikke hedde sig, at Folketingets partier ikke ønskede at gøre noget for at løse den del af udfordringen også.

Så vil jeg tale om frivillige aftaler. Vi har jo frivillige aftaler. Med den grønne trepart lægger vi 43 mia. kr. ud i landdistrikterne til vådlægning, til skovrejsning og meget andet. Vi har taget penge fra den grønne fond, den, der skulle være med til at finansiere den grønne omstilling, hvorfra en stor del er gået til landbruget. Vi har endda taget penge, som industrien, som velvilligt gik med til en aftale om en CO₂-afgift, skulle have haft til at omstille sig for, og de er også gået til landbruget. Så kommer selvfølgelig den landbrugsstøtte, der ligger oveni.

Fra Det Konservative Folkepartis side har vi lyttet. Vi har lyttet til, hvad landbruget har at sige. Vi var også til stormødet i mandags og talt med alle, der ville tale med os, og vi har også taget nogle input videre. Det er også derfor, vi landede en tillægsaftale, hvor vi rent faktisk sikrer, at det, når grøntproducenterne bliver en del af reguleringerne, bliver på et ordentligt vidensgrundlag. Jeg forstår godt, det er svært at lave nogle ordentlige tal for bladselleri, når vi kun gror bladselleri på 60 ha i Danmark. Det var heller ikke i orden, at stivelseskartoffelproducenterne stod til at blive reguleret ud fra en helt anden slags kartoffel. Det bliver også løst. Og så skal vi kigge bredere på data, og vi skal også have de forskere ind, der har sæt tvivl om den metode, man opgør indsatsbehovet i Knudedyb med. Vi skal også have dem i stævne for at høre, om vi kan gøre det her på en bedre måde – om vi kan finde en bedre metode for jer, om vi kan sidestille jer med resten.

Jeg synes ikke, at skatteborgerne har noget at skamme sig over, når det kommer til landbruget. Jeg synes faktisk, at et bredt flertal i Folketinget har sat alt det, man kunne, ind for at afbøde konsekven-

serne, og jeg hører også, at der er velvillighed til at se på kompensation, hvis behovet skulle vise sig at være endnu større end det allerede opjusterede skøn. Derfor synes jeg, at det her jo i grunden er et godt lovforslag, for nu tager vi fat om det, der er kernen, og det er vores vandmiljø. Vi har ventet alt for længe, og det kan simpelt hen ikke vente længere, og derfor støtter Det Konservative Folkeparti lovforslag nr. L 5. Vi skal i gang med omstillingen, vi skal gro fødevarer i Danmark i fremtiden, og det skal ske i balance mellem natur og erhverv, og den balance skal vi have genskabt.

Kl. 12:05

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Der er en kort bemærkning til hr. Kim Edberg Andersen, Danmarks-demokraterne.

Kl. 12:05

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det, og tak til ordføreren, og tak for en, ud fra præmissen, god tale. Men lad os nu sige, at vi ikke skal ødelægge det, så omsætningen falder med 10 pct., og netop sige, at vi skal have den samme omsætning. Hvor vil ordføreren – bare ud fra det, at man vælger at sige, at 1 ha eller 5 ha eller 8 ha skal braklægges – skaffe alt det jord henne? Hvis vi nu siger, at vi skal have den samme produktion, hvor vil ordføreren så skaffe alle de hektarer henne? Er det, fordi det skal være noget inden for rigsfællesskabet, og så bliver det indlandsisen, vi kan tage, og så braklægger vi den? For det er jo det, det kommer ned til på bottomline, nemlig at vi mister produktion og mister, at folk ligesom ernærer sig ved landbrug ude i landdistrikterne.

Så kommer nemlig det næstvigtigste: Hvad med de arbejdspladser, vi alle sammen frygter også kan forsvinde? Har ordføreren og parterne haft nogle tal på bordet? Jeg tror, at hr. Lars Boje Mathiesen også var inde på det og ikke fik noget svar. Har man fået et estimat over, hvor mange arbejdspladser man rent faktisk kommer til at miste ved det, der sker nu her i dag i Folketingssalen?

Kl. 12:06

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 12:06

Frederik Bloch Münster (KF):

I sidste ende kommer det jo ned til landbruget selv, for landbruget har i 10 år efterspurgt en udledningsbaseret model, altså den model, vi laver nu, fordi den giver landbrugene mere fleksibilitet, flere muligheder i forhold til virkemidler og for at skabe det landbrug, der nu giver det bedst mulige output på de hektar, der er til rådighed. Vi laver jo også en kompensation, som er mere målrettet deres faktiske tilpasningsomkostninger, og det er også derfor, det er vigtigt at sige, at den bnp-effekt, der er blevet oplyst i løbet af den her lovbehandling, jo er brutto; det er ikke et nettoregnskab. Og der er det selvfølgelig beklageligt, at man ikke har kunnet få nettoregnskabet for det, men de der tal, der flyder rundt, er jo brutto; det er ikke det endelige regnestykke. Det hele, hr. Kim Edberg Andersen, kommer ned til landmændenes egen faglighed til sidst.

Målsætningen med den her regulering er jo ikke brak – brak, brak og brak. Det er omlægning for at gøre de jorder, der i dag er robuste, endnu mere robuste, så man kan dyrke dem mere intensivt og dermed skabe et bedre output ud fra de hektar, man har til rådighed. Det er det, der er hele idéen, og det ville være virkelig bedrøveligt, hvis vi ser ind i et scenarie, hvor landmændene i stedet for at gå sammen om at lave de omlægninger, der skal til, bare braklægger rundtomkring i landet. Det er ikke det, der er målsætningen med reguleringen.

Kl. 12:08

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 12:08

Kim Edberg Andersen (DD):

Men hvis ordføreren var i Odense, ved ordføreren også godt, at der var en taler fra Nordjylland på talerstolen dér, som var oppe at sige, at hans jord udledte mere naturligt, end han måtte. Så hvordan pokker skal man dyrke noget som helst med de kort? Hvis hans jord ikke var berørt af menneskehånd, og hvis han flyttede, og hvis vi alle sammen flyttede væk, så ville jorden stadig væk udlede mere, end man er kommet frem til på kortene. Det vil jo alt andet lige sige, at det er umuligt at drive landbrug dér, og så kommer bekymringen. Det, jeg er bekymret for, er dem hos Arla, og det er smeden. Altså, det er i forvejen sårbare samfund, og vi skal ikke mangle ret mange flere børn i skolen, før den også lukker. Så vil ordføreren ikke sige, hvad Konservative egentlig har af reelle planer for det?

Kl. 12:08

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Inden jeg giver ordet videre, vil jeg sige, at bandeord ikke ligger inden for forretningsordenen.

Ordføreren.

Kl. 12:08

Frederik Bloch Münster (KF):

Tak, formand. Hele humlen er jo, at på den jord, der ikke er robust, skal der ske noget andet. Der skal dyrkes noget andet, eller der skal ske en omlægning til noget helt andet, og så skal man jo indgå i den her famøse jordkarrusel og få noget mere robust jord. Det er jo kongstanken bag det, nemlig at de landmænd, der gerne vil være i omdrift, jo så vidt muligt skal have lov til at være i omdrift, og det skal de jo gøre, ved at den jord, der er robust, skal blive mere robust, ved at man tager den ikke-robuste jord ud.

Kl. 12:09

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til hr. Lars Boje Mathiesen, Borgernes Parti.

Kl. 12:09

Lars Boje Mathiesen (BP):

Der er to ting. Nu nævnte ordføreren fosfor. Kunne man ikke bare lige bekræfte, at historisk set er det punktkilder fra især byerne, som har bidraget til fosfor i overfladevandet? Det er bare lige, for at vi har fakta på plads, hvad det angår. Byerne har stået for op til 80-90 pct. af det, der er løbet ud i overfladevandet.

Der var noget andet, jeg godt kunne tænke mig at spørge om. Nu står ordføreren og siger, at det er op til landbruget, hvor meget det koster af arbejdspladser. Det synes jeg ærlig talt er en lidt arrogant holdning til det, altså at man, når man herinde fra Folketingets side ændrer på rammebetingelserne over for et erhverv, så siger, at så er det bare op til erhvervet, hvor mange arbejdspladser de vil tabe.

Hvis man nu lagde den logik ned over alle mulige andre erhverv, tror jeg Konservative ville reagere lidt anderledes og sige, at Folketinget i høj grad har ansvaret for, hvad det er for nogle rammebetingelser. De rammebetingelser, som et Folketing planlægger og lægger over på et erhverv, har betydning for, hvordan det erhverv kan agere. Vil ordføreren ikke give mig ret i det?

Kl. 12:10

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 12:10

Kl. 12:12

Frederik Bloch Münster (KF):

Tak til ordføreren for det spørgsmål. Jamen i forhold til fosfor er det jo derfor, vi har aftalt, at vandkunderne i 22 kommuner skal have en betragtelig højere vandregning for nemlig at rense for fosfor og det, man ellers kalder kvælstofækvivalenter. Vi henter 572 t, som landbruget ikke skal finde. For vi hørte jo fra stemmer ude i landbruget, at de syntes, det var groft med det fosfor, og at man ikke ville stå alene med det. Derfor spurgte vi jo i forhandlingerne om, om man kunne gøre noget ved det her spildevand, om man kunne gøre noget ved det her fosfor, og det fandt vi en rigtig god løsning på. Vi har fundet 93 pct. af det, som var teknisk muligt at hente. Det henter vi. Så det bliver løst.

I forhold til landbruget vil jeg sige, at landbruget jo har bedt om en udledningsbaseret model i 10 år. Det er det, man har villet have, fordi det giver mere fleksibilitet. Nu giver vi dem en model, der er mere fleksibel. Vi bestemmer ikke, hvad de gør, og hvornår de gør det. De har fleksibiliteten, og kompensationen er mere målrettet den enkelte bedrifts faktiske tilpasningsomkostninger. Det her er i teorien en rigtig, rigtig god regulering, i forhold til hvor landbruget kommer fra.

Kl. 12:11

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 12:11

Lars Boje Mathiesen (BP):

Jeg må sige, at jeg ikke er så betrygget i forhold til den lovgivning, som ligger her. Hvis det var så gennemarbejdet, som ordføreren gerne vil have det til at fremstå, var der jo ikke behov for her fem minutter i tolv at lave en tillægsaftale for nogle områder, som så bare er en udskydelse og noget, som man så må kigge på senere. Og når man spørger ind til, hvad konsekvensberegningerne er for arbejdspladser og for økonomien ned på regionsniveau, er svaret, at det ikke er lavet.

For ja, man kan sagtens stå og sige, at for hele landet vil det blive sådan, men vi ved jo også udmærket godt, at det her rammer geografisk meget skævt. Og så spørger vi til, om man har lavet nogle beregninger på, hvordan de enkelte lokalområder bliver ramt her, og hvordan de så skal kompenseres for det, og så hører vi bare, at nej, det har man ikke lavet. Det er derfor, vi er dybt bekymrede for, at man laver noget dårlig lovgivning en gang mere.

Kl. 12:12

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Tak. Ordføreren.

Kl. 12:12

Frederik Bloch Münster (KF):

Tak. Jamen hr. Lars Boje Mathiesen vil nok vide, at jeg jo selv har stillet otte spørgsmål til ministeren omkring kompensation i løbet af den her lovbehandling. Så det er ikke, fordi jeg ikke er bekymret i forhold til kompensation. Vi har også erklæret os villige til at se på det, såfremt behovet måtte stige. Men vi har jo givet hinanden håndslag på, at den her nye model, som giver landbruget mere fleksibilitet, også i højere grad vil tage udgangspunkt i den enkelte bedrifts tilpasningsomkostninger.

Vi vil landbruget det rigtig godt. Vi skal i fremtiden have et stort landbrug, der kan producere fødevarer, og det skal være i balance med naturen, og det er det, vi er overbeviste om den her model vil sikre.

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til hr. Hans Kristian Skibby, Danmarks-demokraterne.

Kl. 12:12

Hans Kristian Skibby (DD):

Tak, hr. formand. Jeg vil gerne spørge De Konservatives ordfører lidt omkring det her med borgeres velerhvervede rettigheder. Vi har tidligere været inde på det i forhold til grundloven. Fra vores vinkel er det her et klart angreb på den private ejendomsret, og det er et af de allerstørste, om ikke det største, i danmarkshistorien, som vi er vidne til her i Folketinget. Og jeg vil gerne spørge ordføreren til den store grad af bemyndigelse, der ligger hos den til enhver tid siddende minister på området, som ordførerens parti nu går ind og støtter. Mener man som god, gammel konservativ, at det er en god måde at beskytte borgernes rettigheder på?

Kl. 12:13

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 12:13

Frederik Bloch Münster (KF):

Tak til hr. Hans Kristian Skibby for det spørgsmål. Jeg vil sige, at i lovbehandlingen har vi jo også været skeptiske over for det her med bemyndigelser. Nu har jeg jo været med i aftalekredsen siden dag et, og jeg synes, der har været en god kultur og gensidig forståelse om, at vi træffer beslutningerne sammen i aftalekredsen. Og jeg noterer mig, at der i den tillægsaftale, der blev lavet forleden, jo også står, at der grundlæggende skal være en forståelse i aftalekredsen.

Det er klart, at ministeren vil påtage sig nogle bemyndigelser. Jeg håber selvfølgelig ikke, at ministeren bruger dem uden at advisere aftalekredsen først. Men nogle ting kan jeg også godt forstå der kan være et fagligt hensyn i forhold til, hvor man er nødt til at sige, at hvis det her skal lykkes, er der behov for også at handle hurtigt.

Men jeg er fuldstændig enig i, at der hele tiden skal være et blik for retssikkerheden. Det er jo også derfor, vi har sagt, at vi ikke vil lægge opbakning til, at man bare eksproprierer til højre og til venstre. Vi ønsker at have en kompensation, som overflødiggør behovet for ekspropriation, for vi ønsker at have en regulering, som sker på en måde, hvor man tilpasser kompensationen til de tilpasningsomkostninger, der måtte være ude hos den enkelte bedrift.

Kl. 12:14

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 12:14

Hans Kristian Skibby (DD):

Tak. Men hvorfor er det så, at Det Konservative Folkeparti har så stor en lyst og motivation til at være hundrede procent afhængige af den til enhver tid siddende ministers velvilje, i forhold til om de har lyst til at indkalde jer som aftaleparti og orientere jer på forhånd, for det må være tilfældet, når man går ind og bruger de her vidtgående beføjelser, der jo ligger i L 5 i forhold til den til enhver tid siddende minister?

Jeg ved, at Det Konservative Folkeparti går meget ind for retspolitik og også går ind for grundloven – det gør vi heldigvis alle sammen herinde – men kan ordføreren ikke godt se, at der måske skal mere til end bare en lidt sorgløs bekymring, som ordføreren giver udtryk for? Det, det burde være, var at sige nej tak.

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 12:15 Susie Jessen trods alt også er enig i i et generelt perspektiv. Og det er klart, at hvis der er ting, som løbende skabes af problematikker, så er vi jo også nødt til at se på dem, men vi tror grundlæggende på, at den her regulering vil gøre det mere fleksibelt at være landmand, samtidig med at vi kommer i balance med naturen.

Kl. 12:18

Frederik Bloch Münster (KF):

Jamen som sagt er jeg egentlig ret tilfreds med den formulering, der ligger i tillægsaftalen fra forleden. Og jeg kan også forstå, at ministeren har forstået, at vi har en god kultur for rent faktisk at tale om tingene, inden vi gør ting. Det var ministerens forgænger faktisk ganske god til. Der blev sjældent truffet beslutninger over hovedet på aftalekredsen, og jeg synes, at det er en god grundlæggende forståelse, som vi skal fortsætte med. Og ja, vi værner om privat ejendomsret, og vi ønsker at have et kompensationsniveau, der er så tilpas, at vi ikke kommer til at se de her scenarier, som nogle vil tegne op.

Kl. 12:15

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 12:18

Susie Jessen (DD):

Men jeg så en landmand den anden dag, der sammenlignede det her med, at man køber et hotel, og så kommer staten og siger: Du har seks værelser; fem af værelserne må du altså ikke udleje; de skal bare stå og se rigtig, rigtig pæne ud. Så er det altså svært at drive en forretning, skulle jeg lige hilse og sige. Konservativer er jo også et parti, der er meget optaget af virksomheder og Produktionsdanmark, altså, sidste gang jeg tjekkede, i hvert fald. Det her er jeg bare bekymret for kommer til at sende arbejdspladser ud af landet, og det synes jeg er en ærgerlig udvikling, når landbruget trods alt – uanset hvad venstrefløjen går og siger – jo stadig er en rigtig, rigtig vigtig del i forhold til arbejdspladser, ikke mindst i landdistrikterne.

Kl. 12:15

Kl. 12:18

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Den næste korte bemærkning er til fru Susie Jessen, Danmarksdemokraterne.

Kl. 12:15

Susie Jessen (DD):

Tak for det, og tak for talen. Især fra venstrefløjen hører vi jo tit det her med, at der er næsten ikke nogen arbejdspladser tilbage i landbruget osv. Berlingske har kigget på det her, og man kan i hvert fald konstatere, at der er over 60.000 arbejdspladser i direkte landbrug, fiskeri og skovbrug, og så kommer der jo også alle de arbejdspladser ud over det: mejerier, slagterier, afledte erhverv, vognmænd, elektrikere. Vi har været hele møllen igennem flere gange.

Det her er jo rigtig mange arbejdspladser. Når jeg åbner dørene hjemme hos mig, ser jeg traktorerne, der kører frem og tilbage. Som borgerlig synes jeg bare, det er rigtig, rigtig fedt, at man har produktionen lige uden for ens dør. Altså, det er noget, man ser i det daglige, og det elsker jeg, og det er en fantastisk del af at bo på landet. Det mangler vi meget i den her debat. De her arbejdspladser er jeg meget bekymret for ryger ned i Europa nu, altså at man simpelt hen begynder at producere de varer, som vi producerer nu, i andre lande. Og der må vi bare ikke komme uden om, at Danmark måske bare bliver sådan en lille, grøn oase et eller andet sted, og så er der andre, der producerer de her varer, måske ikke så klimavenligt. Hvad mener ordføreren om, at der ryger arbejdspladser ud af landet?

Kl. 12:17

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 12:18

Frederik Bloch Münster (KF):

Jeg tror, at spørgeren glemmer, at det, der foregår i dag, jo ikke er et punktum; det er et komma. Der udestår stadig væk en fødevarerstrategi, som jo blev forsinket grundet valget, og fordi vi åbenbart var et kvart år om at danne en regering. Det skal man jo også tage fat i. For der er jo også den anden del af det, som er, at vi jo skal gøre rammevilkårene rigtig gode for det landbrug, der kommer til at være, og som dyrker de mere robuste jorde. Men det er også vigtigt at huske på, at det jo ikke er meningen, at tingene skal være, som de altid har været. Tingene skal ændre sig for at forbedres – forandre for at bevare. Vi skal bevare et stolt fødevarerhverv, og det gør vi ved at forandre det til noget bedre og mere fleksibelt.

Kl. 12:19

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Pernille Vermund, Liberal Alliance.

Kl. 12:19

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Ordføreren.

Kl. 12:17

Frederik Bloch Münster (KF):

Jamen det står spørgeren frit for at være bekymret, og jeg har jo også lyttet til mange af de bekymringer, der er ude fra landbrugserhvervet. Som sagt: Jeg har lyttet i det omfang, som det overhovedet har været fysisk muligt, til de bekymringer, der er. Det er jo også derfor, vi f.eks. lavede den her tillægsaftale, som kommer nogle i møde på nogle åbenlyse problematikker.

Jeg har nu mere optimisme tilovers i forhold til landbruget, for det er jo kun gået i en retning, og det er nedad i forhold til det direkte landbrug. Der er det jo vigtigt, at vi får skabt en model, hvor vi får landbruget i balance. Landbruget har bedt om den her model i 10 år, altså en udledningsbaseret regulering, så de får mere fleksibilitet og de får mere tilpasset kompensation. Det her skal være en øvelse, der fungerer. Vi skal kunne producere fødevarer i fremtiden, samtidig med at vi er i balance med naturen. Det kan jeg også forstå at fru

Pernille Vermund (LA):

Tak for det. Jeg bliver nødt til i første omgang til ordføreren og ordførerens parti at rette en beklagelse, hvis det er blevet opfattet sådan, da jeg tog ordet tidligere, at Liberal Alliance var det eneste grønne parti i aftalekredsen. Det var ikke det, jeg mente. Jeg mente, at vi jo trods alt har set lidt forskelligt på nogle af de andre dele af aftalen, hvor vi har stået sammen med Venstre, bl.a. i forhold til scenarievalg osv., og det tror jeg ikke er nogen hemmelighed. Så det var ikke for at tage æren for at være det eneste grønne parti.

Når det er sagt, udestår der jo en udfordring, som handler om, at der lige om lidt kommer nogle tal for, hvad det er for en kompensation, der kommer derude. Jeg har mistanke om – jeg aner det ikke, men jeg har mistanke om det – at der kommer en regning, der er større, end hvad vi havde forventet, fordi der er en mere flad model i reguleringen, end hvad der er miljøøkonomisk mest optimalt. Det var noget, venstrefløjen kæmpede for. Der har vi – de blå partier i

aftalekredsen, Konservative, Venstre og vi – stået sammen om at få en 100 pct. VISA-model.

Kl. 12:22

Vil ordføreren og ordførerens parti være med til, hvis det nu viser sig, at den her regning bliver større, end vi havde forventet, at prøve at se, om vi kan skubbe grænsen for, hvornår et vandopland går ind i den kombinerede model, sådan at vi ikke får en større regning til skatteborgerne, men vi får noget mere frivillighed nede blandt landmændene?

Kl. 12:20

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak! Så giver jeg ordet til ordføreren.

Kl. 12:20

Frederik Bloch Münster (KF):

Tak til ordføreren for at få rettet misforståelsen. Der kan godt være langt fra Esbjerg til Espergærde, men vi burde tale samme sprog, og det gør vi tilsyneladende også.

I forhold til kompensation har vi jo sagt, at vi har aftalt, at kompensationen skal stå mål med de tilpasningsomkostninger, der måtte være, og hvis tilpasningsomkostningerne viser sig at være højere, må vi tage bestik af det. Vi ønsker ikke en situation, hvor der skal eksproprieres til højre og venstre. Det er ikke et konservativt mindset på nogen måde. Vi ønsker at sikre en model, hvor man bliver kompenseret for de tilpasningsomkostninger, der måtte være, for at man på den måde kan omstille sit landbrug til at være mere, hvad kan man sige, i vater med det, som jo kræves i det enkelte vandopland. Så det vil være svaret på spørgsmålet.

Kl. 12:21

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 12:21

Pernille Vermund (LA):

Tak. Det er jeg rigtig glad for at høre. Det viser jo også vigtigheden af, at vi sidder nogle blå partier sammen, som kerer sig om ejendomsretten, og som kerer sig om alt det, som er god blå, borgerlig eller konservativ-liberal politik. Det bliver jo kun ført i aftalekredsen og desværre ikke uden for. Det er jo en kamp og et sværdslag, vi kommer til at tage med de røde, ikke i forhold til vores natur- og miljøsyn, for der tror jeg vi er meget enige, men i forhold til hvad det er for en byrde, man kan tillade sig at lægge på borgerne og på virksomhederne. Den kamp er jeg glad for at vi står sammen om.

Kl. 12:22

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 12:22

Frederik Bloch Münster (KF):

Jeg er jo altid glad for godt borgerligt samarbejde, og jeg er også glad for det samarbejde, vi har bredt i aftalekredsen. Jeg synes, vi er gode til at finde nogle løsninger, hvor det bliver pragmatisk og på ingen måde ekstremt, hverken i den ene eller den anden retning. Jeg ser frem til, at vi fortsætter det gode arbejde og laver de løsninger, der er gode for vores natur og forhåbentlig også vores landmænd, så de i fremtiden kan producere nogle rigtig gode danske fødevarer.

Kl. 12:22

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Marlene Harpsøe, Danmarksdemokraterne.

Marlene Harpsøe (DD):

Mange tak. Jeg har besøgt AP Grønt, som er en grønsagsavler i det nordsjællandske. Det er 200 arbejdspladser, som de må lukke. Og så kan det godt være, at man siger, at man lige giver dem et år ekstra. Men når der er noget, der er praktisk umuligt – altså *praktisk* umuligt – at gennemføre, så er det – som de skal – hvis man står og skal købe op mod 2.000 ha hektar ord i oplandet for at kunne drive sin virksomhed videre. Det findes der ikke. Det findes der ikke. Så det er praktisk umuligt for dem at leve op til de krav. Så kan det godt være, at man udsætter lukningen af dem et år, men helt ærligt: Er det virkelig konservativ politik at gøre livet så surt for sådan en grønsagsavler i Nordsjælland?

Kl. 12:23

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 12:23

Frederik Bloch Münster (KF):

Tak til fru Marlene Harpsøe for spørgsmålet. Hele idéen med tillægsaftalen er jo, at man udskyder for grønsagsproducenterne i et år. Men det er jo ikke bare for at udskyde; det er jo, fordi man skal bruge tiden på noget. Og det, tiden skal bruges til, er at tilvejebringe et bedre datagrundlag med den ekspertgruppe, der bliver nedsat. Det vil jo forhåbentlig sikre, at data bliver mere retvisende. Og grunden til, at data ikke er særlig retvisende, er jo, at vi ikke gror særlig mange grøntsager til menneskeføde i Danmark. Det er jo derfor, det er så usikkert, fordi det er meget, meget begrænset, hvor de her afgrøder gror, og på hvilke forskellige jordtyper de gror. Men det er jo meningen, at der skal tilvejebringes et bedre datagrundlag, så når vi når til næste år, er vi forhåbentlig slet ikke i nærheden af, at de skal lægge 2.000 ha brak – og andre skøre eksempler, vi har hørt ude fra det danske ganske land. Det er jo meningen, at det skal være anderledes, og det håber vi jo at ekspertgruppens arbejde fører frem til.

Kl. 12:24

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Kl. 12:24

Marlene Harpsøe (DD):

Men sandheden er jo bare, at de jo overhovedet ikke er beroliget derude. De siger selv i AP Grønt, at den her nye tillægsaftale er som at tisse i bukserne. For i årevis har de jo oplevet ude i landbruget, at man hele tiden gerne vil regulere lidt mere og lidt mere. Og til sidst så står man i en situation, hvor man må dreje nøglen om, fordi den usikkerhed, der er, kan man ikke blive ved med at drive forretning i.

Det er underligt for mig og for Danmarksdemokraterne, at det virkelig kan være borgerlig politik, at man skal gøre livet så surt for mennesker, der står op hver dag og går på arbejde, og som tilmed også har plantebælter, som de sætter nytte dyr ud i for at sikre en bedre biodiversitet. Det burde da være kernekonservativ politik.

Kl. 12:25

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Ordføreren.

Kl. 12:25

Frederik Bloch Münster (KF):

Men fru Marlene Harpsøe, målet med den her nye model er jo ikke regulering. Målet er jo omlægning for at undgå regulering. Og det er, som om der har spredt sig en eller anden grundlæggende misforståelse om, at man skal regulere sig ud af det her. Der er ikke nogen

her, der ønsker at regulere sig ud af det her. Det er omlægning for at undgå regulering. Det er det, der har været guleroden. Det er det, vi har sat 43 milliarder skattekrone i. Det er der, hvor folk nu skal ud og levere på det. Og jeg håber virkelig, at Axelborg også lytter til det.

Kl. 12:25

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er ikke flere korte bemærkninger. Tak til hr. Frederik Bloch Münster, Det Konservative Folkeparti. Jeg ser ikke flere, der ønsker at indtegne sig som ordfører, så den næste, der får ordet, er ministeren for natur og dyrevelfærd. Værsgo.

Kl. 12:26

Ministeren for natur og dyrevelfærd (Christian Rabjerg Madsen):

Tusind tak for det, og tak for en god og vigtig debat om et spørgsmål, som helt åbenlyst optager alle, både i salen her, men også ude i det omkringliggende samfund.

Jeg ved ikke, om fru Inger Støjberg taler imod bedre vidende eller ikke aner, hvad den grønne trepart dybest set handler om, eller hvad vi har aftalt, men når man taler om lappeløsninger, om makværk og om et usikkert forløb, synes jeg i virkeligheden, at man kaster jord på noget af det fineste, som det danske folkestyre har præsteret, nemlig den grønne trepart.

Det, der er faktum – og så kan man jo sige alt muligt andet, det bliver bare ikke rigtigt af det – er jo, at den grønne trepart er indgået med et meget bredt flertal i Folketinget, og tak i øvrigt for at tage det ansvar, men derudover også med naturorganisationer, arbejdsgiverorganisationer, fagbevægelsen og landbruget selv. Der bliver man enige om i 2024, at man skal sætte skub i arealudtaget, og så bliver man enige om, at det arealudtag opgøres medio 2026. Og den kvælstofreduktion, der ikke er taget af arealudtag, er man enige om at man skal tage med markregulering, med kvælstofregulering i 2027. Det er det, der står i aftalen. Så kan man godt sige noget andet og lade, som om virkeligheden er en anden, men det er den ikke. Og noget, der er forkert, bliver ikke rigtigt af, at man gentager det fra Folketingets talerstol, tværtimod. Jeg synes, man skulle lade være.

Jeg synes – og jeg tror også, jeg sagde det under andenbehandlingen – at det, vi oplever lige nu, er en stjernestund for folkestyret. Jeg hører også, at Danmarksdemokraterne og DF, som jo i de her dage reducerer sig selv til partier for døde fisk og iltsvind, bliver ved med at påstå, at det er en rød regering, der buser det her igennem.

I forhold til forløbet har jeg lige redegjort for, hvad vi står for, og hvad det er for en aftale, vi har med det omkringliggende samfund. Men den politiske del af det er jo en aftale om en helt afgørende omstilling, og den spænder fra Enhedslisten, Alternativet, SF, Socialdemokratiet, Radikale, Moderaterne, Venstre, Konservative og Liberal Alliance.

Det er et bredt, bredt folkeligt fundament og parlamentarisk fundament, der tager et ansvar for en fuldstændig afgørende, men selvfølgelig også meget, meget svær omstilling. Og vi adskiller os bare fra langt størstedelen af parlamenter i verden ved at kunne lave den type omstilling. Det er jo også derfor, at Danmark er et af de bedste lande i verden med den stærkeste økonomi og den stærkeste beskæftigelse. Det er, fordi vi er et folkestyre, der kan lave den slags omstilling. At man kalder det et usikkert forløb og makværk, kan jeg faktisk have lidt svært ved at finde ord for, og det må stå for Inger Støjbergs egen regning.

Så har man i øvrigt lidt den der frækhed fra Danmarksdemokraternes og Dansk Folkepartis side at slå ud med armene og sige: Selvfølgelig ønsker vi rene fjorde. Men det er da ikke nogen selvfølgelighed. Der er da helt åbenlyst, at debatten i dag afslører, at de rene fjorde, opgøret med iltsvindet, at vi får fedtemøget væk, og at vi får fiskene tilbage, da ikke kommer af sig selv. Der er da ingen

familie i Vestjylland, hvor jeg er opvokset, der kan tage til Ringkøbing Fjord og opleve en fjord, der er kommet i bedre miljøtilstand af, at Danmarksdemokraterne og Dansk Folkeparti står og siger det på Folketingets talerstol. Det gør da nul forskel – det gør da nul forskel. Det er muligt, at man kan få et godt indslag eller en video til sine sociale medier. Men der er jo ingen mennesker ude i landdistrikterne, hvor de her naturområder og fjorde ligger, der oplever en forbedring af, at man står og siger det her. Så Dansk Folkeparti og Danmarksdemokraterne gør nul. De gør nul for at levere på det, som de slår ud med armene og taler om at de selvfølgelig går op i. Tværtimod har vi en bred, bred aftalekreds.

Vi har derudover to partier yderligere i Folketinget, som kaster sig ind i arbejdet og stemmer for det her, på trods af at det jo helt åbenlyst er svært. Men der er ikke noget, der kommer af sig selv – nullermænd måske. Men der er ingen forbedringer ude i virkeligheden, og der er ingen omstilling af landbruget, der kommer af sig selv, hvis ikke man tager et ansvar for det og knokler inde i forhandlingslokalet. Det er der heldigvis et bredt udsnit af partier der gør. Men der er også nogle, der står udenfor og forsøger ligesom at slå ud med armene og sige: Det vil vi selvfølgelig også. Jeres ord betyder intet ude i virkeligheden – intet.

Kl. 12:30

Så bliver der talt om respekt for landbruget. Jeg er opvokset i Vestjylland. Nogle af de bedste timer, jeg har haft i min barndom, foregik på mine bedsteforældres gård. Min bedstefar var formand for andelsmejeriet i Hjedinge, og det er det ældste andelsmejeri i danmarkshistorien. Han var skolekommissionsformand. Jeg føler mig nært beslægtet med landbrugets værdier.

Når man er valgt i Syddanmark, er størstedelen af vores areal og langt de fleste af de mennesker, jeg træffer, når jeg eksempelvis åbner det nye kulturhus i Ølgod på fredag, i daglig berøring med landbruget. Jeg har dyb respekt for landbruget. Jeg var i øvrigt også til det store Landbrug & Fødevarer-møde i mandags og havde lejlighed til at høre talen fra Søren Søndergaard. Vi har i aftalekredsen løbende møder med landbruget. Jeg har personligt løbende dialog med landbruget. Så selvfølgelig har jeg en dyb respekt for landbruget.

Men den respekt, jeg har for landbruget og de værdier om hårdt arbejde, den forståelse, jeg har for, hvordan andelsbevægelsen og arbejderbevægelsen er de vigtigste folkelige bevægelser i udformningen af det moderne Danmark, betyder da ikke, at jeg ikke også har en forståelse for, at vi bliver nødt til at omstille landbruget. For den måde, vi producerer på i øjeblikket, er i grundlæggende ubalance og betyder, at vi ikke har liv i fjordene. Det betyder, at vi år efter år slår rekord, hvad angår iltsvind.

Vi bliver nødt til at tage et ansvar for at få omstillet vores erhverv i tæt samarbejde med vores erhverv, sådan at vi opnår en balance med et stærkt fødevarerhverv på den ene side og en stærk natur på den anden. Og det er det, vi i fællesskab i et meget, meget bredt forankret samarbejde gør nu og tager et ansvar for.

Jeg vil gerne også i dag give et håndslag på, at jeg og vi i regeringen vil gøre vores ypperste for, at det brede samarbejde fortsætter. Det her er vigtigt, vigtigt, og dermed er det også vigtigt, at det fortsat baserer sig på et bredt samarbejde. Så må vi leve med, at Dansk Folkeparti og Danmarksdemokraterne marginaliserer sig selv og ikke vil tage et ansvar for at løfte noget som helst.

Men jeg vil gøre, hvad jeg kan, for, at vi bevarer indsatsen i forhold til omstillingen og vores ansvar for natur i et bredt samarbejdende folkestyre. Det tror jeg vi får de bedste løsninger ud af. Og jeg ved, at vi får de mest blivende løsninger ud af det. Så tusind tak til aftalekredsen og tusind tak til de partier, som i dag tager et ansvar for, at vi rammer en bedre balance mellem et stærkt fødevarerhverv på den ene side og en stærk natur på den anden. Tak.

Kl. 12:33

Kl. 12:36

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Der er en række medlemmer, der har indtegnet sig til korte bemærkninger, og må jeg i den forbindelse bede medlemmerne om så hurtigt som muligt, hvor man måtte ønske ordet, at trykke sig ind, så vi kan få et overblik over, hvornår vi ringer ind til afstemning. Det er bare, for at vi kan få et overblik over, hvor mange der ønsker ordet.

Den første, der får ordet til en kort bemærkning, er fru Pernille Vermund, Liberal Alliance.

Kl. 12:33

Pernille Vermund (LA):

Tak for det. I forbindelse med forhandlingerne og med det lovfor-slag, vi står med nu, har vi jo ligesom diskuteret, hvor stor en del af reguleringen der skal være en VISA-model, og hvor stor en del der skal være en flad model. Det er ikke nogen hemmelighed, at vi blå partier har kæmpet for at få en VISA-model 100 pct., og at der er røde partier, der har kæmpet for en mere flad model. Vi landede på 25 pct. flad model og 75 pct. VISA-model.

Lige om lidt kommer der nogle tal for, hvad det er for en kom-pensation, der reelt skal ud at virke. Vi kender nogenlunde modeller-ne, men vi har også en aftale med hinanden om, at det er noget af det, der kan justeres, hvis der er noget, der ser markant anderledes ud end det, vi havde forventet. Jeg kan godt frygte, at det her bliver dyrere, end vi havde forventet, fordi der er mere af den flade model i det, end hvad der miljøøkonomisk er mest fordelagtigt.

Så 1) kan ministeren bekræfte, at det miljøøkonomisk mest for-delagtige, altså fordelingen mellem en flad model og en VISA-mo-del, ligger omkring 15 pct. og ikke på de 25 pct., som nu ligger i aftalen? Og 2) hvis ministeren vil bekræfte det, kan ministeren så forestille sig, at man vil se på, hvordan vi kan sørge for, at flere vandoplande ikke går ned, i forhold til hvad der skal være af regulering, men overgår til en VISA-model frem for en kombineret flad model og VISA-model?

Kl. 12:35

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Ministeren får ordet.

Kl. 12:35

Ministeren for natur og dyrevelfærd (Christian Rabjerg Madsen):

Jeg kan ikke huske det tal. Så det er ikke af ond vilje, men det må vi oversende skriftligt. Jeg tror, det ville være uhensigtsmæssigt at bekræfte et tal, som jeg ikke er sikker på.

Spørgeren var jo selv med i forhandlingerne i december og ved jo derfor godt, at vi står på et kompromis, og at det er et kompromis, som jeg bakker op om. Jeg mener, at vi gik langt i forhold til at imødekomme landbrugets interesser og også en række partiers tilkendegivelser i forhold til at gå med VISA-modellen, som også er den model, der fylder mest. Omvendt er der også et hensyn, som handler om, at vi ønsker at have en model, som giver det størst mulige incitament til omlægning. Det mener jeg egentlig også at landbruget bør kunne se sig selv i, fordi det jo er den omlægning og tempoet i den omlægning, der gør, at vi efterfølgende kan skruer reguleringen ned, og det er jo den overordnede målsætning.

Så jeg bakker op om det fælles kompromis, som vi indgik i december 2025, og som handler om 75 pct. VISA-model og 25 pct. flad model.

Kl. 12:36

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Spørgeren.

Pernille Vermund (LA):

Tak for svaret, som jeg jo så kan forstå ikke så meget var et svar i forhold til det her med det miljøøkonomisk mest fordelagtige, men lad nu det ligge.

Noget andet, der ligger i aftalen, er, at regeringen og ministeren har lovet, at der senest i 2029 kommer en interkalibrering tilbage, så vi også tager hensyn til og højde for, hvad der kommer af udlednin-ger fra vores nabolande. Det ligger i aftalen, at man forventede, at det ville tage 2-3 år for regeringen at aftale sådan en ny interkalibre-ring og nye mål med vores nabolande, Sverige og Tyskland, og jeg vil gerne spørge ministeren, om det er en opgave, som ministeren har taget på sig, og hvor langt man er i de forhandlinger.

Kl. 12:36

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Ministeren.

Kl. 12:36

Ministeren for natur og dyrevelfærd (Christian Rabjerg Madsen):

Jamen vi kommer til at leve op til det, vi har aftalt, også hvad angår interkalibrering, fordi det er vigtigt. Det er vigtigt på en række områder. I forhold til Vadehavet hørte vi den konservative ordfører for tale om muligheden for også at tage en dialog med de forskere, som har dyb indsigt i det, og også i forhold til Bornholm er interkali-brering jo vigtigt i relation til de udledningskrav, som er i den del af landet.

Kl. 12:37

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Det næste korte bemærkning er til hr. Kim Edberg Andersen, Dan-marksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 12:37

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det, og tak til ministeren. Ministeren har jo sagt det der med, at fordi vi er for sund fornuft, er vi dem, der går ind for døde fisk. Men ministeren kommer jo med det her dybest set til at være den, der går ind for døde landdistrikter.

Så vil ministeren ikke bare fortælle mig – for det ved jeg at ministeren og regeringens helt store flertal selvfølgelig har et tal på – hvor mange arbejdspladser i landbruget og dets følgeerhverv vi skal forvente at det her kommer til at koste?

Kl. 12:37

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Ministeren.

Kl. 12:37

Ministeren for natur og dyrevelfærd (Christian Rabjerg Madsen):

Vi har vel sjældent haft en stærkere beskæftigelse både herhjemme generelt og i landdistrikterne, i forbindelse med både den tidligere og den nuværende socialdemokratiske ledede regering. Så vi er bredt set et parti, og vi er en regering, som med den grønne omstilling og en investering i landdistrikterne og også en række kommuneaftaler har gjort en betydelig forskel for landdistrikterne. Det er jo sådan noget, man kan, når man sidder i regering og placerer sig i de konstellationer, som faktisk gør en forskel, og som ikke kun taler om det.

Hvis man kigger på landdistrikternes udvikling, tror jeg helt åbenlyst der er steder, hvor vi kan gøre mere, men der er også resultater, som vi kan tillade os at være stolte af. Den måde, vi har opgjort de erhvervsøkonomiske konsekvenser på, har været ved at se på dækningsbidraget. Når man kigger på dækningsbidraget, er det værd at være opmærksom på, at vi bedriver erstatningsfri regulering.

Det vil sige, at vi i stedet betaler kompensation, og vi kompenserer op til de erhvervsøkonomiske omkostninger i 2027.

Kl. 12:41

Kl. 12:38

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Tak. Ministeren.

Kl. 12:41

Kim Edberg Andersen (DD):

Men det var jo ikke et svar, minister. Det var jo ikke et svar. Ministeren begynder med en eller anden historisk brandtale om, hvad de gode socialdemokrater har gjort, inden de slakter landbruget her den 1. januar. Så jeg spørger en gang til: Hvor mange arbejdspladser kommer det her til at koste, minister? For det ved man vel, inden man gør det her. Og får alle følgeerhvervene også en kompensation og ikke kun landmændene? Så når smeden lukker, sender de regningen til ministeren, og så betaler ministeren regningen? Altså, minister, det her er jo ikke klart. Det her er jo dybest set bare, fordi ministeren sammen med partierne gør noget, som ikke er færdigt. Det er ikke tænkt færdigt, og det er jo det, det er den store bekymring. Men hvor mange arbejdspladser er det, minister, og jeg ønsker ikke en historisk brandtale. For man burde jo vide det.

Kl. 12:38

Kl. 12:39

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Tak! Ministeren.

Ministeren for natur og dyrevelfærd (Christian Rabjerg Madsen):
Jeg deltog i mødet i Odense. Jeg lyttede til talerne, og jeg havde også selv lejlighed til at komme med mit budskab. Så det er nok svært i ramme alvor at påstå, at jeg ikke skulle have respekt for forsamlingen, også selv om vi er uenige. Men det er jo netop, når man er uenig, at man må insistere på dialog. Det er jo nemt nok at have en dialog, hvis man taler folk efter munden. Jeg insisterer på dialog med landbruget, også når det er vanskeligt, og jeg har også forsøgt her fra talerstolen i dag at give håndslag på, at jeg kommer til at gøre, hvad jeg kan, for at vi både bevarer omstillingsindsatsen i et bredest muligt forankret flertal på Christiansborg, men at vi også vedbliver med at have et meget, meget tæt samarbejde med de parter, der lavede den oprindelige trepart, og dermed også landbruget. Vi har kvartalsmæssige møder. Vi har møder i det, der hedder PFA, hvor vi sidder med landbruget og kommunerne og Danmarks Naturfredningsforening, så jeg kommer til at gøre mit ypperste for, at det gode samarbejde med landbruget fortsætter, også selv om der er ting, vi ser forskelligt på.

Kl. 12:42

Kl. 12:39

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 12:42

Ministeren for natur og dyrevelfærd (Christian Rabjerg Madsen):

I forhold til aftalen står vi på et meget solidt fagligt grundlag. Jeg tror aldrig, vi har stået på et bedre fagligt grundlag. Det er jo også kendetegnende, at vi i årtier har undladt at træffe de beslutninger, som vi træffer nu, fordi politikere som hr. Kim Edberg Andersen har sagt: Skulle vi nu ikke lige vente med at træffe den her beslutning, for vi skal have nye tal og nye data?

Nej, vi står på et solidt grundlag, og derfor træffer vi de beslutninger, samtidig med at vi kompenserer landbruget, sådan at man kan følge med og gennemgå den omstilling, som også er fuldstændig afgørende for at få et landbrug, der i fremtiden både er bæredygtigt og stærkt. Og den måde, vi opgør de erhvervsøkonomiske konsekvenser på, er i forhold til dækningsbidraget, som jeg redegjorde for tidligere.

Kl. 12:40

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til hr. Hans Kristian Skibby, Danmarksdemokraterne.

Kl. 12:40

Hans Kristian Skibby (DD):

Tak. Jeg lagde mærke til, at ministeren i sin tale sagde, at Danmarksdemokraterne havde den frækhed ikke at være enige med regeringen og andre partier her i Folketinget i den her sag, fordi vi har en anden tilgang til omfang, værnemidler, investeringer, langsigtet omlægning osv. end den, som ligger i L 5 her. Det oversætter ministeren så til at være en frækhed. Jeg vil bare gerne spørge ministeren, om ministeren så også mener, at det var en frækhed, at der var 4.500 mennesker i mandags, der mødtes i Odense i ren afmagt – folk, der laver malkerobotter, folk, der leverer værnemidler, folk, der leverer alt muligt andet, frøavlere, alle mulige, smede. De møder alle sammen ind, fordi de kan se, at hvis det her får de konsekvenser, som man kan se det gør, så har det betydning for nogle kredse, der ligger langt, langt uden for landbrugets egne ansatte. Er det også en frækhed?

Hans Kristian Skibby (DD):

Jeg synes ikke, at ministeren svarede på det. Altså, ministeren sagde ordret, at det var en frækhed, at der var politiske partier, der ikke var enige med flertallet her. Det, som de 4.500 mennesker var forsamlet om, er nøjagtig den række af bekymringspunkter, som vi har italesat hele vejen igennem. Formanden for Landbrug & Fødevarer kom med ti konkrete eksempler på områder, hvor man er løbet langt væk fra den grønne trepart. Ministeren løb så kort tid efter ud ad døren, væk fra mødet i Odense. Jeg så dig ikke siden. Jeg vil gerne spørge ministeren, om ministeren ikke var der til hele mødet. For det har jeg faktisk indtryk af at ministeren ikke var. Jeg tror, at ministeren kørte i sin ministerbil, da mødet var færdigt.

Kl. 12:43

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Det får vi et svar på om et øjeblik, jo. Ministeren.

Kl. 12:43

Ministeren for natur og dyrevelfærd (Christian Rabjerg Madsen):

Jeg tror, at jeg ved mange lejligheder har sagt, at jeg har dyb respekt for landbruget. Derfor har jeg også en meget tæt dialog med landbruget, også, når vi ikke er enige. Jeg vil gøre mit bedste for, at det samarbejde kan fortsætte. Landbruget har selv indgået en trepartsaf-tale, og jeg tror, vi fra Christiansborg skal gøre vores ypperste for, at vi fortsætter med at implementere trepartsaftalen og den omstilling af landbruget i et tæt samarbejde med landbruget selv.

Det, jeg tillod mig at være lidt oprørt over før, er, at partier, der er imod vores aftale, og som intet ansvar tager for at lave konkrete forbedringer for vores fjorde, sådan lidt let slår ud med armene og siger: Selvfølgelig kerer vi os om fjordene. Men man gør intet for det – intet.

Kl. 12:43

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Susie Jessen, Danmarksdemokraterne.

Kl. 12:43

Kl. 12:46

Susie Jessen (DD):

Tak for det. Jeg ville egentlig have spurgt om noget andet, men jeg mener også, at ministeren skal svare på de spørgsmål, der bliver stillet her i Folketingssalen, selv om vi jo godt ved, ministeren er en af dem, der er rigtig, rigtig god til at svare udenom rigtig, rigtig tit. Min kollega hr. Kim Edberg Andersen stillede faktisk et spørgsmål her om, hvor mange arbejdspladser det her kommer til at betyde. Det er et ret relevant spørgsmål, især hvis man er interesseret i land og by-diskussionen, for vi ved jo, at mange af de her arbejdspladser ligger uden for de store byer. Så det er da helt relevant, at ministeren svarer på, hvor mange arbejdspladser det her kommer til at betyde. Og hvis ministeren ikke kan svare på det, er det da fuldstændig rigtigt, hvad fru Inger Støjberg siger, nemlig at det da godt kan være, det er noget makværk, altså hvis man ikke ved, hvad konsekvenserne af det her bliver.

Kl. 12:44

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 12:44

Ministeren for natur og dyrevelfærd (Christian Rabjerg Madsen):

Jeg synes, det er friskt, efter at jeg ikke alene har taget debatten under førstebehandlingen, som er det, man almindeligvis gør, men også under andenbehandlingen er gået op og har stillet mig til rådighed for folkestyret og for at tage imod spørgsmål uden bagkant, og jeg vælger så også at gå op under tredjebehandlingen og stille mig op og tage imod spørgsmål. Jeg har ikke tal på, hvor mange interviews jeg har lavet. Jeg tror ikke, der er mange, der ikke har haft mulighed for at stille spørgsmål og få svar. Jeg ved ikke, om det er menneskeligt muligt at gøre mere for at søge dialog, end jeg har gjort. Men hvis man kan, lytter jeg gerne til forbedringsforslag.

Jeg svarede jo Kim Edberg Andersen, at den måde, vi kigger på de erhvervsøkonomiske omkostninger på, ikke er ved at beregne arbejdspladser. Det er ved at kigge på, hvordan dækningsbidraget er i landbruget. Der er det centrale jo, at vi ikke bedriver regulering, der skal føre til erstatning; vi giver i stedet for kompensation. Vi har endda aftalt, at når vi kender de fulde omkostninger erhvervsøkonomisk, har vi mulighed for at drøfte det igen i kredsen. Det er sådan noget, man kan, hvis man tager ansvar.

Kl. 12:45

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 12:45

Susie Jessen (DD):

Altså, jeg vil bare gerne have svar på mit spørgsmål: Hvor mange arbejdspladser kommer det her til at betyde der ryger alle mulige andre steder hen end til Danmark, altså ned i Østeuropa, ned til Polen, ned til Tyskland? Hvor mange arbejdspladser drejer det her sig om? Det kan ministeren ikke svare på.

Så er det jo rigtigt nok, at det hele her bygger på sådan nogle modelberegninger, ufærdige modeller, masser af usikkerhed – det er da fuldstændig korrekt så, fuldstændig rigtigt, hvis man ikke engang kan svare på det her helt basale spørgsmål om, hvad det her kommer til at betyde af arbejdspladser, og det kan ministeren ikke. Så kan det godt være, at ministeren har været på talerstolen mange gange, men hvis man ikke svarer på spørgsmålene, er vi jo lige vidt.

Kl. 12:46

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Ministeren for natur og dyrevelfærd (Christian Rabjerg Madsen):
Men jeg svarer jo på spørgsmålet. Jeg siger jo helt klart, at den måde, vi forholder os til de erhvervsøkonomiske omkostninger og omstillingsbyrder for landbruget på, er ved at kigge på dækningsbidraget. Der kompenserer vi så op til de erhvervsøkonomiske omkostninger. Det er bare sådan, det er.

Så kan man godt kan gøre det der, der jo bare er noget sjusk, altså sådan slå ud med armene og sige, at det er helt usikkert og vi ingenting kender. Altså, hvis man sad i lokalet, ville man vide, at det her er dybt, dybt seriøst, og det baserer sig på de nyeste tal, i øvrigt et datagrundlag, som landbruget ville have opdateret, og som vi har opdateret. Det er virkelig, virkelig solidt arbejde, som vi i øvrigt løbende kan tilpasse. Det ville man vide, hvis man sad med.

Kl. 12:47

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Jeg vil sige, at der er tre spørgere på listen, og derfor ringer jeg ind til afstemning nu.

Den næste, der får ordet til en kort bemærkning, er fru Marlene Harpsøe, Danmarksdemokraterne.

Kl. 12:47

Marlene Harpsøe (DD):

Det er jo helt tydeligt, at man ikke engang har regnet på, hvor mange mennesker der egentlig mister deres job på baggrund af L 5, som vi behandler her, og jeg synes faktisk, det er pinligt, og at det er uanstændigt over for alle de mange mennesker, som går derude hver dag og bare har en kamp for at passe deres. Jeg kan i hvert fald bare sige, at i lille Slangerup oppe i Nordsjælland, hvor jeg kommer fra, er der 200 mennesker, som risikerer, at AP Grønt simpelt hen må lukke. Det er jo så kun de 200 arbejdspladser; så er der jo også alle følgeerhvervene dertil. Det er vognmanden og alle mulige andre.

Jeg synes simpelt hen, det er så arrogant at stå der på Folketingets talerstol og ikke engang vide med sikkerhed, hvor mange mennesker der mister deres job på grund af den her lov. Jeg synes simpelt hen, man skulle gå tilbage og så starte helt forfra. For der er jo ikke nogen tvivl om, at selvfølgelig skal vi have et rent Danmark. Selvfølgelig skal vi have rene fjorde og rent drikkevand, og selvfølgelig skal grisene også have det godt. Men hvis datagrundlaget ikke er validt, og den indrømmelse er jo allerede kommet, for ellers havde man ikke udskudt det for grønsagsavlerne i et år, så må man bare sige: Så er det tilbage i værkstedet og starte forfra.

Kl. 12:48

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Ministeren.

Kl. 12:48

Ministeren for natur og dyrevelfærd (Christian Rabjerg Madsen):

Jamen jeg ser helt anderledes på det. Jeg synes jo, det viser vores models styrke. Hvad angår grønsager, har vi fra dag et sagt, at det er et langt mindre areal, og derfor er vores data selvfølgelig mindre omfangsrige, end de er på en række andre afgrøder. Derfor har vi igen lavet en aftale i kredsen blandt de partier, som tager et stort ansvar, og det er heldigvis de fleste, og der får vi så tilpasset det. Så kan vi bruge det år på at arbejde videre med præcisionslandbrug, arbejde videre med teknologiudvikling og arbejde videre med en fødevarerstrategi. Jeg synes, det er rettidig omhu. Jeg er stolt af, at vi har kunnet træffe den afgørelse.

Jeg er dybt, dybt optaget af at være i dialog med både grønsagsvirksomheder og landbruget generelt, og jeg tager deres bekymring meget, meget alvorligt. Det er jo helt åbenlyst, at vi beder dansk landbrug om meget, og jeg har meget, meget stor respekt for, at

det giver usikkerhed. Vi gør i kredsen vores for at sikre, at vi får miljøgevinsten, men samtidig tilpasser vores lovgivning, sådan at vi tager de rigtige hensyn. Det synes jeg i al beskedenhed vi viser, også i forhold til grønsagsavlerne og dyrene.

Kl. 12:49

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 12:49

Marlene Harpsøe (DD):

Der er lidt i forhold til lyden herinde, så jeg håber ikke, jeg bliver trukket i tiden nu. Men hvis folk lige vil være lidt stille, så man kan høre, hvad ministeren siger, så vil jeg være rigtig glad.

Kl. 12:49

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Jeg forstår selvfølgelig medlemmernes glæde ved at komme tilbage til salen. Måske man lige kunne dæmpe begejstringen, så vi kan høre spørgsmålet.

Værsgo til fru Marlene Harpsøe.

Kl. 12:49

Marlene Harpsøe (DD):

Godt. Tak til ministeren for svaret. Det her skaber bare en kæmpe utryghed. Det kan godt være, at man siger: Jamen lige for grønsagsavlerne er der nogle ting, der lige skal på plads. Men det ændrer jo ikke på, at lige præcis for den grønsagsavler og mange andre er det her at tisse i bukserne. Man får bare lige et år mere i lidelse, hvor man skal gå rundt med bekymringer om, hvordan ens fremtid ser ud, og hvordan ens medarbejdernes fremtid ser ud, og hvor man ikke kan give svar, og hvis der er noget, der er helt forfærdeligt for mennesker, så er det uvished. Så hvornår kan man give konkrete svar?

Kl. 12:50

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 12:50

Ministeren for natur og dyrevelfærd (Christian Rabjerg Madsen):

Hvad angår grønsagsavlerne, synes jeg jo, vi har givet meget konkrete svar. Vi har givet et år mere, hvor vi igen i tæt dialog med dem, det drejer sig om, kan finde løsninger, så vi også får en grønsagsproduktion, som udleder mindre kvælstof til vores fjorde. Vi gør ikke det her for sjov. Vi gør det, fordi vi vil tage et ansvar for at få livet tilbage i vores fjorde, få fedtemøget væk og få iltvindsrekorderne til at gå den anden vej. Det tager vi ansvar for at løse, og det gør vi i tæt dialog med dem, det handler om, sådan at vi sammen kan omstille erhvervet. Det er det, vi tager ansvar for.

Kl. 12:50

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Inger Støjberg, Danmarksdemokraterne.

Kl. 12:50

Inger Støjberg (DD):

Tak. Nu er der jo en del af mine kollegaer fra Danmarksdemokraterne, der har spurgt til, hvor mange arbejdspladser der egentlig bliver nedlagt, og det har ministeren så ikke kunnet svare på og heller ikke villet svare på. Måske skulle man prøve at vende det om og sige: Hvad er smertegrænsen for, hvor mange arbejdspladser der må blive nedlagt rundtomkring i landdistrikterne, sådan set ud fra ministerens stol? For vi har jo en statsminister, der i hvert fald foregiver, at hun kerer sig meget om landdistrikterne. Men hvad er

smertegrænsen egentlig, når det handler om nedlæggelse af arbejdspladser rundtomkring i landdistrikterne på grund af den her lov, men jo også den perlerække af indgreb, som vi kan høre at der kommer efterfølgende?

Kl. 12:51

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 12:51

Ministeren for natur og dyrevelfærd (Christian Rabjerg Madsen):

Min ambition er jo den stik modsatte. Det er nemlig, at vi udvikler vores landdistrikter, og at vi gør det på en måde, hvor det er i pagt og balance med vores natur, altså at vi investerer i vores landdistrikter; at vi bliver ved med at lave kommuneaftaler, hvor vi investerer i velfærden, som er en forudsætning for, at man kan bo og leve på landet, bl.a. der, hvor jeg er vokset op; at vi investerer i den grønne omstilling, som skaber arbejdspladser overalt i vores landdistrikter; at vi investerer i vores fødevarerhverv med en fødevarerstrategi, så dan at vi i fremtiden kan dyrke gode danske grøntsager herhjemme; at vi laver en griseфирpart, som jo sådan set dybest set også svarer på det spørgsmål, som Danish Crown stiller.

Danish Crown's Niels Duedahl siger det fuldstændig klart: Den konkurrencesituation, som danske svineavlere er i lige nu, dør man af at være i. Det er ikke et udsving. Det er ikke en fluktuation. Det er et strukturelt umuligt sted at være. Han siger sort på hvidt, at vi bliver nødt til at rykke os op i værdikæden. Det er jo lige præcis den opgave, regeringen og forhåbentlig en række andre partier vil tage ansvar for og hjælpe Danish Crown og andre i landbruget med at udføre. De skal op i værdikæden.

Kl. 12:52

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 12:52

Inger Støjberg (DD):

Altså, en forudsætning for at have velfærd i hele landet er jo også, at der er arbejdspladser. Nu er man så gået i gang med at nedlægge arbejdspladser, og derfor må det da forhåbentlig gøre indtryk på en socialdemokratisk minister, at bl.a. 3F, men også NNF, har været ude at advare og sige: Skal vi ikke lige trykke pauseknappen ind, for det her kommer simpelt hen til at koste for mange arbejdspladser? Og havde ministeren så valgt at prioritere at blive til resten af arrangementet i mandags, ville ministeren jo også have hørt Arlas direktør og andre sige præcis det samme. Nu har vi altså en fagbevægelse, vi har store virksomheder, og vi har landbrug, der *alle* siger, at det her kommer til at koste rigtig mange arbejdspladser. Hvad er smertegrænsen?

Kl. 12:53

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Tak. Ministeren.

Kl. 12:53

Ministeren for natur og dyrevelfærd (Christian Rabjerg Madsen):

Jeg ønsker at tage ansvar for, at vi får et fødevarerhverv, som både bliver mere bæredygtigt og producerer på en måde, som gør, at vi også kan få livet tilbage i fjordene. Det er opgaven. Men det skal selvfølgelig også være et bæredygtigt erhverv, hvor man kan producere danske grøntsager og danske fødevarer i fremtiden. Det er den balance, vi skal ramme. Det kan bare ikke nytte noget, at vi ikke vil tage ansvar for at sikre, at det kommer til at ske i balance med naturen, og det er jo det ansvar, som fru Inger Støjberg og Danmarksdemokraterne tilsyneladende er flintrende ligeglade med.

Kl. 12:54

Kl. 12:56

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Den næste korte bemærkning er til hr. Lars Boje Mathiesen, Borger-
nes Parti.

Kl. 12:54

Lars Boje Mathiesen (BP):

Jeg er bekymret for, at det her ender i noget lovsjusk og en lang række retssager. Det blev bekræftet af, at ministeren gentagne gange har understreget, at det her er det mest oplyste og gennearbejdede grundlag, man står på. På trods af det måtte man lige hurtigt lave en tillægsaftale fem minutter i lukketid. Det undrer mig, hvis grundlaget skulle være så oplyst, og hvis man har styr på det, at man bliver nødt til at lave den. Jeg kunne godt tænke mig at spørge ministeren: Har ministeren fået en skriftlig eller mundtlig, officiel eller uofficiel orientering fra nogen som helst i ministeriet eller fra andre ministerier om, hvad det her vil betyde af arbejdspladser? Det undrer mig jo, hvis man har siddet som minister, været ansvarlig på det område og stillet spørgsmål og haft dialogen med nogen om, hvad den lovgivning, vi har, egentlig har af konsekvenser. Jeg er med på den måde, man har valgt at beregne det på – det er fair nok – men man har vel gjort sig overvejselen om, hvad det har af betydning for arbejdspladserne. Så har ministeren fået en officiel eller uofficiel, mundtlig eller skriftlig orientering eller noget som helst fra et ministerium om, hvor mange arbejdspladser det her har betydning for?

Kl. 12:55

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 12:55

Ministeren for natur og dyrevelfærd (Christian Rabjerg Madsen):
Hvad angår spørgsmålet om arbejdspladser, har jeg jo redegjort for, hvordan vi kigger på de byrder, som vi pålægger landbruget i forbindelse med den her omstilling. Vi kigger på dækningsbidraget, og vi kompenserer op til omstillingsomkostningerne i 2027. Når man hører hr. Lars Boje Mathiesens indlæg, kunne man få den tanke, at det forhold, at hr. Lars Boje Mathiesen er bekymret for lovgivningens kvalitet, måske primært skyldes manglende indsigt i forhold til det arbejde, der er foregået.

Kl. 12:55

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 12:55

Lars Boje Mathiesen (BP):

Nej, det skyldes, at regeringen her fem minutter i lukketid lige skal sjuske noget ekstra igennem, som de må udskyde til 2027, fordi de ikke har styr på tingene. Men mit spørgsmål gik ikke på, hvad man har valgt. Mit spørgsmål var konkret – og husk, at ministeren er under ministeransvarlighedsloven – og det lød: Har ministeren fået en mundtlig eller en skriftlig orientering, og har der været en drøftelse mellem ministeren og nogen som helst i embedsværket fra hans ministerium eller andre ministerier om, hvad det her har af betydning for arbejdspladser? For hvis ikke man har haft den, synes jeg jo, at man i høj grad har svigtet sit ansvar, altså hvis man overhovedet ikke har tænkt over det og overhovedet ikke har haft en drøftelse af det.

Kl. 12:56

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Ministeren for natur og dyrevelfærd (Christian Rabjerg Madsen):

Jeg tror, at jeg har redegjort for spørgsmålet, i forhold til hvordan vi kompenserer landbruget. Men hvad angår arbejdspladser i landdistrikterne, går vores ambitioner selvfølgelig videre. Vi ønsker at have landdistrikter, som klarer sig bedre end i dag. Det der status quo-fokus synes jeg ikke vi kan bruge til ret meget. Vi skal lave en fødevarestrategi, som løfter vores landdistrikter, vi skal blive ved med at lave velfærdsaftaler, der styrker velfærden, og så skal vi blive ved med at investere i de industrier, som gør en forskel ude i landdistrikterne. Så den lyst til og mulighed for at tage ansvar for, at vi faktisk får landdistrikter, hvor der bliver produceret danske fødevarer, men at det sker i pagt med naturen, synes jeg det er trist der ikke er en vilje, også hos hr. Lars Boje Mathiesen, til at påtage sig.

Kl. 12:57

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Næste korte bemærkning er til fru Karina Adsbøl, Danmarksdemo-
kraterne.

Kl. 12:57

Karina Adsbøl (DD):

Tak for det. Ministeren svarer jo ikke på spørgsmålet. Jeg tænker ikke, at dem, der følger debatten i dag, kan forstå, at ministeren snakker om dækningsafgiften, når der bliver spurgt til antallet af arbejdspladser. Der er 59.700, der arbejder i landbruget og i følgeerhverv. Så må ministeren jo komme det nærmere i forhold til det, min kollegaer spørger om. Hvad kommer det til at koste af arbejdspladser ude i vores landdistrikter? Det må ministeren da kunne give et svar på. Eller laver man en lovgivning, hvor man vedtager en lov, man ikke kender konsekvenserne af i forhold til arbejdspladser? Så ministeren må gerne komme med et svar. Er det 20.000, 30.000, 40.000, 50.000? Det må ministeren gerne svare på.

Kl. 12:57

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Kl. 12:57

Ministeren for natur og dyrevelfærd (Christian Rabjerg Madsen):

Altså, jeg kan jo godt sige det igen, men jeg kan jo ikke forstå det for spørgeren. Det fokus, vi har haft, hvad angår erhvervslivets omkostninger, landbrugets omkostninger, ved den omstilling, som vi skal i gang med, baserer sig på deres dækningsafgift, og den har vi kompenseret for. Det er klart, at det gør vi selvfølgelig, fordi vi ved, at vi beder landmændene om meget. Vi laver en regulering, som i forhold til kvælstof er ambitiøs, fordi det føler vi os nødsaget til, hvis man skal tage et ansvar for at få livet tilbage i fjordene. Men vi kompenserer omvendt op til de erhvervsøkonomiske omkostninger for at sikre, at landbruget kan komme med i den omstilling.

Kl. 12:58

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Spørgeren.

Kl. 12:58

Karina Adsbøl (DD):

Jeg må bare konstatere, at vi ikke kan få et klokkeklart svar fra ministeren. Så vil jeg spørge på en anden måde: Hvor mange arbejdspladser får landdistrikterne ved den her lovgivning?

Kl. 12:58

Anden næstformand (Karsten Hønge):
Ministeren.

Ministeren for natur og dyrevelfærd (Christian Rabjerg Madsen):
Jeg har en ambition om, at vi med omstillingen af landbruget, med en fødevarestrategi, med investering i velfærdsniveauerne og med en generel investering i de industrier, som gør en forskel i landdistrikterne, kan skabe flere nye arbejdspladser i landdistrikterne. Jeg er selv opvokset i et landdistrikt. Det er hjerteblod for mig, at vi styrker muligheden for at bo og leve og arbejde i hele landet.

Kl. 12:58

(UFG), Emilie Schytte (UFG), Jacob Harris (UFG) og 1 DD (ved en fejl)), hverken for eller imod stemte 1 (N).

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Så er der ikke flere korte bemærkninger. Tak til ministeren for natur og dyrevelfærd. Ønsker flere at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 12:59

Det næste punkt på dagsordenen er:

5) 3. behandling af lovforslag nr. L 9:

Forslag til lov om ændring af hvidvaskloven, lov om finansiel virksomhed, lov om betalinger, lov om fondsmæglerselskaber og investeringsservice og -aktiviteter og forskellige andre love. (Styrkelse af Danmarks efterlevelse af FATF's anbefalinger om bekæmpelse af hvidvask, terrorfinansiering og proliferationsfinansiering, oprettelse af basal indlånskonto for mindreårige, fastsættelse af regler om gennemsigtighed i gebyrer og vilkår for indløsning af betalingstransaktioner med et betalingsinstrument og gennemførelse af direktiv om tilsyn med investeringsselskaber m.v.).

Af skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt).

(Fremsættelse 25.06.2026. 1. behandling 12.08.2026. Betænkning 27.08.2026. 2. behandling 01.09.2026. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 13:00

Afstemning

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Vi stemmer om lovforslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 119 (S, SF, V, LA, M, KF, EL, RV og ALT), imod stemte 34 (DF, DD, BP, Peter Juel-Jensen (V), Søren Gade (V), Preben Bang Henriksen (V), Anni Matthiesen (V), Amanda Heitmann (V), Emilie Schytte (UFG) og Nadja Natalie Isaksen (UFG)), hverken for eller imod stemte 0.

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Forhandling

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 13:01

Det næste punkt på dagsordenen er:

4) 3. behandling af lovforslag nr. L 8:

Forslag til lov om ændring af opkrævningsloven og forskellige andre love. (Forhøjelse af rykkergebyr ved told- og skatteforvaltningens opkrævning af visse skatter og afgifter m.v.).

Af skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt).

(Fremsættelse 25.06.2026. 1. behandling 12.08.2026. Betænkning 26.08.2026. 2. behandling 01.09.2026).

Kl. 12:59

Forhandling

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 13:00

Afstemning

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Vi stemmer om lovforslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 108 (S, SF, V, DF, LA, M, KF, EL, DD, RV, ALT og Nadja Natalie Isaksen (UFG)), imod stemte 5 (BP, Cecilie Liv Hansen

Afstemning

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Vi stemmer om lovforslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 113 (S, SF, V, DF, LA, M, KF, EL, DD, RV, ALT, BP, Emilie Schytte (UFG) og Nadja Natalie Isaksen (UFG)), imod stemte 0, hverken for eller imod stemte 2 (Cecilie Liv Hansen (UFG) og Jacob Harris (UFG)).

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

6) 3. behandling af lovforslag nr. L 19:

Forslag til lov om id-kort på byggepladser.

Af beskæftigelsesministeren (Ane Halsboe-Jørgensen).

(Fremsættelse 25.06.2026. 1. behandling 14.08.2026. Betænkning 26.08.2026. 2. behandling 01.09.2026. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 13:01

Forhandling

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 13:01

Afstemning

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Vi stemmer om lovforslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 86 (S, SF, V, DF, M, EL, RV, ALT og Nadja Natalie Isaksen (UFG)), imod stemte 26 (LA, KF, DD, BP, Cecilie Liv Hansen (UFG), Emilie Schytte (UFG) og Jacob Harris (UFG)), hverken for eller imod stemte 0.

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

For stemte 112 (S, SF, V, DF, LA, M, KF, EL, DD, RV, ALT, BP, Cecilie Liv Hansen (UFG), Emilie Schytte (UFG), Jacob Harris (UFG) og Nadja Natalie Isaksen (UFG)), imod stemte 0, hverken for eller imod stemte 0.

Lovforslaget er enstemmigt vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

8) 3. behandling af lovforslag nr. L 21:

Forslag til lov om ændring af universitetsloven, lov om adgangsregulering ved videregående uddannelser og forskellige andre love. (Initiativer vedrørende visse udenlandske studerende, adgang til ph.d.-uddannelse, specialpædagogisk støtte til studerende på erhvervskandidatuddannelser m.v.).

Af forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren (Christina Egelund).

(Fremsættelse 25.06.2026. 1. behandling 13.08.2026. Betænkning 26.08.2026. 2. behandling 01.09.2026. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 13:02

Forhandling

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 13:03

Afstemning

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Vi stemmer om lovforslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 96 (S, SF, V, DF, LA, M, KF, DD, RV, BP og Nadja Natalie Isaksen (UFG)), imod stemte 3 (ALT), hverken for eller imod stemte 10 (EL, Cecilie Liv Hansen (UFG), Emilie Schytte (UFG) og Jacob Harris (UFG)).

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

7) 3. behandling af lovforslag nr. L 20:

Forslag til lov om ændring af SU-loven og forskellige andre love. (Overførsel af opgaver fra Uddannelses- og Forskningsstyrelsen og uddannelsesinstitutioner til Udbetaling Danmark og Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag).

Af forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren (Christina Egelund).

(Fremsættelse 25.06.2026. 1. behandling 13.08.2026. Betænkning 26.08.2026. 2. behandling 01.09.2026. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 13:02

Forhandling

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 13:02

Afstemning

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Vi stemmer om lovforslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

Det næste punkt på dagsordenen er:

9) 3. behandling af lovforslag nr. L 7:

Forslag til lov om ændring af dagtilbudsloven og udlændingeloven og om ophævelse af lov om Danmarks Evalueringsinstitut. (Nedlæggelse af Danmarks Evalueringsinstitut).

Af undervisningsministeren (Magnus Heunicke).

(Fremsættelse 25.06.2026. 1. behandling 14.08.2026. Betænkning 26.08.2026. 2. behandling 01.09.2026).

Kl. 13:03

Forhandling

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 13:03

Afstemning

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Vi stemmer om lovforslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 95 (S, SF, V, DF, LA, M, KF, RV, Cecilie Liv Hansen (UFG), Jacob Harris (UFG) og Nadja Natalie Isaksen (UFG)), imod stemte 10 (EL og ALT), hverken for eller imod stemte 7 (DD, BP og Emilie Schytte (UFG)).

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

10) 3. behandling af lovforslag nr. L 10:

Forslag til lov om ændring af lov om elforsyning. (Forenkling af regler for solcelleanlæg på offentlige bygninger).

Af klima-, energi- og forsyningsministeren (Samira Nawa).

(Fremsættelse 25.06.2026. 1. behandling 13.08.2026. Betænkning 26.08.2026. 2. behandling 01.09.2026. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 13:04

Forhandling

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 13:04

Afstemning

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Vi stemmer om lovforslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 112 (S, SF, V, DF, LA, M, KF, EL, DD, RV, ALT, BP, Cecilie Liv Hansen (UFG), Emilie Schytte (UFG), Jacob Harris (UFG) og Nadja Natalie Isaksen (UFG)), imod stemte 0, hverken for eller imod stemte 0.

Lovforslaget er enstemmigt vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

11) 3. behandling af lovforslag nr. L 16:

Forslag til lov om ændring af udlændingeloven. (Ny overenskomstbaseret beløbsordning for certificerede virksomheder).

Af udlændinge- og integrationsministeren (Morten Bødskov).

(Fremsættelse 25.06.2026. 1. behandling 13.08.2026. Betænkning 27.08.2026. 2. behandling 01.09.2026. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 13:05

Forhandling

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 13:05

Afstemning

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Vi stemmer om lovforslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 92 (S, SF, V, LA, M, KF, EL, RV og ALT), imod stemte 18 (DF, DD, BP, Emilie Schytte (UFG) og Nadja Natalie Isaksen (UFG)), hverken for eller imod stemte 2 (Cecilie Liv Hansen (UFG) og Jacob Harris (UFG)).

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

12) 3. behandling af lovforslag nr. L 17 A:

Forslag til lov om ændring af udlændingeloven, lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine, hjemrejseloven, lov om fuldbyrdelse af straf m.v., repatrieringsloven og straffeloven. (Skærpelse af regler om udvisning ved ubetinget fængelsstraf af mindst 1 års varighed for visse former

for alvorlig kriminalitet og indførelse af elektronisk kontrol med fodlænke for visse udlændinge m.v.).

Af udlændinge- og integrationsministeren (Morten Bødskov).

(2. behandling 01.09.2026. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 13:05

Forhandling

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, går vi til afstemning.

Kl. 13:06

Afstemning

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Vi stemmer om lovforslagets endelige vedtagelse. Afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 100 (S, SF, V, DF, LA, M, KF, DD, RV, BP, Emilie Schytte (UFG) og Nadja Natalie Isaksen (UFG)), imod stemte 10 (EL og ALT), hverken for eller imod stemte 2 (Cecilie Liv Hansen (UFG) og Jacob Harris (UFG)).

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

13) 3. behandling af lovforslag nr. L 17 B:

Forslag til lov om ændring af hjemrejseloven og repatrieringsloven. (Styrkelse af hjemrejsestøtteordningen og repatrieringsordningen).

Af udlændinge- og integrationsministeren (Morten Bødskov).

(2. behandling 01.09.2026. Lovforslaget optrykt efter 2. behandling).

Kl. 13:06

Forhandling

Anden næstformand (Karsten Hønge):

Jeg kan se, at hr. Mikkel Bjørn fra Dansk Folkeparti ønsker at udtale sig. Er det rigtigt forstået? Ja, værsgo.

Kl. 13:06

(Ordfører)

Mikkel Bjørn (DF):

Beklager. Jeg skal gøre det kort. Dansk Folkeparti har bedt om en deling af lovforslaget her, fordi lovforslag L 17 B mildest talt giver ministeren meget vide beføjelser til at udbetale et beløb, som ministeren selv fastsætter størrelsesordenen af, til bl.a. udvisningsdømte kriminelle, som ministeren ønsker skal forlade landet.

Jeg tror ikke, der er noget parti her i Folketinget, der deler ønsket om at få udvist de kriminelle udlændinge mere end Dansk Folkeparti. Men der er alligevel et stykke derfra og så til at give ministeren fuldstændig frie hænder til selv at beslutte, hvor mange af skatteborgernes penge der skal tildeles Asad Ali Osman, Abdulkadir Hussein, Ahmed Omar, og hvad der ellers er af kriminelle udlændinge i Danmark, som vi gerne vil af med.

Derfor har Dansk Folkeparti bedt om deling af lovforslaget, og derfor kommer vi til at stemme imod det her delelement af aftalen, som altså giver ministeren meget, meget vide, ja, faktisk ubegrænsede beføjelser til selv at bestemme, hvor mange penge han vil udbetale til de udvisningsdømte kriminelle. Tak for ordet.

Kl. 13:08

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger. Jeg skal høre, om der er flere, der ønsker at udtale sig. Det er der. Nu er det hr. Lars Boje Mathiesen. Velkommen.

Kl. 13:08

(Ordfører)

Lars Boje Mathiesen (BP):

I årevis har der været en dybt forfejlet indvandring i Danmark. Den fejler på tre helt grundlæggende parametre: Den koster danskerne milliarder af kroner hvert eneste år, den gør landet mere kriminelt, og den medbringer en totalitær ideologi, islam. Nu vil man så give ministeren mulighed for at kunne udbetale penge, hvis folk tager hjem igen – folk, som er kommet hertil på asyl, altså midlertidig beskyttelse, eller under andre ordninger.

Det er fuldstændig grotesk, at man mener, at danskerne skal til lommerne igen. Men det er, fordi man har gjort sig nogle forkerte tanker om, hvad et asylsystem er. Asylsystemet skulle være en midlertidig beskyttelse, men det, der er sket i Danmark over de sidste 50 år, er, at man har gjort asylsystemet til en indvandringspolitik. Folk er kommet hertil på asyl, så har de fået permanent opholdstilladelse, og så giver et Folketing dem som regel statsborgerskab. Så asylpolitikken er blevet en indvandringspolitik. Det er grotesk, at man beder danskerne om at skulle betale for, at de så også rejser hjem igen. Det kommer Borgernes Parti aldrig nogen sinde til at støtte.

Det, Folketinget burde gøre, var at kræve en afgift af de mennesker, som er kommet hertil på asyl, og de udlændinge, som er her og har permanent opholdstilladelse. Så kan man lave en fond, hvor de sparer op til, at de kan rejse hjem igen. Sådan en afgift vil flytte byrden fra danske skatteborgere over på de udlændinge, der er kommet hertil, og så kan de selv betale for, at de rejser hjem igen. Se, det ville være at sætte danskerne først, og det er det, vi støtter i Borgernes Parti. Tak.

Kl. 13:09

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Er der yderligere, der ønsker at udtale sig? Det er der ikke. Så går vi til afstemning.

Kl. 13:10

Afstemning

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi stemmer om lovforslagets endelige vedtagelse, og afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 71 (S, SF, V, M, KF, RV og Emilie Schytte (UFG)), imod stemte 40 (DF, LA, EL, DD, ALT, BP, Cecilie Liv Hansen (UFG), Jacob Harris (UFG) og Nadja Natalie Isaksen (UFG)), hverken for eller imod stemte 0.

Lovforslaget er vedtaget og vil nu blive sendt til statsministeren.

Det næste punkt på dagsordenen er:

**14) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 9:
Forslag til folketingsbeslutning om mulighed for at stille krav
om håndtryk og respekt for danske samfundsnormer i offentlige
institutioner og på arbejdsmarkedet.**

Af Mikkel Bjørn (DF) m.fl.

(Fremsættelse 26.05.2026. 1. behandling 25.06.2026. Betænkning 27.08.2026).

Kl. 13:10

Forhandling

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, er forhandlingen sluttet, og vi går til afstemning.

Kl. 13:10

Afstemning

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi stemmer om forslagens endelige vedtagelse, og afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 48 (V, DF, LA, KF, DD, BP, Emilie Schytte (UFG) og Nadja Natalie Isaksen (UFG)), imod stemte 62 (S, SF, M, EL, RV og ALT), hverken for eller imod stemte 2 (Cecilie Liv Hansen (UFG) og Jacob Harris (UFG)).

Forslaget til folketingsbeslutning er forkastet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

**15) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 11:
Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod højttalerforstærket
bøn eller bønnekald i det offentlige rum.**

Af Mikkel Bjørn (DF) m.fl.

(Fremsættelse 09.06.2026. 1. behandling 25.06.2026. Betænkning 27.08.2026).

Kl. 13:11

Forhandling

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Ønsker nogen at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, er forhandlingen sluttet, og vi går til afstemning.

Kl. 13:11

Afstemning

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi stemmer om forslagens endelige vedtagelse, og afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 47 (V, DF, LA, KF, DD, BP og Nadja Natalie Isaksen (UFG)), imod stemte 63 (S, SF, M, EL, RV, ALT og Emilie Schytte (UFG)), hverken for eller imod stemte 2 (Cecilie Liv Hansen (UFG) og Jacob Harris (UFG)).

Forslaget til folketingsbeslutning er forkastet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

**16) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 13:
Forslag til folketingsbeslutning om at forbyde kønsopdelt svømning i offentlige svømmehaller.**

Af Mikkel Bjørn (DF) m.fl.

(Fremsættelse 10.06.2026. 1. behandling 25.06.2026. Betænkning 27.08.2026).

Kl. 13:11

Forhandling

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Er der nogen, der ønsker at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, er forhandlingen afsluttet, og vi går til afstemning.

Kl. 13:12

Afstemning

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi stemmer om forslagens endelige vedtagelse, og afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 48 (V, DF, LA, KF, DD, BP, Emilie Schytte (UFG) og Nadja Natalie Isaksen (UFG)), imod stemte 62 (S, SF, M, EL, RV og ALT), hverken for eller imod stemte 2 (Cecilie Liv Hansen (UFG) og Jacob Harris (UFG)).

Forslaget til folketingsbeslutning er forkastet.

Det næste punkt på dagsordenen er:

**17) 2. (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 16:
Forslag til folketingsbeslutning om ændring af folketingsbeslutning om statsrevisorernes valg og virksomhed.**

Af Søren Gade (V), Leif Lahn Jensen (S), Karsten Hønge (SF), Morten Messerschmidt (DF) og Lars-Christian Brask (LA).

(Fremsættelse 16.06.2026. 1. behandling 24.06.2026. Betænkning 12.08.2026).

Kl. 13:12

Forhandling

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der er ikke stillet ændringsforslag.

Er der nogen, der ønsker at udtale sig?

Da det ikke er tilfældet, er forhandlingen sluttet, og vi går til afstemning.

Kl. 13:12

Afstemning

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi stemmer om forslagens endelige vedtagelse, og afstemningen starter.

Afstemningen slutter.

For stemte 106 (S, SF, V, DF, LA, M, KF, EL, RV, ALT, BP, Cecilie Liv Hansen (UFG), Emilie Schytte (UFG), Jacob Harris (UFG) og Nadja Natalie Isaksen (UFG)), imod stemte 6 (DD), hverken for eller imod stemte 0.

Forslaget til folketingsbeslutning er vedtaget.

Nu er afstemningerne sluttet, så jeg giver lige et minut til, at man kan forlade salen i god ro og orden, og så går vi i gang med næste punkt.

Det næste punkt på dagsordenen er:

18) 1. behandling af lovforslag nr. L 23:

Forslag til lov om ændring af lov om elforsyning og lov om fremme af vedvarende energi. (Prioritering af kapacitet i elnettet og hensigtsmæssig tilslutning til elnettet m.v.).

Af klima-, energi- og forsyningsministeren (Samira Nawa).

(Fremsættelse 20.08.2026).

Kl. 13:14

Forhandling

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så tror jeg, at vi går i gang igen. Dem, der ikke er kommet ud endnu, må være lidt stille. Jeg skal stadig væk bede folk om at være stille. Tak.

Forhandlingen er åbnet, og den første, der får ordet, er hr. Jesper Petersen fra Socialdemokratiet. Velkommen.

Kl. 13:14

(Ordfører)

Jesper Petersen (S):

Her i august og september behandler vi et antal lovforslag uden for Folketingets normale mødeperiode – lidt som dem, vi lige har stemt om – og det er jo typisk, fordi de er særlig vigtige og ikke kan vente. Det gælder også for lovforslaget her. Jeg tror ikke, vi får helt så meget opmærksomhed som med det, vi lige har overstået, men ikke desto mindre er det virkelig vigtigt. Vi udmønter jo altså den politiske forståelse om en akutplan for elnettet, som regeringen og en række partier indgik med hinanden i juni måned.

Det er faktisk et temmelig akut og virkelig vigtigt lovforslag for borgere, virksomheder, den grønne omstilling og for samfundskritiske funktioner i Danmark. Vi er nemlig i den situation nu, at der er et alvorligt pres på kapaciteten i elnettet. Allerede nu hører vi om virksomheder, der må vente meget længe på tilslutning, hvilket begrænser erhvervsudviklingen og elektrificeringen, altså ting, vi jo gerne vil have meget mere af, bl.a. som led i den grønne omstilling.

Samtidig er Energinet blevet overrasket over, hvor kraftig udviklingen er med hensyn til de mængder af strøm, som især meget

strømslugende datacentre ønsker at få adgang til. Derfor står vi altså med nogle temmelig alvorlige problemer, både nu, og også når vi kigger bare lidt frem. Forude venter mange flere ønsker om at kunne trække på nettet, også mere end der er kapacitet til, selv om vi også udbygger nettet og finder veje til at bruge det mere fleksibelt.

Med loven her går vi fra, at anmodninger uden at give det nærmere omtanke tages i den rækkefølge, de kommer ind, til, at vi politisk forholder os til, hvad der er vigtigst i den situation med knaphed, som vi er kommet i, og det må være et politisk ansvar, som vi skal tage på os. Kort fortalt laver vi en opdeling og giver hjemmel til, at man kan prioritere ud fra fire kategorier.

Først og fremmest er der beskyttede behov: husholdningernes behov, opladning af elbiler, varmepumper, virksomheder, tung transport og samfundskritiske funktioner. I den anden kategori er der øvrige større projekter, der bl.a. understøtter grøn omstilling og elektrificering. I den tredje kategori er der energilageranlæg; det vil især handle om batterier. Og så er der en fjerde kategori, hvor der er det, der i lovgivningen kaldes visse store energiforbrugere, men som jo altså især handler om datacentre.

For Socialdemokratiet er det vigtigere, at vi kan sikre strøm til borgere og virksomheder og til elektrificering af industri og varmeforsyning for datacentre med kommercielle formål. Der tages i prioriteringerne desuden hensyn til såkaldt netvenlighed. Det handler f.eks. om, at det formål, som tilslutningen handler om, kan være fleksibelt i sit forbrug og aflaste nettet, når der er brug for det, eller at man placerer sig i områder, hvor der er mindre pres på kapaciteten.

Der er åbenlyst behov for også fortsat at udbygge kapaciteten i elnettet og for at kunne gøre det hurtigere, end det gør at foretage udvidelserne i dag. Det vil regeringen komme med udspil til. Det ligger ved siden af det her lovforslag, men det er et vigtigt arbejde, der ligger foran os.

Diskussionen om lovforslaget her har også sat fokus på behov og muligheder for at bruge elnettet mere fleksibelt end i dag. Det kommer vi også til at arbejde videre med politisk. Det ændrer bare ikke på behovet for nu at tage stilling til, hvordan vi overordnet set skal prioritere en knap kapacitet i vores elnet, og altså at gennemføre lovforslaget her med at give hjemmel til Energinet og netselskaberne, så de allerede ved efterårets stillingtagen til de næste tilslutninger kan prioritere mellem ønskerne.

Jeg synes, det var godt at se, at vi hurtigt efter folketingsvalget og de skvulp, sådan et selvsagt giver, kunne samles mange partier og et stort flertal i Folketinget bag loven her, der jo utvivlsomt åbner for mange forhold, som nogle også vil være ærgerlige over derude, men som det altså var vigtigt at vi kunne tage ansvar for. Alle partier burde egentlig stemme for, vil jeg sige. Det er åbenlyst, at der er brug for at tage ansvar for den situation, der er opstået, og det vil være stærkt problematisk, hvis vi ikke med borgere og samfundshensyn for øje indfører en prioritering af de mange ønsker og behov for at komme på et elnet, der i en rum tid ikke vil have kapacitet til det hele.

Så jeg vil på Socialdemokratiets vegne se frem til at arbejde lovforslaget igennem behandlingen i Folketinget de kommende uger og til, at det bliver vedtaget i tide, inden de næste ansøgninger om adgang til elnettet skal behandles her i efteråret. Tak for ordet.

Kl. 13:18

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak for det. Der er indtil videre en enkelt kort bemærkning, og den er til hr. Lars Boje Mathiesen.

Kl. 13:18

Lars Boje Mathiesen (BP):

Man kan undre sig over, at salen er fuldstændig tømt og journalisterne er gået hjem. For det her er vel noget af det allervigtigste, vi

arbejder med i Danmark p.t. Det handler om mangel på energi og mangel på strøm.

Kl. 13:21

Jeg kunne godt tænke mig at spørge ordføreren om noget. Socialdemokratiet har siddet med ansvaret og regeringsmagten siden 2019. Hvordan er det, vi er kommet dertil, hvor der er behov for en akutplan? Man har konstant gennemført lovgivning herinde, som har øget elektrificeringen. Afgifter har man lagt om. Bilparken har man lagt om. Datacentre har man sagt ja til. Vi har fået tallene fra datacentrene, hvor vi tydeligt kunne se, at der løbende er sket en fordobling i deres behov for energi. Hvorfor har man ikke reageret, siden vi står i den krisesituation, som vi står i nu?

Kl. 13:19

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 13:19

Jesper Petersen (S):

Det vil jeg da give hr. Lars Boje Mathiesen ret i. Jeg tror, vi er mange politikere, der gerne tidligere ville have fået den advarsel fra Energinet også. De siger jo, at de er overraskede.

Jeg må også indrømme, at skulle hr. Lars Boje Mathiesen have været meget højlødt i sine advarsler til resten af Folketinget og sagt, at det her var ved at køre helt af sporet, og at han længe før Energinet og andre havde set, hvad det var for nogle kapacitetsproblemer, vi var i, så er jeg virkelig ked af at have overset det. Men det forekommer mig ikke at være noget, som vi sådan bredt i Folketinget har gået og talt med hinanden om. Vi er i den situation, at der inden for det seneste år er kommet et meget, meget stort ønske fra datacentre med meget store strømforbrug om at blive koblet på elnettet. Det er det, der er tilfældet her.

Det, vi jo så faktisk har haft stor succes med, uden at jeg fornemmer stor hjælp eller opbakning fra hr. Lars Boje Mathiesen, er lige præcis en elektrificering og en udbygning af vedvarende energi gennem mange år, der gør, at vi er blandt de klart bedste til at få gennemført en grøn omstilling, hvor vi bruger mere el og færre fossile brændstoffer.

Kl. 13:20

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 13:20

Lars Boje Mathiesen (BP):

Jeg beklager at skuffe ordføreren. Vi er på ingen måde nogle af de bedste til at omstille samfundet til den fremtid, der venter os med de AI-energibehov, der vil være – på ingen måde. For vi har ikke stabil energi.

Men jeg kan betrygge ordføreren ved at sige, at jeg har advaret fra talerstolen gennem flere år og sagt, at det her Folketing sover i timen. For vi er ikke forberedt på det, der kommer til at ske. Men det har været for døve ører, for man har haft for travlt med at pick the winner, altså hvilken energiform man lige syntes var den rigtige. Der har været en ideologisk kamp både fra den borgerlige side og fra venstrefløjen omkring de her ting, men man har ikke haft fokus på bolden, nemlig at der skal være nok kapacitet.

Kl. 13:21

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Der kom lige nogle engelske ord, vi jo ikke vil have her.

Vi giver ordet til ordføreren. Værsgo.

Jesper Petersen (S):

Jeg tror måske, at indlægget her også er til ære for et eller andet facebookslag eller andet, der skal komme sidenhen, når der kommer den her meget stærke indignation, der vel handler om, hvilke typer strøm vi producerer, og hvor kilderne er, og ikke om kapaciteten i elnettet. Det er jo det, der er tale om her, også det at udbygge forsyningen med vedvarende energikilder, som vi skal kunne transportere på vores elnet. Det er der, kapaciteten er presset. Det er ikke umiddelbart mængden af strøm, der bliver produceret, det handler om.

Så derfor tager vi nu et ansvar for at kunne prioritere mellem de her forskellige ønsker, og det synes jeg er rigtig godt. Jeg håber, hr. Lars Boje Mathiesen vil stemme for.

Kl. 13:22

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger, og vi går videre til den næste, og det er fru Nanna Bonde fra SF. Velkommen.

Kl. 13:22

(Ordfører)

Nanna Bonde (SF):

Socialistisk Folkeparti ser det som en vigtig opgave, at vi holder tempoet oppe i den grønne omstilling, og hvis vi skal lykkes med det, kræver det, at vi har et elnet, der kan følge med og få strømmen derhen, hvor den gør mest gavn for den grønne omstilling og for vores fælles behov.

Efterspørgslen efter at blive tilsluttet elnettet er stor. Det er den bl.a., fordi vi er i gang med en markant elektrificering af vores samfund. Det er sådan set et positivt tegn på, at den grønne omstilling er i gang. Udfordringen er, at efterspørgslen vokser hurtigere, end vi kan nå at udbygge elnettet, og når der ikke er plads til alle på en gang, opstår der kø, og rækkefølgen i den kø er ikke ligegyldig. Derfor gør vi med det her lovforslag op med, at det alene er dem, der kommer først, der afgør, hvem der får adgang. Vi er nødt til at prioritere, hvem der skal have adgang først, og det er et politisk ansvar, vi påtager os med den her aftale.

For SF er det helt afgørende, at vi bruger kapaciteten i vores fælles elnet der, hvor den gør den største gavn. For SF er prioriteringen klar. Den grønne omstilling og de løsninger, som borgerne er afhængige af i deres hverdag, skal komme først.

Det betyder helt konkret, at udbygningen af grøn fjernvarme og elektrificering af den kollektive transport skal forrest i køen, mens globale techvirksomheders datacentre skal bagerst. Nye megadatacentre må ikke spærre vejen for, at en kommune kan elektrificere sine busser, skubbe den grønne fjernvarme til danskerne længere ud i fremtiden eller forsinke virksomheder, der er klar til at elektrificere deres produktion. Vores elnet er en fælles investering. Derfor skal vores fælles behov også komme først.

Når det er sagt, er det vigtigt, at vi ikke tror, at vi med det her forslag har løst alle udfordringer med det danske elnet. Det har vi ikke. Akutplanen erstatter ikke behovet for en markant udbygning af elnettet og en bedre udnyttelse af det eksisterende net. For vores behov for strøm kommer kun til at vokse, når vi får flere elbiler, mere grøn varme, mere elektrificeret transport og mere grøn industri. Men udbygningen af elnettet tager tid. Så mens vi bygger mere, sørger vi her for, at vi bruger den kapacitet, vi allerede har, klogt. Vores fælles elnet skal kunne følge med vores fælles behov og levere strømmen derhen, hvor den sætter fart på den grønne omstilling og kommer borgerne mest til gavn.

Det her lovforslag er derfor et vigtigt skridt i den rigtige retning. SF er med i aftalen, og derfor støtter vi selvfølgelig også op om lovforslaget.

Kl. 13:24

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak for det. Der er en kort bemærkning til hr. Lars Boje Mathiesen.

Kl. 13:24

Lars Boje Mathiesen (BP):

Er det kommet som en overraskelse for SF, at man står med det her akutte problem, som man nu må lave en krisehåndtering af?

Kl. 13:25

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 13:25

Nanna Bonde (SF):

Jeg mener, at det er vigtigt at se på det her fra to sider. Altså, det er ikke en overraskelse for SF, at vi har rigtig mange ansøgere til nettet, og at vi skulle have været i gang med den her udbygning endnu tidligere, end vi er kommet. Men jeg er faktisk stolt af at være en del af en regering, som SF lige er trådt ind i, hvor vi akut tager hånd om de udfordringer, der er, og som betyder, at der over de seneste år er kommet mange flere ansøgere til nettet, end man også havde regnet med. Så det er også en situation, der har ændret sig.

Jeg synes, man skulle have været i gang tidligere, end man har været. Men når man nu ikke har det, synes jeg faktisk, at det er rigtig godt, at vi har en regering, som akut og som noget af det allerførste i den her samling tager fat på at prioritere pladsen i elnettet.

Kl. 13:26

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 13:26

Lars Boje Mathiesen (BP):

Energinet gjorde allerede tilbage i 2020 og efter det opmærksom på, at der ville komme flere og flere tilslutningssager, og at der ville komme til at være et problem. SF sad som støtteparti for en S-regering fra 2019 til 2022. Hvad har SF helt konkret gjort af tiltag i den periode for at løse det her kapacitetsproblem?

Kl. 13:26

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 13:26

Nanna Bonde (SF):

I SF har vi skubbet på for, at vi skulle elektrificere mere i vores samfund, og at vi skulle have en større udbygning af vedvarende energi. Det kræver også, at man prioriterer vores elnet. Det er man ikke i lige så høj grad lykkedes med at gøre, som vi godt kunne ønske, og det er jo derfor, at vi nu har behov for at lave en akutplan.

Kl. 13:26

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger. Velkommen til den næste, og det er fru Mathilde Hjort Bressum fra Venstre.

(Ordfører)

Mathilde Hjort Bressum (V):

Tak for det. Jeg tror egentlig ikke, at der er nogen her i dag, som havde håbet, at vi skulle til at behandle en akutplan for elnettet i Danmark. For i et grønt foregangsland som Danmark bør det selvfølgelig være udgangspunktet, at alle, som ønsker at blive koblet på elnettet, faktisk også har mulighed for det. Men i dag står vi jo desværre også i en situation, hvor transmissionsnettet ikke kan følge med elektrificeringen af Danmark. Der er med andre ord ikke kapacitet nok i transmissionsnettet til at imødekomme den meget store efterspørgsel, der er på grøn strøm, og det er ikke godt nok.

Når elnettet er så begrænset, som det er i dag, har vi også et politisk ansvar for at sikre, at det ikke går til spilde. For det gør en reel forskel, hvem der får adgang til strømmen. Det kan være forskellen på, om et fjernvarmeselskab kan elektrificere sin varmeproduktion og levere grøn varme til tusindvis af danske hjem, eller om en virksomhed kan omstille sin produktion væk fra fossile brændsler til en grønnere produktion. Det er jo faktisk ganske ulykkeligt, at vi er med til at holde aktører, der efterspørger grøn strøm, fast på fossile brændsler, fordi vi ikke har været dygtige nok til at elektrificere Danmark.

Når vi har så begrænset kapacitet, bliver en prioriteringsmodel for adgang til elnettet også nødvendig på den helt korte bane. Når vi går væk fra et først til mølle-princip og overgår til en prioriteringsmodel for adgang til det danske elnet, har det været meget vigtigt for os i Venstre at sikre, at forbrugere, virksomheder og funktioner, som understøtter en samfundskritisk opgave, placeres i den øverste kategori. Det siger sig selv.

Derudover har det været vigtigt for os, at prioriteringskøen ikke blev et forsøg på at stoppe udviklingen af nye grønne teknologier. I den forbindelse har vi været meget optagede i Venstre af at sikre, at brint og power-to-x placeres højt, nemlig i kategori 2, både for at fremtidssikre os selv – og jeg er overbevist om, at de nye grønne teknologier rummer potentiale for både den grønne omstilling, dansk vækst og arbejdspladser – og fordi det har afgørende betydning for anlæggelsen af brintrøret Syvtallet, som skal forbinde brinteksport direkte med Tyskland og også resten af Europa.

For Venstre har akutplanen også handlet om at sikre både Danmarks fortsatte grønne omstilling, men også Europas omstilling og forsyningssikkerhed. Men der er også et stort men. Det er afgørende for mig og også for Venstre at understrege, at prioriteringsmodellen ikke må blive en permanent løsning. Det er et styringsredskab i en akut situation, hvor vi udelukkende symptombehandler.

Den grundlæggende udfordring ligger som bekendt i transmissionsnettets begrænsede kapacitet, og det er en kapacitet, som vi hurtigst muligt skal have udbygget. Derfor forventer vi også i Venstre, at ministeren hurtigst muligt indkalder til forhandlinger i forhold til udbygning, så vi sammen kan øge kapaciteten og sikre, at alle, der ønsker adgang til strøm i Danmark, også får den mulighed.

Derfor skal man jo se den her aftale som det første skridt. Selv om vi løser rigtig mange gode ting i den her aftale, hvor vi er med til at frigøre noget kapacitet, så har vi også et par områder, hvor vi ikke har løst problemerne godt nok endnu. Det handler bl.a. om vores batterier, som jeg mener vi er nødt til i højere grad at se som aflastende end belastende. Vi har ikke gjort nok for batterier i den her aftale. Det håber jeg er noget af det, vi kan tage hånd om på mellemlangt sigt.

En anden ting, som jeg ikke mener vi har taget godt nok hånd om i den her aftale, er de statsligt udpegede energi- og industri-parker, som er noget, jeg konstaterer desværre ikke har fundet vej til eller er nævnt i lovtækst eller bekendtgørelser. Det undrer mig, og det undrer Venstre i en situation, hvor vi ellers var blevet enige om, at det som udgangspunkt skulle være placeret i kategori 2.

Kl. 13:27

Så der er både ting, vi løser i den her lov, og der er også ting, som vi ikke løser. Det næste bliver selvfølgelig også at have det mellemlange og det lange sigte på, så vi sammen kan få udbygget kapaciteten og også sikre en reel energiinfrastrukturplan frem mod 2035. Hele den proces er akut og nødvendig. Ikke desto mindre ser vi flere gode takter i lovforslaget i Venstre. Vi ser også frem til udvalgsbehandlingen i den forbindelse.

Kl. 13:31

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning til hr. Lars Boje Mathiesen.

Kl. 13:31

Lars Boje Mathiesen (BP):

Venstre sad med regeringsansvaret fra 2015 til 2019, og igen har man siddet med det for nylig. Hvordan kunne det her ske? Har man sovet i timen fra Venstres side?

Kl. 13:31

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 13:31

Mathilde Hjort Bressum (V):

Tak. I Venstre sover vi aldrig i timen. Det er jo også under SVM, at man har været med til at lave en lang række grønne aftaler, også aftaler, hvor man forsøger at sætte fart på elektrificeringen af Danmark, bl.a. med fremskynelsesplaner, og i øvrigt også en lang række andre gode aftaler. Det er jeg stolt af.

Er det så gået hurtigt nok, og har vi løst hele udfordringen? Det konstaterer jeg jo at vi ikke har. Derfor er jeg også glad for, at Venstre som udgangspunkt er positivt indstillet over for faktisk at gå ind nu og frigøre noget kapacitet i det danske elnet, som desværre er for begrænset på nuværende tidspunkt.

Kl. 13:31

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 13:32

Lars Boje Mathiesen (BP):

Men når Venstre står og siger, at man ikke har sovet i timen, så må det her jo være noget, man har gjort fuldt bevidst. Man har ikke udbygget det nok, og så har man sagt: Nå, men skidt være med det; det går nok. For nu står ordføreren og siger: Nej, man har ikke sovet i timen; man har været fuldt opmærksom på, at det her ikke har været godt nok, og derfor går vi med en akut kriseplan nu.

Det er da ærlig snak at sige: Jamen i Venstre har vi godt været klar over, at det har været et problem; vi har bare ikke gidet at gøre noget ved det.

Kl. 13:32

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 13:32

Mathilde Hjort Bressum (V):

Det er bestemt ikke rigtigt, at Venstre ikke har gidet at gøre noget ved det her. Det er jo en kæmpe stor udfordring, at vi står i en situation, hvor virksomheder og stor industri, der ønsker at elektrificere sig, desværre har for dårlig mulighed for det. Derfor synes jeg da, det er ærgerligt, at vi står i den her situation.

Vi har i Venstre været med til at løse en lang række af udfordringerne. Jeg konstaterer også, at vi ikke har været dygtige nok, og det er jo derfor, vi præsenterer den her akutpakke. Det har jo ikke

været Venstres ambition, at vi skulle herhen. Vi har forsøgt at gøre så meget, vi kunne, og nu forsøger vi så også at tage de næste skridt og tage ansvar for, at vi kommer derhen.

Kl. 13:32

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så siger vi tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger. Så går vi til den næste, og det er hr. Rune Bønnelykke fra Dansk Folkeparti. Velkommen.

Kl. 13:33

(Ordfører)

Rune Bønnelykke (DF):

Tak, hr. formand. Lovforslaget, som vi førstebehandler i dag, er jo kommet til på en temmelig bedrøvelig baggrund. For sandheden er jo, at skiftende regeringer gennem alt for mange år har forsømt udbygningen af det danske elnet. Det er blevet besluttet, at stadig mere skal elektrificeres. Vi har bygget astronomiske mængder af vind- og solkraft for mange af danskernes skattekroner. Vi taler om ptx, datacentre, varmepumper, elbiler og elektrificering af industrien selv. Men infrastrukturen, der skal få det hele til at hænge sammen, er ikke fulgt med.

Resultatet er, at vi nu står i en akut situation, hvor efterspørgslen efter kapacitet i elnettet langt overstiger den kapacitet, vi rent faktisk kan tilbyde i dag. Det er jo et udtryk for en mangel på rettidig omhu fra de partier, der gennem mange år har haft ansvaret for dansk energi- og forsyningspolitik.

Når kapaciteten er så knap, ja, så bliver vi selvfølgelig nødt til at forholde os til, hvem der skal have adgang først. Alternativet er reelt en mere eller mindre vilkårlig først til mølle-ordning, hvor et stort projekt kan beslægtelæge betydelig kapacitet, mens andre projekter med større samfundsmæssig betydning må vente, og det kan vi ikke være tjent med. Det ville eksempelvis være vanskeligt at forklare danskerne, hvis kritisk infrastruktur, almindelige virksomheder eller andre samfundsmæssigt vigtige funktioner måtte stå bagerst i køen, fordi et stort ptx-anlæg eller datacenter var kommet først.

Derfor støtter Dansk Folkeparti grundprincippet om, at der i den ekstraordinære situation, vi befinder os i, skal være mulighed for at prioritere kapaciteten. Det vigtigste for det danske samfund, de danske borgere og de danske virksomheder er, at de skal kunne komme først. Det er også baggrunden for den politiske forståelse om en akutplan for elnettet, som Dansk Folkeparti netop er en del af. Indebærer det, at vi støtter samtlige elementer af lovforslaget? Nej, det gør det ikke. Vi mener ikke nødvendigvis, at det altid er fornuftigt at give en solcellemark eller et ptx-anlæg forrang i køen foran et datacenter.

Lovforslaget giver bl.a. ministeren mulighed for at fastsætte regler om prioriteringer af netkapacitet, mulighed for at afvise visse anmodninger om nettilslutning og regler om, hvordan den mest hensigtsmæssige nettilslutning kan ske. Her kommer vi til at følge den konkrete udmøntning nøje.

Vi mener heller ikke, at datacentre skal have frit spil. Tværtimod mener vi, at naboer til de store datacentre skal have en langt bedre beskyttelse og inddragelse, end de har i dag, bl.a. når det gælder støj, arealanvendelse og konsekvenserne for hele lokalområdet. Og så har vi en principiel skepsis over for, at lovforslaget i meget vidt omfang baserer sig på bemyndigelser til klima-, energi- og forsyningsministeren. Når Folketinget afgiver så betydelig kompetence til en minister, skal vi også vide, hvordan den kompetence konkret agtes anvendt. Derfor bliver det også et spørgsmål for os under udvalgsbehandlingen.

Dansk Folkeparti anerkender behovet for at handle. Situationen i elnettet er alvorlig, og knap kapacitet kræver nødvendige prioriteringer. Men prioriteringerne skal være fornuftige. De skal være gennemsigelige og tage udgangspunkt i danske samfundsinteresser

og ikke blot i grønne modeprojekter. Det vil vi arbejde for under den videre behandling af lovforslaget. Vi ser frem til udvalgsbehandlingen af lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 13:39

Kl. 13:37

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er et par korte bemærkninger. Først er det hr. Jesper Petersen.

Kl. 13:37

Jesper Petersen (S):

Jeg synes, det er dejligt at mærke den alvor, som Dansk Folkeparti tillægger det her spørgsmål, og det er virkelig alvorligt. Derfor får jeg egentlig også lyst til at spørge Dansk Folkeparti, som jeg vil rose for at tage medansvar her, om man ikke synes, det er lidt mærkeligt, at partier, der egentlig også skulle forestille at ville påtage sig ansvaret og regeringsmagten her i Danmark, og som man sidder ved siden af på den anden side af salen, ikke er gået med i den aftale.

Jeg kan endnu blive overrasket over, at de ender med at stemme for, men det har jeg ikke hørt at de vil. Men er de ikke interesserede i at tage det samme medansvar? Burde de ikke det, hvis de vil tage det samfundsansvar, som jeg kan høre at Dansk Folkeparti i lighed med mig synes der ligger i det her forslag?

Kl. 13:38

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 13:38

Rune Bønnelykke (DF):

Tak for spørgsmålet. Nu er jeg ikke ordfører på området. Det er få minutter siden, jeg fik at vide, at jeg skulle herop. Vi mener selvfølgelig, det er vigtigt at få belyst alle konsekvenserne af L 23, før vi tager endelig stilling til det her. Derfor må jeg anmode om, at spørgsmålet bliver stillet i udvalget.

Kl. 13:38

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 13:38

Jesper Petersen (S):

Ja, jeg er jo godt med på, at det er Malte Larsen fra Dansk Folkeparti, der har været involveret i forhandlingerne her. Men jeg synes faktisk, det var en meget blændende tale, der blev holdt her, og det virkede også, som om den blev holdt med sådan rigtige følelser fra hr. Rune Bønnelykkes side. Det tekniske indhold vil jeg ikke gennemføre en eksamen i her, men det er mere det politisk principielle. Når det er så væsentligt et spørgsmål, og det tænker jeg godt hr. Rune Bønnelykke kan forholde sig til, og et spørgsmål om et grundlæggende samfundsansvar, er det så ikke besynderligt, at andre borgerlige partier ikke vil tage det medansvar?

Kl. 13:39

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 13:39

Rune Bønnelykke (DF):

Jeg kan ikke svare på andre partiers vegne. Det, jeg kan sige for Dansk Folkeparti, er jo, at førstebehandlingen skal give mulighed for, at vi kan få belyst de forskellige synspunkter, der er. Igen må jeg henvise til, at jeg ikke er ordfører på området, og derfor beder jeg om at tage det tilbage til udvalget.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Hr. Lars Boje Mathiesen.

Kl. 13:39

Lars Boje Mathiesen (BP):

DF plejer gerne at ville hamre løs på Radikale Venstre omkring klimafanatisme og alt muligt andet. Nu står man så herinde i Folketingssalen, hvor det tæller, og hvor det gælder, og så hører vi fra Dansk Folkeparti, at man vil deponere magten hos ministeren. For det er jo det, som det her gør; det deponerer magten hos ministeren til at kunne udforme en lang række ting.

Kan Dansk Folkeparti ikke se et problem i, at det bliver en ideologisk tilgang, som en minister kan køre, der kommer til at bestemme de her ting?

Kl. 13:40

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 13:40

Rune Bønnelykke (DF):

Jeg synes, jeg sagde, at vi bakker op om princippet i sagen her. Igen må jeg henvise til at tage spørgsmålet tilbage i udvalget, da jeg ikke er ordfører på området.

Kl. 13:40

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 13:40

Lars Boje Mathiesen (BP):

Det forstår jeg godt, men Dansk Folkeparti bestemmer jo selv, hvem man sender ned i salen og på talerstolen. Jeg går ud fra, at man gør det, fordi man har et ønske om, at man gerne vil fortælle danskerne, hvad man mener om de her ting. Her står Dansk Folkeparti og siger så: I Dansk Folkeparti mener vi, at magten skal gives til en radikal minister. Jeg kan bare sige, at det er vi lodret imod i Borgernes Parti, fordi vi ved, at det så bliver klimafanatisme, som kommer til at føre dagsordenen på det område.

Kl. 13:41

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 13:41

Rune Bønnelykke (DF):

Jeg synes, jeg sagde i talen, at vi gerne vil have belyst alle aspekter i den her sag. Som jeg også sagde i talen, bakker vi op om princippet. Jeg har ikke sagt, at vi bakker op om hele sagen. Jeg har også nævnt, at der er ting, vi skal have belyst ekstra i udvalget, og det er selvfølgelig den udvalgsbehandling, der skal til at ske nu. Der er jeg sikker på, at hr. Lars Boje Mathiesen vil få svar på alle spørgsmål.

Kl. 13:41

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så siger vi tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger. Vi går videre til den næste. Det er hr. Steffen W. Frølund fra Liberal Alliance. Velkommen.

Kl. 13:41

(Ordfører)

Steffen W. Frølund (LA):

Tak for det, formand. L 23 hedder forslaget. Det burde rettelig være kaldt nul el. Det er rystende, at vi i Danmark nu de facto har ratio-

nering af strøm. I årevis har vi fået at vide, at mere vejrafhængig sol- og vindenergi var billigt, hurtigt og løste vores behov. Det viste sig så at gøre os mere afhængige af at brænde skove af og mere afhængige af andre lande, som også klager over det, og nu presser det elnettet så meget, at vi de facto har fået rationering på strøm – ikke grundet Hormuzstrædet, Rusland eller udefrakommende ting, men simpelt hen skabt af egne politiske valg.

Mange får nu nej til tilslutning. Men vores velstand, velfærd og levevis bygger på adgangen til energi. Der findes ikke et rigt energifattigt land. Vi er helt oppe på skalaen for, hvor kritisk det er. Midt i geopolitiske omvæltninger skal vi være rige, produktive og uafhængige, og nu ser vi, at rød energipolitik er farlig. Mere VE løser det ikke. Det er en medvirkende årsag til presset på Energinet. Vi producerer længst muligt væk fra forbruget. Kilderne svinger så meget i produktion, at elnettet skal bygges til kæmpe, overdimensionerede maxpeaks. Store mængder ptx-anlæg og batterier ønskes tilsluttet for at placere disse maxpeaks. De får endda statsstøtte for at gøre det, for ellers er havvind en dårligere forretning. Frekvensen på nettet danser rundt, og vi skal bygge flere kabler til udlandet for at dække vindstille dage. Det er alt sammen ekstra Energinetopgaver.

Større volatilitet er lig med et eksponentielt sværere elnet at drive. Vi så for nylig Spanien gå i sort af sværhedsgraden, og vi har været advaret længe. Energinet har i rapport efter rapport sagt mellem linjerne og også nogle gange direkte, at det her vil være et stort problem. Men en af de løsninger, der helt ligger på den flade, har det været politisk selvmord for embedsværket at sige, og det er det ulovlige ord atomkraft. For det ville være at planlægge med det, hvis de sagde det, og det har været ulovligt siden 1985 grundet en folketingsbeslutning. Og sådan synes en hel række partier herinde at det fortsat skal være: en politisk bestemt tabuisering, som leder til suboptimale beslutninger. Bevis nr. 117 er L 23.

Vi bør tænke os rigtig godt om nu. Vi skal fjerne presset på Energinet, så deres pipeline ikke er proppet, og vi skal indføre flere stabile kilder, herunder SMR, jævnfør Energistyrelsens nyeste udgivelse, så vi arbejder os ud af og ikke længere ind i problemet. Vi skal, som LA foreslog i sidste samling, sætte nettilslutninger i privat udbud, og vi skal sørge for, at VE-anlæg kan levere stabilt ude på nettet med batterier bag ved meteret. Og eksisterende VE-anlæg skal meget nemmere kunne koble batterier på deres egen produktion og opgradere deres møller uden et stort bureaukrati. Vi skal også sige til store forbrugere, f.eks. datacentre, at de har lov til på pressede steder at producere deres egen strøm selvstændigt eller i fællesskab med andre direkte, hvor de lægger sig, eller i lokale fællesskaber uden om nettet. Og så skal vi lade markedet prioritere, og Energinet skal tilpasse sig nye processer med flere muskler og færre politiske dogmer.

Men sådan ville venstrefløjene det ikke, og derfor er LA ikke med i aftalen om rationering af strøm. Det blev desværre bare et slagsmål om, hvorvidt projekt A var finere end projekt B. Det er for planøkonomisk at sige, at al offentlig transport er bedre end et hvilket som helst datacenter, eller at et datacenter kun er kritisk infrastruktur, hvis det har noget med militære servere at gøre. Datacentre kan ifølge EU's direktiver faktisk være kritisk infrastruktur, bare de har noget med betalingssystemer eller MitID eller sådan nogle jordnære ting at gøre. Måske et datacenter, som et europæisk selskab træner en AI-model på, hjælper på vores digitale suverænitet. Måske har det mere værdi end en varmepumpe et givent sted til et fjernvarmeområde, og måske et batteri var vigtigere end et busselskab. Måske et busselskab var det vigtigste et andet sted. Det måtte et marked jo afgøre. Men her tager man al markedet ud og erstatter med centralplanlægning. Det skaber mere og ikke mindre mangel.

Nu begynder Danmarks mangeårige ringe energipolitik at vise sine konsekvenser. Det sløver elektrificeringen ned og den grønne omstilling, hvis hele mål var at gå fra fossiler til elektricitet. Men

regeringen planlægger at rationere elektricitet, at genindføre elafgiften og at øge afgiften på elbiler. Havde vi tænkt os om i forhold til energikilder og elnet i bedre tid, sådan som mange har sagt i lang tid, så var vi endt grønnere hurtigere.

Rationering af strøm koster også på digital suverænitet og digitalisering i det hele taget. Vores position på AI kobles af, og i en tid, hvor geopolitisk sikkerhed er ledestjernen, så leder energipolitikken til det modsatte. Det her sker endda, imens en anden radikal minister turer frem med spændende drømme om AI-gigafabrikker og datacentre og datacenterstrategier, og jeg skal komme efter dig. Men den anden radikale minister umuliggør den ene ministers fremturing. Det hænger nul procent sammen.

Jeg synes, at den politiske debat skal op på et højere niveau. LA stemmer nej. Der findes en bedre energipolitik for Danmark at føre. KL 13:46

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er et par korte bemærkninger. Den første er til hr. Anders Storgaard. KL 13:46

Anders Storgaard (KF):

Tak, formand. Jeg har et spørgsmål til hr. Steffen W. Frølund. LA har jo set de samme slides, som vi har. Derfor antager jeg, at LA også godt er klar over, at problemerne med vores elnet ikke skyldes, at der er en masse vindmøller, der står i kø, men derimod, at der er et voldsomt stigende forbrug. Flere danskere vil gerne have ladestandere, der er datacentre, som gerne vil være på, og forbruget er eksploderet. Så det vil jeg til at starte med høre om LA vil anerkende.

Så vil jeg derudover spørge om noget andet, for jeg hører, at LA siger, at det er markedet, der skal prioritere. Det er jeg også som udgangspunkt enig i. Men er LA så villig til at acceptere, at der vil være steder i landet, hvor almindelige danskere ikke kan få deres ladestandere? For det er jo konsekvensen, hvis ikke man laver en prioritering. KL 13:47

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren. KL 13:47

Steffen W. Frølund (LA):

Jamen jeg kan jo forstå, at Konservative så *ikke* vil lade markedet diktere, og Konservative må jo så finde ud af med sig selv, om de er konservative, eller om de er planøkonomer. Det kan de underholde sig selv med i deres lokaler.

Og så er det da rigtigt, at der er flere forbrugere, der søger om at komme på, men de kan ikke komme på, fordi elnettet er dimensioneret og presset til at være så stort, fordi vindmøller producerer ekstremt store peaks. De store peaks skal vi dimensionere elnettet til – en bred motorvej i stedet for den tosporede vej, vi kunne have nøjedes med. Det gør Energinet presset, det gør hele elsystemet presset, og det er det, der er den grundlæggende årsag. Det er for ustabil energiproduktion med afhængighed af udlandet. Jeg nævnte hele listen før; den kan man gehøre i talen, hvis man er nysgerrig på det. Men det er sådan, det hænger sammen. KL 13:48

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren. KL 13:48

Anders Storgaard (KF):

Der var bare ikke rigtig noget svar på mit spørgsmål. Taleren har jo ret i, at vi dimensionerer elnettet efter peaks. Problemet er lige nu, at

det er dimensioneret efter peaks i forbrug, og det er jo derfor, at når så mange forbrugere gerne vil på, er der en udfordring i vores elnet.

Kl. 13:50

Derfor spørger jeg så igen: Er LA villig til at acceptere, at eksempelvis borgere i Aalborg måske på sigt ikke kan få en ladestander? For det er jo det, konsekvensen er, hvis ikke man er villig til at lave en prioritering. Det har jeg endnu ikke fået svar på, så det kunne jeg godt tænke mig.

Kl. 13:48

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 13:48

Steffen W. Frølund (LA):

Det er fuldstændig rigtigt, at man dimensionerer efter peakforbrug. Men ordføreren abonnerer på et energisystem, der fiktivt vil øge forbruget ved at presse batterier ind, der skal kunne lagre strøm til givne tidspunkter, og ved at presse ptx-anlæg ind og lave en brintstrategi, så vi kan sende det andre steder hen, som der ikke er et marked for, osv. Det er forbrugspeaks, som man beder om, fordi vindmøller producerer volatilt og man gerne vil lave en businesscase til, når de producerer mest. Det er sådan, det hænger sammen, og det kan man få et mindre elnet ud af, hvis man har mere stabil strømproduktion.

Kl. 13:49

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Nanna Bonde.

Kl. 13:49

Nanna Bonde (SF):

Tak for det. Jeg kan forstå, at ordføreren mener, at der med lovforslaget her er tale om en rationeringskø. Men uden prioritering, sådan som det er i dag, holder vi fast i en model, hvor det er først til mølle, og hvor store datacentre kan lægge beslag på kapacitet, som ellers skulle have været brugt til vores hospitaler, til varmepumper og til danske små virksomheder. Anerkender ordføreren, at det er ansvarligt at prioritere? Og hvorfor er det mere ansvarligt bare at lade det være op til dem, der kommer først?

Kl. 13:49

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 13:49

Steffen W. Frølund (LA):

Når en liberal som jeg siger, at det må markedet afgøre, så er det jo ikke at stille sig i kø. Altså, det er ikke sådan, det foregår. Jeg ved godt, at sådan foregik det i Sovjetunionen, at så stillede man sig ned i køen ved bageren, og at så var det en form for marked for brød, hvor man afgjorde det. Det er det ikke. Det er markedet, der må afgøre det. Vi kan sætte nogle kriterier op, hvor det koster penge at stå i kø. Vi kan sætte kriterier op for, at den, der byder mest for projektet, kan få lov til at etablere det. Vi kan også tillade, at man kan lave sin egen strøm helt uden et centralt planlagt energinet. Det behøver man ikke nødvendigvis at lade sig begrænse af. Så nej, det er markedet, der skal drive det. Det er ikke noget med, at man skal stille sig i kø eller det er først til mølle eller sådan noget; det er markedet.

Kl. 13:50

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Nanna Bonde (SF):

Men så vil det jo alt andet lige ikke være en samfundsprioritering. Så vil det jo stadig være det, som markedet måske lige kan se er bedst, og ikke det, der er bedst for os som samfund og for vores hospitaler, vores varmepumper og vores grønne omstilling af virksomhederne.

Mit andet spørgsmål går på den her famøse atomkraft, som Liberal Alliance altid ynder at fremhæve. Anerkender ordføreren ikke, at de også, i tilfælde af at vi havde atomkraft i Danmark, ville have behov for adgang til elnettet, altså at strømmen også ville skulle flyttes dér, og at kapaciteten stadig ville være en udfordring?

Kl. 13:51

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 13:51

Steffen W. Frølund (LA):

Man kan lytte til min tale igen, hvis man har lyst til at blive klogere på det. Der går jeg fuldstændig i detaljer. Men nej, en stabil strømproduktion leder ikke til den samme dimensionering af elnettet, som en volatil strømproduktion gør. Vi har valgt en volatil produktion, og det gør, at vi skal dimensionere efter et maks. på den volatile kurve. Det er et større elnet end med en stabil kurve, hvor det er noget mindre hernede. Det er forskellen. Vi kunne nøjes med et mindre elnet med atomkraft i Danmark, ja.

Kl. 13:51

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Hr. Jesper Petersen.

Kl. 13:51

Jesper Petersen (S):

Mens Liberal Alliance sådan befinder sig i de noget teoretiske tåger og med mandagstrænersnak om, hvad man burde have gjort – jeg kan høre, at det har hr. Steffen W. Frølund mange idéer til – så må vi andre forholde os til, at vi står og mangler strøm; der mangler kapacitet i det elnet, og vi har en opgave her, vi skal løse. Der vælger Liberal Alliance at sige: Der står vi af; det vil vi simpelt hen ikke tage medansvar for; vi vil ikke være med til at håndtere det akutte problem, vi har. I stedet for skal det alene være markedet, der afgør det. Og mon ikke udenlandske, store datacentre vil være villige og have evne til at betale meget mere for at få adgang til den kapacitet end almindelige små og mellemstore danske virksomheder, der gerne vil udvide, eller fjernvarme eller andre, der gerne vil omstille deres produktion? Mon ikke det vil gå sådan? Synes hr. Steffen W. Frølund virkelig, det er klogt, og at det er en ansvarlig måde at agere på som parti i den situation, vi står i her, hvor der er behov for, at vi gør noget og ikke bare sådan holder teoretisk skole her i Folketinget?

Kl. 13:52

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 13:52

Steffen W. Frølund (LA):

Det er fuldstændig rigtigt, at planøkonomi og rationering leder til mere mangel end det, vi har gang i. Så nej, det er ikke en god løsning. Og ja, det er rigtigt, at der også er et element af mandagstræner her. I 40 år har Socialdemokratiets energipolitik ledt det her. De sidste hvad, en håndfuld år, 5 år, har det været en pensionsmoden socialdemokrat, der har været formand for Energinet. Socialdemokratiet har ikke nogen grund til at give andre skylden for det her. Det er Socialdemokratiets skyld, at vi sidder i et rationeringsproblem i Danmark i dag.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Kl. 13:53 så havde lov til at stå i en kø, har jo ikke noget med markedet at gøre. Det er en politisk bestemt måde, hvorpå man skal ansøge. Markedet er noget helt andet. Det handler om, at man kan konkurrere om, hvad for nogle projekter der er de bedste, og hvor de ligger. Penge er en involvering, penge er det mål, og så er der samfundsnyttens i en eller anden forstand. Det ville være markedet.

Jesper Petersen (S):

Jeg synes ikke, at hr. Steffen W. Frølund svarer på spørgsmålet. I stedet vælger hr. Steffen W. Frølund på en sådan lidt grov facon at skyde den anden vej. Det er selvfølgelig altid en måde at tackle det på fra talerstolen; det ved jeg godt. Men ikke desto mindre bør Liberal Alliance jo forholde sig til, at vi har en situation med en mangel på kapacitet. Det er der en serie partier her, der tager ansvar for; hvordan kan vi få en gennemtænkt og god prioritering af den kapacitet, der er, mens vi samtidig så udbygger nettet osv.? Men det vælger Liberal Alliance simpelt hen ikke at tage ansvar for. Er det en ansvarlig måde, er det en god måde at agere på som parti i et akut samfundsproblem i Danmark?

At man skal række hånden op og bare kan stille sig i en kø, er heller ikke vores politik. Vi synes helt klart, at der skal være en anden måde at prioritere på, og den prioritering er ikke, at vi som politikere skal sige, at projekt A er finere end projekt B, men at markedet skal afgøre det. Det er lidt ligesom i alle de andre brancher i hele det her fine kapitalistiske land, og det er det, der har gjort os rige. Det er ikke ved at følge forskrifterne, som vi kender fra samfund, vi ikke ønsker at sammenligne os med.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 13:53 Kl. 13:56

Steffen W. Frølund (LA):

Men kære ordfører, der er jo ikke noget i den aftale, der handler om at udbygge elnettet. Der er ikke noget, der handler om at speede Energinets processer op, tilføje dem flere ressourcer, tænke klogere om, hvordan vi kan gøre det, eller ændre vores energipolitik, sådan at vi har nogle mere stabile energikilder, der hjælper på problemet. Det er der intet af. Det her handler kun om at ville diktere, at projekt A er finere end projekt B. Nej, det er ikke en god måde at lave energipolitik på.

Mathilde Hjort Bressum (V):

Skal jeg så forstå det sådan, at hvis markedet var i stand til at løse den her udfordring med, at et datacenter i et givent tilfælde også vil kunne række hånden op og også være med til at agere mere markedsvenligt, end eksempelvis en almindelig forbruger kunne, i den her prioriteringskø, som man jo så ikke foretrækker, så ville det også betyde, at ordføreren ville foretrække, at et datacenter kunne få forrang for almindelige forbrugere eller folk, der ønsker at opsætte ladestandere, hvis det var det, markedet tilsagde?

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Fru Mathilde Hjort Bressum.

Kl. 13:54 Kl. 13:56

Mathilde Hjort Bressum (V):

Tak for det. Jeg synes, at ordføreren siger både mange nuancerede ting, men også flere knap så nuancerede ting. Jeg mener, at det er relativt sort-hvidt at se på den her kategorisering, vi laver, som decideret planøkonomisk. Det her er jo svært; det anerkender jeg. Det er svært at gå ind og kategorisere det, men det er jo også svært at tage ansvar. Det er jeg ærgerlig over at Liberal Alliance ikke har lyst til at være med til i den her aftale.

Men grunden til, at vi går ind og kategoriserer og ikke laver et først til mølle-princip, er jo, at markedet har fejlet i det her aspekt. Vi har jo set eksempler på datacentre, som går ind og optager pladser i køen – fiktive pladser – sådan at f.eks. almindelige forbrugere eller virksomheder ikke har mulighed for at få adgang til kapaciteten. Det synes jeg er en udfordring. Det betyder jo også, at områder i særlig Nord- og Vestjylland ikke har adgang til strøm. Så her har markedet jo ikke løst problemet. Så hvordan forestiller ordføreren sig at problemerne nu vil blive løst med det såkaldte marked, som ordføreren henviser til?

Steffen W. Frølund (LA):

Hvis det var det, markedet tilsagde, har det jo vist sig at give mere samfundsværdi og samfundsnytte end den givne ladestander. Det er jo sådan, det fungerer. Det er derfor, et franskrød kan være dyrere end et rugbrød en given dag. Det er, fordi det er det, prioriteten har været nede i den bager. Sådan er det også i forhold til energi. Det bliver ikke magisk anderledes, når vi snakker strøm, i forhold til når vi snakker alle andre varekategorier, som jeg er helt sikker på at ordføreren er enig i at vi ikke skal behandle på den måde.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Vi siger tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger. Tak. Vi går videre til den næste, og det er hr. Lars Aagaard fra Moderaterne. Velkommen.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Kl. 13:55 Kl. 13:57

Steffen W. Frølund (LA):

At vi i Danmark i mange år har haft det sådan, at man skulle række hånden op og i værste tilfælde indlevere en serviet til Energinet og

(Ordfører)

Lars Aagaard (M):

Tak. Lovforslaget, vi behandler i dag, indeholder to elementer, som er vigtige. Der bliver mulighed for at ændre den nuværende prioriteringsmekanisme for adgang til elnettet, og så bliver der mulighed for at sætte en ramme op for det produkt, vi kalder for netvenlighed. Det er jo ofte sådan, at man siger, at godt begyndt er halvt fuldendt. Det her er nødvendigt begyndt, men det er selvfølgelig ikke halvt fuldendt, for som hr. Steffen W. Frølund rigtigt påpeger, er der jo andre ting, der skal til, for at vi kommer det rigtige sted hen, og det har regeringen og ministeren så heldigvis også fokus på.

Der er jo ved siden af det her lovforslag sat en proces op med branchens involvering, og det dækker også dem, der skal bruge

elnettet. Det er rigtig positivt, fordi vi skal have et langt bedre samarbejde mellem de forskellige spændingsniveauer, der er i elnettet mellem DSO og TSO, og vi skal også have en bedre kundeinvolvering, og det skal de selskaber sørge for. De nærmere regler skal selvfølgelig også fastsættes i en god proces. Jeg hørte en bekymring omkring, at det er et bemyndigelseslovforslag. Jeg føler mig tryk ved, at ministeren vil sikre, at de aftalepartier, der er bag lovforslaget, også bliver involveret i udmøntningen. Så på den måde føler jeg mig tryk ved, at Folketingets partier, altså dem, der er med i arbejdet, også bliver involveret.

Så har jeg to ting, jeg har lyst til at sige om noget af det, der er blevet sagt heroppefra, for det kan lyde, som om vi kommer fra en situation uden prioriteringsmekanisme, og at man bare kunne møde op mandag morgen og så få adgangen til elnettet om tirsdagen. Det er jo ikke rigtigt. Vi har en prioriteringsmekanisme. Den hedder først til mølle, og først til mølle betyder så, at dem, der kommer først, får først. Derfor er det rigtigt, som det er blevet påpeget, at da vi har set en kæmpe forandring på forbrugssiden – datacentre, store batteriparker, de er blevet mobile i den verden; de slår sig ned der, hvor der er net – så er der en fare for, hvis vi ikke ændrer den prioriteringsmekanisme til en anden, at der er en betalingsvillighed hos store datacentre, bl.a. til at købe kapacitet i nettet, der så gør, at helt almindelige forbrugere ikke får den strøm, som de har behov for, og at helt almindelige virksomheder ikke får den strøm, de har behov for. Derfor er der altså ikke tale om, at vi går fra en situation uden prioriteringsmekanisme til at have en prioriteringsmekanisme. Men der gives mandat til, at ministeren kan fastsætte de nærmere regler for at udarbejde en prioriteringsmekanisme, der mere er i tråd med danskernes interesse. Det var det ene.

Det andet er – jeg tror, det var hr. Lars Boje Mathiesen, der snakkede om, at vi skulle have elnet til behovet – at verden har forandret sig. Givet at behovet i dag kan flytte sig over grænser, givet at de globale investeringer i datacentre flytter derhen, hvor nettet er, så vil vi, tror jeg, ikke fremadrettet komme i en situation, hvor man sådan bare kan slynge ud, at vi bygger til behovet. For i princippet er behovet uendeligt, fordi alverdens datacentre vil søge hertil, hvis man forestillede sig, at vi havde net til det.

Derfor følger der jo noget lidt længere nede ad vejen i det her arbejde, nemlig at vi her i Folketinget bliver nødt til at tage stilling til, hvad det er for et elnet, vi vil udbyde. Hvor mange højspændingsmaster? Hvor mange transformere? Hvor mange penge? Det kommer vi til at diskutere, og der glæder jeg mig jo til alles engagement og ikke mindst til, at dem, der til lejligheden har opfundet et kæmpe engagement i udbygning af elnettet, som jeg så med sindsro kan sige, at jeg i de 3½ år, jeg har siddet som minister, slet ikke havde fået øje på, melder sig ind i den diskussion.

Det hilser jeg meget velkommen, for det er her, vi også skal vise ansvar, for vi ved jo alle sammen, os, der møder vælgerne, at en ting er at snakke henført om stærkt elnet, snakke henført om, at alle skal på nettet, men noget andet er, at for at kunne levere det kommer vi til at bygge flere højspændingsmaster, flere transformere, og det kommer både med en økonomisk pris, men selvfølgelig også med en konsekvens for dem, der bliver naboer til det. Selv om jeg er stor fan af elektrificering og har arbejdet i elsektoren i mange år og nogle gange synes, at en højspændingsmast ser smuk ud, så anerkender jeg, at andre kan have et marginalet anderledes synspunkt på den sag.

Fik jeg sagt, at Moderaterne stemmer for lovforslaget? Alt andet havde nok været en overraskelse.

Kl. 14:01

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er indtil videre en enkelt kort bemærkning til hr. Lars Boje Mathiesen.

Kl. 14:01

Lars Boje Mathiesen (BP):

Tak. Nej, jeg sagde faktisk, at man skulle bygge *foran* behovet. Så det er lidt en anden strategi og en anden tilgang til det, vi har. Jeg kommer jo også altid gerne over til nogle forhandlinger, men jeg mindes ikke, at jeg har fået så mange invitationer af den tidligere minister. Men jeg ville da gerne være dukket op.

Det, som jeg godt kunne tænke mig at spørge ind til, er, at Energinet jo selv pointerer, at noget af det, som skaber nogle forsinkelser i de her processer ved netprojekter – det er, som de siger, faktisk i otte ud af ti tilfælde – er, at der sker en overimplementering af EU-miljøkrav. Er det, som Energinet siger, noget, som nu ordføreren og den tidligere minister deler opfattelsen af er en del af forklaringen på det? Og hvad kunne være løsningen på, at man får fjernet de ting, så det i hvert fald ikke ligger som en forhindring for det?

Kl. 14:02

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 14:02

Lars Aagaard (M):

Tak for spørgsmålet, som kredser om en absolut relevant problemstilling. Det, vi gjorde i den seneste regerings tid – det var i øvrigt med en bred opbakning af partier; jeg tror, det næsten var alle de partier, der støtter det her lovforslag – var bl.a., at vi implementerede EU-regler om netfremskyndelsesområder, og at vi ændrede på ekspropriationsreglerne. Det med netfremskyndelsesområder handler bl.a. om at udnytte de muligheder, der er i EU-reguleringen for at have en hurtigere miljøgodkendelse, altså en strategisk miljøgodkendelse, i stedet for en fuld vvm, og der er også nogle ændrede regler på klagesiden, hvis man går den vej. Det synes jeg vi skal fortsætte med, og jeg håber, at hr. Lars Boje Mathiesens parti vil være med, hvis vi kommer i en situation, hvor vi skal udpege flere af de her investeringer som faldende ind under den kategori.

Så er jeg sådan set enig i, at for os i Moderaterne er det ikke tilfredsstillende, at der er så lang sagsbehandlingstid på at få en miljøgodkendelse, og det er jo en del af det, der ligger nede bag det her, og det kan jeg kun opfordre regeringen til at have fokus på. For det er utilfredsstillende, både i forbindelse med energiprojekter, men i øvrigt også alle mulige andre projekter, at der er så lang sagsbehandlingstid for at få en miljøgodkendelse i det her land.

Kl. 14:03

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så er den næste hr. Jesper Petersen.

Kl. 14:03

Jesper Petersen (S):

Jeg ved godt, at ministeren ikke har haft så god mulighed for lige at få det tjekket igennem på forhånd ... (*Lars Aagaard (M)*): Nu er jeg ikke minister længere) ... undskyld, den tidligere minister, og det er nemlig den tidligere ministers ministertid, det skal handle om. For hr. Lars Boje Mathiesen førte sig tidligere frem som det store orakel, der, længe før Energinet selv begyndte at sige til os politikere, at der var den her kapacitetsmangel, havde set det.

Husker hr. Lars Aagaard fra sin tid som minister f.eks. at have været her til § 20-spørgsmål om onsdagen, hvor hr. Lars Boje Mathiesen har afkrævet ministeren et svar på, hvornår der skete noget på det område, og om man mon var klar over, at alle de her datacentre meget, meget hurtigt og meget snart ville lægge så meget beslag på kapaciteten, som Energinet siden har advaret os om de ville gøre? Kan hr. Lars Aagaard mindes det?

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Lars Aagaard (M):

Jeg erindrer ikke telefonopkald, jeg erindrer ikke en mail, jeg erindrer ikke at blive passet op på gangen i Folketinget, jeg erindrer ikke et mundtligt § 20-spørgsmål. Nu skal jeg ikke påstå, at jeg kan huske alle de skriftlige § 20-spørgsmål, så her kan jeg ikke være helt lige så skrāsikker, men jeg erindrer ikke, at jeg har svaret på et skriftligt § 20-spørgsmål.

Så nej, det erindrer jeg ikke, og det er, hvad det er. Hvis der er et engagement nu, synes jeg til gengæld, at vi skal glæde os over det. For jeg tror ikke, der er mange i det her land, der har arbejdet så meget med elnettet som mig, og som holder så meget af det at have en stærk energinfrastruktur, og hvis hr. Lars Boje Mathiesen vil melde sig ind i den klub, så er han yderst velkommen. Der er plads til alle gode kræfter.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Jesper Petersen (S):

Ja, den konklusion på det hele er jeg meget enig i. Sådan sluttede jeg også min ordførtale, altså med en invitation til hr. Lars Boje Mathiesen om at stemme for lovforslaget og tage det medansvar, der er vigtigt her.

I udvekslingen lige før blev der også diskuteret det her spørgsmål om fremskyndelsesområder, altså muligheden for også i forhold til miljøreguleringen at få det til at gå stærkere, når vi skal udbygge elnettet. Det er der jo gennemført lovgivning om i sidste valgperiode, og vi arbejder med den sag. Kan hr. Lars Aagaard mindes, hvad hr. Lars Boje Mathiesen stemte til det lovforslag? Ellers har jeg det stående, sådan at vi kan få det oplyst senere, men er der måske et kvalificeret gæt om det.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Lars Aagaard (M):

Min erindring er, at man ikke stemte for. Og jeg ser, at spørgeren nikker, og det gør hr. Lars Boje Mathiesen også. Så selv om man ikke som folketingsmedlem er omfattet af sandhedspigten, var jeg jo så inden for sandheden her, og det er jeg glad for. Så nej, det erindrer jeg ikke.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Så siger vi tak til ordføreren, og vi går videre til den næste, og det er hr. Anders Storgaard fra Det Konservative Folkeparti. Velkommen.

(Ordfører)

Anders Storgaard (KF):

Tak for ordet, formand. I årevis har vi her i Folketinget talt om fremtidens elektrificering, om den grønne omstilling væk fra kul, olie og gas og om mulighederne i et grønt og digitalt samfund. Den gode nyhed er, at nu er fremtiden her. Den dårlige nyhed er, at vi desværre ikke rigtig er klar til den, for vi har ikke handlet i tide. For mens vi har drømt og talt, er vores elnet desværre kørt i grøften.

Kl. 14:04 Udbygningen er blevet mere og mere forsinket, og samtidig er køen af kunder eksploderet. Projekter på op til 60 GW står i dag i kø til elnettet. Situationen er så alvorlig, at helt almindelige danskere risikerer ikke at kunne få strøm til deres ladestander, at vindmøller kan stå strandede og vente på nettet, og at virksomheder, som vi lige om lidt pålægger CO₂-afgifter for at få dem væk fra de fossile brændsler, måske ikke kan få den strøm, der skal til for at få dem fri af gassen. Det kan vi som parti ikke leve med, for ingen elnet, ingen grøn omstilling. Vi kan risikere at ende i det lidt absurde paradoks, at vi politisk beder danskerne og virksomhederne om at elektrificere, mens det system, der skal levere strømmen, så ikke er klart, og det ender med at stå i vejen for det. Vi kan forbande, at vi er nået hertil. Vi kan sige: Hvad sagde vi? Vi kan stå og skælde tidligere ministre ud. Men kære venner – undskyld den direkte tiltale – det kommer ikke til at flytte så meget som en eneste elektron.

Kl. 14:05 Der er brug for en langsigtet plan, som sikrer, at vi får et langt hurtigere elnet, at vi får en hurtigere udbygning, at vi får brugt det elnet, vi har, mere, men selv den mest langsigtede plan kommer det til at tage år at gennemføre. Derfor anerkender vi, at der er brug for en akut prioritering *midlertidigt*.

Kl. 14:05 Hvad skal så komme først? Jo, vi kan forstå, at der er nogle her i salen, der mener, at hvis et datacenter er villig til at betale mere end en parcelhusejer i Aalborg, så er det bare en skam. Så får parcelhusejeren ikke sin ladestander. Det mener vi ikke. Vi havde allerhelst set, at prioriteringen gik efter objektive kriterier som klimaeffekt, samfundsøkonomi og netvenlighed, men når ministeriet vurderer, at de to første ikke kan anvendes, må det næstbedste være at skabe sikkerhed for, at almindelige danskere fortsat kan få strøm, at virksomhederne fortsat kan elektrificere, at samfundskritiske funktioner kan udvikle sig, og at de projekter, som er afgørende for, at Danmark og Europa når vores klimamål og frigør os fra russisk gas, ikke bliver skubbet allerbagerst i køen. Det synes vi grundlæggende er en rigtig prioritering.

Kl. 14:06 Men for os har der hele tiden været en vigtig tilføjelse: Vi skal ikke bare spørge, hvad et projekt hedder, eller hvad det er; vi skal også spørge, hvad det gør ved nettet, for så kommer vi væk fra det rene nulsumsspil. En virksomhed, der kan skruer op og ned, når elnettet er presset, er noget andet end en virksomhed, der kræver fuld effekt døgnet rundt. Et batteri kan belaste nettet, hvis vi har indrettet incitamenterne forkert, men et netvenligt batteri kan også aflaste det. Og hvis produktion, forbrug og lagring placeres sammen, kan vi få mere ud af det elnet, vi allerede har. Derfor har vi som Konservative presset hårdt på, for at netvenlighed, fleksibilitet og geografi skulle være kriterier. Det er vi glade for også fremgår af de bekendtgørelser, vi nu har set.

Kl. 14:06 Vi er også glade for, at Energinet nu meget snart kommer til at arbejde på at annoncere de produkter og tariffer, der gør netvenlighed til en mulighed i praksis, og at de virksomheder, der er villige til at acceptere det, ikke ender med at blive smidt ud af køen, mens de venter. Det synes vi er godt.

Kl. 14:07 Men akutplanen løser kun det akutte problem. I de kommende forhandlinger om de langsigtede rammer for elnettet kommer vi fra Konservatives side til at kæmpe for mere konkurrence i udbygningen, friere rammer for energifællesskaber og private net, herunder lukkede distributionsnet, bedre udnyttelse af den kapacitet, vi har, langt hurtigere netudbygning og et skarpere fokus på kerneopgaven hos Energinet. Og så skal vi skabe langt bedre muligheder for at få batterier og datacentre indpasset i vores system som medspillere frem for som modspillere.

For der er brug for det hele, hvis vi gerne vil skabe et friere, grønnere og rigere Danmark. På falderebet har vi dog én bøn til det videre arbejde: Vi er glade for, at vi har fået et genbesøg af modellen i 2027, men hvis akutplanen reelt skal være akut, kan den ikke være permanent. Derfor bør der være en udløbsdato enten gennem en

egentlig solnedgangsklausul eller gennem faste politiske genbesøg, så vi igen over tid kan vende tilbage til de normale markedsmekanismer. Kriselovgivning har det nogle gange med at bide sig fast, og helt grundlæggende mener vi ikke, at politikere skal sidde permanent og bestemme, hvem der kan komme først i køen til elnettet. Vores opgave er at sikre, at der kommer til at være net nok til, at vi ikke behøver det. Det vil vi meget gerne tage ansvar for, men vi synes, det er vigtigt, at balancerne er med, og at vi sikrer, at vi ikke ender med at skabe et monster. Så med de forbehold kan jeg sige, at vi er positive over for dette lovforslag.

Kl. 14:11

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak for det. Jeg kan ikke se, at nogen har bemærkninger, så vi siger tak til ordføreren. Den næste er fru Lisbeth Torfing fra Enhedslisten. Velkommen.

Kl. 14:12

(Ordfører)

Lisbeth Torfing (EL):

Tak for det. Den grønne omstilling er bydende nødvendig for Danmarks fremtid, men den rummer også muligheder for at få et friere, tryggere og mere retfærdigt samfund. Men iboende i den grønne omstilling er behovet for, at vi som politikere prioriterer. Træerne vokser ikke ind i himlen, og det gør det danske elnet heller ikke. Elnettet er under pres, fordi store strømslugere som datacentre har beslågt kapacitet og plads i elnetskøen. Imens har projekter med en tydelig klimagevinst måttet vente på tilslutning.

Det er vi i Enhedslisten glade for at gøre op med nu. Vi ønsker at prioritere vores grønne strøm til danske hjem, transport og industri, der bidrager til vores samfund og til den grønne omstilling. Vi ønsker ikke at se dansk strøm gå til kæmpestore amerikanske datacentre, der bidrager minimalt til Danmark, men i stedet bliver techgiganternes forlængede arm ind i vores samfund. Så at datacentre nu placeres bagerst i køen til elnettet, ser vi som det mindste, vi kan gøre fra politisk side. Men vi mener, at vi skal gå videre. Vi er faktisk så bekymrede for datacenterudbygningen, at vi har foreslået et moratorium på udbygning af nye datacentre, indtil der ligger en forsvarlig grøn national plan for udbygningen af dem. Vi ser frem til mange vigtige drøftelser med både klimaministeren og digitaliseringsministeren om netop den nationale plan for datacentre.

Hvis vi vender tilbage til dette forslag, så ser vi det som et godt skridt på vejen til at få et elnet, der gavner det danske samfund mest muligt. Med det sagt mener vi også, at dette lovforslag kunne være bedre på en række områder. Det er en stor prioritet for Enhedslisten, at vi hurtigst muligt får erstattet fossil opvarmning med elbåren opvarmning. Vi mener, at der skal være en ligeværdig prioritering mellem typer af grønne varmekilder i forslaget, så fjernvarmens varmpumper ligger i samme kategori som individuelle varmpumper. Vi mener også, at den elbårne opvarmning sammen med kollektiv transport burde være prioriteret højere i prioriteringsmodellen. Det vil vi blive ved med at arbejde for i Enhedslisten.

En måde, hvorpå lovforslaget fortsat kan tilgodese fjernvarmen og den offentlige transport, er i den samfundskritiske funktionstest, hvor projekter kan rykke til kategori 1, hvis, og jeg citerer, manglende adgang til elektricitet kan få væsentlige konsekvenser for bl.a. liv og sundhed og tilslutningen har en nær og væsentlig tilknytning til og er nødvendig for opretholdelsen af den samfundskritiske funktion, citat slut.

Vi mener, at det bør specificeres, at denne funktionstest ikke kun skal gælde store strømslugere som datacentre, men også gælde for elektrificeringsprojekter i fjernvarme og den offentlige transport, der har denne type funktion. Og i relation til netop denne funktionstest mener vi, at det nøje skal følges, om det bliver en kattelem for, at datacentre, der ikke udelukkende har en samfundskritisk funktion,

kan rykke fra kategori 4 til kategori 1 og dermed undergrave hensigten med lovgivningen. Vi håber, ministeren vil tage disse pointer med i sit videre arbejde med lovteksten. Derudover ser vi frem til at drøfte implementeringen om et år og sammen med aftalekredsens vurdere, om prioriteringen virker efter hensigten. Enhedslisten kan for nu støtte lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 14:16

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Der er en korte bemærkning til hr. Lars Boje Mathiesen.

Kl. 14:16

Lars Boje Mathiesen (BP):

I debatten her bliver der jo slået meget på de her datacentre fra Enhedslistens side. Anerkender Enhedslisten, at de her datacentre også bruges til andet end bare sjove memes og alt muligt andet, men at det i høj grad og i hvert fald i fremtiden også bliver f.eks. danske hospitaler, som kommer til via AI at skulle bruge kapacitet fra de her datacentre og andre ting, som gør, at det bliver, kan man sige, meget, meget kritisk infrastruktur for at få det danske samfund til at køre?

Kl. 14:16

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 14:16

Lisbeth Torfing (EL):

Når hospitalerne har brug for at bruge data for at kunne fungere, er det netop noget, der falder ind under de samfundskritiske funktioner og dermed kan rykke til kategori 1. Så vi bakker op om, at samfundskritiske datacentre selvfølgelig skal prioriteres. Vi anerkender også, at datacentre kan indeholde mange forskellig slags data. Det, der er problemet lige nu, er, at der ikke er nogen kontrol med, hvad det er for nogle datacentre, der etablerer sig, hvem der ejer dem og har adgang til de data, og hvad de indeholder. Derfor kunne vi godt tænke os et midlertidigt stop, indtil der er en plan for, hvilke datacentre vi gerne vil have i Danmark, og hvilke vi ikke vil have her, og ikke mindst, hvor de skal ligge.

Kl. 14:17

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Spørgeren.

Kl. 14:17

Lars Boje Mathiesen (BP):

Mener Enhedslisten ikke, at det kan give en massiv udfordring, hvis man trækker håndbremsen for at kunne udnytte AI i Danmark? Der er en lang række andre lande, som ikke kommer til at trykke på bremsen omkring AI. Og derved – både på velfærdsområdet, men også for vores virksomheder, for innovation og for universiteterne på en lang række andre områder – så risikerer vi faktisk at sætte Danmark bagud, hvis vi ikke går med i den her udvikling.

Kl. 14:18

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Ordføreren.

Kl. 14:18

Lisbeth Torfing (EL):

Danmark ligger lige nu forholdsvis højt på den datacenterkapacitet, vi har i landet, så derfor har jeg ikke nogen bekymringer for at lave et midlertidigt stop, mens vi tænker os om, i forhold til hvilke datacentre der vil være nyttige for det danske samfund.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Den næste er hr. Anders Storgaard.

Anders Storgaard (KF):

Jeg deler til en vis grad selvfølgelig Enhedslistens bekymring for, hvis datacentre ender med at køre på eksempelvis gas. Men dog kunne jeg godt tænke mig at høre Enhedslisten, hvorvidt Enhedslisten ikke anerkender, at det er langt bedre, at datacentret ligger i Danmark og bliver drevet af en dansk vindmølle, end at det er placeret i USA, hvor vi ikke har adgang til vores data, og som drives måske af Trumps gasturbiner eller kulkraftværker. Det må vel alt andet lige være bedre, at det ligger i Danmark med grøn strøm, også for klimaet.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Lisbeth Torfig (EL):

Det, vi kan kontrollere i Danmark, er, hvad der sker i Danmark, og i forhold til datacentre er der jo for det første et spørgsmål om, som er det, vi drøfter her i dag, prioriteringen af energi til datacentre frem for alle de andre ting, vi også gerne vil bruge energi på i det danske samfund. Så hvis man vil lave den sammenligning, skal alt det andet, vi så ikke kan få, hvis datacentre bruger vores energi, jo også ind i det. Den anden ting handler om datasuverenitet. Og der kan man sige, at amerikanske datacentre, som ligger i Danmark, er der heller ikke meget datasuverenitet over. Og det er lige præcis derfor, at Enhedslisten gerne vil have, at vi lige tager en pause og tænker os om, sådan at vi får de rigtige datacentre i Danmark.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Spørgeren.

Anders Storgaard (KF):

Det er ikke korrekt. Selv om det er et amerikansk datacenter, eksempelvis Microsoft, er det sådan, at hvis det er dansk data fra danske virksomheder, der ligger i Danmark, så er der stadigvæk elementer af suverenitet i det faktum, at det ligger i Danmark. Derudover har Enhedslisten jo ret, hvis det var sådan, at energi var et nulsumsspil. Men der er jo også den mulighed, at vi i Danmark opsætter mere grøn energi. Det er jo forhåbentlig en mulighed, som jeg håber Enhedslisten også bakker op om. Og det er jo en måde til at sikre, at der kommer mere energi, så vi kan få datacentre, og så vi sikrer, at de ikke ligger i USA, men ligger i Europa. For så længe både Enhedslisten, Konservative og alle danskerne bruger data, så vil der vel være brug for datacentre.

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):
Ordføreren.

Lisbeth Torfig (EL):

Enhedslisten er naturligvis helt enig i, at den grønne energiforsyning skal udbygges, og det har vi altid været helt enige i og argumenteret for i rigtig mange år. Det ændrer ikke ved, at vi lige nu står i en situation, hvor der er problemer med at blive koblet på nettet. Det er jo det, vi drøfter i dag. Og i den sammenhæng synes vi,

Kl. 14:18 at der er mange andre behov, der skal prioriteres langt højere end udenlandske datacentre.

Kl. 14:20

Kl. 14:18 **Første næstformand** (Leif Lahn Jensen):

Så siger vi tak til ordføreren. Der er ikke yderligere korte bemærkninger. Den næste er hr. Mads Fuglede fra Danmarksdemokraterne. Velkommen.

Kl. 14:21

(Ordfører)

Mads Fuglede (DD):

Det er altid lidt mærkeligt at gå på talerstolen, når man skal behandle et forslag, som man har været utrolig tæt på at gå ind i. Derfor kommer min tale jo ikke til at handle om alle de ting, som gjorde, at vi var meget tæt på at gå ind i det, men til at handle om de ting, som gør, at vi valgte at stå uden for aftalen. For vi synes faktisk, at forslag til lov om ændring af lov om elforsyning og lov om fremme af vedvarende energi behandler en række områder, som det er bydende vigtigt vi får svar på.

Vi synes grundlæggende, at det er positivt, at der bliver gjort op med først til mølle-princippet, som bliver erstattet af en prioritering. Vi synes også, det er meget vigtigt, at der på det her område foregår en slags planlægning, at det ikke er markedskræfterne, der driver det her, men at vi er meget nidkære med, hvem vi lukker ind på elnettet, og hvordan vi gør det. Og det er også der, vores udfordringer har været.

Vi er enige i, at datacentre, der ikke er stedbundne til Danmark, skal sættes i sidste prioriteringskategori. Det synes vi der er god sund fornuft i. Vi synes også, at det havde klædt den her lov, hvis man havde lavet en pulje til datacentre hvert år, som de så kunne søge på, og så kunne man tildele dem efter nogle prioriteringer, sådan at man ikke oplever det, man har oplevet i USA, altså at man i mange områder, eksempelvis Virginia, ser, at priserne på strøm er blevet drevet meget voldsomt op af datacentres efterspørgsel på strøm. Eller i Irland, hvor man er blevet rigtig sortet, fordi Irland nu bruger så stor en del af strømmen på med fossil strøm at producere strøm til datacentre. Der er ikke meget grøn omstilling i datacentre, og det kommer der heller ikke i Danmark. Så alle de her betragtninger har vi været enige i.

Det var de positive takter, og der er faktisk mange flere. Men vi er meget uenige i prioriteringerne i kategori 2, som vi har det meget svært med. Og det er jo nok ikke nogen overraskelse for nogen, at når man skal skaffe mere strøm til Danmark, skal vi tænke over, hvordan vi gør det. Vi er meget begejstrede for havvind. Vi er meget lidt begejstrede for VE-anlæg på land i det åbne landskab. Og havde den del ikke været med, havde vi nok været med i aftalen. Det er bare for at tone rent flag fra os heroppefra.

En del af formålet med forslaget er jo netop, at der skal være kapacitet nok i elnettet til at sikre udbygningen af VE, og det har vi svært ved at prioritere, sådan som det er skrevet ind i lovforslaget nu. Det betyder ikke, at vi bare vil stille os på sidelinjen. Vi vil følge med i udviklingen her og vil meget gerne bidrage i det omfang, ministeren overhovedet gider at tale med nogen uden for aftalekredsen, med vores syn på det her. For vi synes, det er en bindende og vigtig samfundsopgave at få løst den her problemstilling, og det skal gøres akut.

Der har jo været sådan et stort kor af, at man skulle have gjort meget tidligere. Jeg er også ked af, man ikke har ansat hr. Lars Boje Mathiesen som orakel, så vi kunne have forudset de ting, der skulle være sket her. Men vi deler faktisk ikke den kritik. Det er meget svært at lave en udvikling på det her område, når der kommer nye teknologier. Og elektrificeringen af Danmark er ikke noget, man bare gør med et snuptag. Vi er faktisk meget bekymrede over den tilsidesættelse af borgernes rettigheder, når man laver fremskynelses-

Kl. 14:20

Kl. 14:20

initiativer på det her område. Det synes vi at man skal tænke meget over, også selv om det *er* vigtigt, at vi får øget elektrificeringen af Danmark.

Vi frygter, at der med dette lovforslag bliver åbnet for, at der kommer endnu flere runder med ansøgninger til landbaserede solcelleparker og andet på land. Og vi havde håbet, at vi havde fået en lovgivning, der ville have prioriteret atomkraft, have prioriteret havvind og ville have prioriteret en grøn omstilling og et ledningsnet, som det er nemmere at være nabo til, eller have energiproduktionen så fjernt fra, hvor folk bor, at den folkelige opbakning til den grønne omstilling ikke lider overlast. Derfor bakker vi ikke op om lovforslaget – men hvor var vi dog tæt på. Tak for ordet.

Kl. 14:25

Første næstformand (Leif Lahn Jensen):

Tak til ordføreren. Hr. Lars Boje Mathiesen.

Kl. 14:25

Lars Boje Mathiesen (BP):

Man kan blive fristet til at nyde at blive ophøjet til et orakel, og det er da fuldstændig korrekt, at hvis man havde gjort, som jeg gerne ville, havde man for længe siden indført kernekraft i Danmark, man havde haft en anden udlændingepolitik, staten var blevet mindre, og der er en lang række ting, som ville være bedre i det danske samfund, som jeg gerne ville tage æren for, hvis man havde gjort, som jeg gerne ville have haft det. Men lige omkring det her behøver vi jo ikke tage mit ord for det. Man kan bare kigge på de fremskrivninger, som Energinet selv har lavet, og man kan kigge på de fremskrivninger, som specifikt handler om datacentre og den energi, som de ville komme til at bruge. Og så burde alarmklokkerne jo have ringet. Så hvis man bare havde kigget i det materiale, som bliver lavet hvert eneste år, kunne man godt se, at det her ville skabe nogle problemer.

Kl. 14:26

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ordføreren.

Kl. 14:26

Mads Fuglede (DD):

Jamen det kræver jo også, at man har det ønske, at man bare skal åbne for datacentre i Danmark. Danmark har faktisk en ret høj datacenterkapacitet. Det er tydeligt, at vi har brug for mere, men hvis vi bare åbnede op for muligheden for at etablere datacentre i Danmark, kunne vi bruge al vores strøm og hele ledningsnettet på det hele tiden, og der ville stadig væk være efterspørgsel på mere. Så der skal jo laves prioriteringer på det område.

Kl. 14:26

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Spørgeren.

Kl. 14:26

Lars Boje Mathiesen (BP):

Det er fint, men det var ikke lige det, som dialogen gik ud på. Den handlede om, at man ikke kunne have set det her nogen steder, og at alle bare var blevet helt overrasket over det. Der siger jeg så, at man jo har lavet fremskrivninger på de eksisterende datacentre om, hvordan de vil blive udbygget og vil kræve mere og mere strøm, altså, bare dem, som var der. Der kunne man godt se, at det her jo vil ende galt.

Kl. 14:27

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ordføreren.

Mads Fuglede (DD):

Jeg er jo ked af, at man ikke har snakket mere med hr. Lars Boje Mathiesen tidligere, for så kunne vi have løst mange ting, kan jeg forstå på det hele. Men vi står i en situation, hvor vi skal lægge hele det danske samfunds strømforbrug om. Det gælder virksomheder, det gælder datacentre, det gælder industri og en lang række andre ting. Jeg minder bare om, at efter den amerikanske borgerkrig ville alle investere i jernbaneaktier, fordi man ville bygge jernbaner overalt. På et tidspunkt kunne man køre mellem større amerikanske byer med fire, fem, seks, syv forskellige jernbaneselskaber, men det var der bare ikke kunder til. Der er en grund til, at der er en ting, man prioriterer og laver en plan for, og det skal man også gøre her, også selv om det ikke altid går lige hurtigt.

Kl. 14:28

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Fru Nanna Bonde, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 14:28

Nanna Bonde (SF):

Jeg undrer mig stadig over, hvorfor ordføreren ikke kan stemme for forslaget her. I Danmarksdemokraterne taler I ofte om, at den grønne omstilling ikke må gå ud over helt almindelige danskere, men I vælger her at stemme nej til et lovforslag, som netop sætter borgerne, de samfundskritiske funktioner og de lokale virksomheder først, så de ikke bliver overhalet af de store datacentre. Er Danmarksdemokraterne virkelig uenige i, at vi skal prioritere borgerne og de små, lokale virksomheder for datacentre? Her er det jo også et spørgsmål om, om I vil prioritere datacentre over solcelleanlæggene, som man jo kan komme til at gøre, hvis man ikke laver en prioritering, som vi gør i dag.

Kl. 14:28

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ordføreren.

Kl. 14:28

Mads Fuglede (DD):

Som jeg sagde, var vi tæt på at gå med i aftalen, og min tale var jo netop et langt svar på det, der bliver spurgt om. Vi ser det som afgørende, at man, når man skal prioritere kilderne til den elektrificering, der skal komme i Danmark, så prioriterer havvind og atomkraft og ikke prioriterer VE-anlæg på land. Så hvis man havde lavet en prioritering, hvor det var sådan, at hvis Esbjerg Havn ønskede at sætte solceller op over det hele eller industribygninger ville gøre det eller man ville lave endnu flere havvindmølleparker, var det blevet prioriteret over VE-anlæg på land, så havde vi nok stemt for. Men det har man ikke valgt at gøre. Man har valgt at understøtte regeringens politik om, at 40.000 ha i Danmark skal udlægges til VE-anlæg, og det er vi inderlig imod.

Kl. 14:29

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Hr. Anders Storgaard, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 14:29

Anders Storgaard (KF):

Jeg vil bare spørge Danmarksdemokraterne om noget, som hr. Mads Fuglede ikke kom ind på, nemlig at man i prioriteringen her faktisk skaber et incitament til, at store elforbrugende virksomheder, der gerne vil på, kommer til at placere sig steder, hvor der *er* grøn energi, så de kommuner, der har opsat solceller og vindmølleparker, nu kommer til at have en prioriteringsmæssig fordel, fordi man også skeler til geografi som et netvenlighedskriterie. Synes hr. Mads Fug-

lede ikke, det er positivt, at nogle af de landdistrikter, der har opsat meget grøn energi, nu også potentielt kan få flere af de arbejdspladser, der følger med?

Kl. 14:30

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 14:30

Mads Fuglede (DD):

Altså, hånden på hjertet er det vores holdning, at der kan være noget fornuft i det, man kalder lokale netværk, og at der kan laves nogle tiltag der, der gavner nogle lokalområder. Men vi er jo i nogle meget større energifællesskaber. Og vores opgave er jo, at vi kan få strøm rundt i både DK1 og DK2, sådan at når man tænder for en stikkontakt fra Norge til Holland, er det egentlig det samme netværk, man er i, og vi understøtter egentlig, at det er den mest fornuftige måde at skubbe strøm rundt på, især fordi Danmark bidrager med noget af det, der giver det største peakflow i de perioder, hvor det blæser meget og solen samtidig skinner i Danmark. Men det betyder ikke, at local grids, som det hedder, ikke kan være en fordel, eller at der ikke kan være nogle direkte linjer en gang imellem. Det synes vi er fint. Det kan sikkert også gavne nogle landdistrikter; det er jo især der, at vi med de mekanismer, man bruger i dag, får den grønne omstilling. Men det er jo faktisk også noget af det, vi synes at man gerne må tage et mere solidarisk ansvar for, både i vores energifællesskab og lokalt herhjemme.

Kl. 14:31

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 14:31

Anders Storgaard (KF):

Men hvis man kigger på de kriterier, der er for at være netvenlig, så er et af de kriterier geografi, og det gør jo, at de steder, hvor der er en høj grad af produktion af grøn energi, vil det sandsynligvis alt andet lige være nemmere at komme på nettet, hvis man er en stor strømforbrugende virksomhed. Det er jo noget, der kan skabe erhvervsudvikling i landdistrikterne. Så derfor prøver jeg lige at spørge igen: Synes hr. Mads Fuglede ikke, at det er et positivt element i den her plan?

Kl. 14:31

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 14:31

Mads Fuglede (DD):

Jo, jeg synes, det er positivt, hvis der kan opstå virksomheder tæt på der, hvor havvinden kommer i land osv., men jeg ville være meget ked af, hvis det giver et incitament til, at man i alle de landdistrikter, hvor der er store, åbne arealer, og hvor man kan sætte VE-anlæg op, også kun der oplever en øget industrialisering i Danmark, for så bliver vores landskaber industrialiseret, og det er det, vi er imod.

Kl. 14:32

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak til ordføreren fra Danmarksdemokraterne. Den næste i talerrækken er fra Radikale Venstre, og det er fru Anastasia Milthers.

Kl. 14:32

(Ordfører)

Anastasia Milthers (RV):

Tak. I morges var jeg ude at løbe en tur med en god veninde, og da hun spurgte mig, hvad jeg skulle lave i dag, så sagde jeg, at jeg skal

lave præcis det, jeg laver lige nu, nemlig førstebehandle lovforslaget om elforsyning og prioritering af kapacitet i elnettet. Så var der lige stille et øjeblik, og så kigger hun på mig og siger: Hold da op, Anastasia, det lyder rigtig, rigtig kedeligt. Jeg kan også godt høre, når jeg lige tænker tilbage, at jeg nok ikke har solgt den megagodt. Men jeg synes faktisk ikke, at det her er kedeligt; jeg synes, det er rigtig vigtigt, for det her handler også om frihed, og det handler også om uafhængighed af olie og gas.

Den situation, vi står i lige nu, er alvorlig. Vi har været vant til, at vores elnet har været sådan en uendelig ressource, og det er blevet taget for givet. Derfor laver vi om på det nu. Der kommer en prioritering, og det er jo på en eller anden måde politik i sin allerreneste form. Vi prioriterer den almindelige dansker, danske virksomheder og grøn omstilling, for vi har bedt danskerne om at købe en elbil, og derfor skal de selvfølgelig kunne have en ladestander. Vi har bedt danske virksomheder om at omstille sig til grøn energi, og derfor skal de selvfølgelig kunne have lov til det. Og så har vi en ambition om at komme af med olie og gas, og derfor skal vi jo bl.a. have fart på fjernvarmen.

Er vi så i mål med den her pakke og den her lov? Nej, det ved vi alle sammen godt. Vi skal udbygge elnettet. Vi skal optimere den måde, vi bruger det på i dag, og vi skal producere mere grøn energi, men det her er første skridt, og det er jeg stolt af at kunne bakke op om. Tak.

Kl. 14:34

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak til ordføreren for Radikale Venstre. Der er ikke nogen indtegnet. Så den næste i talerrækken er fru Anna Bjerre fra Alternativet.

Kl. 14:34

(Ordfører)

Anna Bjerre (ALT):

Alternativet bakker op om lovforslaget. Det er en politisk prioritering af, hvad der er vigtigst, og dermed, hvem der får adgang til den grønne strøm og adgang til at koble sig på elnettet. Jeg er virkelig glad for, at vi nu endelig får det. For det er tydeligt et spørgsmål, der er blevet ignoreret for længe. Grøn energi er ikke bare Vesterhavsbøst eller sol over Sjælland; den kræver infrastruktur, kabler, master, materialer og planlægning. Vi ser i dag, at store, tunge virksomheder lige nu dropper at omstille sig, fordi det ser håbløst ud at få adgang til grøn strøm, og så bliver vi nødt til at spørge os selv: Hvem er energien til for, når den ikke er uendelig?

Ja, vi skulle have udbygget det elnet for lang tid siden, og det er en frustrerende situation, vi står i, hvor ingen kan kobles på og vi de facto kører energiomstillingen endnu mere fast, end den var i forvejen, men det giver os også muligheden for faktisk at tale om, hvad vi vil bruge energi på i det her land. Skal energien gå til nye gigantiske, mennesketomme datacentre, der sluger strøm, som var de Kolding, Herning eller Aalborg, eller skal de mest fossile industrier faktisk elektrificeres, så vi udfaser brugen af olie og gas, reducerer klimaudledningerne og skaber nye jobs i den grønne industri? Nu har vi et lovforslag, der prioriterer de samfundskritiske funktioner højest, og dernæst den direkte og indirekte elektrificering. Allervigtigst er, at vi får sat datacentrene bagerst i køen med mulighed for afvisning. Vi afventer stadig muligheden for at prioritere direkte efter klimateffekt, som kommer til at sikre den langsigtede, stabile grønne energi på både produktions- og forbrugssiden.

Selv om vi i Alternativet havde ønsket os en endnu skarpere prioritering, også en prioritering mellem den direkte og indirekte elektrificering, noterer vi os, at arbejdet med at lave prioritering direkte efter klimateffekt er indskrevet i lovforslaget. Samlet set er det her forslag et virkelig vigtigt første skridt i det kæmpestore arbejde, det er at få elektrificering op i gear. Med det støtter Alternativet forslaget.

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak til ordføreren for Alternativet. Den næste i talerrækken er hr. Lars Boje Mathiesen fra Borgernes Parti.

Kl. 14:36

det. Det kræver strøm, det kræver energi, og vi har ikke nok til det i Danmark.

Kl. 14:37

Derfor er min opfordring til Folketinget, at vi bliver nødt til at tage arbejdshandskerne på, at vi bliver nødt til at afsætte de nødvendige midler til både at få udbygget vores infrastruktur, men også skabe større kapacitet. Borgernes Parti er store tilhængere af, at vi begynder med kernekraft, og lad nu være med at gøre det til et administrativt og bureaukratisk bøv, som kommer til at tage alt for lang tid; vi har ikke tid til at vente. Tak for ordet.

Kl. 14:42

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak for det. Hr. Jesper Petersen, Socialdemokratiet.

Kl. 14:42

(Ordfører)

Lars Boje Mathiesen (BP):

Det her er et af de vigtigste områder i dansk politik i de næste mange år fremad, for det, som vi reelt set snakker om i dag, er, hvordan vi skaffer nok energi, og, som vi også kan høre på debatten i dag, hvem der skal have lov til at have den energi. Grundlæggende er det en absurd situation, at politikerne nu vil gøre sig til dommer over, hvem der må få energi, hvem der må få el, og hvem der ikke kan få. Vi burde ikke være i den situation. Vi har i årevis vidst, at Danmark skulle bruge mere elektricitet. Man har fra Folketingets side besluttet at sætte fokus på og sætte fart på en omstilling, som selvfølgelig og naturligtvis kræver mere elektricitet. Skiftende flertal herinde har diskuteret, hvad de rigtige energiformer var. Nogle ville have vind, nogle ville have sol, og andre ville have kernekraft. Men fokus har ikke så meget været på, om vi har nok kapacitet, og om infrastrukturen er fulgt med. I min og i Borgernes Partis optik er det det, der skal være det centrale, og ikke, om man er meget tilhænger af det ene eller det andet, og slet ikke af ideologiske årsager.

Det her er alt, alt for vigtigt til, at vi gør det til et spørgsmål om det, for vi bliver nødt til at kunne producere nok strøm, og udfordringen er massiv. Energienet oplyser selv, at ønskerne om nyt elforbrug er vanvittig enorme. Vi taler ikke om en potentiel efterspørgsel på 10 pct. af Danmarks nuværende maksimale elforbrug og heller ikke 20 pct. eller 30 pct. Vi taler endda heller ikke engang om 100 pct. Vi taler om 800 pct. – otte gange Danmarks nuværende maksimale elforbrug. Det bliver vi nødt til at adressere, og vi bliver nødt til at tage det meget, meget alvorligt. For vores ambition skal ikke være at fordele en knaphed; vores ambition skal være at skabe en overflod, og det haster, for Danmark og Europa er allerede ved at sakke bagud i den globale konkurrence. Det har vi gjort grundet en forfæjlet skattepolitik, administration og bureaukrati i mange år, men nu gør vi det også, når det gælder energi. Danske virksomheder, europæiske virksomheder oplever energipriser, som er væsentlig højere end for deres konkurrenter fra Asien og fra USA. Det er ikke holdbart. Vi hører også toner fra EU, Ursula von der Leyen og andre, som siger, at vi bliver nødt til at adressere det her. Desværre kommer der en eller anden form for protektionisme, hvor man tror, man kan holde verden ude ved at sætte toldmure op – noget, man tidligere har kritiseret Trump for, men nu vil man sådan set gøre det samme i Europa.

I stedet burde man adressere, at vi skal have langt mere energi, at vi skal have langt mere billig energi, og at vi skal have langt mere stabil energi. For vi har et kæmpeproblem i Danmark og i Europa: Kun 4 ud af verdens 50 største teknologivirksomheder er europæiske, og der er ikke noget i sol, måne og stjerner, der tyder på, at det forandrer sig. Den her AI-revolution, vi står på tærsklen til, er noget, som den her verden aldrig nogen sinde har set før. Det her er ikke en nyopfindelse eller en videreudvikling af internettet; det her er noget, som verden aldrig har oplevet før – hastigheden, skalaen, omfanget. Og de geografiske, de geopolitiske områder, som formår at skabe nok energi, bliver dem, som kommer til at vinde. Dem, som ikke får nok energi og ikke kan levere nok energi, om det er til datacentre, om det er til virksomheder, om det er til alle små aspekter i samfundet, bliver dem, som kommer til at stå som tabere. Man snakker i dag om produkter, som har AI eller AI-produkter, og man snakker om techvirksomheder, men det er jo kun den spæde start. Om ganske få år har vi AI i stort set alle produkter, fysiske produkter og også softwareprodukter; det vil være en naturlig del af

Jesper Petersen (S):

I sidste valgperiode har vi jo sat gang i f.eks. nye udbud af havvind. De er blevet afgjort her for nylig, og der er flere på vej, og på andre måder forsøger vi at udbygge mængden af strøm. Så er det kapaciteten og vores infrastruktur, det her handler om, og der har vi jo været i gang med at gøre det nemmere at kunne udbygge elnettet hurtigere, bl.a. ved at kunne gennemføre projekter hurtigere, så miljøregulering osv. ikke på samme måde forsinkede de processer. Det er Folketingets flertal jo faktisk i gang med, og det skal vi have endnu mere af. Det kommer regeringen til at komme med flere forslag til, men vi er faktisk i gang.

Det krævede også lovgivning i sidste valgperiode at lave den hurtigere proces. Jeg må forstå på hele den debat, der har været i dag – den tale, hr. Lars Boje Mathiesen holdt nu, og den skældud, han har givet til andre partier undervejs i debatten – at det havde man set for længst. Men den lovgivning, vi gennemførte i sidste valgperiode, i juni 2024, for at få det til at gå stærkere, stemte hr. Lars Boje Mathiesen imod. Hvorfor gjorde hr. Lars Boje Mathiesen det, og hvordan tillader man sig at komme med den kritik i dag, når man selv har stemt imod det, der skulle til, for at det kunne gå stærkere?

Kl. 14:43

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ordføreren.

Kl. 14:43

Lars Boje Mathiesen (BP):

Jeg tror faktisk ikke kun, jeg stemte imod ét, jeg tror faktisk, jeg stemte imod to lovforslag, som omhandlede de her ting. Jeg mener, det ene var L 52 og det andet L 165. Det gjorde jeg, fordi regeringen valgte at lave en pakkeløsning, hvor man inde i det her puttede en lang række andre elementer ind, f.eks. ikke at have ordentlige rettigheder til borgerne i forbindelse med ekspropriation. Som navnet Borgernes Parti siger, står Borgernes Parti på borgernes side, og derfor skal borgerne have nogle rettigheder, så staten ikke bare kan rulle hen over dem. Men det var alt eller ingenting, så det skulle man tage som et hele. Den anden lovgivning, som man havde dengang, var en lang række beføjelser, som man rykkede fra Folketinget ind til ministeriet. Hvis man kender til, hvad jeg står for, ved man, at jeg mener, at det skal forankres i det folkelige styre, og det er Folketinget, og man skal ikke overgive alt for meget magt til ministre, som kan være ikke-folkevalgte. Det var grunden til, at vi var imod de to.

Jeg har intet imod, at man fremskynder nogle ting, og hvis man kan rykke på noget, hvad jeg mener man skal gøre, f.eks. omkring miljøgodkendelser – noget, der ligger internt i systemet, som tager alt for lang tid, for vi er nogle gange oppe over, at det tager flere år at få de godkendelser – så er jeg absolut tilhænger af det. Man var jo i gang med tre – undskyld, hvis tiden er gået, kan jeg svare på det i næste omgang.

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Jesper Petersen (S):

Jeg er glad for, at vi nu har fået hele den her diskussion forandret, fra at alle andre end hr. Lars Boje Mathiesen slet ikke havde fattet noget som helst af det her, til at hr. Lars Boje Mathiesen er med på, at vi faktisk gennemførte lovgivning, der skulle få udbygningen til at gå stærkere, altså at vi er i gang, men at hr. Lars Boje Mathiesen stemte imod det. Det var vel at mærke et lovforslag, der faktisk blev opdelt, så der var nogle andre ting, han ikke behøvede at forholde sig til. Men specifikt det her endte Borgernes Parti med at stemme imod. Det kan man så have forskellige grunde til; jeg synes bare, at den der ret voldsomme kritik, der blev givet tidligere, måske lige skulle et par decibel ned, og at vi lige skulle have den erkendelse med, at det ikke var, fordi der ikke er sket noget eller vi ingenting har forstået, men at man så var uenige i den konkrete udmøntning af det.

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Lars Boje Mathiesen (BP):

Nja, min kritik burde måske faktisk være endnu kraftigere, for jeg står fuldstændig ved det. Jeg mener, det er forfæjlet, når det, når man vil fremskynde ting herinde fra Folketinget, altid handler om, at man skal fremskynde det der, hvor man kører hen over borgerne og tager deres rettigheder væk, i stedet for at fremskynde det internt i de ting, hvor man kan gøre det. Det burde man jo gøre.

Men vi har stadig væk vanvittig lange projekter om miljøgodkendelse og alt sådan noget, som ikke handler om borgerne, men som handler om interne ting. Men Socialdemokratiet har jo historisk set været imod at få kernekraft i Danmark og er det stadig væk. Det der med at udbygge mere havvind kommer ikke til at løse det, for det er i peakperioder, vi har brug for stabil energi. Og i en situation, hvor selv Norge og Sverige begynder at trække følehornene til sig, har vi altså brug for langt større selvforsyning i Danmark.

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Fru Mathilde Hjort Bressum fra Venstre.

Mathilde Hjort Bressum (V):

Tak for det. Jeg konstaterer jo, efter hr. Lars Boje Mathiesen holdt sin tale, at hr. Lars Boje Mathiesen tydeligvis både er fuld af gode idéer og jo også brænder for den her dagsorden. Nu har ordføreren jo været meget opmærksom på, hvad det er, de tidligere ordførere, der har været på talerstolen i dag, har haft af ansvar for at sikre, at vi ikke stod i den her meget akutte situation. Jeg kunne godt tænke mig at høre hr. Lars Boje Mathiesen om, hvilke konkrete tiltag man selv har foretaget sig, for at vi ikke skulle stå i den her akutte situation i dag, som vi gør?

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Lars Boje Mathiesen (BP):

Jeg må lige rette ordføreren. Jeg sagde ikke, at den enkelte ordfører havde et ansvar. Jeg sagde, at de partier, som ordføreren repræsente-

Kl. 14:44 rer – f.eks. Venstre, som har været regeringsparti både fra 2015 til 2019 og derefter – har haft et ansvar for, at man ikke har udbygget kapaciteten. Det er bare lige for, at vi har det på plads.

Kl. 14:44 Jeg har været tilhænger af og fortaler for kernekraft. Jeg var faktisk inde at kigge, og jeg kunne se, at jeg lavede et debatindlæg i 2018 i Jyllands-Posten om, at vi skulle se at komme i gang med kernekraft i Danmark, så vi netop kunne komme i gang med at få en ordentlig kapacitet. Det var dengang, der ikke var nogen som helst i Folketinget, som støttede det. Der stod vi stort set alene med det ønske om, at man skulle gøre det. Så jeg har kæmpet for at få rigelig med kapacitet med stabil energi, lang tid før det var populært i Folketinget.

Kl. 14:47

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Fru Nanna Bonde, SF.

Kl. 14:47

Nanna Bonde (SF):

Tak for det. Jeg bliver helt ærligt i tvivl om, hvor meget hr. Lars Boje Mathiesen egentlig kender til det her forslag, som vi diskuterer, og om det egentlig er det lovforslag, der handler om en akutplan for elnettet, eller om det bare handler om, at hr. Lars Boje Mathiesen ville ønske, at vi kunne skrue tiden tilbage og have udbygget elnettet tidligere, og det tror jeg egentlig er en ambition, som mange har herinde. Men vi er bare i en situation nu, hvor vi bliver nødt til at gøre noget, og her er der et lovforslag, hvor vi faktisk prioriterer borgerne allerhøjest, og hvor vi siger, at det er vigtigt, at vi sørger for de samfundskritiske behov, vi har herhjemme. Det må Borgernes Parti da kunne støtte. Er det jeres ønske, at datacentre skal kunne komme først og sættes over almindelige borgers interesser? Det vil jeg gerne vide.

Kl. 14:48

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 14:48

Lars Boje Mathiesen (BP):

Jeg troede, at min holdning til lovforslaget fremgik af min kommentar. Hvis det ikke har været tydeligt nok, beklager jeg det, og så skal jeg gerne tydeliggøre det over for SF's ordfører.

I den her akutte situation kan man vel begynde at lave nogle prioriteringer, som er anderledes end bare dem, der kommer først. Det synes vi sådan set er fint nok, men en prioritering af f.eks. vind og sol over nogle forskellige ting, f.eks. datacentre, er vi ikke enige i. Så mener vi også, at der skal være en forankring i Folketinget og ikke hos ministeren. Det er generelt for alt, hvad Borgernes Parti laver. Vi synes, at vi ved alt for meget lovgivning i Danmark fra Folketingets side forærer en minister magten, og det er vi meget, meget imod. Så af rent principielle årsager mener vi også, at de her ting skulle være forankret langt mere i Folketinget end i ministerbeføjelser.

Kl. 14:48

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 14:48

Nanna Bonde (SF):

Men hvis hr. Lars Boje Mathiesen faktisk mener, at vi skal sætte borgerne først, og at vi skal sikre borgernes ret til at kunne få adgang til elnettet, så er det vel nødvendigt at lave en politisk prioritering. Ellers har vi en situation som den, vi har i dag, hvor det er først

til mølle, og hvor det er andre, f.eks. datacentre, der kan komme foran borgerne.

Kl. 14:51

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 14:49

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 14:51

Lars Boje Mathiesen (BP):

Jeg deler simpelt hen ikke opfattelsen af, at alt, der handler om datacentre, er dårligere. Jeg deler ikke opfattelsen af, at man måske politisk skal sætte elbusser over datacentre. Datacentre kan jo stå for helt essentielle og vigtige ting for vores samfund. Så sådan en prioriteringsliste med de her ting er jeg ikke enig i, og jeg er slet ikke enig i, at den skal tages væk fra Folketinget og over til ministeriet.

Kl. 14:49

Anders Storgaard (KF):

Sol- og vindenergi er vel også elforsyning, men i alle tilfælde har jeg stadig væk lidt svært ved at forstå, hvor det er, den primære modstand er. For det er jo faktisk sådan i forbindelse med de kriterier, som Folketinget vedtager her, at ja, det er ministeren, der er med til at udføre dem i en bekendtgørelse, men i sidste ende er det jo netselskaberne, der står med den endelige prioritering. Så hvis Borgernes Parti ikke ønsker, at det skal være tilfældet, forestiller Borgernes Parti sig så, at vi i Folketinget skal ned at prioritere i forhold til hvert enkelt projekt? For det er vel det eneste alternativ, hvis man gerne vil have, at det kommer væk fra ministeren og væk fra netselskaberne.

Kl. 14:49

Kl. 14:52

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Hr. Anders Storgaard, Det Konservative Folkeparti.

Kl. 14:49

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 14:52

Anders Storgaard (KF):

Jeg er en smule forvirret efter at have hørt hr. Lars Boje Mathiesens tale. For hr. Lars Boje Mathiesen lagde ud med at sige, at det ikke handlede om en kamp mellem energiformer, men i det svar, der er blevet givet, har det nærmest lydt, som om den primære modstand handler om, at man ikke ønsker vind- og solenergi. Jeg kan betrygge ordføreren med, at jeg selv skrev mit første indlæg om at fjerne forbuddet mod kernekraft omkring 2014-2015, men at jeg skam elsker vind- og solenergi mindst lige så meget. For al grøn energi er godt.

Men mit spørgsmål er, hvordan hr. Lars Boje Mathiesen, hvis hr. Lars Boje Mathiesen ikke ønsker en prioritering, så vil sikre, at den almindelige dansker fortsat kan få sin ladestander, og at almindelige virksomheder fortsat kan komme på elnettet. For det er jo i bund og grund det, som vi diskuterer i dag, og ikke kernekraft eller vind- eller solenergi.

Kl. 14:50

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 14:50

Lars Boje Mathiesen (BP):

Det husker jeg godt. Jeg husker også, at vi havde en debat, jeg tror, det var på Aarhus Universitet for i hvert fald mange år siden, hvor vi netop diskuterede energipolitikken, og det var en fornøjelig affære, vi havde der. Som jeg også lige sagde i mit svar, er det jo ikke, fordi vi synes, at den måde, som det nu har kørt på, har været den helt perfekte måde, men at det skal være ministeriet og ministeren, der skal have beføjelserne til de her ting, bryder vi os i Borgernes Parti grundlæggende ikke om. Vi har haft en lang række beslutningsforslag og andre ting her i salen, hvor vi har sagt, at vi ikke ønsker at overgive det dertil.

Så er der to ting omkring det. Når vi så siger, at der skal prioriteres, tænker vi i Borgernes Parti på det, som man kalder kritisk infrastruktur, og kritisk infrastruktur har vi ikke noget imod skal prioriteres. Det kan være vandforsyning, det kan være elforsyning, det kan være forsvaret, det kan være retssystemet, og det kan være alle de her ting, som vi synes er essentielle. Det har vi ikke noget imod er derude, så det er ikke, fordi vi i en akutsituation har noget imod at have en prioriteringsliste. Vi mener bare, at vi også skal have det andet med, og den prioriteringsliste, som man lægger op til her, er vi absolut ikke enige i.

Lars Boje Mathiesen (BP):

Nu er jeg jo lidt belastet af, at jeg har siddet i Folketinget siden 2019, også under coronaen, og at jeg har set, at Folketinget i en lang række tilfælde har afgivet magt til en minister, som så via bekendtgørelserne fuldstændig snurrer det, som man gerne vil have det. Så det er den bekymring, jeg har, og min erfaring siger mig bare, at det ville være bedre, om det blev forankret i et udvalg eller andet i Folketinget, så magten forblev det sted, altså hos de folkevalgte, og ikke hos en regering. Det siger jeg bare af bitter erfaring. Jeg ville ønske, at det ikke var sådan, men min bitre erfaring er altså, er det er nødvendigt, at det bliver forankret i Folketinget.

Kl. 14:52

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Tak til ordføreren fra Borgernes Parti. Den næste i talerrækken er klima-, energi- og forsyningsministeren.

Kl. 14:53

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Samira Nawa):

Mange tak, formand. Tak til alle jer ordførere for mange gode bemærkninger. Jeg vil her i talen adressere en del af de bemærkninger, der er kommet undervejs, men jeg vil bare starte med det, som stort set alle også har konstateret, nemlig at elnettet er under pres, at kapaciteten er udfordret, og at vi ser forsinkelser i Energinets netudbygning. Derfor skal tempoet op, og vi skal have mere ud af det elnet, vi allerede har.

Historien er dog ikke kun negativ, sådan som jeg synes den lidt er blevet skrevet. Udfordringerne skyldes jo også, at elektrificeringen buldrer af sted. Det går dog så hurtigt, at kapaciteten ikke kan følge med, og det kræver også hurtig handling. For selv om situationen varierer på tværs af landet, er kapaciteten udfordret overalt. Nogle steder er der stadig plads i nettet, men kun i begrænset omfang, og flere steder er kapaciteten så presset, at Energinet melder, at der ikke engang er plads til den almindelige stigning i elforbruget, uden at der først bliver skabt ny kapacitet. Her taler vi altså om helt almindeligt forbrug hos vores husholdninger, transporterhvervet og andre mindre erhverv. Det var baggrunden for, at Energinet i foråret satte tilslutninger til elnettet på pause. For der er behov for at få et overblik over kapaciteten og sikre, at nye store forbrugere, f.eks. datacentre, ikke bare lægger beslag på hele kapaciteten på bekostning af andre.

Mangel på plads i elnettet må ikke blive en bremseklo for klimahandling, som rigtig mange borgere her i Danmark jo efter-spørger. Det kommer til at tage mange år at få vores elnet på ret kurs, men det skal jo ikke forhindre os i også at handle på den korte bane, og derfor gør vi det, som rigtig mange ordførere også har været heroppe at sige, nemlig at vi tager det første skridt, og det, vi kan gøre lige nu og her, er at vælge, hvordan vi bruger den kapacitet, vi har. Vi skal sikre, at der er strøm til borgerne, til hospitalerne, til forsvaret, til den grønne omstilling og til elektrificering af danske virksomheder. Derfor giver vi nu Energinet og netvirksomhederne muligheden for at prioritere, når de behandler anmodninger om at blive sluttet til elnettet. I særlige tilfælde skal de også kunne give afslag. For vi kan ikke have en situation, hvor nogle af de helt store forbrugere tager al pladsen. Det er ikke retfærdigt, og det er ikke fornuftigt. Med akutplanen sikrer vi, at vi får mest mulig klimahandling ud af de ressourcer, der er.

Så lovforslaget her består jo, som det også er blevet beskrevet af flere ordførere, af flere tiltag, og det første er prioriteringen. Med lovforslaget gør vi det muligt politisk at fastlægge nogle prioriteringskategorier, som Energinet og netvirksomhederne skal anvende, når de tildeler den knappe ressource, der er tale om. I dag behandles anmodningerne jo efter et først til mølle-princip, og det er ikke hensigtsmæssigt. Nu prioriterer vi. I kategori 1 er der de behov, som vi skal beskytte først. Det er borgere, det er mindre virksomheder, og det er samfundskritiske funktioner som sundhedsvæsen og forsvar. Så er der kategori 2, hvor der placeres projekter, der giver mere klimahandling, og det er f.eks. her, vi prioriterer ny vedvarende energi og omstilling af industri og transport. I kategori 3 placeres lagring af energi. Lagring af energi dækker f.eks. batterier, og det vil jeg godt sætte et par flere ord på, for bl.a. Konservatives ordfører var inde på, at batterierne jo også spiller en vigtig rolle i fremtidens energisystem. Så placeringen her i kategori 3 er jo ikke et udtryk for, at vi ikke ønsker batterier; det er en konsekvens af, at vi på den korte bane er nødt til at prioritere de mest akutte behov først. Derfor er det også vigtigt for mig at sige, at et batteri kan placeres i kategori 2, hvis det er samplacert med vedvarende energi-anlæg med det formål at lagre energien herfra. Endelig har vi kategori 4, som er særlig store energiforbrugere, og ved udmøntningen af det her lovforslag vil det være datacentre. Regeringen er ikke imod datacentre, men i den akutte situation, vi står i, er der behov for at prioritere.

Så skal jeg fremhæve, at Energinet og netvirksomhederne jo også lægger vægt på netvenlighed, når de skal prioritere anmodninger i kategori 2, 3 og 4. De skal altså kigge efter en række forhold, der har betydning for, hvor meget konkrete projekter belaster nettet, og om projektet kan bidrage til en mere effektiv udnyttelse af nettet. Vi giver altså incitament til at fremme projekter, som hjælper os med at udnytte det eksisterende net bedre. Så er der også afslag. Lovforslaget her gør det muligt at give afslag på anmodninger om tilslutning til elnettet. Det er et ret vidtgående redskab, og derfor skal det også bruges meget snævert, men muligheden er nødvendig for at sikre, at vi bruger pladsen bedst muligt, og det er kun kunder i kategori 3 og 4, der kan afvises, og det kan kun ske, hvis der opstår en knaphedssituation.

Så vi står i en kritisk situation. Vi skal prioritere, og jeg synes, at det lovforslag, vi står med her, som er kommet på baggrund af en forståelseskreds fra før sommerferien, er den rette måde at gøre det på på den helt korte bane, men som flere ordførere også har været inde på, er det det første skridt, og herfra venter der os alle sammen et stort arbejde, i forhold til hvordan vi hurtigere får udbygget, og hvordan vi får mere elnet, og ikke mindst også hvordan vi får optimeret og brugt det, vi har til rådighed.

KI. 14:59

En sidste bemærkning er til Venstres fru Mathilde Hjort Bressum, som fra talerstolen bl.a. nævnte statsligt udpegede energi- og industriparker. Det er jo helt korrekt, at vi har skrevet det ind i aftalen, sådan at aktører, der ligger i statsligt udpegede industri- og energiparker, hovedsagelig vil ligge i en kategori 2 – fuldstændig ligesom Venstres ordfører nævnte det her fra talerstolen. Med den måde, som lovforslaget bliver udmøntet på, og som bekendtgørelserne er på, så vil jeg bare bekræfte Venstres ordfører i, at det lever op til den forståelsestekst, som vi sammen har lavet før sommeren. Tak for ordet, formand.

KI. 15:00

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak. Der er to indtegnede, og den første, der får ordet, er hr. Lars Boje Mathiesen, Borgernes Parti.

KI. 15:00

Lars Boje Mathiesen (BP):

Tak for det. Ministeren nævner selv i sin tale, at vi får behov for at udbygge. Hvad skal vi op på, når vi kommer til f.eks. 2040? Hvad er ministerens målsætning for, hvor meget vi skal have udbygget? Hvor mange gigawatt har vi i f.eks. 2040?

KI. 15:00

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ministeren.

KI. 15:00

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Samira Nawa):

Vi skal jo have kapacitet nok til, at de virksomheder, der gerne vil den grønne omstilling, også kan. Vi skal have kapacitet nok til, at de husholdninger, der gerne vil sætte en ledestander op, også har mulighed for det. Vi skal sådan set også have kapacitet til, at de batterier og datacentre, der lige nu er i kategori 3 og 4, også har mulighed for det. Så ideelt set og på den lange bane skal vi jo ophæve den her prioritering, og så skal vi tilbage til en situation, hvor dem, der vil den grønne omstilling, ikke lige pludselig skal fastholdes på fossil energi.

KI. 15:01

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Spørgeren.

KI. 15:01

Lars Boje Mathiesen (BP):

Kommer ministeren til at lægge sig op ad Energinets anbefalinger omkring det, at vi måske skal ramme omkring 15 GW i 2040? Vil det være et realistisk mål, og vil det være et mål, som ministeren ser vil være det, vi sigter efter?

KI. 15:01

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ministeren.

KI. 15:01

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Samira Nawa):

Jeg kommer ikke til at sætte et mål. For det, vi jo har set det seneste års tid, er, at hele køen i elnettet er kommet bag på rigtig mange, herunder jo også Energinet selv, for der sker store forandringer, også på kort tid. Det, jeg kan sige klart og tydeligt, er, at vi har brug for en akut prioritering, og derfor er jeg glad for at have et bredt flertal i Folketinget bag den forståelse for, at vi skal have den her prioritering på den korte bane. Og dertil kommer jo udbygningen; vi skal have hurtigere og mere elnet.

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Fru Mathilde Hjort Bressum, Venstre.

Mathilde Hjort Bressum (V):

Tak til ministeren for talen. Jeg synes faktisk, at vi i fællesskab, aftalepartierne imellem, har haft et fint forløb om den her aftale, hvis lovtekst vi i dag præsenterer. Derfor undrer det mig også, da jeg både læser lovteksten og bekendtgørelserne, at der netop var det udestående, som jeg adresserede. Jeg er glad for, at ministeren også selv peger på det i sin tale her.

Det udestående, der fortsat er omkring de statsligt udpegede energi- og industriparker, er jo ikke reflekteret i den skrevne tekst, vi har fået præsenteret, og det har jeg været forundret over. Men skal jeg forstå det, som ministeren fremfører her i dag, sådan, at ministeren dermed også bekræfter, at der bliver taget højde for, at de statsligt udpegede projekter kommer til hovedsagelig, som der præcis står i aftaleteksten, at være indplaceret i kategori 2?

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ministeren.

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Samira Nawa):

Jeg er rigtig glad for, at vi lige får den her præcisering. For som det fremgår af den politiske forståelse, er det sådan, at aktører, der ligger i statsligt udpegede industri- og energiparker, hovedsagelig vil være placeret i kategori 2. Jeg kan i øvrigt også bekræfte, at Venstre og Venstres ordfører var meget optagede af lige præcis den formulering. Det er helt i overensstemmelse med lovforslagets prioriteringsmodel.

Jeg sidder jo ikke selv personligt og skriver og formulerer hverken bekendtgørelser eller lovforslag. Det ligger mig som minister enormt meget på sinde, at den forståelsestekst, som vi politikere, regeringen og Folketinget, indgår med hinanden, også er honoreret i den lov og bekendtgørelse, udmøntningen af aftalen, som finder sted, og det er jeg betrygget i.

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Nu kan jeg se, at spørgeren står op. Mener spørgeren, at der er et opfølgende spørgsmål? Ja. Så er det spørgerens tur.

Mathilde Hjort Bressum (V):

Tak til ministeren for præciseringen. Nu, hvor ministeren også har bekræftet, at de statsligt udpegede projekter, som udgangspunkt kommer til at ligge i kategori 2, kunne jeg godt tænke mig en forklaring på, hvorfor det ikke har fundet sin vej ind til hverken lovtekst eller bekendtgørelse. For det er jo alt andet lige også det, der har en betydning, når der kommer til at sidde embedsmænd og medarbejdere og skulle udmønte den her lovtekst og bekendtgørelserne. Det har jeg i hvert fald en klar forventning om der kommer til at blive taget højde for på en eller anden måde inden tredjebehandlingen.

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ministeren.

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Samira Nawa):

Som nævnt er det aktørerne i de statsligt udpegede industri- og energiparker, der hovedsagelig vil ligge i en kategori 2. Det, som vi i fællesskab skal være opmærksomme på, er, at vi ikke får åbnet en

Kl. 15:02 bagdør til, at datacentre på den måde får sneget sig op i en anden kategori, end de er lagt i, for det ville jo heller ikke være at honorere den fælles forståelse, som vi har med hinanden, hvor datacentre jo som udgangspunkt også er placeret i kategori 4, medmindre det er et datacenter, der er knyttet til en samfundskritisk funktion.

Kl. 15:05

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Tak til klima-, energi- og forsyningsministeren.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet, og dermed er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget.

Det er vedtaget.

Kl. 15:02

Det sidste punkt på dagsordenen er:

19) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 27:

Forslag til folketingsbeslutning om »rette indkomstmodtager« og sikring af, at ingen samlet betaler mere i skat, end de tjener.

Af Marie Brixtofte (V) og Morten Dahlin (V).

(Fremsættelse 12.08.2026).

Kl. 15:05

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Jeg kan se, at der kommer en begrundelse her fra fru Marie Brixtofte, Venstre.

Kl. 15:05

Begrundelse

(Ordfører for forslagsstillerne)

Marie Brixtofte (V):

Tak for ordet. I dag behandler vi et forslag om noget, der burde være en selvfølge: Man skal kun betale skat én gang, og ingen skal nogen sinde betale mere i skat, end de har tjent. Alligevel har Jacob, der drev virksomhed i 20 år, stået til at betale 110 pct. i skat, efter at Skattestyrelsen flere år senere vurderede, at han reelt var lønmodtager. Rie, en 68-årig sygeplejerske, stod til 115 pct. Hun måtte igennem 8 års retssag for at få medhold. Stig Tøfting, tidligere landsholdsspiller og AGF-legende, står til at betale 110 pct. i skat som fodboldkommentator. Det er ikke bare skørt; det har enorme menneskelige konsekvenser. Jacob må udskyde sin pension i årevis. Rie brugte 8 år på en lang og dyr retssag. Stig, der mistede begge sine forældre som 13-årig, beskriver alligevel det her som det værste, han har været udsat for psykologisk.

Problemet rækker videre. Revisorer oplever en frygt blandt selvstændige for, at skattemyndighederne ændrer vurderingen af deres virksomhed. Den slags uforudsigelighed holder mennesker tilbage fra at starte virksomhed, tage opgaver og skabe vækst. Så de her sager handler netop om de mennesker, der utilsigtet bliver ramt. Der er ikke engang nogen stor skattegevinst ved at gøre det forkert, og derfor skal vi heller ikke bruge frygten for misbrug som argument for en straf på over 100 pct. i skat. Hvis man har gjort noget forkert, kan der være en sanktion, men dobbelt- eller tripelbeskatning er aldrig en proportional sanktion, og risikoen for at blive ramt af en sådan belastning kan afholde folk fra at starte egen virksomhed og dermed virke som en vækstdræber.

Kl. 15:04

Kl. 15:04

Vi låser os ikke til én model, men vi låser os til princippet. Ministeren har lovet at løse det med tripelbeskatningen. I går lovede ministeren to gange, at han også agter at løse det med dobbeltbeskatningen. Det er vi taknemlige for i Venstre, og derfor går vi ud fra, at ministeren stemmer for vores forslag, for det er helt enkelt: én indkomst, én skat – ikke to, ikke tre. Tak for ordet.

Kl. 15:08

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak til ordføreren for forslagsstillerne. Forhandlingen er åbnet, og den første, der får ordet, er skatte- og vækstministeren.

Kl. 15:08

Forhandling

Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt):

Ifølge forslaget skal regeringen »inden påbegyndelsen af folketingsåret 2026-27 tage initiativer til at løse problemstillingen vedrørende »rette indkomstmodtager«, så ingen risikerer en samlet skattebetaling på over 100 pct«. Forslaget er fremsat af medlemmer fra Venstre, som har genopdaget problemstillingen, som Venstre selv boksede med for efterhånden mange år siden, desværre uden at finde en løsning. Derimod virker det, som om Venstre har opdaget de meget klare meldinger, regeringen er kommet med, i og med at jeg allerede som minister sammen med regeringens ordførere har taget initiativ til at finde en løsning og fremsætte et lovforslag, der gør netop præcis det, som beslutningsforslaget pålægger regeringen at gøre.

Men lad os dykke lidt ned i det, for det handler om den såkaldte tripel- – skråsteg – dobbeltbeskatning, og det kan opstå som konsekvens for personer, der har stiftet et selskab og udfører arbejde i selskabet og i selskabets navn. Og det må man jo som udgangspunkt gerne. Det er det, vi gerne vil have endnu flere danskere til. Det er det, jeg selv har arbejdet for som direktør i Dansk Iværksætterforening, som en mand, der selv har drevet en lille virksomhed, og som politiker med et ønske om, at langt flere skal turde blive iværksættere.

Problemet opstår så, når skattemyndighederne og personen vurderer karakteren af det her arbejde, man har udført i virksomheden, forskelligt; det vil sige, hvis skattemyndighederne vurderer, at personen reelt er lønmodtager. Her sker der så ifølge lovgivningen – og det er det, man skal huske – en skattemæssig korrektion. Personen beskattes af vederlag som løn. Selskabet beskattes fortsat af de penge, som det har modtaget, nu som tilskud fra personen. Og så til sidst beskattes personen af et eventuelt udbytte, når pengene udloddes fra selskabet.

Det er tydeligt for enhver, der følger med i medierne, at beskatningen kan ramme personer i god tro. Det er også tydeligt for mig, at den måde, man nok vurderer det her på, ikke er den samme som for år tilbage, hvor antallet af sager, der kom frem i medierne, var anderledes. Det er også mit indtryk og min opfattelse og min holdning, at den her skat rammer urimelig hårdt. Jeg er af den opfattelse, at skatterne i det her land skal være lavere, og at ingen skal betale så høj en skat af noget som helst. Det udgør en hæmsko for folk, der knokler hver dag for at skabe vækst og arbejdspladser, og det vil regeringen gerne understøtte folk gør.

Derfor har jeg og regeringen stillet os ud på planken og sagt: Vi vil løse problemet; vi fremsætter et lovforslag, så hurtigt det overhovedet kan lade sig gøre. For vi skal tage et opgør med urimelige regler, så vi styrker borgernes retssikkerhed. Det er nok en af mine vigtigste pointer og et af de vigtigste bidrag, jeg som politiker kan gennemføre i den her periode. Og det er så, hvad enten vedkommende, der er ramt af tripelbeskatning, hedder Rie, Jacob eller Stig, eller om man som de fleste nok aldrig har været i medierne eller kommer frem i medierne. De mennesker skal vi jo heller ikke

glemme. Og der er jo stor forskel på at ville snyde systemet – det er ikke mit indtryk, at nogen af de nævnte har villet det – og så af systemet blive vurderet som reel lønmodtager.

Så jeg betragter det som en bunden opgave for mig som minister, og det er jo også det, jeg har kommunikeret i Weekendavisen, i B.T., i Berlingske, på sociale medier og til folk, jeg har mødt, ikke kun på gaden, men også i forskellige radio- og tv-programmer: at vi får løst det her problem.

Jeg har også, som nogle af jer ved, for vi har også talt sammen om det, bedt min forvaltning om at kigge på en løsning fremadrettet og se, om det dog ikke skulle være muligt at løse udfordringen bagudrettet. Jeg kæmpede i sidste periode for, at den temmelig urimelige lagerbeskatning af aktier kunne blive løst, i øvrigt sammen med nogle af de gode mennesker, der sidder ikke så langt fra mig i dag. Jeg synes, vi lavede en flot iværksætterpakke, der opnåede tilslutning fra enormt mange af Folketingets partier. Vi fjernede skatten på unoterede aktier, fantomskaften, lagerbeskatningen på aktier med både en fremadrettet og bagudrettet virkning. Det fjernede nogle af de snubletråde, der har spændt ben for folk med virkelyst i det her land. Regeringen har appetit på mere, og jeg har en appetit på, at når vi forhåbentlig får løst udfordringen med den her type beskatning, finder vi også en løsning, hvor man bagudrettet kan sikre, at de mennesker, der er kommet i klemme, ikke kommer i klemme længere. Det synes jeg vi skylder.

Der er så også nogle, der har undret sig over, at jeg ikke er faret frem med bål og brask og har givet min holdning til kende til detaljerne i hver eneste sag. Var jeg medlem af Folketinget, havde jeg nok gjort det. Men som forvaltningschef i skattemyndighederne er det nemmere for mig at løse problemerne, hvis jeg gør det på et niveau som det her. Det håber jeg sådan set der er forståelse for. Det tror jeg der er hos flere af ordførerne.

Kl. 15:13

Skattelovrådet brugte jo en del år på at se på den her problemstilling – det er bare for at fortsætte oplysningen af selve beslutningsforslaget – og se på løsninger uden at komme med en entydig anbefaling. I min optik skyldes det nok det opdrag, de var blevet givet, mere end manglende evne til at løse problemet. Derfor kan jeg heller ikke lægge mig fast på en løsning endnu. Det tror jeg ville være udtryk for en lemfældig omgang med både problemstillingen og også problemstillingens omfang. Jeg har forsøgt over for mine kollegaer i forvaltningen at sige: Man er jo nødt til at sammensætte legoklodser fra forskellige samlesæt for at nå i mål med en løsning, der kigger både fremad og retter bagud. Og det er man nødt til, fordi de regler, vi har i dag, rammer mennesker meget hårdt og gennem lang tid.

Det ændrer ikke på, at jeg kommer til at fremsætte et lovforslag om løsningen, som jeg kan stå inde for juridisk og økonomisk, og som nyder opbakning i regeringen og forhåbentlig også fra gode medlemmer af det her Ting. Jeg er meget åben over for gøre løsningen så god som muligt, så længe den også er juridisk holdbar. Jeg forestiller mig, at det bliver kompliceret, men også muligt.

Så er der den anden del af min oplevede problemstilling, og der er nok nogle iblandt os, der kan fortælle lidt mere om det. En del af problemet kan løses ved lovgivning. Det viser de konkrete sager, der har været omtalt i medierne de seneste dage og de seneste uger, meget klart. De seneste dage har vi kunnet læse om Stig Tøftings igangværende skattesag, hvor jeg kan forstå, han har Viaplay og 15 andre kunder. Jeg synes selv, det lyder besynderligt.

Som I ved, kan jeg jo ikke blande mig i konkrete sager. Det vil skade ejeren af den konkrete sag mere, end det vil gavne. Men omtalen i medierne efterlader mig med et klart indtryk af, at det simpelt hen er for svært for almindelige mennesker at vurdere, om man skattemæssigt er lønmodtager eller ej, og der er måske også en nidkærhed, der ikke har været tidligere, i vurderingen af det

spørgsmål i forvaltningen. Og det kan jo ikke være rigtigt, man skal have en ph.d. i skatteret for at forstå, hvordan man er stillet som lønmodtager eller for den sags skyld – det troede man måske ikke man var i det her tilfælde – ejer af en virksomhed, altså selvstændig.

Jeg kommer derfor, sideløbende med at vi lempet beskætningen gennem lovgivningen, til at bede Skattestyrelsen om at sikre, at praksis står skarpt, altså forståeligt og gennemsigtigt, og at man kan blive vejledt tilstrækkeligt og ikke føle sig efterladt på sådan en art skatteretlig perron uden retssikkerhed eller gennemsuelighed.

Derfor er regeringens holdning klar. Jeg har for længst meddelt sammen med kollegaer i SF, Socialdemokratiet, Radikale og Moderaterne, at vi vil fremsætte et lovforslag, der løser problemet og også søger at gøre det bagudrettet. Jeg synes, det er dejligt, at der er mange partier i den her Folketingssal, der gerne vil være med til at gøre det, og vi står altså ét med indholdet af beslutningsforslaget, som jeg så derfra betragter som indholdsløst. Det er ikke negativt ment, men det er ligegyldigt, om det bliver vedtaget eller ej, for vi kommer til at fremsætte et lovforslag.

Derfor undrer det mig også, at Venstre har fremsat det, i og med at Venstre jo godt vidste, at jeg – det kunne man læse i medierne på det tidspunkt – ville fremsætte et lovforslag. Men når nu Venstre altså sparker en åben dør ind og vi kan få en god debat i Folketingssalen, så kan jeg, ud over at undre mig over at vi behandler det, når vi har aftalt at fremsætte et lovforslag, meddele, at vi stemmer for. For det gør ikke nogen forskel, om vi stemmer for eller imod; vi kommer til at fremsætte et lovforslag alligevel.

Det ændrer ikke på, at jeg så gerne vil rose de mange politikere, der har valgt at engagere sig i debatten. For jeg forstår godt, man er forarget. Det tror jeg selv jeg ville være, hvis jeg ikke sad, hvor jeg gør i dag. Og jeg er forarget, og det synes jeg der er god grund til. Og det undrer mig, at der ikke er sket noget på området, for jeg var minister på et helt andet ressortområde i 3 år og lidt til uden at høre om det her én gang i sidste valgperiode. Jeg tror heller ikke, at jeg har hørt Venstre eller Konservative eller Liberal Alliance eller Dansk Folkeparti tale om det i sidste valgperiode. Jeg kan i hvert fald ikke finde nogen spor hverken på sociale medier eller i Folketingstidende eller andre steder, hvor man har gjort sig bekendt med problemstillingen og sagt noget om det højt.

Det sidste, jeg kan finde i Folketingets historiebøger, er fra 2019, hvor daværende skatteminister fra Venstre, Karsten Lauritzen, lægger op til at justere i reglerne med retssikkerhedspakke V. Den har jeg taget med her, og i retssikkerhedspakke V vil man så gøre op med den her triple- og dobbeltbeskatning, der rammer urimeligt. Jeg ved ikke, om det skyldes manglende formåen – det tror jeg ikke, for Karsten Lauritzen er ud over det personlige gode kendskab, jeg har til ham, en troværdig, dygtig og ihærdig politiker – eller om man, efter man forlod regeringen dengang, glemte sagen, at der ikke er sket noget. Men faktum er: Der skete ikke noget.

Der er også en del ministre fra andre partier, der har sagt, de ville gøre noget ved det her problem. Og alle forslag eller beslutninger eller forsøg på at løse sagen er således strandet. Det kan jo godt give anledning til en vis bekymring, når jeg nu selv har lovet at fremsætte et lovforslag, men jeg tror på, at man arbejder bedst under en vis form for tidspress. Det håber jeg så forvaltningen også er i stand til at levere på.

Kl. 15:18

Nu behandler vi så det her beslutningsforslag, hvis formål er at få mig til at fremsætte et lovforslag, som jeg, allerede inden vi behandlede beslutningsforslaget, i medierne ad flere omgange har lovet at fremsætte. Det er jo så også lidt brug af vores tid på en måde, man kan vurdere om er den rigtige. Under alle omstændigheder er det altid en fornøjelse at få mulighed for at give sin holdning til kende, ikke kun i Berlingske og på TV 2 og på DR og på sociale medier og alle mulige andre steder, men også her i Folketingssalen.

Jeg glæder mig til debatten og ser frem til det samarbejde, ikke om beslutningsforslaget, for jeg betragter indholdet som værende udtømt nu, men derimod om det lovforslag, regeringen kommer til at fremsætte. Tak for ordet.

Kl. 15:19

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak til ministeren. Der er to indtegnede, og den første, der får ordet, er hr. Jacob Harris, uden for grupperne.

Kl. 15:19

Jacob Harris (UFG):

Tak til ministeren for at dukke op i dag og for at tage initiativ til at gøre noget ved det her, for jeg vil vove at påstå, at det er et af de største overgreb på den danske befolkning siden anden verdenskrig.

Ministeren hentyder til, at han ikke har haft så travlt endnu, men jeg vil sige, at den gældsinddrivelse, der foregår derude i øjeblikket, rammer borgerne hver dag. Kunne ministeren overveje at sætte Gældsstyrelsen på pause på bestridte krav, som skattemyndighederne ikke har bevist i retten og kunnet dokumentere over for retten at borgeren skylder, indtil ministeren har tid til at tage initiativ til faktisk at få løst det her problem?

Kl. 15:20

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ministeren.

Kl. 15:20

Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt):

Jeg tror aldrig, jeg har sagt, at jeg ikke har travlt. Tværtimod har jeg aldrig haft mere travlt i mit voksne liv, end jeg har i de her dage og uger. Der er flere udfordringer i Skatteforvaltningen, end der er bland selv-slik-muligheder i en stor forretning. Der er borgere, der kommer i klemme i systemerne hver dag. Der er en vækst dagsorden, der skal udfyldes, og der er mere end 500 spørgsmål fra det her Folketing på 3 måneder, hvor der i halvanden af dem har været lukket for behandling. Så jeg har rigeligt at se til.

I forhold til om man kan sætte gældsinddrivelse af bestridte fordringer på pause, ved jeg ikke nok det om til at turde svare på det i Folketingssalen i dag.

Kl. 15:20

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Spørgeren.

Kl. 15:20

Jacob Harris (UFG):

Men ministeren har vel set »Operation X« og ved, at der er et problem med retssikkerheden for borgerne? Mit spørgsmål er ganske enkelt: Hvis skattemyndighederne ikke kan bevise kravet, kan de vel heller ikke sende det til gældsinddrivelse? Og indtil skatteministeren har fået ryddet op hos skattemyndighederne, beder jeg blot skatteministeren overveje: Skulle vi ikke i den her ekstreme situation med en skattemyndighed, som agerer mafiaboss over for borgerne, sætte det på pause, indtil skattemyndighederne har løst det her problem?

Kl. 15:21

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ministeren.

Kl. 15:21

Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt):

Det har jo ikke meget at gøre med den debat, vi har om rette indkomstmotager, men jeg vil jo gerne svare i det omfang, jeg kan.

Der var et langt samråd i går om »Operation X«. Jeg holdt et pressemøde om det i mandags. Jeg har også besvaret de skriftlige

spørgsmål, hr. Jacob Harris har stillet mig, ligesom jeg har besvaret en lang række andre spørgsmål fra Folketinget. Jeg har naturligvis den holdning, at de fordringer, Gældsstyrelsen inddriver, skal være rigtige. Jeg har også den holdning, at det er min vigtigste opgave, som jeg sagde i begyndelsen af min tale, at styrke borgernes retssikkerhed ud over at sørge for, at det bliver mere attraktivt at investere, drive virksomhed og være lønmodtager i det her land.

Gældsstyrelsen og skattemyndighederne er hjemsted for mere end 11.000 mennesker. Mange af dem gør det godt. Enkelte af dem fejler, som vi talte om i går til samrådet. Der er også folk, der oplever, at retssikkerheden godt kunne være bedre på nogle områder. Det er det, jeg arbejder for, og jeg vil ikke afvise at se på Gældsstyrelsen, men jeg synes, det ville være meget nemt bare at sige ja eller nej til et spørgsmål, hvis kompleksitet nok er underbelyst ved så kort en dialog som den, vi har nu.

Kl. 15:22

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Fru Marie Brixtofte, Venstre.

Kl. 15:22

Marie Brixtofte (V):

Tak til ministeren, og jeg skal nok sige endnu flere takkende ord, når jeg har mere tid senere. Tak for at komme med en lov, både fremadrettet og bagudrettet. Og så vil jeg også bare lige korrigere ministeren: Vi fremsatte det her beslutningsforslag den 12. august, og ministeren udtalte den 21. august, at han ville lave et lovforslag. Men prøv at høre: Lad nu det ligge.

Jeg vil spørge ministeren om det, jeg plejer at spørge ministeren om: Når de her borgere får pengene tilbage, får de dem så også tilbage med renter?

Kl. 15:22

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ministeren.

Kl. 15:22

Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt):

Altså, i første omgang skal vi finde en måde at løse problemet på fremadrettet. Når vi har fundet den måde, skal vi sørge for, at den vejledning og den juridiske grund, lovgivningen bygger på, er så klar, at færre mennesker i fremtiden kommer i klemme, og at det kun er dem, der vil snyde systemet, vi kommer efter.

Derfra skal vi så beslutte, hvordan vi håndterer tingene bagudrettet. Og sagen er bare den – og det er jo det triste, og det er jo derfor, man burde have løst det helt tilbage i 1990'erne, hvor det her problem opstod; det glemte jeg at sige i min tale før; det er jo et svigt fra Christiansborg, at man har haft 35 års problematik, man ikke har kigget på – at lige nu er det jo gældende lov, der er sådan her. Ifølge de love, Folketinget har indskrevet sig i og vedtaget, er det jo helt tilbage, fra dengang Kristian Jensen og Troels Lund Poulsen og alle mulige andre gode folk var skatteministre og socialdemokrater og VLAK var med i regering og den slags, at loven har været sådan. Det har været fuldt oplyst. Derfor er det jo svært at give folk penge tilbage, når loven er sådan. Jeg vil så gerne lave et regime, hvor man alligevel gør det. Om der er rentetilskrivning på det, tror jeg er for tidligt at sige. Og jeg ved heller ikke, om man kan gøre det lovligt; det må vi finde ud af sammen.

Kl. 15:24

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Spørgeren.

Kl. 15:24

Marie Brixtofte (V):

Men hvis vi anerkender, at de her penge ikke skulle have været opkrævet, fordi vi anerkender, at enten er personen selvstændig erhvervsdrivende, eller også er det en lønmodtager, så kan vi jo ikke lade det være både fugl og fisk; det er jo det, der er hele pointen i det her. Derfor spørger jeg igen: Vil ministeren kæmpe for, at de her mennesker kan få renter tilbage af de her penge? De har hævet deres pension, arbejdet ekstra, ikke holdt fri osv. Tak.

Kl. 15:24

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ministeren.

Kl. 15:24

Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt):

Lad os starte derfra, hvor det giver mening. Jeg synes ikke, man skal betale en skatteprocent, der er højere end topskatten. Hvis man har betalt dobbelt- eller tripelskat, skal man have sine penge igen. Hvorvidt det kan lade sig gøre at give dem med renter, ved jeg ikke endnu. Det vil jeg gerne undersøge.

Jeg synes, den lovgivning, vi har nu, er en skandale på området. Det undrer mig, at man ikke i 2019, da Folketinget var enige om at gøre noget ved det, gjorde noget ved det. Og jeg kan jo ikke spørge ordføreren om, hvorfor man ikke gjorde det, ligesom jeg ikke selv kan svare på det; jeg var ikke i Folketinget i 2019; det var ordføreren heller ikke. Men nogle af dem, der har været her gennem længere tid, må jo vide hvorfor, og vi må jo tale med hinanden om, hvad der gik galt. Men jeg vil bare understrege, at jeg trods alt er det første menneske, der har stået på den her talerstol og lovet at fremsætte et lovforslag, der løser det. Og det synes jeg er et ret fornuftigt skridt at starte med at tage.

Kl. 15:25

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Hr. Mads Strange, Liberal Alliance.

Kl. 15:25

Mads Strange (LA):

Tak for det, og også tak til ministeren for at ville fremsætte et lovforslag, der retter op på de her uretfærdigheder. Jeg hæfter mig lige ved, at ministeren siger, at han ikke går ind for, at man skal betale mere i skat end topskatten. Det synes jeg er en spændende formulering, for der er jo mange andre eksempler i vores skattelovgivning på, at man kan blive påtvunget at betale flere penge i skat, end man har tjent. Eksempelvis har vi lagerbeskatning på indeksfonde i Danmark. Vi har ting i den dur, som kan medføre, at man betaler mere i skat, end man overhovedet har tjent. Vi har set nogle andre eksempler på, at det er blevet fikset tidligere. Skatten fra helvede, som jeg ved at ministeren også var modstander af, blev fikset i sidste valgperiode.

Men når ministeren siger, at han mener, at man ikke skal betale flere penge i skat, end man har tjent, og at man ikke skal betale mere end topskat, er ministeren så også principielt modstander af eksempelvis lagerbeskatning?

Kl. 15:26

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ministeren.

Kl. 15:26

Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt):

Altså, jeg synes jo, at det er træls, at jeg, når jeg åbner min aktie-sparekonto, hvert år skal sørge for, at der er nok frie midler til at kunne betale lagerbeskatning af de fonde, der er akkumulerende og ikke distribuerende. Jeg skal måske lade være med at sige mere her.

Det påvirker i hvert fald folks investeringslyst, i forhold til hvordan aktiesparekontoen er indrettet.

Misforstå mig ikke. Selvfølgelig synes jeg ikke, at man af sin indkomst skal betale mere i skat end den højeste trækprocent. Men hvis man så går ned og bruger pengene på at købe noget i en forretning, hvor der i dag er 25 pct. moms, så betaler man jo en art skat igen, hvilket i princippet er dobbelt af den oprindelige krone, man har tænkt. Det vil jeg nok ikke afskaffe, for det er trods alt et substantielt bidrag til statskassen, ligesom afgifter på forskellige varer kan være det.

Det, jeg taler om her, er heller ikke, når en succesfuld virksomhed tjener penge og betaler selskabsskat og så modtager et udbytte som ejer. Der er jo også en art dobbeltbeskatning, vi ikke er kede af, for det er sådan, vores virksomhedskonstruktioner er skruet sammen.

Men i det tilfælde, hvor man som rette indkomstmottager bliver ramt af dobbelt- eller tripelbeskatning, kommer jeg til undsætning blot for at sørge for, at definitionen står klart for enhver.

Kl. 15:27

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Tak. Hr. Lars Boje Mathiesen, Borgernes Parti.

Kl. 15:27

Lars Boje Mathiesen (BP):

Tak. Jeg skal lige høre en ting. Når ministeren nu siger, at man ikke ønsker, at der skal betales mere end topskat, gælder det så kun topskat, eller gælder det også toptopskat? Hvor meget skal vi gradboje det med topskatten, og hvor høj må den være?

Kl. 15:27

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ministeren.

Kl. 15:27

Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt):

Jeg kan simpelt hen ikke vænne mig til, at hr. Lars Boje Mathiesen har kopieret min frisure. Det undrer mig, hver gang ordføreren rejser sig op, og jeg ved godt, det er helt upassende at nævne her i Folketingssalen, men det slår mig ud af den hver gang.

Jeg kan så forstå, at vi skifter emne en lille smule: Den her regering går ind for at afskaffe toptopskatten, og det er en glædelig begivenhed, tror jeg, hvis man tilhører den lidt mere højredrejede side af Folketingssalen. Jeg mener også, det er en glædelig begivenhed, og jeg mener ikke, at noget menneske skal beskattes urimeligt, hverken dobbelt eller tripel, og det er jo sådan set mit anliggende. Jeg håber, at alle de gode kolleger, der i dag sidder i salen, vil være med til at kvalificere lovgivningen og gøre den bedre og også engagere sig i arbejdet med at lave en model bagudrettet, der kommer de mennesker til undsætning, der er blevet ramt urimeligt. Det er den ene del.

Så er der den anden del, og det er, at der jo også er banditter, og de kommer i alle typer af habitter – også nogle uden. Sanjay Shah er et godt eksempel, og han har lænsat statskassen for 20 mia. kr. Ham har vi forfulgt, ikke kun til verdens ende, men i hvert fald til Dubai for at få vores penge retur. Derfor skal lovgivningen jo også være sådan, at vi kommer efter de mennesker, der vil os det ondt.

Kl. 15:28

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Der er flere ting, som ministeren har tilfælles med spørgeren, inklusive at overskride taletiden. (*Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt):* Der stod altså, at der var et sekund tilbage, da jeg stoppede).

Nu får spørgeren chancen igen.

Lars Boje Mathiesen (BP):

Jeg mindes da heller ikke, at jeg nogen sinde har overskredet taletiden.

Men jeg kan sige, at ministeren er trendsetter. Eller måske er det også bare genetikken eller tyngdekraften, der har spillet ind. Sådan er det.

Jeg kunne godt tænke mig at spørge om en ting, når nu vi har ministeren på talerstolen. Tilliden til skattevæsenet nævnte ministeren selv. Hvad er det for nogle flere konkrete tiltag, som man har på vej på det her område?

Kl. 15:29

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ministeren.

Kl. 15:29

Skatte- og vækstministeren (Jakob Engel-Schmidt):

Det er ikke pænt at joke med en fiasko, men der er jo dele af min etat, der har nyder en lavere gennemsnitlig folkelig opbakning end Tjernobyl efter eksplosionen. Det er jo sådan temmelig deprimerende. Derfor har jeg bedt den samlede direktion inklusive alle direktørerne for de forskellige styrelser om at komme i tanke om tre kloge ting, der kan være med til at styrke retssikkerheden på hver deres ansvarsområde. Jeg har udnævnt en retssikkerhedskordinator i hver af de forskellige styrelser. Lige om lidt slår jeg dørene op til en større konference, hvor alle i Tinget er velkomne, og hvor vi møder nogle af de mennesker, der er kommet i klemme i skattesystemet, og drøfter, hvordan vi kan hæve retssikkerheden.

Kl. 15:30

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak til skatte- og vækstministeren. Næste i talerrækken er hr. Malte Larsen, Socialdemokratiet.

Kl. 15:30

(Ordfører)

Malte Larsen (S):

Tak, formand. I Danmark er det heldigvis nemt at stifte og starte virksomhed. Det skal det fortsat blive ved med at være. For en virksomhedsejer kan det være svært altid at ramme rigtigt i vurderingen af, hvordan en indkomst skal beskattes. Man kan godt drive virksomhed gennem et selskab, men der kan opstå tvivl om, hvorvidt arbejdet skattemæssigt hører til i selskabet, eller om personen reelt skal betragtes som lønmodtager. Hvis virksomhedsejeren og skattemyndighederne vurderer det forskelligt, kan det føre til en efterfølgende skattemæssig korrektion og i sidste ende en tripelbeskatning. Det er vi enige om at der skal gøres noget ved.

Arbejdet med løsningen er allerede i gang uafhængigt af Venstres beslutningsforslag. Skattelovrådet har brugt flere år på problemstillingen uden at nå frem til en klar og entydig anbefaling. Derfor skal vi finde en løsning, der faktisk virker, og som fjerner de konsekvenser, der lige nu er, men som samtidig ikke åbner for spekulation i at undgå lønmodtagerbeskatning. Derfor kan vi jo godt undre os en lille smule over, at Folketinget skal bruge tid på et beslutningsforslag, der pålægger regeringen at gøre præcis det, regeringen allerede har sagt den vil gøre. Venstre kendte ovenikøbet selv til problemet, da den daværende skatteminister, Karsten Lauritzen, tilbage i 2019 lagde op til at ændre reglerne, uden at der dengang kom en løsning.

Det afgørende for os er ikke at føre en kamp om, hvem der først har identificeret problemet, og selvfølgelig stemmer Socialdemokratiet for, at regeringen skal gøre det, vi allerede har sagt vi vil gøre. B 27 ændrer ikke på regeringens arbejde, for initiativerne er allerede sat i gang og et lovforslag er på vej, men der skal ikke være

tvivl om vores position. Reglerne skal være klare, problemet med tripelbeskatning skal løses, og derfor støtter vi i Socialdemokratiet B 27.

Kl. 15:32

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak til ordføreren fra Socialdemokratiet. Fru Sofie Lippert fra Socialistisk Folkeparti er den næste på talerstolen.

Kl. 15:32

(Ordfører)

Sofie Lippert (SF):

Tak for ordet. Det siger næsten sig selv, at ingen skal ende i en situation, hvor skattereglerne betyder, at den samlede betaling overstiger det, man faktisk har tjent. Det er urimeligt for den enkelte, og det er heller ikke godt for tilliden til vores skattesystem.

Over sommeren har vi kunnet læse, at det dog er resultatet i nogle situationer med især tripelbeskatning. Problemet opstår, når skattemyndighederne og borgerne ikke ser ens på, hvorvidt et arbejde er udført som selvstændig eller som lønmodtager. Det er regeringen allerede i gang med at gøre noget ved. Skatte- og vækstministeren har tidligere oplyst, at der arbejdes på en løsning, og at der vil komme et lovforslag i den kommende folketingssamling. Det er ikke et helt enkelt område, så det er selvfølgelig vigtigt, at vi finder en løsning, som både er holdbar og fungerer ordentligt i praksis.

Beslutningsforslaget pålægger regeringen at tage initiativer til at løse problemstillingen, og det er jo at sparke en åben dør ind. Derfor kan SF støtte beslutningsforslaget, hvis det sendes til afstemning, og jeg skal hilse fra Enhedslisten og Alternativet og sige, at de også støtter beslutningsforslaget.

Kl. 15:33

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak til ordføreren fra SF. Den næste i talerrækken er fru Lone Langballe fra Dansk Folkeparti.

Kl. 15:34

(Ordfører)

Lone Langballe (DF):

Tak for ordet. Det er så den tredje Langballe, der står her – for første gang – i Folketinget. Vi har jo allerede været inde på det, og det er godt at høre, at ministeren allerede nu er på sagen. Men for os i Dansk Folkeparti er det vigtigt at understrege, at der jo bør være en helt enkel grænse i ethvert rimeligt skattesystem. Der skal jo selvfølgelig ikke kunne opkræves mere i skat, end vedkommende har tjent. Det kan f.eks. ske, hvis en selvstændig i en periode kun har én kunde. Selskabet kan allerede have betalt selskabsskat af indtægten, og derefter bliver ejeren beskattet personligt af den samme indtægt. Og hvis der også er udlodning af udbytte, kan der i værste fald blive tale om tredobbelts beskatning. Det er urimeligt, og det er uigennemskueligt, og det er et alvorligt retssikkerhedsmæssigt problem.

Det handler jo ikke om, at nogle skal slippe for at betale skat. Det handler om, at man skal betale den rette skat, hverken mere eller mindre. Den samme indtægt kan ikke først behandles som selskabsindtægt og bagefter som ejerens lønindkomst, uden at den første beskatning samtidig bliver rullet tilbage. Dansk Folkeparti støtter derfor beslutningsforslag nr. B 27. Danskerne skal kunne drive virksomhed, også selv om de i en periode kun har få eller en enkelt kunde, uden at risikere økonomisk ruin, fordi skattemyndighederne efterfølgende ændrer vurderingen af deres arbejde.

Vi har også hørt om, at Skattelovrådet allerede har undersøgt problemstillingen og fremlagt seks mulige modeller. Altså, så mangler der jo i hvert fald ikke viden, og det har vi også hørt. Der mangler kun politisk behandling og handling. Man kan jo også godt undre sig

over både Socialdemokratiet og Venstre, og nu hører vi også her, at der ikke er sket noget i nærmest 35 år. Det er jo mere, end jeg har skrevet her i mit manuskript, nemlig 2019. Der kunne det jo også have været noget, vi havde fået set på. Men ud over det er det en så åbenlyst urimelig praksis.

Dansk Folkeparti mener, at personer, der uforvarende er blevet ramt, skal have en reel og generel adgang til skattemæssig omgørelse. Det skal ikke kun gælde fremadrettet; der skal også findes en løsning for de mennesker, som allerede er kommet i klemme; ellers efterlader man dem med regningen for en urimelighed, som Folketinget nu erkender skal rettes. Staten skal have den skat, som staten har krav på, ikke dobbelt skat, ikke tredobbelts skat og aldrig mere i skat, end borgeren har tjent.

Vi ser frem til, at der kommer den her fremsættelse af lovforslaget snarest muligt. Og på den baggrund støtter Dansk Folkeparti beslutningsforslaget. Tak.

Kl. 15:37

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tillykke med debuten, og tak til ordføreren for Dansk Folkeparti.

Næste i talerrækken er hr. Mads Strange fra Liberal Alliance.

Kl. 15:37

(Ordfører)

Mads Strange (LA):

Tak for det, formand. Har man sit eget cvr-nummer, skyldes det vel, at man gerne vil lave skattesvindler? For nylig talte jeg med en iværksætter, der havde fået smadret sit liv af de danske skattemyndigheder. I hans dialog med Skatteforvaltningen havde de ansatte talt åbenhjertigt om, at de betragtede selvstændige som nogle, der bevidst forsøger at snyde i skat. For ellers var de jo bare blevet lønmodtagere. De her ansatte havde både været flinke, høflige og ordentlige, almindelige mennesker efter alt at dømme. Men deres ideologiske udgangspunkt om, at selvstændige er nogle, der gerne vil snyde fællesskabet, giver et utvetydigt indtryk af, at der er en pilrådden kultur hos skattemyndighederne. Og ja, det her er selvfølgelig bare ét anekdotisk vidnesbyrd.

Men når det konstant pibler frem med historier om, at skattemyndighedernes ansatte smadrer livet for almindelige mennesker med fejlagtige og i nogle tilfælde ulovlige vurderinger, så har jeg i hvert fald ikke svært ved at tro på det. Det er, som om man inden for skattevesenet tror, at det er danskerne, der er til for at tjene systemet, og ikke omvendt. Og jeg tror, at den her kultur hos skattemyndighederne er en del af forklaringen på, hvorfor der er så mange danskere, der aldrig har gjort noget som helst forkert, som bliver klemte af systemet. Det synes jeg ærligt talt ikke, at vi kan være bekendt over for de borgere, som vi er valgt til at tjene.

I de seneste måneder har man kunnet læse historier om lovlydige danske borgere, der har fået ødelagt deres liv af skattemyndighederne, fordi de er blevet påtvunget at betale flere penge i skat, end de overhovedet har tjent. Jeg har talt med nogle af de her borgere, og det har haft katastrofale konsekvenser for deres liv. En af dem er Jacob Thorngaard, der faktisk er med os her i dag fra tilskuerrækkerne, og han har fået en skattesats på 110 pct. Jacob har været nødsaget til at optage et millionlån i banken for at kunne betale skatteregningen. Han har været nødsaget til at hæve sin pensionsopsparing for tid. Og hans planlagte pension, som han havde set frem til efter at have knoklet et langt liv som selvstændig på arbejdsmarkedet, har han været nødsaget til at udskyde.

Jeg kan ikke forstå, at man som medarbejder i vores Skatteforvaltning i de her skønsbaserede sager i ramme alvor kan mene, at uskyldige danskere skal behandles på den her måde. For vi politikere kan være uenige om, hvor høje skattesatserne skal være. Vi kan være uenige om, hvad staten skal bruge penge på. Men vi burde da ikke kunne være uenige om, at der selvfølgelig ikke er nogen danskere,

der skal påtvinges at betale flere penge i skat, end de overhovedet har tjent i første omgang.

Selv om der er nogle medarbejdere i skattemyndighederne, der tydeligvis ikke har været deres ansvar bevidst, og som i min optik burde blive fyret, så er det her også ultimativt et politisk ansvar. For når loven i første omgang er indrettet sådan, at medarbejdere i Skatteforvaltningen kan slippe af sted med at tvinge folk til at betale mere end 100 pct. i skat, så er det politikerne, der har svigtet. Det skal vi under ingen omstændigheder acceptere. For ingen danskere skal have smadret deres liv af at betale flere penge i skat, end de overhovedet har tjent.

Det her beslutningsforslag har til formål at rette op på den uretfærdighed. Derfor vil jeg gerne rose min kollega fru Marie Brixtofte fra Venstre for at bringe det til torvs. Og derfor støtter Liberal Alliance beslutningsforslaget.

Kl. 15:41

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak for det. Der er en enkelt indtegnet. Fru Sofie Lippert, Socialistisk Folkeparti.

Kl. 15:41

Sofie Lippert (SF):

Hr. Mads Strange har jo ret i, at der ikke er nogen, der mener, at det her er rimeligt. Der er i hvert fald endnu ikke et parti, der er gået på talerstolen og har sagt, at de vil stemme imod det her forslag. Så langt er vi jo enige, men jeg tror, at der, hvor enigheden ophører for mig, er, om problemet er den lovgivning, vi herinde har vedtaget, altså om det er os som politikere, der har ansvaret, eller om det er den enkelte ansatte i Skatteforvaltningen. Hvis det her problem i virkeligheden er et problem, som hr. Mads Strange tror bør inde i hovederne på dem, der arbejder i Skatteforvaltningen, er det så lovgivningen, der skal løse det, eller er det vores ansvar og dermed faktisk lovgivningen, der skal løse det?

Kl. 15:42

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ordføreren.

Kl. 15:42

Mads Strange (LA):

Det er begge dele. I første omgang er det politikerne, der har svigtet, fordi man har lavet loven på en måde, hvor man giver rum for de her skønsbaserede vurderinger. Men jeg tror også på, at det her er et kulturelt problem. For der er medarbejdere, som sidder i de her skønsbaserede sager, og som laver deres egne vurderinger af, hvornår man er lønmodtager, og hvornår man er selvstændig. Og det er jo det, der gør, at de her sager pibler frem konstant.

Når jeg snakker med nogle af de borgere, der er kommet i klemme, så fortæller de jo om den dialog, de har haft med Skatteforvaltningen. Og det grundlag, hvorpå medarbejderne har muligheden for at lave de her skønsbaserede sager, er særdeles spinkelt. Så der er både behov for, at vi cementerer over for Skatteforvaltningen, at de ikke skal stå på systemets, men på borgernes side, og så er der behov for, at vi politikere indretter loven på en mere hensigtsmæssig måde, så medarbejderne ikke har mulighed for at lave de her skønsbaserede sager.

Kl. 15:43

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Spørgeren.

Sofie Lippert (SF):

Jeg har i hvert fald brug for at sige – nu har jeg haft min tid på talerstolen – at for mig er det her et spørgsmål, der udelukkende er vores ansvar. Jeg mener simpelt hen ikke, at det er Folketinget værdigt at stå her og tale om, at ansatte i staten, helt almindelige lønmodtagere, der går på arbejde og prøver at forvalte efter den lovgivning, vi har lavet, skulle sidde og have intentioner om at ville ødelægge nogle menneskers liv og ville beskatte dem anderledes, end vi har sagt de skal.

Kl. 15:43

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ordføreren.

Kl. 15:43

Mads Strange (LA):

Jeg tror, at langt, langt de fleste af de medarbejdere, der er i den danske Skatteforvaltning – der jo altså tæller mere end 10.000 medarbejdere – har gode intentioner. Jeg tror, det er samvittighedsfulde mennesker. Jeg tror, det er folk, der gør sig umage og passer deres arbejde ordentligt. Men når vi hører om så mange sager, hvor de her medarbejdere i skønsbaserede tilfælde rent faktisk smadrer livet for uskyldige borgere, der ikke har gjort noget som helst forkert, så tegner der sig jo et ret tydeligt billede af, at der er et kulturproblem. Det er også et politisk ansvar, at man ikke har indrettet loven anderledes. Men det er også et kulturelt problem i Skatteforvaltningen.

Kl. 15:44

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak til ordføreren for Liberal Alliance. Næste i talerrækken er Moderaternes fru Susan Kronborg.

Kl. 15:44

(Ordfører)

Susan Kronborg (M):

Mange tak, formand, og tak for ordet. Følelsen af uretfærdighed er jo noget af det allerallerværste, og jeg kan jo godt forstå, at når man oplever en uretfærdighed, er det meget, meget svært at bære. Derfor er jeg rigtig, rigtig glad for, at skatteministeren tager hånd om den her situation, for vi har nogle regler, som sender folk ud i en meget, meget livsomvæltende oplevelse, hvor det, som skulle have været en god oplevelse – at man starter sin egen virksomhed – ender med, at man så får en oplevelse af at være blevet meget, meget dårligt og uretfærdigt behandlet. Og det er ikke i orden.

Men det er jo sådan, at vi altid bliver nødt til at skelne mellem: Hvad er regler, og hvad er en forkert anvendelse af regler? Og i den her klassiske tripelbeskatningssituation er det således, at en tilskudsbeskatning finder anvendelse, ved at lønindkomsten anses for at passere rette indkomstmottager, hovedaktionæren, og at den indkomst videreføres til lønmodtagerens selskab som et skattepligtigt tilskud til selskabet. Og det er i den beskatningssituation, at der er mange, som vi kan forstå her i dag, som oplever en virkelig uretfærdig behandling.

Vi kan jo f.eks. se på højesteretsdommen fra 2002 i en sag om, at lønindkomsten placeres i et selskab. Sagen handler om, hvorvidt en konsulent kunne henføre erhvervet indkomst til eget selskab. Det, som Højesteret fandt ud af, var, at det, at konsulenten varetog et hverv som økonomifunktion, blev til på baggrund af kontrakten mellem skatteyderen og tredjemand, og så fandt man alligevel, uagtet at der var indgået en aftale mellem skatteyderen og tredjemand, at der alligevel rent faktisk reelt var tale om en lønindkomst.

Der kan man så i en tilsvarende situation se i en afgørelse fra Vestre Landsret, nemlig SKM 2009.752, at der jo så er en mulighed for at opnå en omgørelse, sådan at man i forhold til den lønindkomst, som man så reelt har modtaget, omgør transaktionen fra lønmodtageren til selskabet. Og det, som Vestre Landsret siger, er, at der, hvor det kan lade sig gøre at man kan anvende omgørelsesreglerne, er i den situation, hvor man som selskab har anført i sine regnskaber helt klart og tydeligt, hvad det er, der er foregået, hvilket hverv man har, og hvordan man har anset indkomsten for selskabets indkomst og ikke lønmodtagerens. Så i den situation i 2009 fandt Vestre Landsret, at der var grundlag for at foretage en omgørelse med den hjemmel, som vi jo har i skatteforvaltningslovens § 29.

Men med de meget fint opridsede situationer, som vi har talt om her i salen, står det jo tydeligt og klart, også for regeringen, at der er mulighed for at gøre noget ved den her oplevede uretfærdighed, sådan at vi tager nogle tiltag, så man ikke længere skal føle, at man bliver dobbeltbeskattet, altså så det der med, at man overfører den reelle lønindkomst til selskabet, ikke ender med, at man så rent faktisk både bliver beskattet af sin løn, og at man også beskatter af samme beløb i selskabet. Så jeg glæder mig meget over, at skatteministeren har taget initiativ til det og sagt, at det vil vi meget, meget gerne stå i spidsen for at få løst sammen med jer. Tak for ordet.

Kl. 15:49

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak til ordføreren fra Moderaterne. Næste i talerrækken er fru Sofie Therese Svendsen fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 15:49

(Ordfører)

Sofie Therese Svendsen (KF):

Tak for ordet. Som vi alle er bekendt med, er Danmark et af de lande, hvor man betaler den allerallerhøjeste skat. Selv om vi i Det Konservative Folkeparti også synes, at den er for høj, er pointen, at langt de fleste af os betaler vores skat med en vished om, at vi bidrager til vores fælles velfærdssamfund, som også på mange måder er unikt. Men at skulle bidrage i så høj grad, at man skal betale flere penge til skat, end man overhovedet har tjent, holder simpelt hen ikke.

Beslutningsforslaget kommer på baggrund af nogle artikler, som har kunnet dokumentere forløb for danskere, som har fået opkrævet over 100 pct. af deres løn i skat. Det hører ingen steder hjemme. En ting er selvsagt de økonomiske konsekvenser, det har haft for de her mennesker. En anden ting er de enorme personlige konsekvenser, det også har haft for de her mennesker. Det er der simpelt hen ingen der kan være tjent med.

Vi i Det Konservative Folkeparti er derfor også utrolig optaget af at finde en løsning på problematikken omkring triple- og dobbeltbeskatning, og derfor glæder det mig også meget at kunne høre på debatten her, at det virker, som om der er en bred enighed om, at det her er et problem, der skal løses. Det bakker vi i Det Konservative Folkeparti hundrede procent op omkring. Vi ser frem til drøftelserne om det. Vi bakker op om beslutningsforslaget. Tak.

Kl. 15:51

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak til ordføreren fra Det Konservative Folkeparti. Næste i talerrækken er hr. Hans Kristian Skibby fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 15:51

(Ordfører)

Hans Kristian Skibby (DD):

Det er jo en debat, som det godt kan være lidt svært at skabe noget liv og noget dynamik i efter at have hørt de sidste talere. Jeg er helt med på, at Moderaternes ordfører måske nok kunne ske at være

jurist, men når man kommer ind i en så lang redegørelse tilbage fra 2009 og landsrettedegørelser osv. – det hele er garanteret fuldstændig korrekt – tror jeg faktisk, at mange af dem, der sidder og følger med, og dem, der oplever det her, tænker: Hvad drejer det sig egentlig om?

Sådan tror jeg generelt mange har det med skattelovgivningen også her i 2026. Liberal Alliances ordfører var jo inde på det set i forhold til alle de moradshistorier, som der grundlæggende er omkring grundvurderinger og ejendomsvurderinger i Danmark, og der har været et hav af besynderlige eksempler: folk, der arvede regninger fra afdøde og tidligere ejere, og der var nogle, der arvede dem, selv om de ikke var døde endnu, og der var nogle, der fik naboens regninger. Der var næsten ikke den kreative tilgang, som der ikke kunne være.

Det er jo nogle af de forskellige ting, som borgere her i Danmark oplever, når de stifter bekendtskab med skattemyndighederne og nogle af de 12.500 medarbejdere, der sidder rundt omkring i systemet. De passer med statsgaranti deres arbejde. Det var der også andre ordførere der sagde. Jeg vil ikke beklikke folks hæderlighed og egnet og dygtighed, men jeg vil beklikke den samfundssituation, vi har nu og har haft længe, hvor der er en stigende grad af mennesker, der oplever, at de kommer i klemme i systemet. Systemdanmark er blevet endnu mere Systemdanmark, og det er blevet endnu vanskeligere at komme i kontakt med et levende menneske, når man formaster sig til at begive sig i krig med en tast selv-telefon i en eller anden dansk styrelse. Det er jo sådan, mange oplever Systemdanmark.

Så er vi kommet til 2026, hvor vi så har det her beslutningsforslag fra Venstre. Det, der er det tragikomicke ved det forslag, er, at det jo er en kendt problematik, som har været der i årevis, og som skiftende regeringer har prøvet at gøre ingenting ved. De har haft mulighederne, men når en skatteminister holder mindre end et år her i Danmark, når de næsten aldrig andet end at få gjort stolen varm, inden de smutter igen. Der glæder det da mig, at vi har fået en skatteminister, som i hvert fald sagde til os i går, at han gerne vil sidde længere på posten, og jeg skal såmænd ikke sige, at jeg er superfan af Moderaterne, men jeg vil da gerne sige, at det kunne da være dejligt, hvis vi fik en skatteminister, der sad lidt længere og også turde tage livtag med departementet og også de ledelsesorganer, som er lidt svære at kontrollere. Så held og lykke med de dele af det.

Jeg vil heller ikke gøre mig til talsmand for, hvem der har ret: om det er Venstres fru Marie Brixtofte eller det er skatteministeren, der er fundet på den her fantastiske idé allerførst. Det var jo næsten det, I brugte det meste af jeres taletid på: Hvem kom først? Hvem slog døren mest ind? Det er jo fuldstændig ligegyldigt. Det, der er det vigtigste, er, at den dør bliver skubbet godt og grundigt ind, og at vi finder en løsning, så folk ikke skal ende med at betale regninger og beskattes af nogle indkomster med langt over 115 pct.

I går stillede jeg et spørgsmål omkring Berlingskes artikel fra den 1. september om en kvinde, som betaler 115 pct. i skat, og nu har hun så valgt at stå frem med navns nævnelse, fordi hun simpelt hen ikke vidste, hvad hun skulle gribe i. Vi har eksempler, hvor der er en 68-årig, som ikke har råd til at gå på pension, for hvis hun går på pension, kan hun ikke betale sin skat. Jamen det kan da ikke være rigtigt! Jeg kan slet ikke forstå, at det er Danmark anno 2026, som har en så besynderlig og lemfældig tilgang til, hvordan folk skal betale deres skat.

I gamle dage, da jeg var dreng, var det jo sådan noget, man gik i brevkasserne med. Når man havde problemer i Danmark, skrev man til brevkasseredaktøren i SE og HØR, Ude og Hjemme eller Hjemmet osv.: Goddag, jeg har et problem med det og det og det. Men det kan man jo ikke engang gøre i dag. Man kan ikke skrive til en brevkasse: Goddag, jeg har et problem med skattevæsenet. Ikke engang brevkasserne kan jo hjælpe folk i dag. Der er ingen, der kan

hjælpe folk, og når man ringer ind til skattemyndighederne, havner man i en telefonsluse sammen med over 100.000 andre, som heller ikke kom igennem. Vi har fået tallene på dem. Folk ringer ind, og så giver de op, og så knalder de røret på. Det er sådan, det er.

Nu har jeg 4 sekunder til at sige, at det glæder mig, at vi har en skatteminister, som har påtaget sig den her opgave, og det skal han have ros for.

Kl. 15:56

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak til ordføreren fra Danmarksdemokraterne. Den næste i talerrækken er hr. Magnus Georg Jensen fra Radikale Venstre.

Kl. 15:56

(Ordfører)

Magnus Georg Jensen (RV):

Jeg kunne egentlig godt tænke mig at starte med at sige tak til alle i dag. Hvor er det skønt at mærke både en indignation, en passion, men i den grad også en vilje til at skabe de nødvendige forandringer i vores samfund til fordel for vores borgere, også når det gælder skat.

Ligesom mange herinde i salen i dag er jeg også mildest talt blevet dybt frustreret og provokeret over, at danske borgere ender i en situation, hvor man bliver beskattet med op imod 110 pct. Det tænker jeg de fleste danskere ude i vores samfund ikke kan forstå er rimeligt. Og det virker også til, at det er der heller ikke nogen herinde der synes. Derfor skal vi også gribe ind. Det er der heldigvis en bred erkendelse af, både i rummet her og blandt de mange partier. Derfor håber jeg også, at vi alle vil sænke paraderne og gå ind i det her med fokus på målet, nemlig retssikkerheden og ikke mindst tilliden til det danske skattevæsen. For det er kernen i det danske velfærdssamfund, at vi har lige netop det, nemlig tillid. Men den kan ikke overleve, hvis vi oplever en retssikkerhed, som bliver revet itu, og at entreprenante mennesker kan falde i en skatteteknisk fælde, som er opsat til at sikre, at der ikke er borgere, som bruger erhvervs-konstruktioner til at snyde i skat. Problemet er, at den rammer helt almindelige, velmenende borgere, som egentlig bare gerne vil skabe løsninger via deres hverv til gavn for samfundet.

Men at sige, at det her vil være let, ville også være naivt, og måske også en smule arrogant. Tidligere ministre fra højre til venstre har forsøgt sig. Jeg vil bl.a. også minde om, at den tidligere skatteminister fra Venstre, som første gang blev gjort opmærksom på den her problemstilling, heller ikke lige havde en løsning oppe i ærmet. Men det skal jo ikke ændre på, at vi skal arbejde for at finde en model, hvor vi skal få dæmmet op for de her uretfærdigheder, som eksisterer. Men når tidligere ministre på området, endda fra det parti, som har fremsat B-forslaget i dag, udtaler sig om kompleksiteten, så er det værd at minde sig selv om, hvilke udfordringer vi står over for. Men jeg må også sige, at jeg synes, at det er en smule besynderligt, at man fra Venstres side ikke gjorde mere ved det i sidste valgperiode, hvor man sad i en flertalsregering, hvis man virkelig var så oprevet over det her. Jeg synes i hvert fald, det er en smule påfaldende, at det lige præcis er nu, når man er landet i oppositionen, at man skal kæmpe den kamp.

I dag er der så blevet fremsat et B-forslag, på trods af at regeringen har udtalt, at vi gerne vil igangsætte et arbejde for at få løst de her problematikker. Derfor er det en lille smule uforståeligt, hvad man gerne vil opnå med det her B-forslag. Men jeg er i det mindste glad for at mærke, at opbakningen er bred i lokalet her til at komme de problemer til livs. Men jeg er nu heller ikke her for at skulle pege fingre eller for at skulle drille for meget – det handler i bund og grund om, at vi skal tjene det danske folk og de mennesker, som står midt i de her problemer i dag – og det hjælper ikke Skattestyrelsen med at få bedre redskaber til at kunne sikre bedre løsninger i fremtiden, så færrest muligt befinder sig i de her situationer.

Jeg håber nu blot, at vi kan blive enige om, at det her er så grelt, at vi også alle sammen skal kunne trække i arbejdstøjet og arbejde sammen på tværs for at sikre de løsninger for de borgere, som er udsatte og fanget i systemet. Det fortjener de og Danmark, for tilliden skal genvindes og retssikkerheden opretholdes. Og derfor håber jeg også, at det er det, som vi alle sammen vil have for øje. Derfor bakker Radikale Venstre op om forslaget.

Kl. 15:59

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak. Der er en enkelt indtegnet, og det er fru Marie Brixtofte fra Venstre.

Kl. 15:59

Marie Brixtofte (V):

Tak til hr. Magnus Georg Jensen, og tak for at støtte op. Jeg vil gerne minde hr. Magnus Georg Jensen om, at i 2021 fremsatte daværende skatteminister hr. Morten Bødskov et kommissorium til Skattelovrådet, og de gik så i gang. De arbejdede i 4½ år, og efter at de havde lavet deres rapport, lå den så og syltede i et halvt års tid. Jeg kunne godt tænke mig at høre, om hr. Magnus Georg Jensen mener, at vi skulle have påbegyndt arbejdet, mens Skattelovrådet arbejdede?

Kl. 16:00

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Ordføreren.

Kl. 16:00

Magnus Georg Jensen (RV):

Mange tak for spørgsmålet. Jeg tror ikke, at der skal være nogen tvivl om, at jeg mener, at det her er noget, som vi skulle have taget hånd om langt tidligere, og det er egentlig også det, som jeg prøver at italesætte, nemlig at når vi har kendt problemstillingen tidligere, mener jeg også, at vi ikke tjener borgerne og Danmark i nødvendig grad, når vi ikke har taget hånd om det førhen.

Samtidig prøver jeg heller ikke at udlægge det her som en særlig nem løsning, for der har tidligere været skiftende regeringer, som har haft svært ved at finde ud af, hvordan man skal tackle det her. Det eneste, jeg kan konkludere, er, at det her i dag virker til at være et enstemmigt råd, som meget gerne vil det her til livs, og det ser jeg frem til.

Kl. 16:01

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Spørgeren.

Kl. 16:01

Marie Brixtofte (V):

Jeg vil bare gerne kommentere, at så er hr. Magnus Georg Jensen og undertegnede helt enige.

Kl. 16:01

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Der er ikke flere, der har sneget sig ind i sidste øjeblik med en kommentar, så tak til ordføreren fra Radikale Venstre. Hr. Lars Boje Mathiesen, Borgernes Parti, er den næste i talerrækken.

Kl. 16:01

(Ordfører)

Lars Boje Mathiesen (BP):

Tak, formand. Ofte herinde tegner der sig en form for – cirkus, er måske et forkert ord, men så i stedet teater, hvor oppositionen har bestemte roller, regeringen har bestemte roller, støttepartierne har bestemte roller, og man træder ind i de vante måder at agere på. Jeg vil gerne adressere to ting i dag, hvor jeg træder ud af den rolle, som man måske har som opposition. Men jeg har aldrig spillet efter

de regler alligevel, så det er sådan set lige meget. Jeg siger det, jeg mener, og mener det, jeg siger. Der er behov for, at det her Folketing støtter op om en skatteminister, som tydeligt har tilkendegivet, at man nu vil tage et opgør med de her ting. Det er ikke kun den her sag, men en generel ting i skattevæsenet. Guderne skal vide, at det har jeg ventet længe på.

Til trods for at vi selvfølgelig har vores politiske uenigheder om skattetryk og alt mulig andet, som vi kan have, er det meget, meget vigtigt, at vi som Folketing bakker op, for skatteministerens kamp nu er en kamp for os alle sammen, og vi er oppe imod i system, som kan være hårdt at gå imod som borger. Men jeg har siddet i Folketinget siden 2019, og det kan også nogle gange være hårdt for et folketingsmedlem at gå op imod systemet, og det kan det også for en minister. Vi har set utallige eksempler på det i historien. Så vi bliver nødt til at prøve at træde ud af rollerne, hvis vi vil have ændringerne. Hvis vi oprigtigt mener, at vi vil have ændringerne nu, skal vi turde have modet os til at bakke hinanden op.

Der er to ting, som jeg synes er dejlige i de her ting. Det første er, at der faktisk er en regering, som stemmer for et beslutningsforslag, som man er enig i. Det kunne være dejligt, hvis vi begynder at have en tradition for det og stopper det teater, som vi ellers nogle gange har oplevet. Og der er ikke nogen, man skal skyde på til højre og venstre, for alle har gjort det. Men det så jeg i dag man ikke gjorde, altså at man rent faktisk sagde: Det kan vi godt støtte; det er vi enige i. Hvor er det befriende for folkestyret, synes jeg faktisk.

Så synes jeg, at skatteministeren skal have den opbakning, for jeg tror på, at skatteministeren mener det her oprigtigt. Skatteministeren var dygtig som kulturminister, jeg var ikke enig, men man formåede at få kulturområdet prioriteret højere op på listen, end det ellers var. Hvis man på samme måde formår at få skatteområdet ind på den politiske dagsorden, ikke kun her, men også ude i samfundet og får skabt de resultater, vil det her være det største kvantespring på skatteområdet, vi har set siden måske engang i 1990'erne. Jeg kommer til at holde øje med det, for det er jo også min opgave som opposition, men det er vigtigt for mig at kommunikere, ikke kun til Folketinget, men især til skatteministeren, at man har min fulde opbakning til den kamp, som nu bliver taget, og jeg vil gøre, hvad jeg kan, og vi vil i Borgernes Parti gøre, hvad vi kan, for at støtte konstruktivt op om det arbejde. Tak for ordet.

Kl. 16:05

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Tak til ordføreren for Borgernes Parti. Ordføreren for forslagsstillerne, fru Marie Brixtofte, Venstre, er næste.

Kl. 16:05

(Ordfører for forslagsstillerne)

Marie Brixtofte (V):

Nej, en lettelse. Jeg har faktisk været nervøs i dag. Jeg har aldrig prøvet at fremsætte et beslutningsforslag, men jeg tænkte på Jacob, som jeg har med, som har siddet trofast deroppe hele dagen med sin kone, og jeg tænkte på Rie, og jeg tænkte på Stig, og jeg tænkte på alle de mennesker, der har lidt, og det gav mig modet og ånden til at tage det her op.

Tak for ordet, tak for debatten. Jeg er virkelig glad. Det er jo usædvanligt, som hr. Lars Boje Mathiesen også nævner, at vi kan samles, også om et beslutningsforslag. Jeg er glad på vegne af alle de borgere, der er kommet i klemme, der har ligget i årelange retssager, der har udsat at gå på pension, og der stadig sover dårligt om natten. Det sker jo ikke så tit, at et beslutningsforslag fra oppositionen finder flertal, men at det sker her i dag, og det har jeg også drøftet med Jacob bl.a., siger noget om, at retssikkerhed ikke er et rødt eller blåt spørgsmål. Det handler om, hvad der er ret og rimeligt, og det tjener virkelig folkestyret til ære, at vi formår at samarbejde og finde løsninger.

Så vil jeg sige tak til skatteministeren for at sige det her og for at anerkende, at skatten rammer urimelig hårdt. Jeg vil også sige, at det betyder noget, når ministeren siger, at langt flere skal turde være selvstændig. Jeg blev også glad for, at ministeren gerne vil have lavere skatter. Og vi står klar til at arbejde konstruktivt med ministeren om det her. Som hr. Magnus Georg Jensen sagde: Vi skal have fokus på målet. Vi kunne f.eks. også kigge på at indføre princippet om sund fornuft, vi kunne også indføre et princip om, at staten ikke må anke, når der er en skattesag. Rie har kæmpet i 8 år og er endelig blandt de 8 pct. af danskerne, der har fået medhold. Så skal vi i hvert fald også arbejde sammen på noget, som skatteministeren nævnte, og som jeg er meget glad for skatteministeren nævnte, nemlig at sikre, at praksissen står skarpt, altså sikre, at det er til at finde ud af, hvem den rette indkomstmodtager er, for det kan selv Danske Revisorer i dag ikke finde ud af. De kalder også på det her. Så tak, virkelig tak.

Men lad mig sige det ligeud: Det her med flertallet er jo ikke en løsning i sig selv. Men der er den her opgave, som vi skal løse i fællesskab, og nu har vi jo det her beslutningsforslag, der pålægger regeringen at tage initiativer, inden folketingsåret starter, og det er jo der, arbejdet begynder og ikke slutter. Og ja, så kom vi til at snakke om æren, men den er ikke vigtig. Vi er optaget af, at der kommer noget på bordet, som virker. Vi har nævnt, at vi ikke vil låse os fast på en bestemt model, vi har kun det her kriterie: Ingen skal betale mere end den rette skat, og ingen skal betale mere end deres marginalskat, og særlig skal ingen betale mere skat, end de tjener. Vi kommer til at følge arbejdet tæt, vi kommer til at spørge ind til, hvornår udspillet kommer, hvilken model det bygger på, om det rent faktisk løser problemet, og så kommer vi til at spørge ind til noget, der ikke er blevet talt så meget om i dag, nemlig hvordan vi gør det bagudrettet. Det vil vi rigtig gerne arbejde sammen om også.

Jeg vil gerne slutte, hvor det hele begyndte; jeg vil gerne slutte med Jacob, der har siddet så tålmodigt igennem hele behandlingen af L 5 i dag, for det betyder noget, det betyder også noget for mig. Jeg bliver helt rørt. Det gælder også for Rie, som jeg ved kigger med, for vi har siddet og skrevet sammen. Hun har taget ekstra vagter og har endelig fået medhold, 3-0, efter 8 års opslidende kamp, og nu skal hun igennem det her igen. Stig udtaler, at det er noget af det værste, han nogen sinde har oplevet. Midt i jeres mørkeste tid, midt i jeres afmagt ... Jeg bliver rørt. Jeg vil lige sige, at jeg også er psykolog ud over at være økonom, og det dejlige ved at være skatteordfører er faktisk, at man også får lov at kæmpe for dem, der har det svært. Men midt i jeres mørkeste tid, midt i jeres afmagt over for systemet havde I modet til at stå frem. Tak til Rie og Jacob og Stig. Jeres sager og alle de andre sager havde ministeren øje for, og tak for det. Men urimelig dobbelt- og trippelbeskatning er ikke løst i dag, men i dag har Folketinget sagt, at det her ikke er i orden, og det er et virkelig godt sted at begynde. Tak for det, og tak for ordet.

Kl. 16:10

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Hr. Hans Kristian Skibby, Danmarksdemokraterne.

Kl. 16:10

Hans Kristian Skibby (DD):

Tak. Det er såmænd ikke, fordi jeg har så mange spørgsmål til ordføreren. Jeg er jo fuldstændig enig ord for ord i, hvad der bliver sagt. Vi deler jo også forundringen over, at en sag, man taber i styrelsen med 3-0, vælger man at anke. Det burde man kun gøre, når den er af stærkt principiel karakter. Det har jeg meget vanskeligt ved at se den her sag netop skulle have. Men vi må jo ikke behandle. Vi skal passe på. Vi er ikke dem, der skal sidde og gøre det. Vi skal kun kommentere det, vi må.

Der vil jeg bare sige, at jeg i min ordførertale glemte at sige, om jeg kunne støtte forslaget. Der vil jeg bare sige for god ordens skyld,

at det kan vi naturligvis. Og så skal ordføreren ikke være nervøs for at gå på talerstolen. Det er man altid, i hvert fald til at begynde med.

Kl. 16:11

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 16:11

Marie Brixtofte (V):

Tusind tak. Tak for både omsorgen og støtten til beslutningsforslaget.

Kl. 16:11

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Næste i talerrækken er hr. Mads Strange fra Liberal Alliance.

Kl. 16:11

Mads Strange (LA):

Tak for det, formand, og ikke mindst tak til fru Marie Brixtofte for at stå på borgernes side i den her sag, for at værne om retssikkerheden og for at bringe den her meget vigtige sag til Folketingssalen.

Jeg hæfter mig ved, at forslaget går på, at ingen skal betale flere penge i skat, end de har tjent. Jeg er nysgerrig på, om ordføreren finder, at det bør være et generelt princip i vores skattelovgivning. Årsagen til, at jeg spørger om det, er, at jeg i udgangspunktet ikke kan forestille mig andet, når jeg kender fru Marie Brixtofte, men at jeg også har hæftet mig ved, at fru Marie Brixtoftes partifælle, nemlig Kim Valentin, der vist var skatteordfører i sidste valgperiode, ikke støtter op om det princip. Han har eksempelvis gjort sig til talsmand for lagerbeskatning, der jo altså også kan føre til situationer, hvor borgere skal betale skat af penge, som de ikke har tjent.

Så spørgsmålet går i sin enkelhed ud på, om fru Marie Brixtofte mener, at det skal være et generelt princip, at ingen danskere skal betale flere penge i skat, end de har tjent i første omgang.

Kl. 16:12

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 16:12

Marie Brixtofte (V):

Ja, det mener fru Marie Brixtofte. Jeg kan jo ikke stå til regnskab for, hvad Kim Valentin har sagt. F.eks. kæmper jeg lige nu med nogle, der har handlet aktier og så har sendt alt rigtigt ind, men åbenbart ikke har gjort et eller andet andet, de skulle have gjort inden en eller anden frist den 1. juli. Selv om skattevæsenet anerkender, at de har et nettotab, bliver de beskattet af deres gevinster og ikke af deres tab, selv om de har et nettotab. Det er jo at betale skat af penge, man ikke har tjent. Det kan vi jo ikke stå på mål for.

Kl. 16:13

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Så er den sidste, der har indtegnet sig, hr. Lars Boje Mathiesen, Borgernes Parti.

Kl. 16:13

Lars Boje Mathiesen (BP):

Der blæser gode vinde over Folketinget i dag – selvfølgelig på en trist baggrund med uretfærdigheder, der bliver gjort op med. Men at Venstre også nu grundlæggende ændrer holdning i forhold til sidste periode, ser jeg meget, meget positivt på.

Jeg håber, at det her Folketing og de skatteordførere, som er her, tager det her med i alt det arbejde, der skal foregå de næste 2-3 år: »Borgeren før systemet«. For det har godt nok ikke været den tilgang, som jeg har opfattet man har haft herinde, og jeg tror også, at rigtig mange borgere derude ikke har opfattet, at det har været

borgerne før systemet. Men når jeg hører fra de forskellige ordførere i dag – og det tager jeg for gode varer – lyder det, som om man har et oprigtigt ønske om at få ændret den tilgang nu. Det vil jeg bare hilse velkommen, hvis det er et reelt ønske, man har fra Folketinget om at vende bøtten. Det vil komme til gavn for danskerne; det vil også komme til gavn for vores samfund som hele, for den sammenhængskraft ind til vores institutioner skal vi også værne om.

Kl. 16:14

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):
Ordføreren.

Kl. 16:14

Marie Brixtofte (V):

Tusind tak til hr. Lars Boje Mathiesen for den kommentar. Det bekommer mig godt at være skatteordfører som psykolog, for jeg har brugt 11 år på at sidde og snakke med mennesker, der havde det svært, og derfor har det været naturligt for mig at åbne en form for praksis op her på Christiansborg, skulle jeg til at sige. Nu er hr. Hans Kristian Skibby desværre lige gået, men han efterlyste en brevkasse. Jeg har en brevkasse, og jeg svarer alle, og jeg kigger på de her skattesager, og så sparker jeg dem hen til en forhåbentlig meget, meget driftig skatteminister.

Hr. Lars Boje Mathiesen har helt ret i, at det her mål om at højne retssikkerheden skal vi støtte op om – rød som blå – og vi skal bakke skatteministeren op, for det er simpelt hen på tide, at borgerne kommer før systemet.

Kl. 16:15

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Således er der ikke flere, der har bedt om ordet, og forhandlingen er hermed sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Skatteudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget. Det er vedtaget.

Kl. 16:15

Meddelelser fra formanden

Fjerde næstformand (Lars-Christian Brask):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 29. september 2026, kl. 13.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der vil fremgå af Folketingets hjemmeside. Jeg skal i øvrigt henviser til ugeplanen, der også vil fremgå af Folketingets hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 16:16).